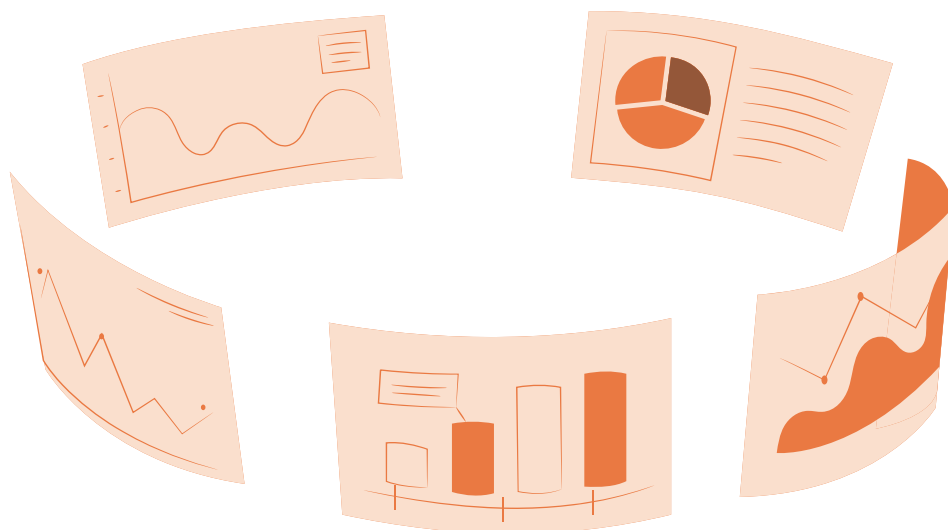
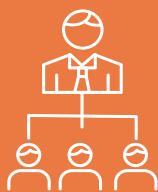

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

У РАМКАХ ШВЕЙЦАРСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПРОЄКТУ
«ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ОСВІТИ»
(ПРОЄКТ DECIDE)

I етап 2021

Дослідження розвитку освіти в громадах

Дослідження розвитку освіти в громадах: Аналітичний звіт I етап за заг. ред. Протасової Н., Полторак В., Жабенко Л., – К. : Швейцарсько-український проєкт DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти», 2022. – 346 с.

Аналітичний звіт підготовлено за результатами проведеного Всеукраїнського соціологічного дослідження щодо децентралізації управління освітою, яке охопило напрями щодо стратегічного розвитку освіти, децентралізованого управління та дебюрократизації управлінських процесів, управління закладами освіти та демократичного врядування в освіті в громадах, гендерних питань у сфері освіти та професійного розвитку освітніх управлінців тощо.

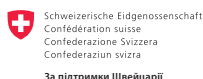
В опитуванні взяли участь більше 6 500 респондентів з усіх областей України, зокрема учасники освітнього процесу, керівники органів управління освітою місцевого та обласного рівнів, мешканці громад.

Соціологічне дослідження було проведене Київським міжнародним інститутом соціології.

Аналітичний звіт буде корисний державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування та зацікавленим особам щодо децентралізованого управління освітою.

Відповідальні за випуск: **Протасова Н., Полторак В., Жабенко Л., Михайлова Т., Сидоренко Н.**

Видання здійснено за підтримки Швейцарії
в рамках впровадження Швейцарсько-українського проєкту DECIDE –
«Децентралізація для розвитку демократичної освіти» (www.decide.in.ua).

ЗМІСТ

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	6
ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ	8
СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ.....	8
РОЗМЕЖУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ	11
ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	11
ДЕБЮРОКРАТИЗАЦІЯ	12
ФІНАНСУВАННЯ ТА МЕРЕЖА ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ	13
ГЕНДЕРНІ ПИТАННЯ	14
ДЕМОКРАТИЧНЕ ВРЯДУВАННЯ.....	14
УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ.....	16
КОМУНІКАЦІЯ	19
СПІВПРАЦЯ ЦОВВ, МІЖМУНІЦИПАЛЬНА СПІВПРАЦЯ	21
1. СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ	22
1.1. Наявність стратегії розвитку освіти	22
1.2. Зрозумілість цілей стратегії	24
1.3. Персональне залучення до стратегічних документів з розвитку освіти.....	24
1.4. Залучення громадськості	26
1.5. Необхідність стратегічного документа з децентралізації управління освітою	39
1.6. Наявність стратегічного документа з розвитку ЗО	46
1.7. Інформування про стратегію ЗО	47
2. РОЗМЕЖУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ.....	49
3. ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	51
3.1. Проходження навчання	51
3.2. Освітні потреби.....	53
3.3. Форми навчання.....	56
3.4. Види навчальних занять	58
3.5. Роз'яснення та консультації	63
3.6. Умови для професійного розвитку.....	69
4. ДЕБЮРОКРАТИЗАЦІЯ	72
4.1. Завантаженість звітністю	72
4.2. Дублювання повноважень.....	75
4.3. Важливість звітності	77
4.4. Потреба в статистичних даних	77
4.5. Актуальність звітності	78
4.6. Змістовність звітності.....	80
4.7. Об'єктивність звітності.....	81
4.8. Підтримка е-документообігу.....	85
4.9. Готовність до е-документообігу	86
4.10. Ризики введення е-документообігу	87
4.11. Відповідальні за документообіг	92
5. ФІНАНСУВАННЯ / МЕРЕЖА ЗО	96
5.1. Джерела фінансування модернізації інфраструктури	96
5.2. Стан мережі.....	98
5.3. Перешкоди оптимізації	99
5.4. Умови оптимізації мережі ЗО.....	100

6. ГЕНДЕРНІ ПИТАННЯ	102
6.1. Співвідношення чоловіків і жінок у педагогічному колективі	102
6.2. Гендер й управління	105
6.3. Гендер і працевлаштування	108
6.4. Розподіл за статтю в освітньому процесі	110
6.5. Гендерні стереотипи	118
7. ДЕМОКРАТИЧНЕ ВРЯДУВАННЯ	124
7.1. Демократичне управління	124
7.2. Громадський бюджет	147
7.3. Шкільна рада	156
7.4. Батьківське самоврядування	163
7.5. Учнівське самоврядування	164
7.6. Роль школи	166
7.7. Залучення громадськості до ухвалення управлінських рішень у сфері освіти	172
7.8. Врахування інтересів	188
7.9. Громадська активність	192
8. УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ	194
8.1. Рівень модернізації освітнього процесу	194
8.2. Безпечне освітнє середовище	200
8.3. Доступність освіти	214
8.4. Якість освіти	221
8.5. Харчування	227
8.6. Психологічний комфорт	240
8.7. Автономія ЗО	245
8.8. Піклувальна рада	254
8.9. Оцінка управлінської діяльності органів влади	261
8.10. Оцінка діяльності адміністрації ЗО	279
8.11. Забезпеченість педагогічними кадрами	286
9. СОЦДОСЛІДЖЕННЯ, АНАЛІТИКА	289
10. КОМУНІКАЦІЯ	291
10.1. Прозорість	291
10.2. Інформування громадян	292
10.3. Комунікація з громадськістю	297
10.4. Комунікація з учасниками освітнього процесу	308
11. СПІВПРАЦЯ ЦОВВ, МІЖМУНІЦИПАЛЬНА СПІВПРАЦЯ	317
11.1. Міжвідомча співпраця	317
11.2. Спільний орган з координації	319
11.3. Міжмуніципальна співпраця	319
12. ДОДАТКИ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИКІВ ДОСЛІДЖЕННЯ	323
12.1. Демографія: управлінці ЦОВВ	323
12.2. Демографія: управлінці ОМС	324
12.3. Демографія: керівники ЗО	328
12.4. Демографія: учителі	332
12.5. Демографія: батьки	336
12.6. Демографія: учні	339
12.7. Демографія: члени громади	343

Список скорочень

Проект DECIDE – Швейцарсько-український проєкт DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти»

ЗВО – заклад вищої освіти

ЗЗСО – заклад загальної середньої освіти

ЗО – заклад освіти

ЗПО – заклад позашкільної освіти

ІРЦ – інклюзивно-ресурсний центр

МОН – Міністерство освіти і науки України

НАДС – Національне агентство України з питань державної служби

ОДА – обласна державна адміністрація

ОМС – орган місцевого самоврядування

ПР – піклувальна рада

ТГ – територіальна громада

ЦОВВ – центральний орган виконавчої влади

ЦПРПП – центр професійного розвитку педагогічних працівників

Методологія дослідження

Перший (установчий) етап Всеукраїнського соціологічного дослідження щодо децентралізації управління освітою в межах реалізації Швейцарсько-українського проєкту DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти» (далі – Проєкт DECIDE) проводився Київським міжнародним інститутом соціології з листопада 2020 року по вересень 2021 року. Польовий етап дослідження тривав з травня по вересень 2021 року.

Завдання дослідження – визначити рівень задоволеності членів громад і ключових учасників освітнього процесу доступністю та якістю освіти, вивчити питання дебюрократизації та управління закладами освіти (далі – ЗО), а також порівняти ключові показники діяльності Проєкту DECIDE на різних етапах його впровадження.

Дослідження охопило всі області України (окрім Донецької, частини Луганської областей і АР Крим), з акцентом на чотирьох пілотних областях Проєкту DECIDE – Івано-Франківській, Луганській, Одеській, Полтавській.

Для збору даних використовувалися два методи: а) онлайн-анкетування учасників освітнього процесу, представників органів влади та б) особисті інтерв'ю з мешканцями громад за місцем проживання.

Опитування охопило понад 6 500 респондентів, серед яких були:

- 40 управлінців центральних органів виконавчої влади (далі – ЦОВВ);
- 24 управлінці обласних державних адміністрацій (далі – ОДА);
- 88 управлінців органів місцевого самоврядування (далі – ОМС);
- 125 керівників закладів освіти (далі – ЗО);
- 325 учителів;
- 3 009 учнів 8–11 класів;
- 1 692 батьки учнів 1–11 класів;
- 1 301 член громади.

Відбір учасників освітнього процесу здійснювався на базі Реєстру суб'єктів освітньої діяльності з Єдиної державної електронної бази з питань освіти станом на квітень 2021 року. До розгляду бралися заклади загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) державної та комунальної форми власності. Основа вибірки включає ЗЗСО (ліцеї та гімназії) і не включає спеціальні та спеціалізовані ЗО тощо.

Загальнонаціональна вибірка, розроблена для опитування учасників освітнього процесу, включає стратифіковану випадкову вибірку ЗО за регіоном і типом населеного пункту розміщення ЗО (міські та сільські).

Випадковий відбір 125 ЗО був здійснений з вірогідністю, пропорційною кількості ЗО у кожній страті та з урахуванням кількості учнів за ліцензійним обсягом. Далі в кожному ЗО були відібрані представники цільових груп: суцільний відбір представників адміністрації – 1 директор або заступник директора і випадковий відбір двох учителів 8–11 класів, 25 учнів 8–11 класів, 13 батьків учнів 1–11 класів. Організатори збору даних у школах отримали посилання на онлайн-анкети для кожної цільової групи та опитали їх відповідно до протоколу (інструкції) з описом методології дослідження.

У межах дослідження також були опитані мешканці громад за триступеневою стохастичною вибіркою з квотним відбором на останньому ступені, репрезентативною для населення України віком від 18 років.

Усі громади-партнери в пілотних областях Проекту DECIDE були включені у вибірку. Вибіркову сукупність інших компонентів вибірки (мешканців громад у пріоритетних областях Проекту DECIDE та інших регіонах України) було пропорційно стратифіковано за областю та типом територіальної громади (далі – ТГ) – міські / селищні та сільські.

Для кожної окремої страти було здійснено випадковий відбір ТГ з вірогідністю, пропорційною кількості членів громади (Probability Proportional to Size, PPS). Далі здійснювався рандомізований відбір стартової адреси для реалізації завдання опитування. Середня кількість респондентів на одне завдання становила 20–25 людей. На останньому етапі відбувався відбір респондентів у домогосподарствах з контролем квотних завдань.

Дослідження також включало експертний компонент – онлайн-опитування управлінців ОМС, управлінців ОДА та представників ЦОБВ.

Контакти управлінців надала ГО «Розвиток громадянських компетентностей в Україні» за сприяння Національного агентства України з питань державної служби (далі – НАДС), Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) і департаментів (управлінь) освіти і науки ОДА.

Основні етапи опитування включали розробку анкет і підготовку вибірки, відбір і навчання інтерв'юерів для опитування членів громад, проведення польового етапу (онлайніві та особисті інтерв'ю з респондентами), обробку та логічний контроль даних, аналіз результатів і підготовку звіту. Середня тривалість інтерв'ю – 20 хвилин.

Відповідно до нашої оцінки, похибка вибірки (без урахування дизайн-ефекту) не перевищує 8,7 % для керівників ЗО, 5,4 % для вчителів, 4,8 % для батьків учнів 1–11 класів і 2,2 % для учнів 8–11 класів. Водночас зазначена похибка розрахована для повних вибірок і релевантна для показників, розрахованих серед усіх респондентів. Потрібно брати до уваги, що у випадку розрахунків серед окремих категорій населення похибка вища.

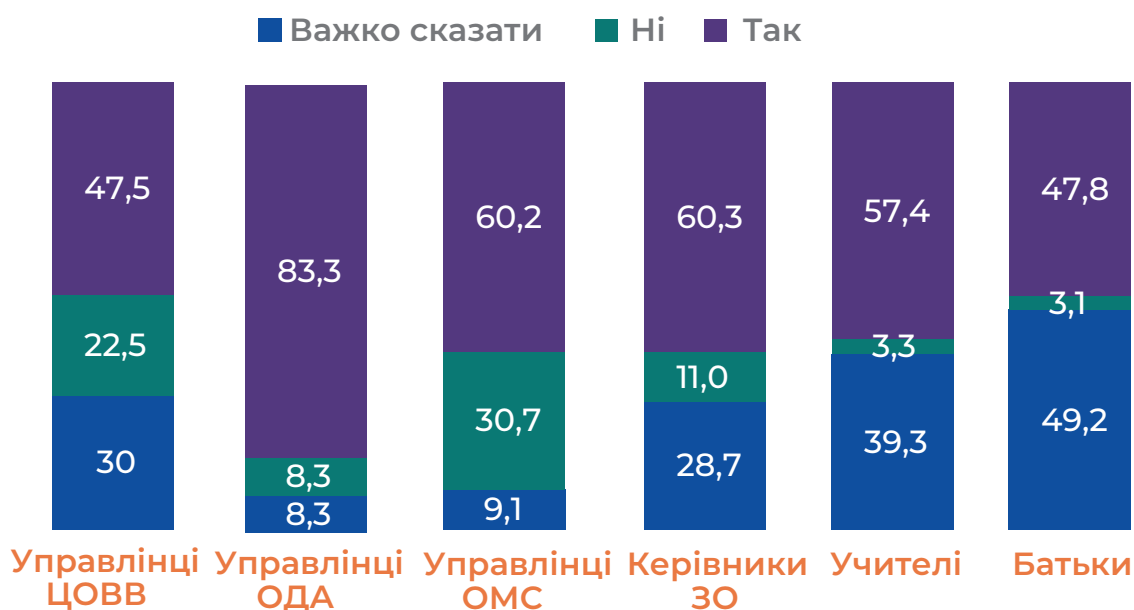
Основні результати

СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

- Загалом майже половина (48 %) представників ЦОВВ, діяльність яких найбільше дотична до розв'язання питань у сфері управління освітою, зазначила, що орган, де вони працюють, має стратегічний документ з розвитку освіти. Більшість (83 %) представників ОДА повідомила про наявність у їхньому органі стратегічного документа з розвитку освіти, а на рівні управлінців ОМС цей показник становить 60 %. Водночас 60 % керівників ЗО, 57 % учителів і 48 % батьків вважають, що в їхній громаді є стратегічний документ з розвитку освіти.

Діаграма 1

Наявність стратегічного документа з розвитку освіти в органі, де працює респондент / у громаді

- Серед управлінців ЦОВВ 42 % позитивно (на 9–10 балів за 10-бальною шкалою) оцінюють чіткість і зрозумілість формулювання цілей у стратегічному документі з розвитку освіти, який існує в органі, де вони працюють. Респонденти-управлінці ОДА та ОМС переважно позитивно (відповідно 60 % і 49 %) оцінюють чіткість і зрозумілість цілей у наявному документі з розвитку освіти.
- Переважна частина управлінців ОДА (71 %) і ОМС (81 %) була залучена до розробки й моніторингу стратегічного документа з розвитку освіти. Рівень участі вчителів і батьків помітно нижчий: 34,5 % учителів і 37 % батьків були долучені до обговорення перспектив розвитку освіти у своїй громаді.
- Серед управлінців ОДА 67 % стверджують, що громадськість була залучена на етапі розробки до обговорення стратегічних документів з розвитку освіти.
- Респондентів-управлінців ОМС питали, хто долучався до обговорення документа. Найбільше респондентів стверджують, що до обговорення долучалися посадові особи ОМС (47 %), керівництво ЗО (43 %), голова громади (37,5 %) і депутати місцевої ради (36 %). Лише 11 % управлінців ОМС вказали на залучення батьків здобувачів освіти.

Діаграма 2

Хто був залучений до розробки стратегічного документа з розвитку ЗО

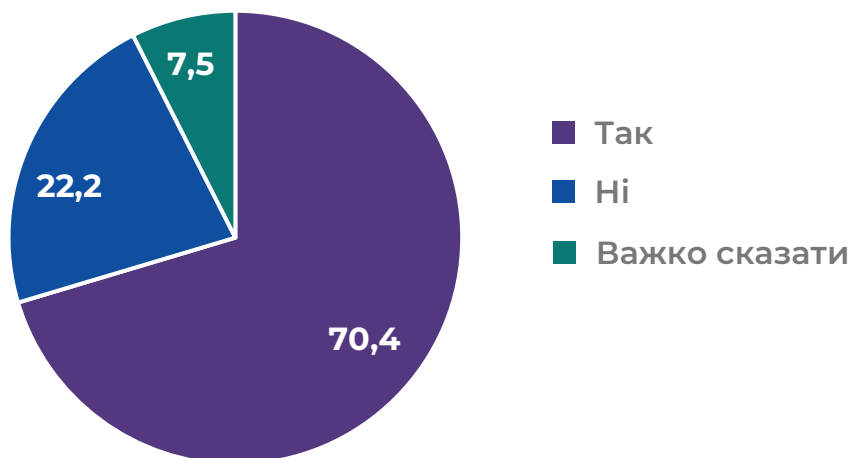
% серед респондентів, які стверджують, що в їхньому закладі є затверджений стратегічний документ з розвитку ЗО

- 42 % опитаних батьків стверджують, що були залучені до обговорення на етапі розробки стратегії розвитку освіти в громаді.
- Більшість респондентів-управлінців ОДА (58 %) і управлінців ОМС (79,5 %) вважає потрібним стратегічний документ з децентралізації управління освітою.
- 89 % керівників ЗО і 76 % учителів стверджують, що у їхньому закладі є стратегічний документ з розвитку ЗО.
- Більшість керівників ЗО (95 %) і вчителів (86,5 %), які стверджують про наявність стратегічного документа з розвитку ЗО, повідомили, що були залучені до його розробки. Близько половини респондентів стверджує про залучення батьків, учнів, засновників ЗО.
- 70 % серед усіх опитаних учителів стверджують, що вони були залучені до обговорення перспектив розвитку освіти в ЗО. Близько половини батьків (55 %) вносила пропозиції під час розробки стратегії (плану) розвитку ЗО. З них 49 % стверджують, що повністю або частково їхня думка була врахована. Серед опитаних учнів 44 % відповіли, що учні були залучені до обговорення стратегії розвитку ЗО.

Діаграма 3

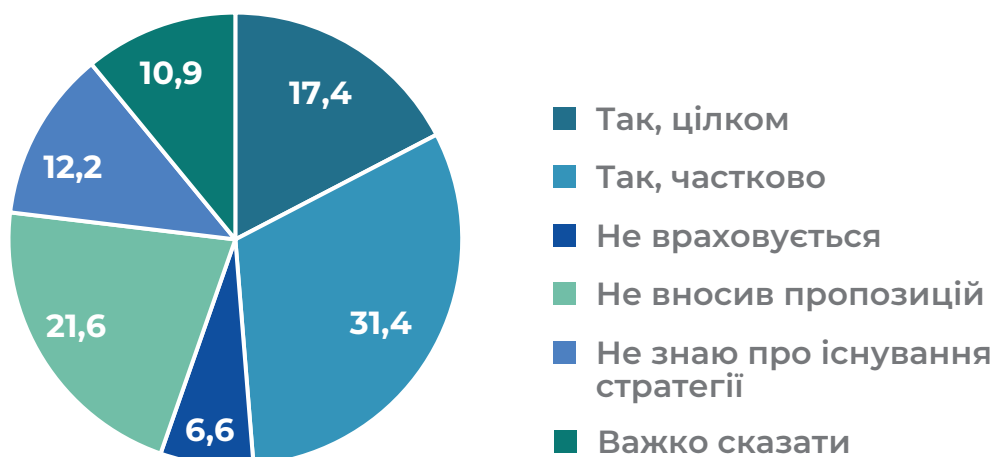
а. Чи були опитані вчителі залучені до обговорення перспектив розвитку освіти в ЗО (учителі)

б. Чи були учні залучені до обговорення стратегії розвитку ЗО (учні)

в. Чи була врахована думка батьків під час розробки стратегії (плану) розвитку ЗО (батьки)

РОЗМЕЖУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ

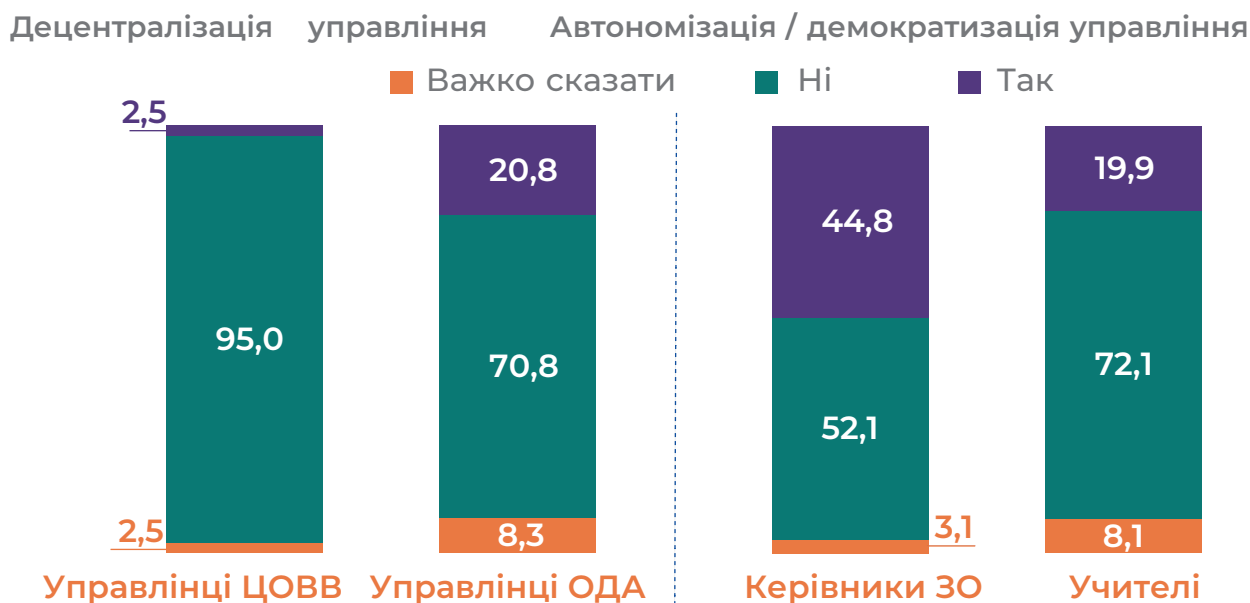
- Половина управлінців ЦОВВ і більшість респондентів-управлінців ОДА (62,5 %) вважає, що у сфері управління освітою повноваження органів між обласним і місцевим рівнями чітко розподілені. Водночас кожен третій респондент (37,5 %) вважає, що повноваження між обласним і місцевим рівнями дублюються. Не згодні з цією думкою 15 % опитаних управлінців ЦОВВ і 58 % управлінців ОДА.

ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

- 3 % респондентів-управлінців ЦОВВ і 21 % респондентів-управлінців ОДА в минулому проходили навчання з децентралізованого управління, зокрема у сфері освіти. Серед керівників ЗО 45 % проходили навчання з автономізації / демократизації управління в ЗО. Для вчителів показник становить 20 %.

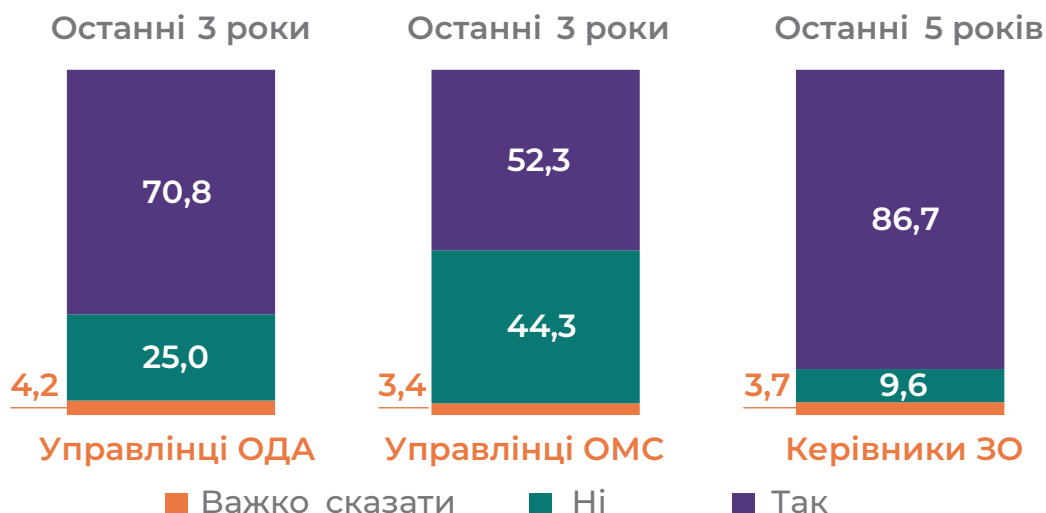
Діаграма 4

Проходження навчання

Діаграма 5

Навчання у сфері управління освітою

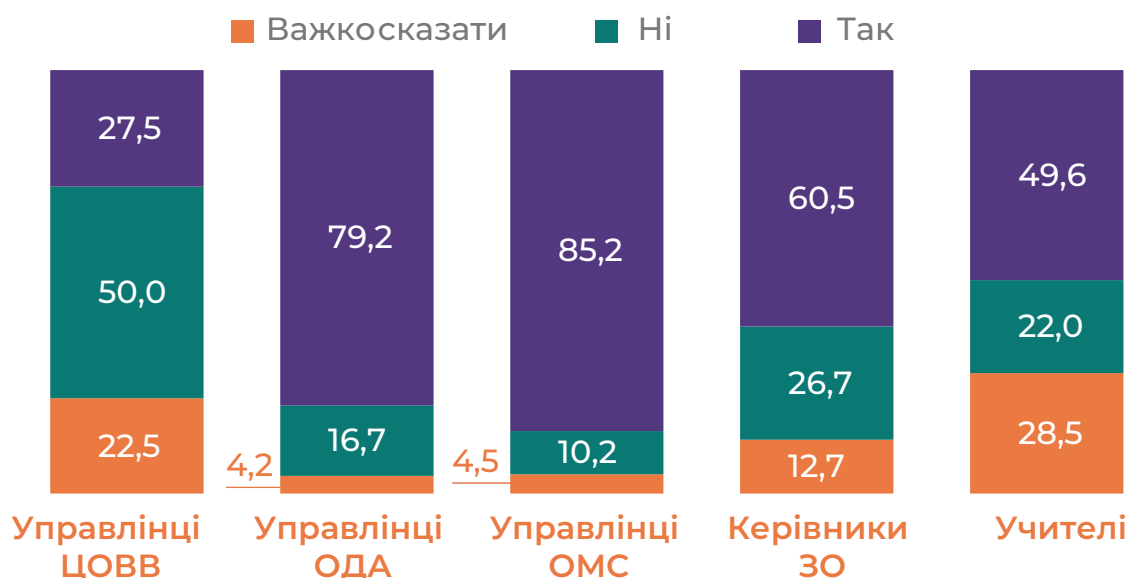
- За останні 3–5 років 71 % управлінців ОДА, 52 % управлінців ОМС і 87 % керівників ЗО проходили навчання з управління у сфері освіти.
- Найбільшу потребу в навчанні з управління у сфері освіти мають керівники ЗО – 96 % й управлінці ОМС – 87,5 %. Водночас серед управлінців ОДА потребу в навчанні озвучили 62,5 %.
- Знання та/або вміння, яких не вистачає для ефективної роботи респондентам-управлінцям: децентралізоване управління у сфері освіти; інструменти демократичного врядування у сфері освіти; оптимальна організація часу для виконання поточних завдань; навички в галузі ІТ-технологій; розв'язання конфліктних ситуацій.
- Здебільшого респонденти віддають перевагу очній або змішаній формі навчання. Дистанційну форму навчання підтримує менше ніж третина респондентів-управлінців і керівників ЗО. Серед учителів лише 7 % віддають їй перевагу.
- Для управлінців ОДА та ОМС найбільш ефективні види навчальних занять – обговорення у форматі круглого столу, розв'язання ситуаційних завдань, онлайн-курси, тренінги, вебінари, практичні роботи й ділові ігри. Керівники ЗО і вчителі віддають перевагу майстер-класам.
- Більшість опитаних управлінців ОМС (90 %) стверджує, що відчуває потребу в роз'ясненнях і консультаціях з питань управління та фінансування освіти. Головні теми, які потребують роз'яснень і консультацій: бюджетний процес, стратегічне планування, закупівлі та управління мережею ЗО.

ДЕБЮРОКРАТИЗАЦІЯ

- Практика подання тієї самої інформації для звітності, але в іншій формі для звітності різним організаціям доволі поширена: про неї повідомили 28 % управлінців ЦОВВ, 79 % управлінців ОДА, 85 % управлінців ОМС, 61 % керівників ЗО і 50 % учителів. У середньому управлінці ОДА вважають, що частка таких документів становить 33 %, управлінці ОМС – 37 %, керівники ЗО – 35 %, учителі – 27 %.

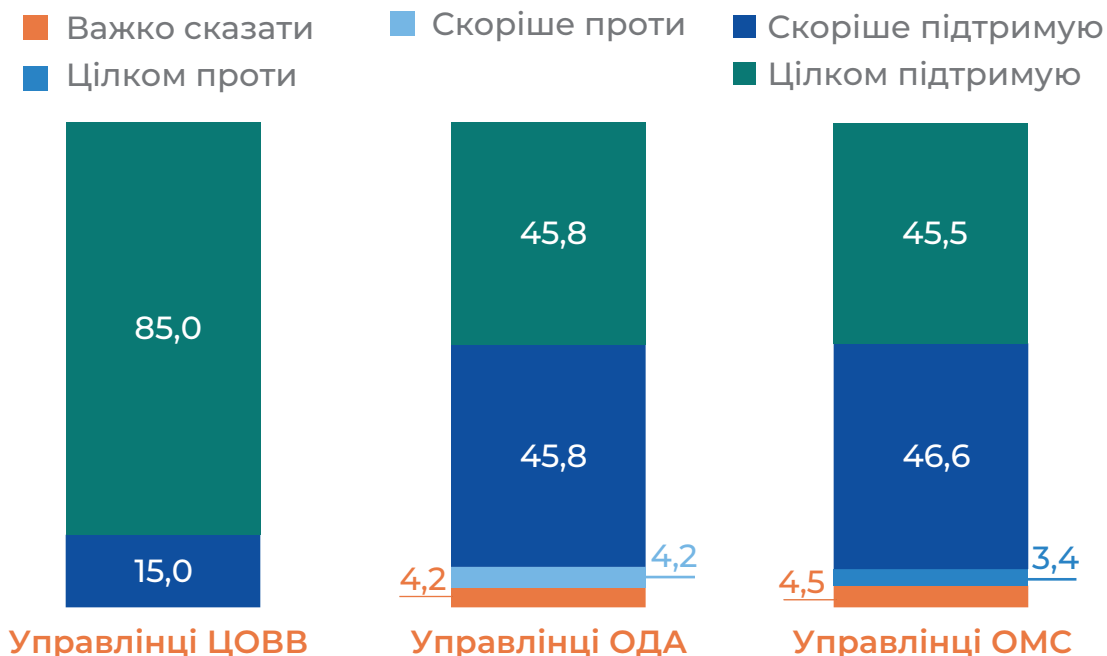
Діаграма 6

Практика подання тієї самої інформації, але в іншій формі для звітності різним організаціям

Діаграма 7

Підтримка запровадження електронного документообігу замість паперового

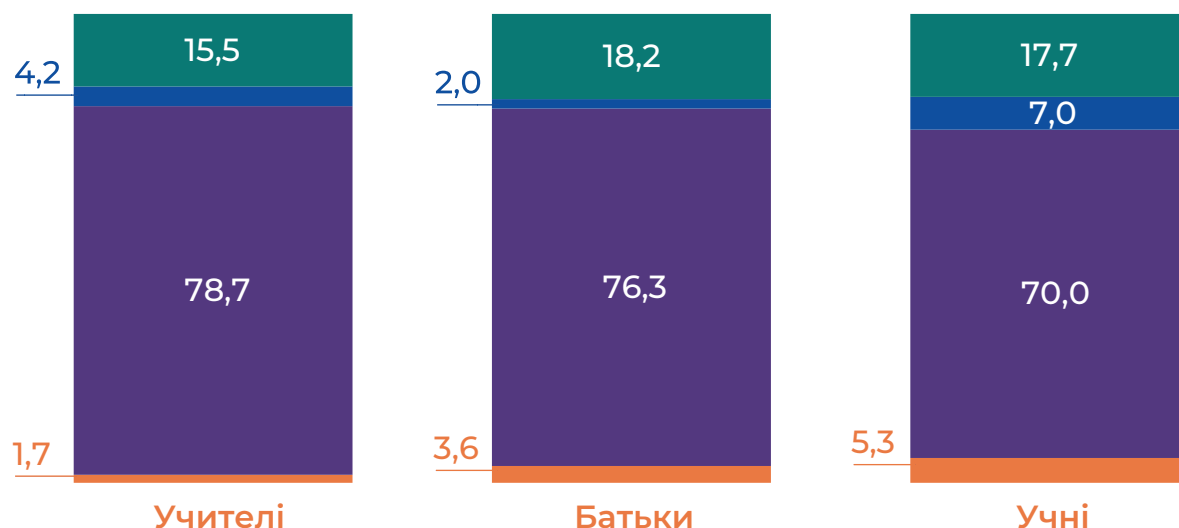
- Майже всі опитані управлінці ОДА та ОМС більшою чи меншою мірою підтримали запровадження електронного документообігу замість паперового. Про наявність серед звітності застарілої або неактуальної інформації повідомили 57 % управлінців ОМС, 46 % керівників ЗО та 47 % учителів.
- Респонденти погоджуються, що є певні ризики переходу на електронну звітність. Управлінці ОМС, керівники ЗО та вчителі найчастіше вказують, що існує ризик дублювання роботи через збереження звітності в паперовому вигляді, а також доступу третіх осіб до персональних даних. Окрім того, респондентів турбує недостатність цифрової інфраструктури в ЗО, обмежена або відсутня технічна підтримка, ненадійне або повільне підключення до мережі Інтернет.
- Більше ніж 90 % управлінців ОМС використовують дані звітів для аналізу реального стану освіти та розуміння потреб ЗО. Лише 53 % керівників ЗО вважають, що інформація, яка збирається для звітності, відбиває реальний стан і потреби їхніх ЗО.

ФІНАНСУВАННЯ ТА МЕРЕЖА ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

- Серед основних джерел фінансування модернізації освітньої інфраструктури респонденти вказали такі: місцеві бюджети (93,2 % управлінців ОМС і 86,0 % керівників ЗО) і субвенції з державного бюджету (86,0 % управлінців ОМС і 83,1 % керівників ЗО).
- Більшість представників ОМС оцінює поточний рівень формування мережі ЗО громади як середній. Загалом 63,7 % опитаних управлінців ОМС вважають, що існують перешкоди для формування оптимальної мережі ЗО, серед них найбільші інфраструктурні – підвезення учнів (погані дороги, застарілий транспорт тощо), опір громади оптимізації закладів, а також неготовність ОМС ухвалювати відповідні рішення.
- Необхідними заходами для формування оптимальної мережі ЗО респонденти вважають розробку відповідних нормативно-правових актів, збільшення фінансування, а також консультації з громадами.

Уявлення про те, особам якої статі легше зробити кар'єру в українському суспільстві

■ Важко сказати / Інше ■ Стать не має значення ■ Жінці ■ Чоловікові

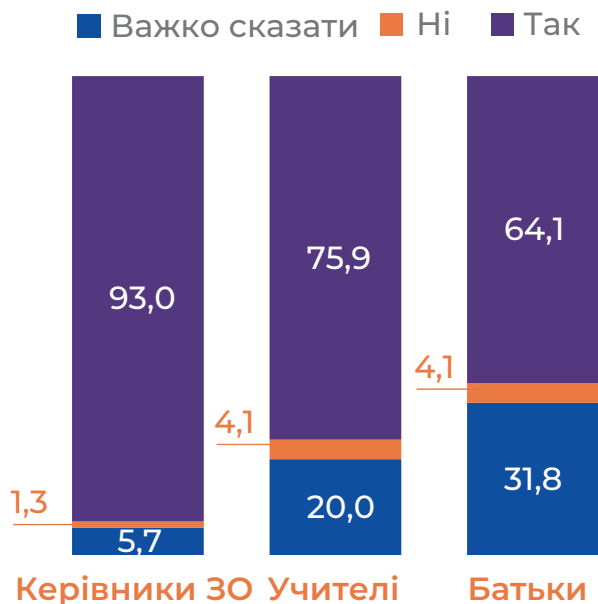
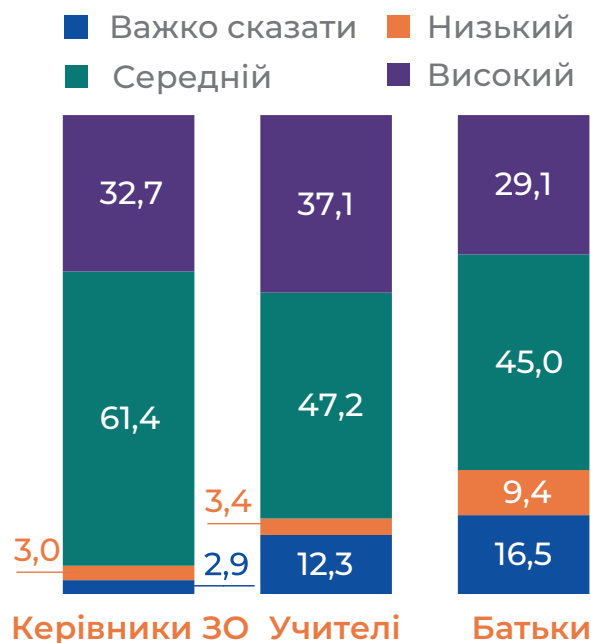
ГЕНДЕРНІ ПИТАННЯ

- Більшість учителів (79 %), батьків (76 %) та учнів (70 %) вважає, що стать не має значення, коли йдеться про легкість побудови кар'єри в українському суспільстві. Майже всі опитані вчителі (95 %), батьки (95 %) та учні (86 %) вважають, що вища освіта однаково потрібна як дівчатам, так і хлопцям.
- Мешканці громад, де проходило опитування, здебільшого не погоджуються, що стать сільського, селищного, міського голови впливає на ефективність роботи місцевої влади. Близько половини респондентів вважає, що стать керівника ЗО не впливає на ефективність роботи та якість освітніх послуг. Серед опитаних учителів 85 % не знають про надання переваги жінкам або чоловікам при відборі на посади за їх педагогічною спеціальністю.
- Про існування розподілу учнів за статтю під час уроків (наприклад, трудове навчання / технології) повідомили 43 % опитаних учителів, 47 % батьків і 61 % учнів. Серед учителів, батьків та учнів переважає позиція, що потрібно дати змогу учням самим обирати, чим вони хочуть займатися – готуванням їжі, рукоділлям чи ремеслом (61 %, 64 % і 66 % відповідно). Меншість підтримала ідею, що слід зберегти поділ учнів за статтю (16 % учителів, стільки ж батьків і 15 % учнів), або протилежну думку, що потрібно проводити спільні уроки для учнів обох статей (22 %, 17 % і 14 % відповідно).

ДЕМОКРАТИЧНЕ ВРЯДУВАННЯ

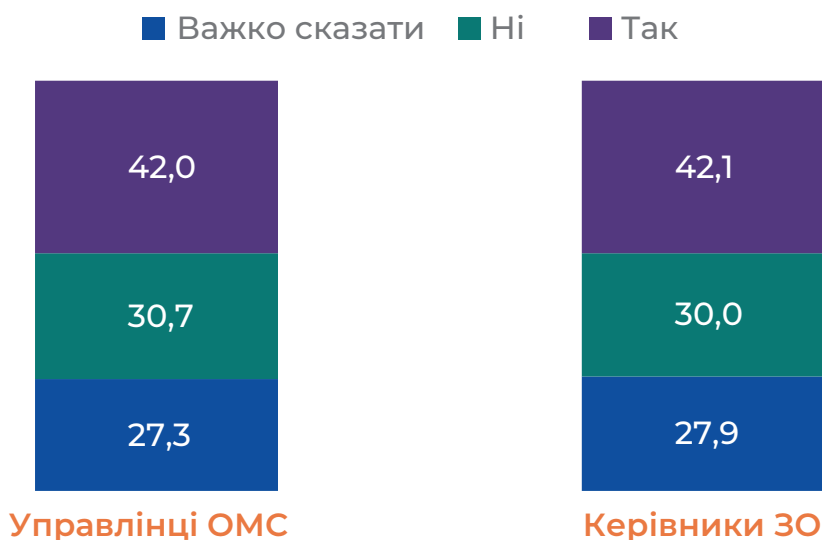
- Майже всі керівники ЗО (93 %) впевнені, що в їхньому ЗО можливо запровадити демократичне управління. Більшість учителів і батьків погоджується з цим (відповідно 76 % і 64 %). Водночас високо оцінили поточний рівень врядування у своєму ЗО лише близько третини респондентів – 33 % керівників ЗО, 37 % учителів і 29 % батьків, тоді як інші обрали середні або низькі оцінки.
- На відкрите запитання про значення поняття «демократичне управління освітою» управлінці ОМС відповідали про колективне ухвалення рішень і забезпечення прав і свобод, керівники ЗО більше прихильні до колективного ухвалення рішень, а вчителі і батьки – до врахування інтересів і думок людей.

Діаграма 9

а. Можливість запровадження демократичного управління у своєму ЗО**б. Поточний рівень демократичного врядування у своєму ЗО**

- Більшість респондентів-учнів вважає себе активними учасниками учнівського самоврядування (59 %) і відчуває себе вільними висловлювати свою думку (76 %). При цьому 73 % учнів впевнені, що учні школи дотримуються шкільних правил. Більшість учнів вважає, що їхні права дотримуються. Близько третини респондентів-учнів вважає управління ЗО демократичним.
- Більшість респондентів-управлінців ОМС, учителів, батьків і учнів вважає, що мешканці дещо або дуже залучені до ухвалення рішень у сфері освіти, хоча показник варіює від 58 % серед батьків і учнів до 83 % серед управлінців ОМС.
- Респондентів-мешканців громад просили загалом оцінити, чи їх залучають до ухвалення важливих для громади рішень (безвідносно до тематики). 46 % респондентів-мешканців громад вважають себе залученими до ухвалення важливих для громади рішень.

Діаграма 10

Наявність у громаді практики ухвалення громадського бюджету

- За словами респондентів-управлінців ОМС, найбільш поширеними інструментами залучення мешканців до ухвалення рішень у сфері освіти є звернення громадян (65 %) і громадські слухання (53 %). Ще третина управлінців ОМС говорила про загальні збори і консультації з громадськістю.
- Серед жителів громади найбільш відомі інструменти участі громадян в ухваленні рішень – голосування на місцевих виборах (91 %) і загальні збори (56 %).
- За останні 12 місяців 73 % жителів громади пригадали голосування на місцевих виборах (мова йде, очевидно, про місцеві вибори 2020 року). 19 % – спільне із сусідами виконання робіт, 17 % – загальні збори.
- Більшість респондентів-мешканців громади (77 %) стверджує, що вони цікавляться хоча б якимись справами громади. Якщо вчителі і батьки середньо-позитивно оцінюють свій рівень поінформованості про управління освітою в громаді, то мешканці громади загалом – скоріше негативно.
- По 42 % респондентів-управлінців ОМС і респондентів-керівників ЗО зазначили, що в їхній громаді є практики ухвалення громадського бюджету.
- Половина респондентів-управлінців ОМС (50 %) і 41–43 % керівників ЗО, учителів, батьків стверджують, що в громаді були реалізовані громадські проекти, ініційовані школярами.
- Більше ніж половина керівників ЗО, учителів і учнів особисто брали участь у підготовці/реалізації громадських проектів, ініційованих школярами, за останні три роки. Серед батьків 47 % хоча б іноді брали участь з дитиною в підготовці / реалізації проектів.
- Керівники ЗО, учителі, батьки й учні вважають свої шкільні ради скоріше дієвими: від 41 % серед учнів до 52 % серед учителів; недієвими – 6–11 % і ще 12–22 % середньо оцінили їхню дієвість. Решта опитаних або вагалися з відповіддю, або стверджували, що в них немає взагалі шкільної ради.
- Керівники ЗО, учителі й батьки вважають ефективною діяльність батьківського й учнівського самоврядування. Усі категорії респондентів передусім убачають роль школи як запоруку опанування дітьми необхідних знань.

УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВИТИ

- Більшість управлінців ОМС (88 %) і керівників ЗО (93 %) відзначає позитивні зміни в модернізації освітньої інфраструктури, які сталися протягом останніх трьох років. Погіршення в цій сфері помітили не більш ніж 1–2 % опитаних.
- Серед учителів і батьків найбільш поширені середні оцінки поточного рівня модернізації освітньої інфраструктури (створення нового освітнього простору тощо) в ЗО – так вважають 60 % учителів і 49 % батьків. Високо або дуже високо оцінили рівень модернізації 23 % вчителів і 30 % батьків.
- Найкраща ситуація в забезпеченні умов для спортивних занять, оскільки 94 % учнів повідомили, що в ЗО є спортивне / ігрове поле. Загалом 79 % опитаних учнів зазначають, що в ЗО є приміщення для занять працею, музикою або художньою творчістю, а також сучасне комп'ютерне обладнання. Найгірше виглядає ситуація з наявністю місць, де можна займатися в позаурочний час разом з іншими учнями (наприклад, попрацювати разом над яким-небудь проектом). Про існування такої можливості повідомила лише половина учнів.
- Управлінці ОМС і керівники ЗО вважають основною перепорою для створення безпечного освітнього середовища недостатнє фінансування, застарілу матеріально-технічну базу ЗО та стан будівель, які потребують ремонту, а іноді й реконструкції.
- 68–74 % опитаних керівників ЗО, учителів і батьків оцінюють рівень безпечності освітнього середовища для життя й розвитку дітей у закладі як високий. Водночас 4 % керівників

ЗО, 2 % вчителів і 4 % батьків вважають освітнє середовище тією чи іншою мірою небезпечним. Майже кожен п'ятий опитаний дав посередні оцінки.

- Загалом 73 % учнів тією чи іншою мірою згодні, що почуваються в безпеці в школі порівняно з 10 % тих, хто з цим не погоджується. Серед учнів 8–11 класів 69 % почуваються спокійно в школі (13 % з цим не згодні), 68 % люблять свою школу (10 % з цим не згодні) і дещо менше ніж 61 % подобається вчитися в школі (12 % з цим не згодні). Водночас 28 % опитаних учнів погоджуються, що в їхній школі трапляються випадки булінгу (цькування) учнів, 14 % стверджують, що в ЗО трапляються випадки насильства.
- Серед керівників ЗО 64 % оцінили рівень доступності освіти на 9–10 балів (за 10-бальною шкалою), серед учителів цей показник становить 69 %, серед батьків – 60 %. Учні просили оцінити доступність ЗО з погляду розміщення / транспортного сполучення. Загалом 53 % учнів оцінили свій ЗО як доступний. Водночас 5–6 % працівників ЗО, 13 % батьків і 22 % учнів оцінили освіту у своєму закладі як недоступну.
- На думку управлінців ОМС, доступності освіти найбільше будуть сприяти заходи із забезпечення якісними дорогами (63 %) і підвезення учнів і вчителів (51 %). Водночас керівники ЗО в забезпеченні доступності освіти роблять акцент на створенні умов для всебічного розвитку дітей через гуртки, секції, заклади позашкільної освіти (далі – ЗПО) тощо, на користь чого висловилися 56 % респондентів цієї групи. Серед першочергових заходів забезпечення доступності освіти оптимізацію мережі ЗО назвали 22 % опитаних керівників ЗО та 50 % управлінців ОМС.
- 43 % керівників ЗО оцінили рівень якості освіти на 9–10 балів, тобто вони вважають освіту дуже якісною. Посередні оцінки (7–8 балів) надали 47 % керівників, а неякісною (оцінки 1–6 балів) освіту вважають 7 % керівників ЗО. Серед учителів маємо такі оцінки рівня якості: дуже якісна (9–10 балів) – 55 %, посередня оцінка (7–8 балів) – 38 %, а неякісною (оцінки 1–6 балів) освіту вважають 6 % учителів. Оцінки батьків: якісна (9–10 балів) – 57 %, посередня оцінка (7–8 балів) – 25 %, неякісна (оцінки 1–6 балів) – 14 %. Найнижчі оцінки якості освіти надали учні: якісна (9–10 балів) – 40 %, посередня оцінка (7–8 балів) – 27 %, а неякісною (оцінки 1–6 балів) освіту назвав кожен четвертий учень (26 %).
- На думку управлінців ОМС і керівників ЗО, найбільше можуть допомогти засновникам ЗО та керівникам ЗО в забезпеченні якості освіти такі заходи: консультації (60 % і 61 % відповідно), запровадження інструментів моніторингу якості освіти (56 % і 60 %), рекомендації від ЦОВВ (46 % і 35 %).
- Майже дві третини (64 %) учнів 8–11 класів ЗО харчуються в шкільних їдальнях час від часу, а майже третина учнів ніколи цього не робить переважно за власним бажанням (31 %). 2 % учнів вказали про відсутність їдальні.
- Якісним (тією чи іншою мірою) шкільне харчування вважають 73 % керівників ЗО, 63 % вчителів, 57 % батьків і 44 % учнів. Водночас претензії до якості харчування озвучують 1 % керівників ЗО, 7–8 % учителів і батьків і 15 % учнів.
- Під час організації якісного харчування для управлінців ОМС основною проблемою є матеріально-технічний стан харчоблока та їдальні, про це повідомили 68 % респондентів. Серед інших проблем були названі такі: виконання норм харчування й рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України щодо здорового харчування в ЗО (36 %), пошук і відбір надавачів послуг (31 %) і контроль за якістю продуктів (28 %). Для керівників ЗО найбільше проблем пов'язано з матеріально-технічним станом харчоблока / їдальні (52 %), умеблюванням їдальні (41 %), врахуванням побажань дітей, батьків, працівників закладу щодо покращення умов харчування, змін у меню (31 %) і виконанням норм харчування й рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України (29 %).
- Рівень психологічного комфорту в ЗО оцінюють як високий / дуже високий 68 % керівників ЗО, 56 % учителів і 55 % батьків.
- Загалом 42 % учнів повідомляють, що вчителі часто / дуже часто їх хвалять, 47 % хвалять принаймні іноді, а 6 % учнів повідомляють, що вчителі їх ніколи не хвалять. Водночас третина учнів (32 %) ніколи не стає об'єктом негативних, критичних висловлювань у свій бік,

45 % учнів іноді сварять, а 14 % учнів часто чують негативні та критичні висловлювання на свою адресу.

- Запровадження організаційної автономії у своєму ЗО підтверджують 96 % керівників і 71 % учителів. Існування академічної автономії підтверджують 90 % управлінців ОМС, 92 % керівників ЗО і 66 % учителів. Запровадження кадрової автономії відзначає 91 % управлінців ОМС, 89 % керівників ЗО і 64 % вчителів. Найгірший стан справ спостерігається з фінансовою автономією. Про її запровадження в ЗО повідомляє лише третина опитаних – 34 % управлінців ОМС, 28 % керівників ЗО та 33 % вчителів.
- 45 % керівників ЗО вважають, що піклувальна рада (далі – ПР) функціонує системно й ефективно. Серед учителів таких 29 %, батьків – 30 %, а членів громади – лише 8 %.
- Загалом 58 % учителів згодні з позитивним впливом реформи на якість освіти (21 % не згодні), а серед батьків лише половина (49 %) поділяє цю думку (21 % не згодні). Вочевидь, ще не минуло достатньо часу, щоб ефект реформи проявився повною мірою і сформувалася думка учасників освітнього процесу з цього приводу.
- Поточний рівень якості управління освітою в громаді вчителі оцінили як середній (51 %), високий / дуже високий (30 %), низький (4 %).
- Батьки учнів в основному посередньо оцінюють довіру до місцевих органів влади, такої думки дотримуються 53 % опитаних.
- Оцінки довіри до установ / організацій серед батьків і учнів переважно позитивні. Адміністрація ЗО викликає найбільшу довіру – їй довіряє 55 % батьків проти 8 % тих, хто не довіряє. Органи управління освітою в громаді викликають довіру в 38 % респондентів, а скоріше не довіряють їм 20 % батьків учнів.
- Оцінюючи окремі місцеві органи / представників влади, майже половина членів громади висловила довіру голові ТГ (довіряли 49 % респондентів, не довіряли – 29 %), директору школи (довіряли 48 % опитаних, не довіряли – лише 7 %) і місцевій раді громади (довіряли 47 % опитаних і не довіряли – 33 %). Народний депутат України від округу має довіру 25 % членів громади проти 33 % тих, хто не довіряє.
- Порівняно з членами ТГ і батьками учнів учителі набагато частіше висловлюють довіру всім установам / організаціям, які розглядаються. Загалом зі зменшенням рівня централізації довіра зростає: рівень довіри становить 62 % до центральних органів влади, 65 % – до органів влади обласного рівня, 63 % – до органів влади районного рівня, 66 % – до ОМС, 70 % – до органів управління освітою в громаді, а найбільшу довіру вчителі висловлюють адміністрації ЗО, у якому працюють, – 89 %.
- Більше ніж половина учнів (56 %) задоволені або майже задоволені (оцінки 6–7) школою, де вони навчаються, тоді як 6 % скоріше незадоволені (оцінки 1–2).
- Майже половина учнів (49 %) задоволені або майже задоволені управлінням школою, де вони навчаються, а 7 % – скоріше незадоволені (оцінки 1–2). Кожен десятий учень не зміг оцінити якість управління ЗО.
- Більшість учителів (67 %) і батьків учнів (61 %) задоволені діяльністю школи у ТГ. Середні оцінки діяльності висловили 16 % учителів і 19 % батьків. Незадоволені діяльністю школи становлять десяту частину всіх опитаних.
- Переважна частина (75 %) управлінців ОМС надають середні оцінки рівня забезпечення ЗО педагогічними кадрами. Найбільш поширеним заходом для забезпечення ЗО педагогічними кадрами є стажування та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, про що повідомили 53 % управлінців ОМС. Також чверть опитаних управлінців впроваджує такі заходи, як удосконалення системи стимулювання й мотивації і направлення випускників школи на навчання до педагогічних ЗО.

Таблиця 1

Комунікація з мешканцями громади

Канали комунікації	Управлінці ОМС: канали, які використовують ОМС	Учителі: канали, які використовують ОМС	Громадяни: джерела інформації про події
Інформація на офіційному сайті	94,3	67,2	27,6
Офіційна сторінка в соціальних мережах, наприклад Facebook	81,8	61,9	32,6
Зустрічі з громадянами	52,3	38,3	7,4
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих друкованих медіа	51,1	30,1	18,5
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp або Telegram	36,4	46,8	28,3
Залучення громадян до спільних рішень через громадські консультації	21,6	17,0	5,3
Організація спеціальних заходів для громадян	20,5	13,8	5,4
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих онлайн-медіа	17,0	13,0	5,4
Розповсюдження друкованих матеріалів, наприклад листівок тощо	13,6	5,9	8,4
Неофіційні сторінки в соціальних медіа, наприклад Facebook	10,2	13,6	13,3
Розміщення новин і важливої інформації на телебаченні	9,1	9,5	21,6
Розміщення новин і важливої інформації на радіо	5,7	2,7	5,6
Інші	0,0	0,4	0,5
Важко відповісти	1,1	5,3	2,8

КОМУНІКАЦІЯ

- Респонденти-управлінці ОМС найчастіше відповідали, що для інформування громадян вони використовують офіційний сайт (94 %) і офіційну сторінку в соціальних мережах (82 %). Близько половини респондентів говорили про зустрічі з громадянами і розміщення новин / важливої інформації в місцевих друкованих ЗМІ.

Комунікація адміністрації ЗО з учнями та батьками

% у стовпчику	Керівники ЗО: канали, які використовують	Батьки: канали, які використовує адміністрація ЗО	Учні, як адміністрація ЗО спілкується з учнями / батьками
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp або Telegram	93,5	66,4	64,9
Телефонні дзвінки	88,0	51,8	50,5
Особисті зустрічі	87,6	45,5	27,1
Загальношкільні батьківські збори	87,5	52,7	31,8
Класні батьківські збори	80,0	60,4	43,1
Офіційний сайт	76,4	46,7	23,4
Офіційна сторінка в соціальних мережах	58,8	39,8	20,9
Електронна пошта	47,9	19,3	8,7
СМС-повідомлення	40,0	19,7	15,3
Відкриті засідання ради школи	35,8	17,7	10,9
Онлайн-платформи	33,5	20,3	11,8
Сервіси електронних щоденників і журналів	8,9	10,0	8,1
Інші	0,0	0,3	0,9
Важко відповісти	0,0	4,9	7,5

- Самі ж мешканці громади, за їхніми словами, насамперед отримують інформацію про події в громаді з офіційної сторінки в соціальних мережах (33 %), у групах / чатах (28 %), на офіційному сайті (28 %), з телебачення (22 %).
- Керівники ЗО зазвичай використовують одразу декілька каналів комунікації з мешканцями. Найчастіше це групи / чати (89,5 %), офіційний сайт ЗО (86,5 %), особисті зустрічі (86 %) і телефонні дзвінки (73,5 %).
- Більшість і управлінців ОМС, і керівників ЗО стверджує, що в них достатньо і знань, і ресурсів для налагодження ефективної комунікації з мешканцями громади. Більшість учителів (56 %) вважає, що поточна комунікація ОМС з мешканцями достатня. Серед батьків

48 % позитивно оцінюють комунікацію ОМС з мешканцями проти 32 %, які оцінюють її негативно. Серед мешканців громади більшість не задоволена комунікацією – 27 % дають позитивні оцінки проти 59 %, які дають негативні оцінки.

- За словами респондентів-керівників ЗО, вони використовують різні канали комунікації з батьками та учнями. Найбільше респондентів-керівників ЗО говорили про групи / чати (93,5 %), телефонні дзвінки (88 %), особисті зустрічі (88 %), загальношкільні батьківські збори (87,5 %), класні батьківські збори (80 %) і офіційний сайт (76 %) як засоби спілкування з батьками.
- Опитані батьки найчастіше відповідали, що адміністрація ЗО спілкується через групи / чати (66 %), класні батьківські збори (60 %), загальношкільні батьківські збори (53 %), телефонні дзвінки (52 %), офіційний сайт (47 %) і особисті зустрічі (45,5 %).
- Опитані учні насамперед говорять про групи / чати (65 %), телефонні дзвінки (50,5 %) і класні батьківські збори (43 %).
- 9 з 10 опитаних батьків (89 %) щотижня або частіше обговорюють успіхи в навчанні зі своєю дитиною. Водночас з учителями 48 % батьків обговорюють успіхи щотижня або частіше, 38 % – щомісяця або рідше.

СПІВПРАЦЯ ЦОВВ, МІЖМУНІЦИПАЛЬНА СПІВПРАЦЯ

- Оцінюючи рівень співпраці ЦОВВ з іншими відомствами для розв'язання проблем освіти, респонденти-управлінці ЦОВВ вказали на тісну співпрацю з НАДС (48 %) і МОН (28 %). Рівень співпраці управлінців ЦОВВ з Державною службою якості освіти України і Міністерством культури та інформаційної політики України частіше оцінювали як слабкий, про що повідомили 45 % опитаних.
- Половина опитаних управлінців ЦОВВ схильється до думки, що орган з координації (робоча група, координаційна рада тощо) співпраці різних міністерств і ЦОВВ може допомогти більш ефективно розв'язувати питання управління освітою, з них 18 % очікують значного збільшення ефективності управління освітою.
- Майже всі (98 %) управлінці ОМС переконані в потребі співпрацювати з іншими ТГ для розв'язання питань у сфері освіти. Переважна частина управлінців ОМС (89 %) стверджує, що співпрацює з іншими громадами, зокрема з питань освіти. Про відсутність такої співпраці говорять 5 % опитаних.
- Серед питань у сфері освіти, які потребують розв'язання у співпраці з іншими громадами, управлінці ОМС виділяють найперше надання послуг інклюзивно-ресурсних центрів (далі – ІРЦ), цю думку поділяють 70 % респондентів, а також функціонування центрів професійного розвитку педагогічних працівників (далі – ЦПРПП), на підтримку цього висловилися 65 % опитаних. Серед інших питань, що розв'язуються у співпраці, 34 % опитаних управлінців ОМС назвали діяльність закладів позашкільної освіти (далі – ЗПО).

1. СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

1.1. Наявність стратегії розвитку освіти

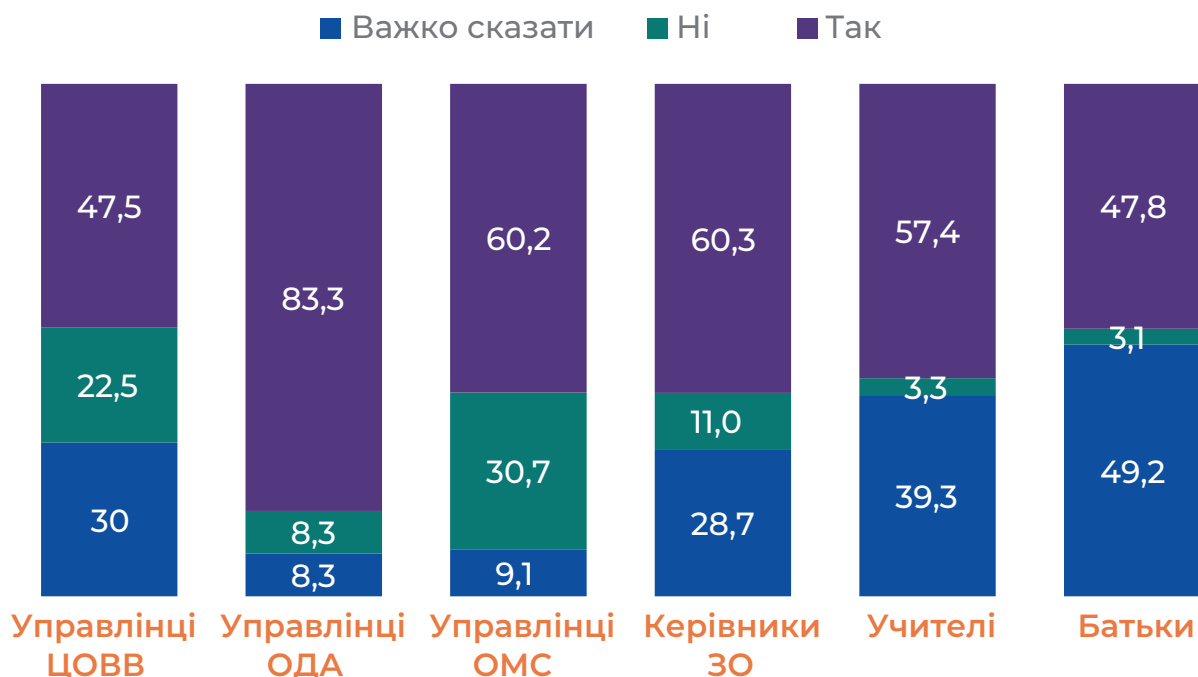
Загалом близько половини (48 %) представників ЦОВВ, діяльність яких найбільше дотична до розв'язання питань управління у сфері освіти, зазначили, що в органі, де вони працюють, є стратегічний документ з розвитку освіти.

Більшість респондентів-управлінців ОДА (83 %) стверджує, що в їхньому органі є стратегія розвитку освіти. Утім, на рівні управлінців ОМС показник знижується до 60 % (а 31 % заперечує існування такої стратегії).

Керівникам ЗО, учителям і батькам поставили запитання про наявність стратегічного документа з розвитку освіти на рівні їхньої *громади*. Для цих категорій респондентів дуже помітною є невизначеність: 29 % керівників ЗО, 39 % учителів і 49 % батьків не знають, чи існує такий документ. Водночас серед тих, хто визначився зі своєю думкою, більшість стверджує, що стратегічний документ з розвитку освіти в громаді існує. Загалом 60 % керівників ЗО, 57 % учителів і 48 % батьків вважають, що в їхній громаді є стратегічний документ з розвитку освіти.

Діаграма 1.1.1

Наявність стратегічного документа з розвитку освіти в органі, де працює респондент / у громаді

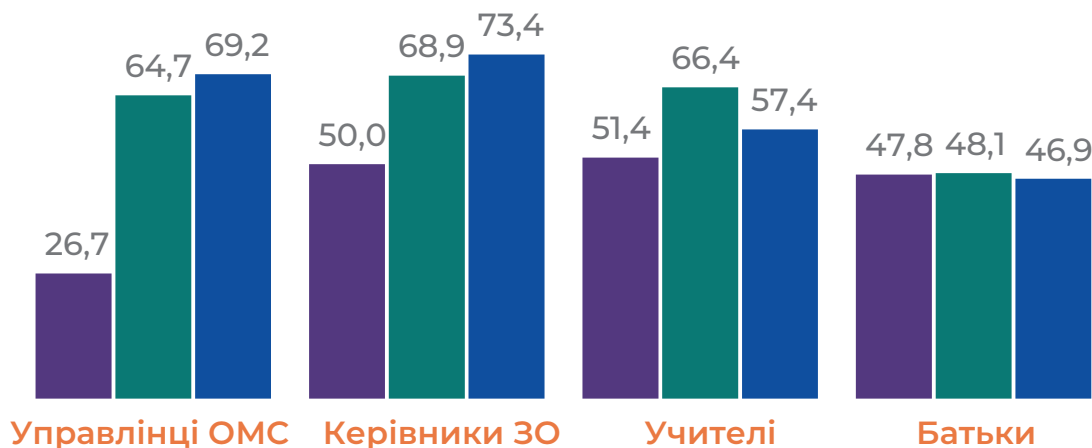
На Діаграмі 1.1.2 наведені дані про наявність стратегічного документа з розвитку освіти порівнюються в розрізі (не)пілотних громад і регіонів. Якщо серед батьків ситуація практично ідентична (47–48 % респондентів пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших респондентів вважають, що в них є стратегічний документ з розвитку освіти), то серед управлінців ОМС, керівників ЗО і вчителів спостерігається тенденція, що в пілотних громадах менше респондентів стверджують, що в них є стратегічний документ з розвитку освіти. Найбільш помітні відмінності простежуються у випадку управлінців ОМС – у пілотних грома-

Діаграма 1.1.2

Наявність стратегічного документа з розвитку освіти в органі, де працює респондент / у громаді: тип громади

% відповіли «так»

■ Пілотні громади ■ Інші громади пілотних регіонів ■ Інші регіони

дах 27 % стверджують, що стратегічний документ існує, проти 65 % в інших громадах пілотних регіонів і 69 % в інших регіонах. Менш виражені, але також помітні відмінності простежуються у випадку керівників ЗО: якщо в пілотних громадах 50 % керівників ЗО стверджують, що стратегічний документ з розвитку освіти існує, то в інших громадах пілотних регіонів – 69 %, а в інших регіонах – 73 %. Серед учителів пілотних громад 51 % відповіли, що в їхній громаді існує стратегічний документ з розвитку освіти, проти 66 % серед учителів інших громад пілотних регіонів (і проти 57 % в інших регіонах).

У Таблиці 1.1.1 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі респондентів.

Таблиця 1.1.1

Наявність стратегічного документа з розвитку освіти в органі, де працює респондент / у громаді: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіли «так»

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС	51,9	56,5	66,7	70,6	62,3	55,6	47,1	63,4
Керівники ЗО	50,8	67,1	67,1	57,1	77,8	48,0	52,5	63,6
Учителі	58,6	51,6	65,1	56,2	64,3	52,6	52,9	57,9
Батьки	50,9	45,7	48,6	46,8	48,9	45,4	52,7	47,0

1.2. Зрозумілість цілей стратегії

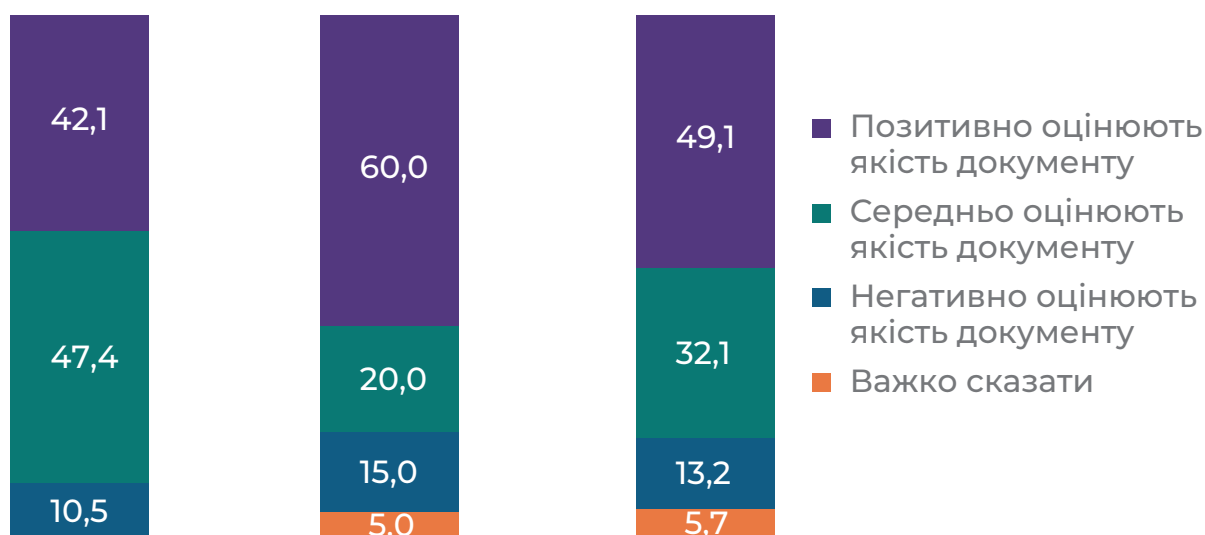
Серед управлінців ЦОВВ 42 % позитивно (на 9–10 балів) оцінюють чіткість і зрозумілість формулювання цілей у стратегічному документі з розвитку освіти, який існує в органі, де вони працюють. Серед респондентів-управлінців ОДА та ОМС переважають позитивні оцінки наявного стратегічного документа з розвитку освіти – 60 % і 49 % позитивно оцінюють чіткість і зрозумілість сформульованих цілей.

З іншого боку, 53 % управлінців ЦОВВ, 40 % управлінців ОДА та 50,9 % управлінців ОМС або середньо оцінюють чіткість і зрозумілість, або негативно оцінюють, або не змогли оцінити цей документ.

Діаграма 1.2.1

Оцінка чіткості й зрозумілості сформульованих цілей у стратегічному документі з розвитку освіти (за 10-бальною шкалою)

% серед респондентів, які стверджують, що в їхньому органі існує стратегічний документ з розвитку освіти

Управлінці ЦОВВ Управлінці ОДА Управлінці ОМС

1.3. Персональне залучення до стратегічних документів з розвитку освіти

Переважна частина управлінців ОДА (71 %) і ОМС (81 %) була залучена до розробки й моніторингу стратегічного документа з розвитку освіти, а серед опитаних управлінців ЦОВВ таких близько половина – 48 %.

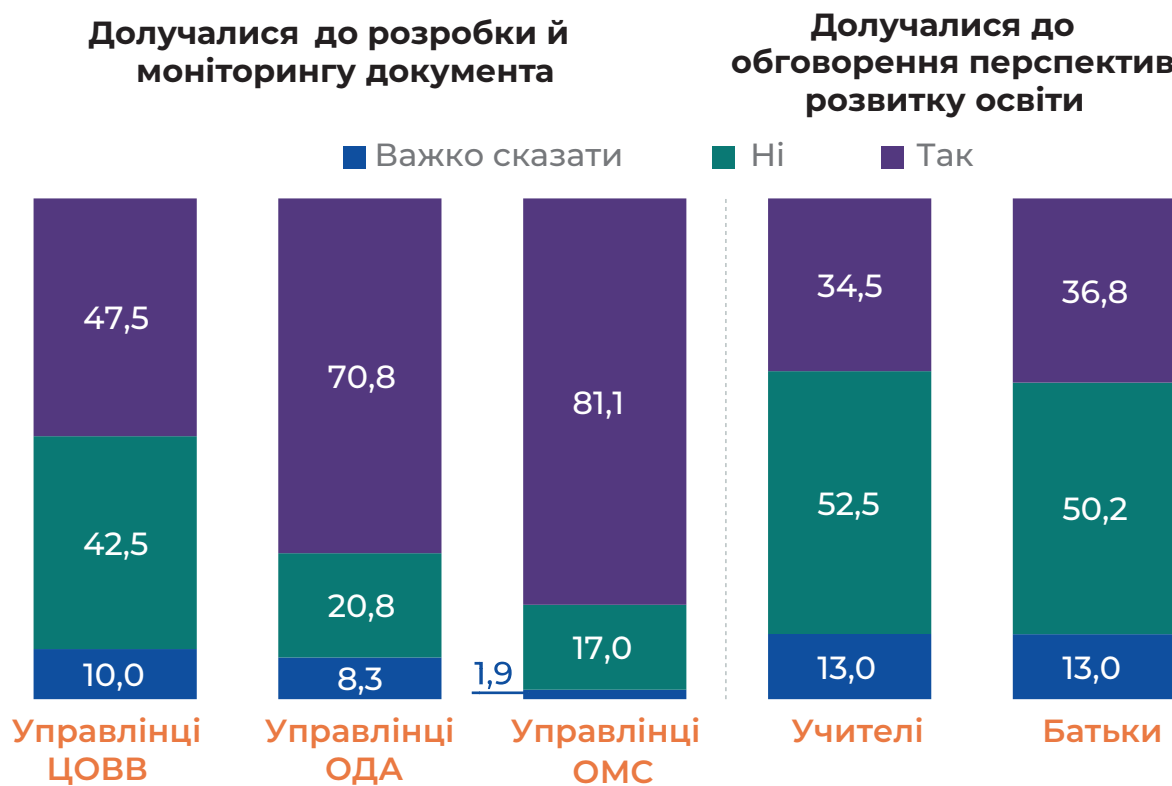
Учителів і батьків питали про залучення до обговорення перспектив розвитку освіти у їхній громаді. Серед цих категорій рівень участі помітно нижчий: 34,5 % учителів і 37 % батьків були долучені до такого обговорення.

На Діаграмі 1.3.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

У Таблиці 1.3.1 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі респондентів.

Діаграма 1.3.1

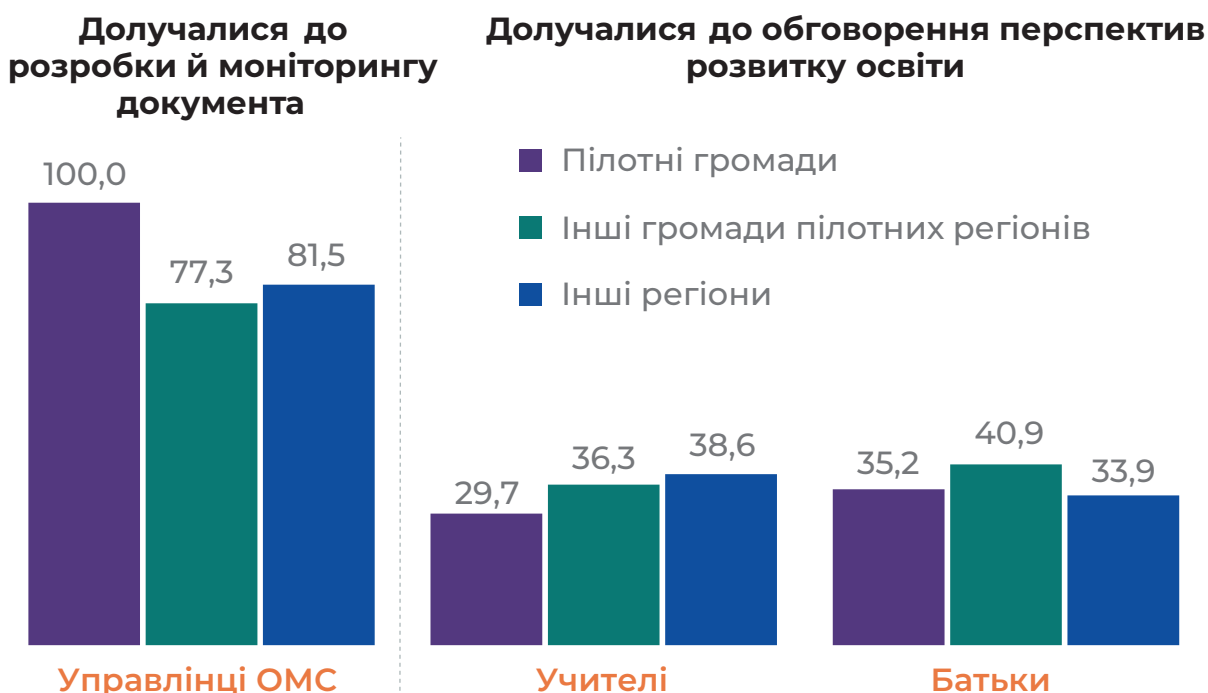
Залучення респондентів до розробки стратегічних документів / обговорення перспектив розвитку освіти

Діаграма 1.3.2

Залучення респондентів до розробки стратегічних документів / обговорення перспектив розвитку освіти: тип громади

% відповіли «так»

Таблиця 1.3.1

Залучення респондентів до розробки стратегічних документів/ обговорення перспектив розвитку освіти: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіли «так»

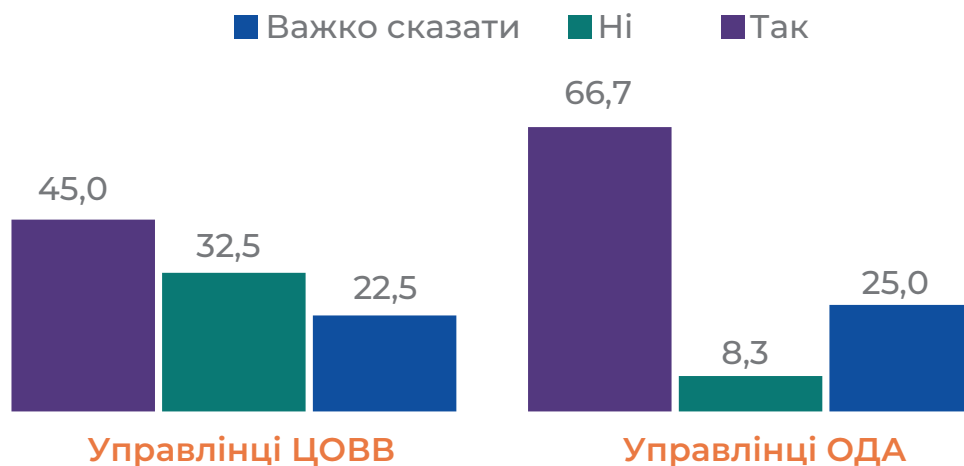
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС	78,6	84,6	85,7	75,0	78,9	86,7	75,0	82,2
Учителі	43,5	27,3	33,6	29,5	38,5	31,7	38,0	34,1
Батьки	46,0	37,0	29,3	33,5	34,7	41,2	40,1	36,3

1.4. Залучення громадськості

Респондентів-управлінців ЦОБВ і ОДА питали про залучення громадськості на етапі розробки до обговорення стратегічних документів з розвитку освіти. Загалом 45 % управлінців ЦОБВ і 67 % управлінців ОДА повідомляють, що громадськість була залучена.

Діаграма 1.4.1

Залучення громадськості до обговорення стратегічних документів з розвитку освіти на етапі розробки (управлінці ЦОБВ і ОДА)

Респондентам-управлінцям ОМС поставили питання про те, хто долучався до розроблення стратегічного документа з розвитку освіти в громаді. Найбільше респондентів стверджують, що до розроблення долучалися посадові особи ОМС (47 %), керівництво ЗО (43 %), голова громади (37,5 %) і депутати місцевої ради (36 %). Лише 11 % управлінців ОМС вказали на залучення батьків здобувачів освіти. Водночас серед батьків 42 % стверджують, що вони були залучені до обговорення стратегії розвитку освіти в громаді на етапі розробки.

Діаграма 1.4.2

Хто був залучений до розроблення стратегічного документа з розвитку освіти в громаді (управлінці ОМС)

Керівникам ЗО і вчителям поставили запитання про те, хто, на їхню думку, має залучатися до планування розвитку освіти в громаді. Найчастіше керівники ЗО говорили про керівництво ЗО (97 %), працівників органу управління освітою (93 %), голову громади (79 %), педагогічних працівників (76,5 %), батьків (74,5 %). Серед учителів ті самі відповіді також були найбільш популярними: 83 % говорили про керівництво ЗО, 77 % – про педагогічних працівників, 71,5 % – про працівників органу управління освітою, 64 % – про голову громади, 61,5 % – про батьків.

Таблиця 1.4.1

Хто має долучатися до планування розвитку освіти в громаді

% у стовпчику	Керівники ЗО	Учителі
Керівництво / адміністрація ЗО	96,6	83,1
Працівники органу управління освітою	93,1	71,5
Голова громади	79,2	64,1
Педагогічні, науково-педагогічні працівники ЗО	76,5	76,6
Батьки здобувачів освіти	74,5	61,5
Депутати місцевої ради	67,4	53,8

Представники органів учнівського самоврядування ЗО	64,4	47,3
Старости	44,7	29,9
Громадські організації, громадські активісти	40,7	23,6
Інші учасники	0,4	0,0
Важко сказати	0,0	1,4

У Таблиці 1.4.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 1.4.2

Залучення громадськості: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Батьки			
% стверджують, що батьків залучали	34,8	43,8	42,9
Управлінці ОМС, хто був залучений			
Посадові особи місцевого самоврядування	20,0	52,9	51,3
Керівництво / адміністрація ЗО	20,0	41,2	53,8
Голова громади	20,0	41,2	41,0
Депутати місцевої ради	13,3	35,3	46,2
Педагогічні, науково-педагогічні працівники ЗО	6,7	20,6	33,3
Громадські організації, громадські активісти	13,3	14,7	15,4
Старости	13,3	17,6	5,1
Батьки здобувачів освіти	0,0	17,6	10,3
Представники органів учнівського самоврядування ЗО	0,0	14,7	10,3
Інші учасники	6,7	2,9	7,7
Важко сказати	0,0	5,9	0,0

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Керівники ЗО, хто має бути залучений			
Керівництво / адміністрація ЗО	93,8	100,0	93,8
Працівники органу управління освітою	93,8	86,7	92,2
Голова громади	68,8	68,9	79,7
Педагогічні, науково-педагогічні працівники ЗО	93,8	80,0	71,9
Батьки здобувачів освіти	93,8	80,0	73,4
Депутати місцевої ради	43,8	68,9	76,6
Представники органів учнівського самоврядування ЗО	75,0	73,3	65,6
Старости	31,3	57,8	43,8
Громадські організації, громадські активісти	56,3	42,2	48,4
Інші учасники	0,0	0,0	1,6
Важко сказати	0,0	0,0	0,0
Учителі, хто має бути залучений			
Керівництво / адміністрація ЗО	94,6	89,4	81,3
Педагогічні, науково-педагогічні працівники ЗО	81,1	78,8	78,4
Працівники органу управління освітою	86,5	77,9	70,5
Голова громади	81,1	76,1	59,7
Батьки здобувачів освіти	73,0	70,8	60,2
Депутати місцевої ради	51,4	63,7	58,0
Представники органів учнівського самоврядування ЗО	81,1	43,4	49,4
Старости	27,0	38,1	29,5
Громадські організації, громадські активісти	29,7	23,9	28,4
Інші учасники	0,0	0,0	0,0
Важко сказати	0,0	0,0	1,7

У Таблиці 1.4.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 1.4.3

Залучення громадськості: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Батьки								
% стверджують, що батьків залучали	47,5	39,5	42,9	40,0	42,1	42,5	45,0	41,8
Управлінці ОМС, хто був залучений								
Посадові особи місцевого самоврядування	44,4	43,5	42,9	58,8	49,2	40,7	23,5	52,1
Керівництво / адміністрація ЗО	33,3	52,2	42,9	47,1	45,9	37,0	35,3	45,1
Голова громади	29,6	43,5	33,3	47,1	32,8	48,1	35,3	38,0
Депутати місцевої ради	40,7	30,4	33,3	41,2	36,1	37,0	29,4	38,0
Педагогічні, науково-педагогічні працівники ЗО	18,5	26,1	14,3	41,2	26,2	18,5	23,5	23,9
Громадські організації, громадські активісти	11,1	13,0	9,5	29,4	14,8	14,8	11,8	15,5
Старости	7,4	13,0	4,8	23,5	9,8	14,8	5,9	12,7
Батьки здобувачів освіти	11,1	21,7	0,0	11,8	9,8	14,8	23,5	8,5
Представники органів учнівського самоврядування ЗО	7,4	21,7	0,0	11,8	8,2	14,8	23,5	7,0
Інші учасники	7,4	0,0	9,5	5,9	6,6	3,7	0,0	7,0
Важко сказати	3,7	0,0	0,0	5,9	3,3	0,0	0,0	2,8
Керівники ЗО, хто має бути залучений								
Керівництво / адміністрація ЗО	98,9	92,6	97,2	100,0	95,1	97,7	100,0	95,2
Працівники органу управління освітою	96,8	92,6	85,8	96,9	86,6	97,7	97,9	91,1

Голова громади	94,7	76,3	64,6	67,9	71,7	84,5	91,1	74,2
Педагогічні, науково-педагогічні працівники ЗО	65,6	77,9	88,2	83,6	78,8	74,9	67,8	80,2
Батьки здобувачів освіти	63,0	83,6	79,3	74,2	80,4	70,2	64,3	78,7
Депутати місцевої ради	67,7	71,2	55,3	78,1	73,1	63,4	84,8	60,1
Представники органів учнівського самоврядування ЗО	51,9	76,3	61,4	74,2	72,3	58,8	63,2	64,9
Старости	39,7	46,8	43,9	55,4	47,5	42,8	52,2	41,6
Громадські організації, громадські активісти	29,6	48,4	37,8	57,8	50,5	33,9	48,8	37,3
Інші учасники	1,1	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	1,2	0,0
Важко сказати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Учителі, хто має бути залучений								
Керівництво / адміністрація ЗО	78,0	79,3	91,0	94,5	86,8	80,5	78,5	83,6
Педагогічні, науково-педагогічні працівники ЗО	69,8	76,9	82,3	86,2	79,2	74,9	65,7	77,8
Працівники органу управління освітою	64,6	69,7	78,6	83,9	76,7	67,8	58,3	72,9
Голова громади	44,8	73,8	72,7	78,8	71,6	58,8	70,2	63,4
Батьки здобувачів освіти	56,0	62,2	60,1	78,3	67,5	57,2	73,9	60,1
Депутати місцевої ради	44,3	57,5	56,3	67,3	63,5	47,0	50,7	54,1
Представники органів учнівського самоврядування ЗО	40,0	51,0	48,7	55,7	53,9	42,6	32,7	48,8
Старости	19,4	39,9	30,0	33,2	32,9	27,8	38,7	28,9
Громадські організації, громадські активісти	25,0	22,8	18,8	30,4	30,3	18,9	29,0	23,0
Інші учасники	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Важко сказати	2,2	1,9	0,0	0,0	0,5	2,0	0,0	1,5

У ході опитування також визначено відсоток залучення громадськості до розробки стратегічного документа з розвитку ЗО. Так, більшість керівників ЗО (95 %) і вчителів (86,5 %) стверджує, що до розробки були залучені педагогічні працівники. Водночас 63 % керівників ЗО говорили про залучення батьків, 55 % – учнів і 53 % – засновників ЗО. Серед учителів 54 % стверджували, що до розробки стратегічного документа з розвитку ЗО були залучені батьки, 49 % – учні і 69 % – засновники ЗО. Лише третина респондентів стверджує, що були залучені представники ОМС і відповідно 22 % і 15 % – члени наглядової ради.

Водночас 70 % серед усіх опитаних учителів стверджували, що вони особисто були залучені до обговорення перспектив розвитку освіти в ЗО.

Близько половини батьків (55 %) вносили пропозиції під час розробки стратегії (плану) розвитку ЗО (решта або не вносили пропозицій, або просто не знали про існування стратегії розвитку ЗО, або не змогли відповісти на запитання). З них 49 % стверджували, що цілком або частково їхня думка була врахована.

Таблиця 1.4.4

Хто був залучений до розробки стратегічного документа з розвитку ЗО

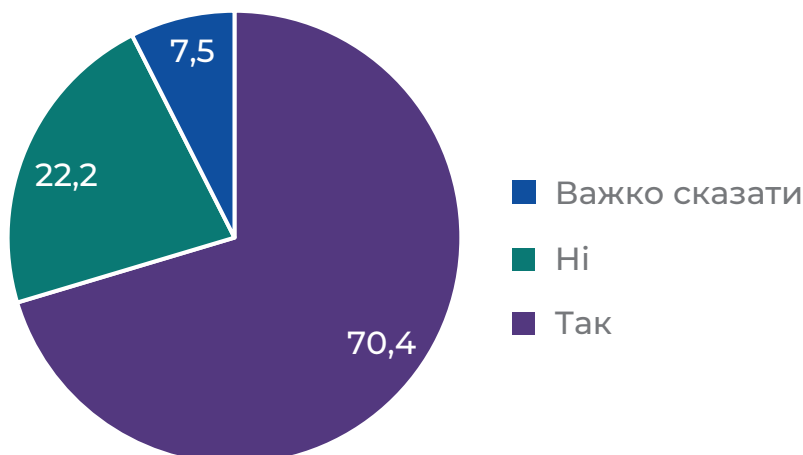
% серед респондентів, які стверджують, що в їхньому закладі є затверджений документ з розвитку ЗО

% у стовпчику	Керівники ЗО	Учителі
Педагогічні, науково-педагогічні працівники ЗО	95,1	86,5
Батьки здобувачів освіти	63,1	53,5
Учні / студенти / слухачі	54,7	48,8
Засновник ЗО	53,2	68,5
Представники ОМС	33,9	31,1
Члени наглядової (підкувальної) ради	21,6	15,2
Адміністрація закладу	2,9	0,0
Інші учасники	0,4	0,0
Важко сказати	1,5	3,4

Серед опитаних учнів 44% відповіли, що були залучені до обговорення стратегії розвитку ЗО. Про те, що не були залучені, сказали 14,5 % респондентів (решта або не знали про існування стратегії, або не змогли відповісти на запитання).

Діаграма 1.4.3

Чи були опитані вчителі, залучені до обговорення перспектив розвитку освіти в ЗО (учителі)

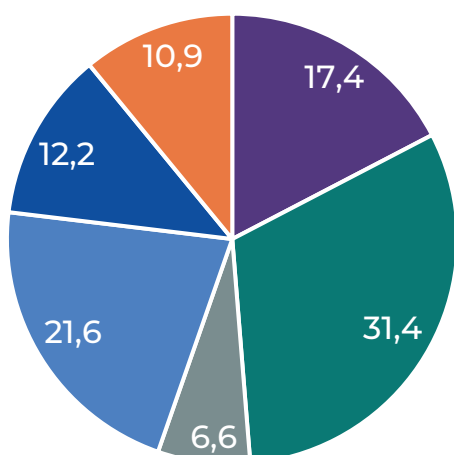
Зіставлення відповідей батьків і учнів з результатами опитування всіх керівників ЗО (а не тільки тих, які стверджують, що в їхньому ЗО є затверджена стратегія розвитку) показує подібні результати. Так, серед усіх керівників ЗО 59 % долучали батьків і 55 % долучали учнів до розробки стратегічного документа з розвитку ЗО. Хоча зазначимо, що це зіставлення неточне через різні бази розрахунків.

Чверть опитаних керівників ЗО (23 %) зазначила, що принаймні один раз на 2–3 місяці відбувається обговорення перспектив розвитку ЗО з представниками органів громадського самоврядування закладу. Більшість (57 %) стверджувала, що спілкування відбувається кожні 4–6 місяців або один раз на рік. Решта респондентів або говорили про те, що спілкування відбувалося рідше / ніколи, або що в ЗО немає органів громадського самоврядування, або не змогли відповісти на запитання.

Діаграма 1.4.4 а-б

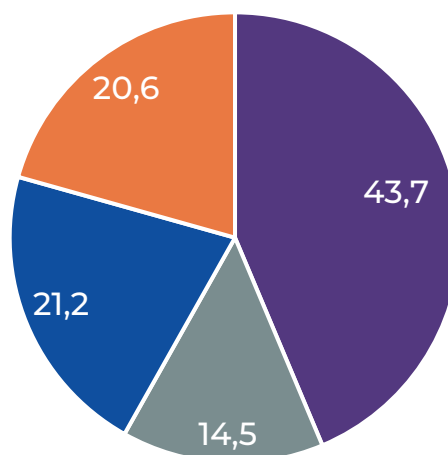
а. Чи була врахована думка батьків під час розробки стратегії (плану) розвитку ЗО (батьки)

- Так, цілком
- Так, частково
- Не враховується

б. Чи були учні залучені до обговорення стратегії розвитку ЗО (учні)

- Не знаю про існування стратегії
- Важко сказати
- Не вносив пропозицій

Діаграма 1.4.5

Як часто в ЗО відбуваються обговорення перспектив розвитку ЗО з представниками органів громадського самоврядування закладу

У Таблиці 1.4.5 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Звернемо увагу, що вчителі в пілотних громадах рідше говорили про те, що вони були долучені до обговорень: 62 % проти 74 % серед учителів інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 1.4.5

Залучення громадськості до розробки стратегічного документа з розвитку ЗО: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Керівники ЗО, хто був залучений			
Педагогічні, науково-педагогічні працівники ЗО	83,3	92,9	98,3
Батьки здобувачів освіти	50,0	66,7	66,7
Учні / студенти / слухачі	50,0	66,7	58,3
Засновник ЗО	33,3	61,9	50,0

Представники органів громадського самоврядування закладу	50,0	21,4	28,3
Члени наглядової (підкувальної) ради	8,3	28,6	28,3
Адміністрація закладу	0,0	9,5	5,0
Інші учасники	0,0	0,0	1,7
Важко сказати	8,3	0,0	0,0
Керівники ЗО, частота спілкування з представниками органів громадського самоврядування закладу			
Кілька разів на місяць	0,0	4,4	3,1
Раз на місяць	18,8	8,9	3,1
Кожні 2–3 місяці	0,0	15,6	15,6
Кожні 4–6 місяців	18,8	20,0	10,9
Раз на рік	43,8	33,3	54,7
Рідше ніж раз на рік	12,5	2,2	0,0
Ніколи	0,0	6,7	1,6
Немає органів громадського самоврядування в ЗО	0,0	2,2	7,8
Важко сказати	6,3	6,7	3,1
Учителі, хто був залучений			
Педагогічні, науково-педагогічні працівники ЗО	78,6	92,1	83,5
Засновник ЗО	60,7	60,7	70,5
Батьки здобувачів освіти	53,6	66,3	46,0
Учні / студенти / слухачі	60,7	51,7	43,2
Представники органів громадського самоврядування	35,7	39,3	25,9
Члени наглядової (підкувальної) ради	25,0	19,1	17,3
Інші учасники	0,0	0,0	0,0
Важко сказати	7,1	1,1	7,2

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Учителі, чи особисто були долучені до обговорення перспектив розвитку освіти			
% були долучені	62,2	74,3	73,9
Батьки, врахування їхньої думки під час розробки стратегії (плану) розвитку ЗО			
Так, цілком	20,2	17,0	16,3
Так, частково	22,7	33,2	32,6
Не врахована	7,3	6,1	6,6
Не вносили пропозицій щодо навчання чи плану (стратегії) розвитку	27,1	22,4	20,1
Не знають про існування стратегії	11,3	9,6	14,0
Важко сказати	11,3	11,7	10,4
Учні, чи були долучені учні до обговорення стратегії розвитку ЗО			
Так	51,3	43,3	42,5
Ні	12,9	14,8	15,0
Не знають про існування стратегії	17,9	21,7	20,3
Важко сказати	17,9	20,2	22,3

У Таблиці 1.4.6 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. Доцільно звернути увагу, що серед учителів-чоловіків більше тих, хто був особисто долучений до обговорень: 85 % проти 69 % серед учителів-жінок.

Таблиця 1.4.6

Залучення громадськості до розробки стратегічних документів з розвитку ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО, хто був залучений								
Педагогічні, науково-педагогічні працівники ЗО	98,8	89,8	100,0	91,5	95,8	94,6	100,0	93,0
Батьки здобувачів освіти	62,6	54,1	82,0	60,7	67,8	59,4	59,6	64,6
Учні / студенти / слухачі	42,0	54,1	70,1	74,4	66,5	45,4	47,8	57,9
Засновник ЗО	51,7	55,0	59,8	39,3	52,3	53,9	59,5	50,4
Представники органів громадського самоврядування закладу	35,1	40,7	26,8	18,0	22,1	43,1	34,5	33,6
Члени наглядової (підкувальної) ради	20,1	16,9	21,6	44,6	29,2	15,7	27,1	19,2
Адміністрація закладу	3,5	0,0	0,0	17,1	6,5	0,0	0,0	4,2
Інші учасники	1,2	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,6
Важко сказати	0,0	4,3	0,0	0,0	0,0	2,7	0,0	2,2
Керівники ЗО, частота спілкування з представниками органів громадського самоврядування закладу								
Кілька разів на місяць	0,0	4,9	6,1	0,0	3,8	2,2	6,2	1,5
Раз на місяць	11,1	3,2	12,2	3,1	6,1	9,1	1,2	10,6
Кожні 2–3 місяці	11,1	9,9	22,7	6,3	17,4	9,3	7,4	14,8
Кожні 4–6 місяців	18,0	23,0	11,4	16,4	14,5	20,5	28,3	13,7
Раз на рік	39,7	45,9	23,2	54,7	48,2	34,0	45,9	37,4
Рідше ніж раз на рік	1,1	1,6	6,1	0,0	2,2	2,2	1,8	2,4

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО, частота спілкування з представниками органів громадського самоврядування закладу								
Ніколи	0,0	0,0	12,2	6,3	1,8	4,4	0,0	4,7
Немає органів громадського самоврядування в ЗО	2,1	5,8	6,1	3,1	3,9	4,5	0,0	6,1
Важко сказати	16,9	5,8	0,0	10,1	2,2	13,7	9,3	8,7
Учителі, хто був залучений								
Педагогічні, науково-педагогічні працівники ЗО	91,2	73,9	94,4	90,7	86,5	86,5	82,9	86,9
Засновник ЗО	69,3	70,0	79,9	45,9	64,8	71,5	64,1	69,1
Батьки здобувачів освіти	47,4	50,8	67,3	56,8	55,6	51,8	62,9	52,3
Учні / студенти / слухачі	46,4	44,3	58,0	52,4	49,0	48,6	47,6	48,9
Представники органів громадського самоврядування	30,2	36,0	27,5	27,4	31,8	30,5	17,2	32,8
Члени наглядової (підкувальної) ради	9,8	18,6	19,9	15,9	21,3	10,4	21,6	14,4
Інші учасники	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Важко сказати	2,1	6,0	0,0	6,0	6,4	1,0	6,9	3,0
Учителі, чи особисто були долучені до обговорення перспектив розвитку освіти								
% були долучені	73,7	66,6	66,3	78,8	73,9	67,9	84,6	68,9
Батьки, врахування їхньої думки під час розробки стратегії (плану) розвитку ЗО								
Так, цілком	17,7	16,2	18,6	17,8	17,7	16,6	20,5	16,9
Так, частково	36,7	28,9	28,1	34,4	31,3	31,5	34,1	30,9
Не врахована	5,9	8,0	5,7	5,5	5,9	8,1	2,9	7,2

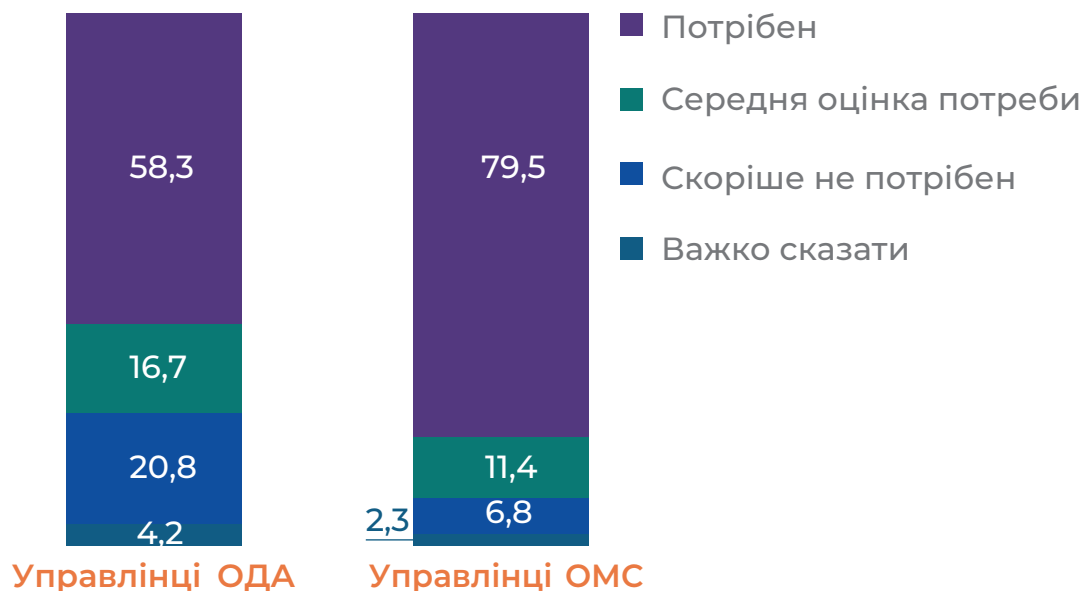
Не вносили пропозицій щодо навчання чи плану (стратегії) розвитку	21,3	20,8	23,6	20,8	21,2	22,3	13,3	22,9
Не знають про існування стратегії	9,1	15,1	11,1	11,1	12,9	10,6	12,4	12,1
Важко сказати	9,3	11,0	12,9	10,4	10,9	11,0	16,8	10,0
Учні, чи залучалися учні до обговорення стратегії розвитку ЗО								
Так	43,7	41,1	48,7	42,2	43,4	44,2	40,9	46,5
Ні	13,7	14,9	13,1	17,0	14,2	15,0	17,2	12,7
Не знають про існування стратегії	19,1	21,4	21,8	23,0	22,6	18,3	22,8	19,4
Важко сказати	23,5	22,6	16,4	17,9	19,8	22,5	19,1	21,4

1.5. Необхідність стратегічного документа з децентралізації управління освітою

Хоча більшість респондентів-управлінців ОДА й респондентів-управлінців ОМС вважає потрібним стратегічний документ з децентралізації управління освітою в Україні, але вища потреба в управлінців ОМС. Серед них 79,5 % вважають потрібним такий документ проти 58 % серед управлінців ОДА.

Діаграма 1.5.1

Наскільки потрібний стратегічний документ з децентралізації управління освітою (за 10-бальною шкалою)

Управлінцям ОМС, керівникам ЗО і вчителям ставили у відкритій формі запитання, для чого взагалі планувати розвиток освіти в громаді.

Респонденти давали різні відповіді, але найбільше (31–36 %) говорили про забезпечення якості освіти. Серед управлінців ОМС інші дві топові відповіді – розробка стратегії, шляхів досягнення (34 %) і забезпечення розвитку освіти (34 %); керівників ЗО – покращення умов освітнього процесу (21 %), забезпечення потреб учнів (21 %) і забезпечення розвитку освіти (21 %); учителів – забезпечення розвитку освіти (17 %) і розробка стратегії і шляхів досягнення (13 %).

Таблиця 1.5.1

Мета планування розвитку освіти в громаді

% у стовпчику Відкрите запитання	Управлінці ОМС	Керівники ЗО	Учителі
Забезпечення якості освіти, підвищення її рівня	35,2	35,6	31,1
Розробка стратегії, бачення мети розвитку і шляхів її досягнення	34,1	15,8	13,0
Забезпечення розвитку й реформування освіти	23,9	20,7	17,2
Прогнозування результатів, бачення перспектив	19,3	9,1	7,7
Для ефективної роботи, організації навчання	13,6	14,9	10,3
Забезпечення потреб учнів, їх всебічного розвитку, рівного доступу до освіти	11,4	21,4	6,6
Планування фінансування, економія бюджетних коштів	8,0	4,0	3,5
Покращення умов освітнього процесу	6,8	21,4	6,2
Планове розв'язання проблемних питань	5,7	1,3	1,4
Для майбутнього, майбутніх поколінь	2,3	3,5	8,3
Важко сказати	0,0	1,3	4,8

У Таблиці 1.5.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 1.5.2

Необхідність стратегічного документа: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управлінці ОМС, наскільки потрібен стратегічний документ			
9–10 (потрібен)	86,7	76,5	79,5
7–8 (середня оцінка потреби)	6,7	14,7	10,3
0–6 (скоріше не потрібен)	0,0	8,8	7,7
Важко сказати	6,7	0,0	2,6
Управлінці ОМС, цілі стратегічного документа			
Забезпечення якості освіти, підвищення її рівня	33,3	26,5	43,6
Розробка стратегії, бачення мети розвитку і шляхів її досягнення	40,0	32,4	33,3
Забезпечення розвитку й реформування освіти	20,0	23,5	25,6
Прогнозування результатів, бачення перспектив	33,3	20,6	12,8
Для ефективної роботи, організації навчання	33,3	14,7	5,1
Забезпечення потреб учнів, їх всебічного розвитку, рівного доступу до освіти	13,3	11,8	10,3
Планування фінансування, економія бюджетних коштів	13,3	5,9	7,7
Покращення умов освітнього процесу	13,3	5,9	5,1
Планове розв'язання проблемних питань	6,7	5,9	5,1
Для майбутнього, майбутніх поколінь	0,0	5,9	0,0
Важко сказати	0,0	0,0	0,0
Інші	13,3	11,8	15,4

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Керівники ЗО, цілі стратегічного документа			
Забезпечення якості освіти, підвищення її рівня	37,5	42,2	34,4
Забезпечення потреб учнів, їх всебічного розвитку, рівного доступу до освіти	31,3	17,8	14,1
Покращення умов освітнього процесу	12,5	24,4	20,3
Забезпечення розвитку й реформування освіти	37,5	20,0	18,8
Розробка стратегії, бачення мети розвитку і шляхів її досягнення	0,0	15,6	23,4
Для ефективної роботи, організації навчання	18,8	20,0	10,9
Прогнозування результатів, бачення перспектив	12,5	11,1	7,8
Планування фінансування, економія бюджетних коштів	6,3	2,2	3,1
Для майбутнього, майбутніх поколінь	0,0	2,2	4,7
Важко сказати	6,3	0,0	0,0
Планове розв'язання проблемних питань	6,3	4,4	0,0
Інші	18,8	11,1	7,8
Учителі, цілі стратегічного документа			
Забезпечення якості освіти, підвищення її рівня	18,9	37,2	28,4
Забезпечення розвитку й реформування освіти	10,8	21,2	17,0
Розробка стратегії, бачення мети розвитку і шляхів її досягнення	24,3	8,8	9,1
Для ефективної роботи, організації навчання	16,2	13,3	9,1
Для майбутнього, майбутніх поколінь	10,8	6,2	8,5
Прогнозування результатів, бачення перспектив	10,8	11,5	8,5
Забезпечення потреб учнів, їх всебічного розвитку, рівного доступу до освіти	8,1	5,3	7,4

Покращення умов освітнього процесу	2,7	6,2	9,7
Важко сказати	0,0	0,9	8,0
Планування фінансування, економія бюджетних коштів	0,0	3,5	4,5
Планове розв'язання проблемних питань	2,7	1,8	1,7
Інші	8,1	7,1	6,3

У Таблиці 1.5.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 1.5.3

Необхідність стратегічного документа: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макро- регіон	Тип					Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС, наскільки потрібен стратегічний документ								
9–10 (потрібен)	85,2	69,6	81,0	82,4	78,7	81,5	70,6	81,7
7–8 (середня оцінка потреби)	7,4	13,0	19,0	5,9	13,1	7,4	17,6	9,9
0–6 (скоріше не потрібен)	7,4	13,0	0,0	5,9	6,6	7,4	11,8	5,6
Важко сказати	0,0	4,3	0,0	5,9	1,6	3,7	0,0	2,8
Управлінці ОМС, цілі стратегічного документа								
Забезпечення якості освіти, підвищення її рівня	40,7	34,8	47,6	11,8	34,4	37,0	35,3	35,2
Розробка стратегії, бачення мети розвитку і шляхів її досягнення	48,1	34,8	19,0	29,4	32,8	37,0	41,2	32,4
Забезпечення розвитку й реформування освіти	18,5	17,4	33,3	29,4	24,6	22,2	23,5	23,9
Прогнозування результатів, бачення перспектив	18,5	13,0	9,5	41,2	24,6	7,4	23,5	18,3

% у стовпчику	Макро- регіон	Тип					Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС, цілі стратегічного документа								
Для ефективної роботи, організації навчання	14,8	21,7	4,8	11,8	11,5	18,5	5,9	15,5
Забезпечення потреб учнів, їх всебічного розвитку, рівного доступу до освіти	0,0	13,0	28,6	5,9	8,2	18,5	0,0	14,1
Планування фінансування, економія бюджетних коштів	3,7	8,7	19,0	0,0	8,2	7,4	11,8	7,0
Покращення умов освітнього процесу	7,4	4,3	9,5	5,9	6,6	7,4	17,6	4,2
Планове розв'язання проблемних питань	11,1	0,0	4,8	5,9	8,2	0,0	11,8	4,2
Для майбутнього, майбутніх поколінь	0,0	0,0	4,8	5,9	1,6	3,7	0,0	2,8
Важко сказати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші	0,0	17,4	23,8	17,6	14,8	11,1	17,6	12,7
Керівники ЗО, цілі стратегічного документа								
Забезпечення якості освіти, підвищення її рівня	49,7	27,9	26,4	32,1	37,4	34,3	26,6	39,4
Забезпечення потреб учнів, їх всебічного розвитку, рівного доступу до освіти	21,2	25,5	14,6	23,4	13,5	27,0	14,3	24,4
Покращення умов освітнього процесу	22,2	28,8	11,8	15,7	19,0	23,0	4,5	28,4
Забезпечення розвитку й реформування освіти	22,2	16,4	29,3	12,5	24,0	18,4	15,6	22,8
Розробка стратегії, бачення мети розвитку і шляхів її досягнення	21,2	12,2	14,2	12,5	21,6	11,7	32,6	8,7
Для ефективної роботи, організації навчання	12,2	13,1	17,9	22,6	13,8	15,7	8,2	17,7
Прогнозування результатів, бачення перспектив	11,1	1,6	11,8	19,5	9,5	8,9	11,8	8,0

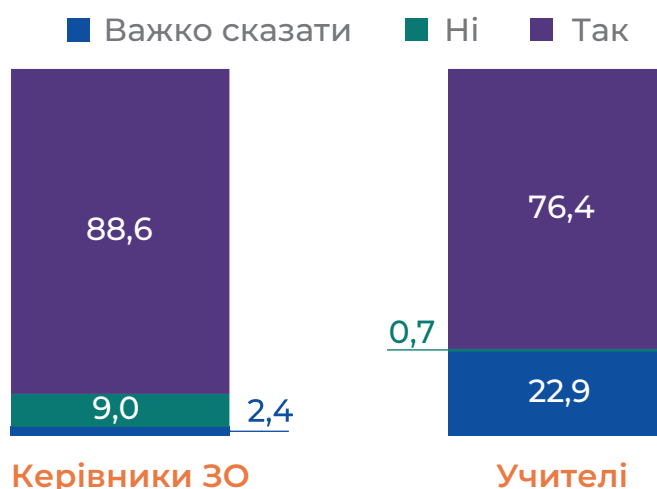
Планування фінансування, економія бюджетних коштів	7,9	1,6	0,0	6,3	3,0	4,7	10,5	1,3
Для майбутнього, майбутніх поколінь	0,0	5,8	6,1	3,1	2,1	4,5	4,5	3,1
Важко сказати	0,0	4,1	0,0	0,0	0,0	2,3	0,0	1,9
Планове розв'язання проблемних питань	1,1	1,6	0,0	3,1	3,0	0,0	0,0	1,8
Інші	1,1	13,1	17,9	16,4	9,4	11,0	11,4	9,9
Учителі, цілі стратегічного документа								
Забезпечення якості освіти, підвищення її рівня	36,7	27,6	33,8	19,4	31,7	30,7	21,9	32,1
Забезпечення розвитку й реформування освіти	16,8	20,0	13,7	17,5	16,2	18,0	32,8	15,6
Розробка стратегії, бачення мети розвитку і шляхів її досягнення	22,9	7,0	10,0	5,5	9,5	15,5	12,6	13,0
Для ефективної роботи, організації навчання	8,2	7,7	18,7	8,3	13,1	8,3	12,0	10,1
Для майбутнього, майбутніх поколінь	9,9	9,6	5,1	5,5	8,7	8,0	7,8	8,3
Прогнозування результатів, бачення перспектив	2,6	8,3	8,7	19,8	11,0	5,4	9,8	7,5
Забезпечення потреб учнів, їх всебічного розвитку, рівного доступу до освіти	1,7	7,1	14,9	4,2	6,7	6,5	4,4	6,8
Покращення умов освітнього процесу	2,6	8,3	10,0	4,2	9,3	4,0	1,7	6,7
Важко сказати	3,0	6,3	3,7	7,4	4,3	5,1	2,1	5,0
Планування фінансування, економія бюджетних коштів	2,6	1,9	3,8	10,1	4,6	2,7	0,0	3,9
Планове розв'язання проблемних питань	0,9	1,9	1,3	1,4	2,2	0,7	1,5	1,3
Інші	1,3	9,1	6,3	14,3	6,0	6,7	7,8	6,3

1.6. Наявність стратегічного документа з розвитку ЗО

89 % керівників ЗО і 76 % учителів стверджують, що в їхньому закладі є стратегічний документ з розвитку ЗО. Серед відповідей учителів багато невизначених. 23 % не знають, чи є в їхньому ЗО такий документ (і лише 1 % вважає, що документа немає).

Діаграма 1.6.1

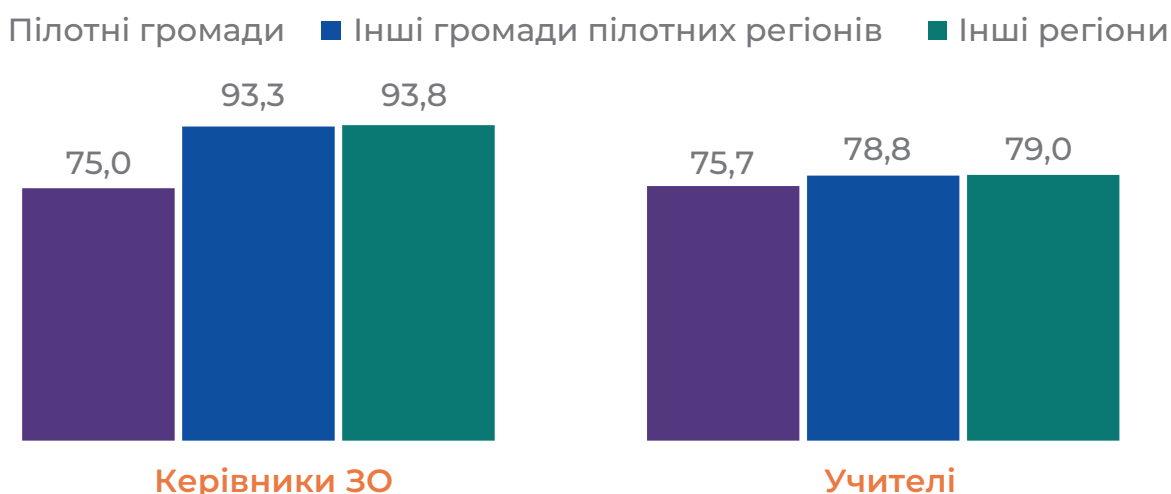
Наявність стратегічного документа з розвитку ЗО

Діаграма 1.6.2

Наявність стратегічного документа з розвитку ЗО: тип громади

% відповіли «так»

Приблизно однакова кількість учителів у пілотних громадах, інших громадах пілотних регіонів й інших регіонах стверджує, що в їхньому закладі є стратегічний документ з розвитку ЗО (76–79 %). Водночас у пілотних громадах серед керівників ЗО дещо менше тих, хто говорить про наявність такого стратегічного документа, – 75 % проти 93–94 % в інших громадах пілотних регіонів й інших регіонах.

У Таблиці 1.6.1 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі респондентів.

Таблиця 1.6.1

Наявність стратегічного документа з розвитку ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіли «так»

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО	92,1	96,8	78,8	73,5	94,2	84,7	93,0	86,8
Учителі	82,7	71,6	69,0	84,3	81,4	72,8	86,6	75,3

1.7. Інформування про стратегію ЗО

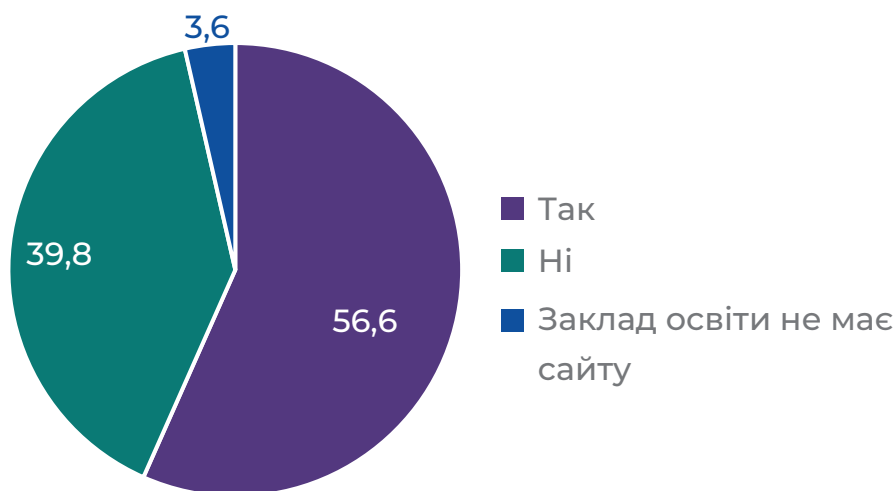
Серед керівників ЗО 57 % стверджують, що на сайті їхнього закладу розміщений стратегічний документ з розвитку ЗО.

Варто зазначити, що 4 % керівників сказали про відсутність сайту ЗО.

Діаграма 1.7.1

Наявність на сайті закладу стратегічного документа з розвитку ЗО (керівники ЗО)

% серед респондентів, які стверджують, що в їхньому закладі є стратегічний документ з розвитку ЗО

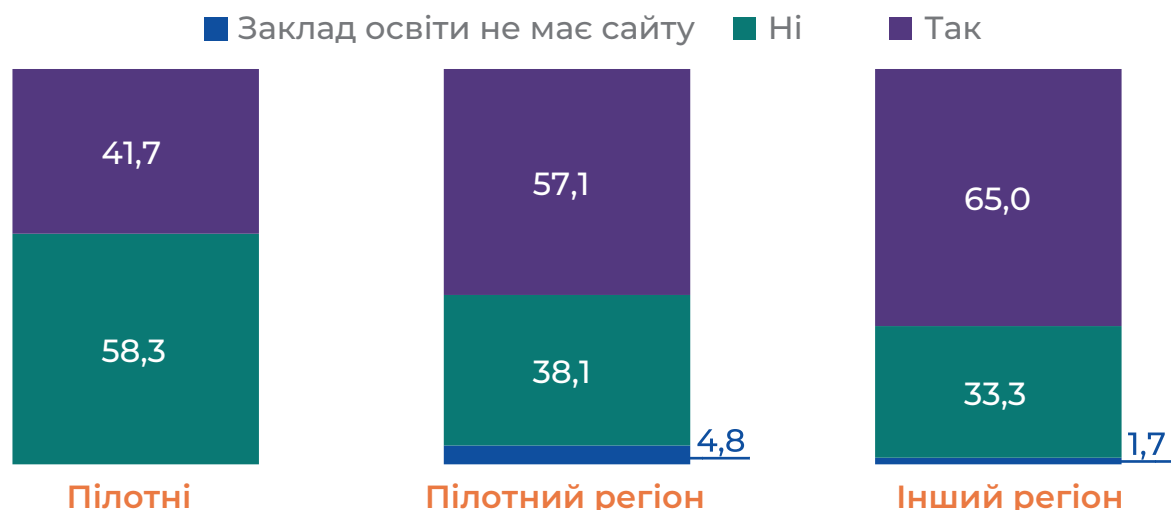

Якщо в пілотних громадах 42 % респондентів-керівників говорять про оприлюднення на сайті стратегічного документа з розвитку ЗО, то в інших громадах пілотних регіонів – 57 %, в інших регіонах – 65 %.

Діаграма 1.7.2

Наявність на сайті закладу стратегічного документа з розвитку ЗО (керівники ЗО): тип громади

% серед респондентів, які стверджують, що в їхньому ЗО є стратегічний документ

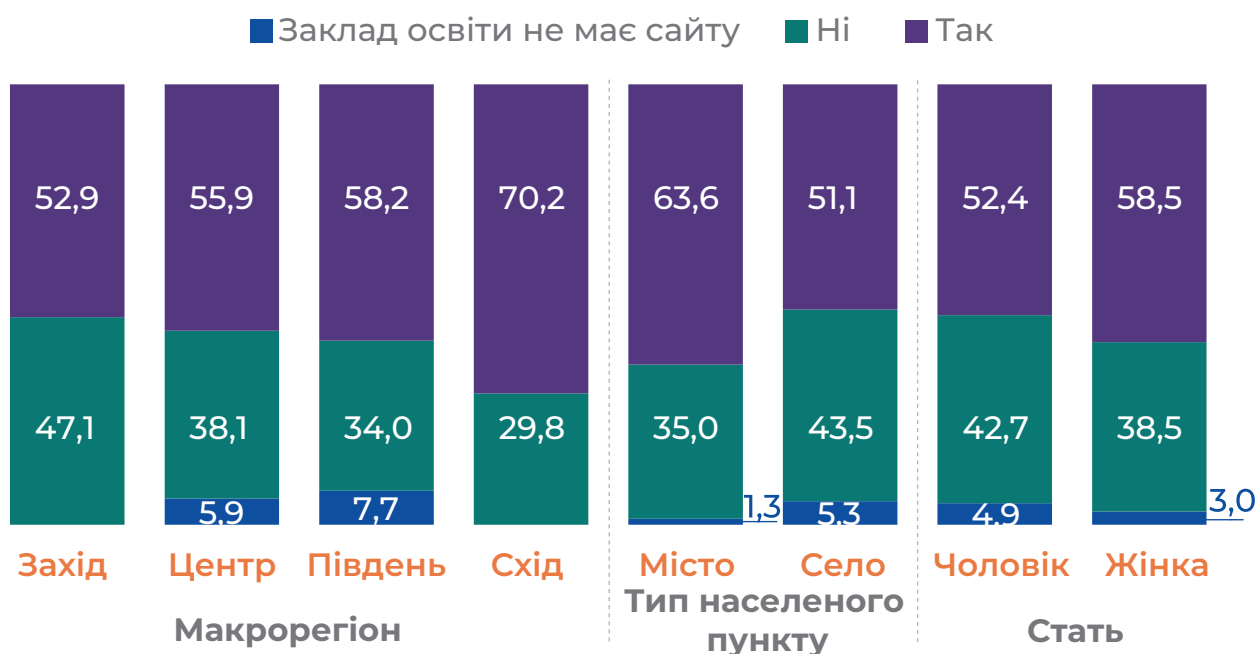

На Діаграмі 1.7.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі респондентів.

Діаграма 1.7.3

Наявність на сайті закладу стратегічного документа з розвитку ЗО (керівники ЗО): макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% серед респондентів, які стверджують, що в їхньому ЗО є стратегічний документ

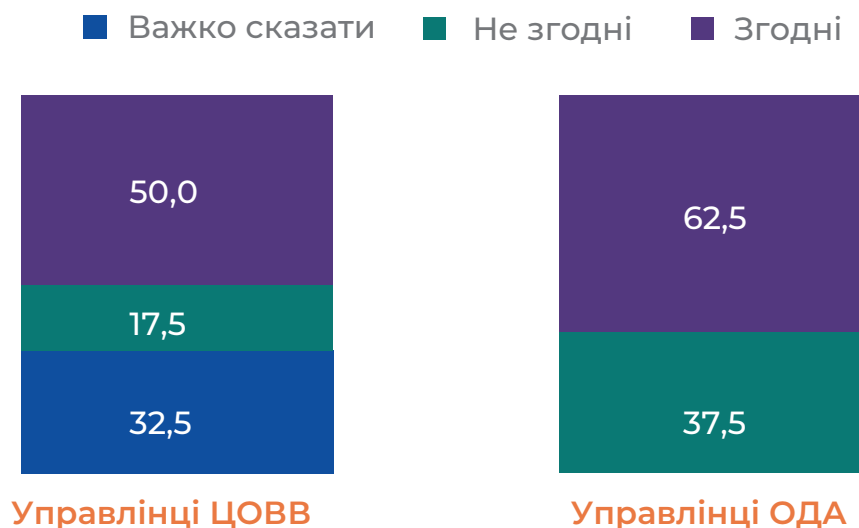

2. РОЗМЕЖУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ

Половина управлінців ЦОВВ і більшість респондентів-управлінців ОДА (62,5 %) вважають, що у сфері управління освітою повноваження органів між обласним і місцевим рівнями чітко розділені.

Діаграма 2.1

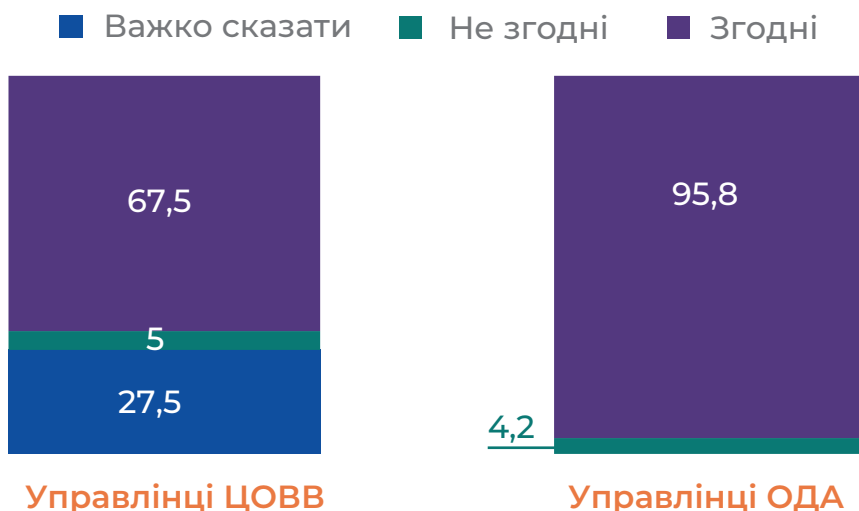
У сфері управління освітою повноваження відповідних органів чітко розділені між обласним і місцевим рівнями
(управлінці ЦОВВ і ОДА)

До того ж дві третини (67,5 %) опитаних управлінців ЦОВВ і майже всі респонденти-управлінці ОДА (96 %) вважають, що законодавство у сфері освіти потребує узгодження повноважень обласного й місцевого рівнів.

Діаграма 2.2

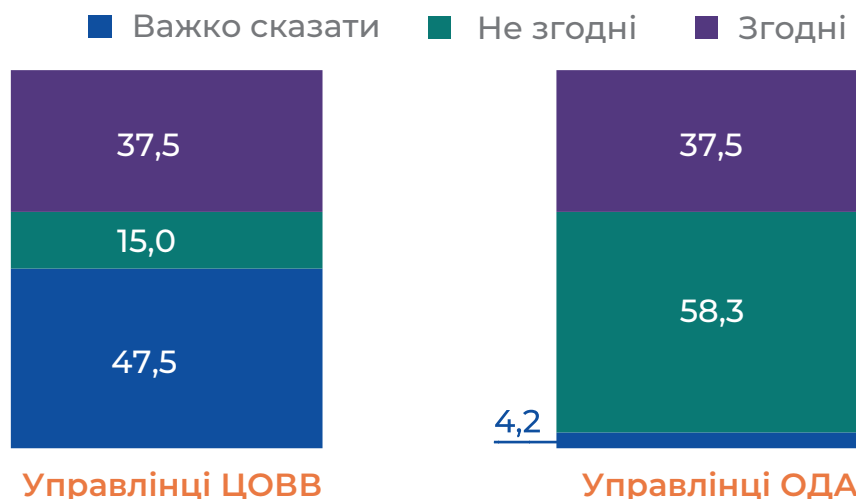
Законодавство у сфері освіти потребує узгодження повноважень органів влади обласного та місцевого рівнів
(управлінці ЦОВВ і ОДА)

Кожен третій респондент (37,5 %) вважає, що існує дублювання повноважень між обласним і місцевим рівнями. Не згодні з цим 15 % опитаних управлінців ЦОВВ і 58 % управлінців ОДА.

Діаграма 2.3

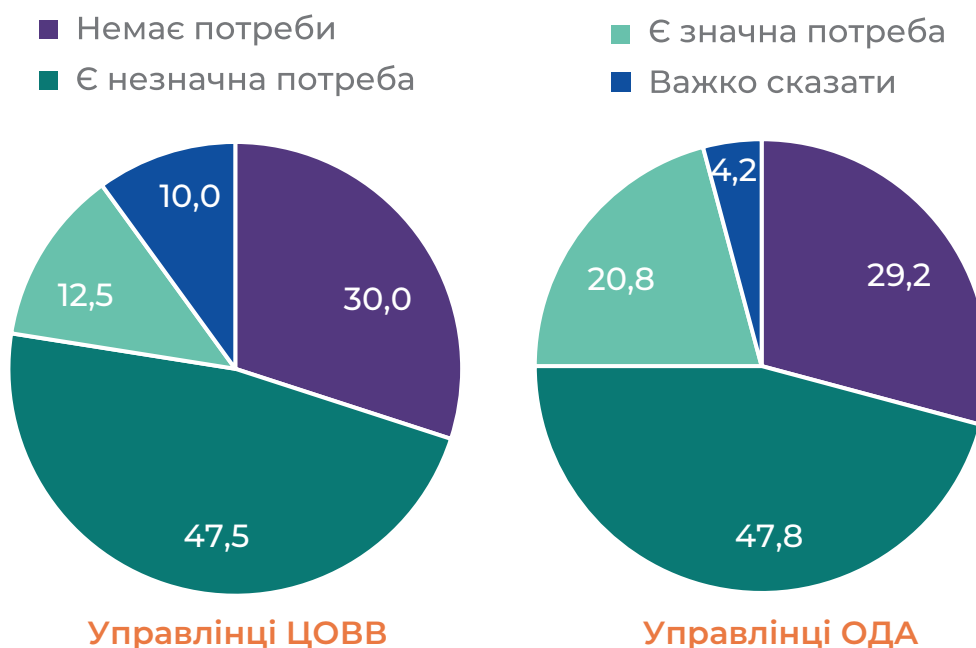
Існує дублювання повноважень органів управління освітою обласного та місцевого рівнів (управлінці ЦОВВ і ОДА)

Окрім цього, 60 % респондентів-управлінців ЦОВВ і 67 % респондентів-управлінців ОДА вважають, що є потреба в додатковій роз'яснювальній роботі щодо компетенції їхнього органу влади, значною таку потребу називають 13 % представників ЦОВВ і 21 % представників ОДА.

Діаграма 2.4

Потрібно проводити додаткову роз'яснювальну роботу щодо компетенції органу влади (управлінці ЦОВВ і ОДА)

3. ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

3.1. Проходження навчання

Серед респондентів-управлінців ЦОВВ 3 %, а серед респондентів-управлінців ОДА 21 % раніше проходили навчання з децентралізованого управління, зокрема у сфері освіти.

Діаграма 3.1.1

Проходження навчання

Діаграма 3.1.2

Навчання з управління у сфері освіти

Серед керівників ЗО 45 % проходили навчання з автономізації / демократизації управління в ЗО. Для вчителів показник становить 20 %. Водночас за останні три роки 71 % управлінців ОДА і 52 % управлінців ОМС, а також за останні п'ять років 87 % керівників ЗО проходили навчання з управління у сфері освіти. У Таблиці 3.1.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. У Таблиці 3.1.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 3.1.1

Проходження навчання: тип громади

% відповіли «так»

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
% проходили навчання з автономізації / демократизації управління в ЗО			
Керівники ЗО	37,5	60,0	40,6
Учителі	32,4	13,3	21,6
% проходили навчання з управління у сфері освіти			
Управлінці ОМС	53,3	64,7	41,0
Керівники ЗО	87,5	84,4	95,3

Таблиця 3.1.2

Проходження навчання: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіли «так»

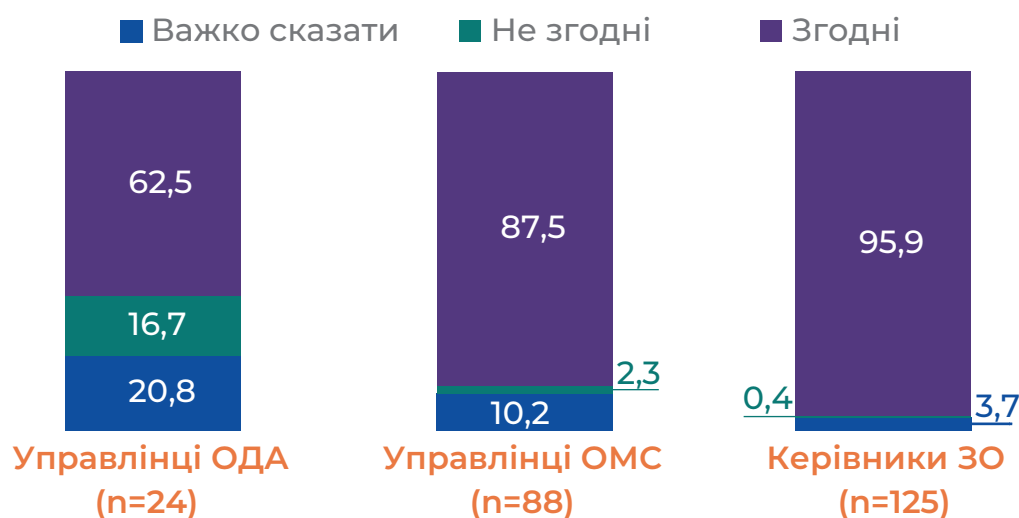
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
% проходили навчання з автономізації / демократизації управління в ЗО								
Керівники ЗО	47,6	37,6	52,8	42,2	50,6	40,8	44,9	44,8
Учителі	23,7	15,9	21,3	17,0	21,3	18,9	21,1	19,7
% проходили навчання з управління у сфері освіти								
Управлінці ОМС	48,1	52,2	42,9	70,6	55,7	44,4	52,9	52,1
Керівники ЗО	83,1	91,7	88,2	80,5	93,5	81,8	95,5	83,0

3.2. Освітні потреби

У навчанні з управління у сфері освіти насамперед зацікавлені керівники ЗО. Серед них 96 % відчувають таку потребу, серед респондентів-управлінців ОМС – 87,5 %, серед управлінців ОДА – 62,5 %.

Діаграма 3.2.1

Потреба в навчанні з управління у сфері освіти

Якщо говорити про те, яких саме знань / умінь не вистачає для ефективної роботи, то найбільше респондентів-управлінців ЦОВВ цікавить оптимальна організація часу для виконання поточних завдань, про що повідомили 25 % опитаних. Також помітна зацікавленість в інструментах демократичного врядування у сфері освіти та навичках у галузі комп'ютерних та інформаційних технологій.

Таблиця 3.2.1

Знання / уміння, яких не вистачає для ефективної роботи

% у стовпчику	Управлінці ЦОВВ	Управлінці ОДА	Управлінці ОМС
Децентралізоване управління у сфері освіти	12,5	45,8	56,8
Інструменти демократичного врядування у сфері освіти	22,5	29,2	33,0
Оптимальна організація часу для виконання поточних завдань	25,0	29,2	31,8
Навички в галузі комп'ютерних та інформаційних технологій	22,5	29,2	20,5
Розв'язання конфліктних ситуацій	17,5	12,5	27,3
Освіта для демократичного громадянства та освіта з прав людини	7,5	8,3	18,2
Комунікація	17,5	0,0	12,5

Інше	0,0	0,0	1,1
Вистачає наявних знань / навичок	32,5	8,3	2,3
Важко сказати	7,5	0,0	6,8

Водночас 46 % респондентів-управлінців ОДА і 57 % управлінців ОМС говорять про нестачу знань у сфері децентралізованого управління у сфері освіти. Також 29 % респондентів-управлінців ОДА і 33 % управлінців ОМС зацікавлені в інструментах демократичного врядування, оптимальній організації часу для виконання поточних завдань, навичках у галузі ІТ-технологій, розв'язанні конфліктних ситуацій.

У Таблиці 3.2.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Доцільно звернути увагу, що управлінці ОМС особливо зацікавлені в навичках з децентралізованого управління.

Таблиця 3.2.2

Потреба в навчанні: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
% респондентів, які відчують потребу в навчанні			
Управлінці ОМС	86,7	88,2	87,2
Керівники ЗО	93,8	95,6	92,2
Управлінці ОМС, яких саме знань / умінь не вистачає			
Децентралізоване управління у сфері освіти	73,3	50,0	56,4
Інструменти демократичного врядування у сфері освіти	53,3	26,5	30,8
Оптимальна організація часу для виконання поточних завдань	33,3	32,4	30,8
Розв'язання конфліктних ситуацій	26,7	26,5	28,2
Навички в галузі комп'ютерних та інформаційних технологій	13,3	17,6	25,6
Освіта для демократичного громадянства та освіта з прав людини	20,0	23,5	12,8
Комунікація	13,3	8,8	15,4
Інше	0,0	0,0	2,6
Вистачає наявних знань / навичок	0,0	2,9	2,6
Важко сказати	0,0	8,8	7,7

У Таблиці 3.2.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 3.2.3

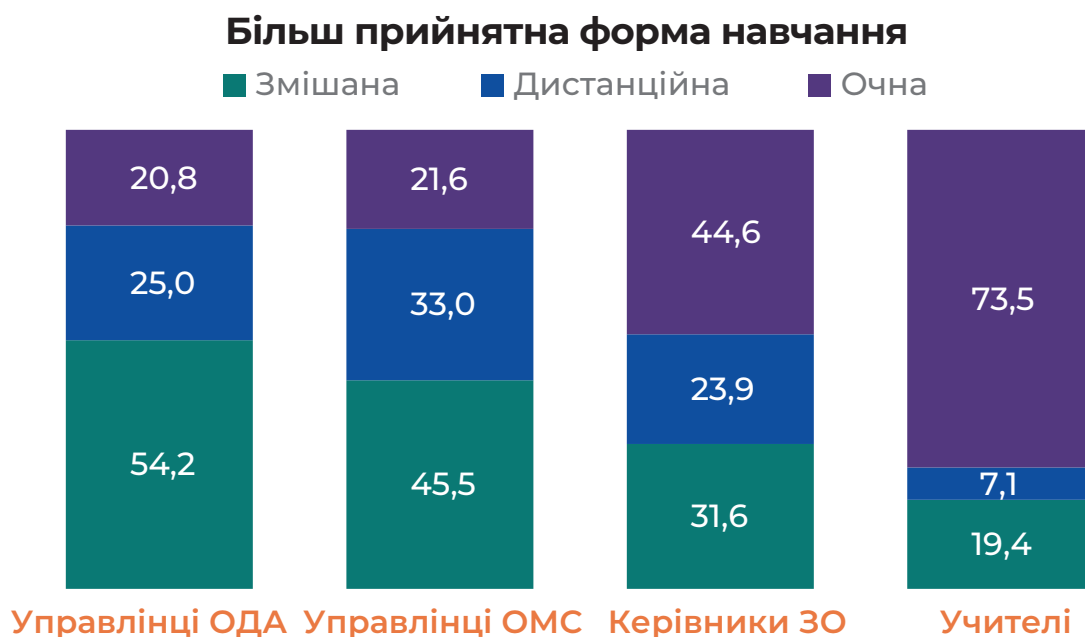
Потреба в навчанні: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
% респондентів, які відчують потребу в навчанні								
Управлінці ОМС	88,9	95,7	90,5	70,6	88,5	85,2	82,4	88,7
Керівники ЗО	95,8	94,2	100,0	93,7	93,4	97,7	98,8	94,8
Управлінці ОМС, яких саме знань / умінь не вистачає								
Децентралізоване управління у сфері освіти	51,9	65,2	47,6	64,7	55,7	59,3	58,8	56,3
Інструменти демократичного врядування у сфері освіти	33,3	26,1	19,0	58,8	36,1	25,9	29,4	33,8
Оптимальна організація часу для виконання поточних завдань	25,9	39,1	23,8	41,2	36,1	22,2	29,4	32,4
Розв'язання конфліктних ситуацій	37,0	17,4	23,8	29,4	19,7	44,4	17,6	29,6
Навички в галузі комп'ютерних та інформаційних технологій	14,8	26,1	14,3	29,4	26,2	7,4	41,2	15,5
Освіта для демократичного громадянства та освіта з прав люди	18,5	8,7	28,6	17,6	16,4	22,2	23,5	16,9
Комунікація	14,8	13,0	14,3	5,9	16,4	3,7	11,8	12,7
Інше	0,0	4,3	0,0	0,0	0,0	3,7	5,9	0,0
Вистачає наявних знань / навичок	3,7	0,0	4,8	0,0	3,3	0,0	0,0	2,8
Важко сказати	7,4	8,7	9,5	0,0	6,6	7,4	11,8	5,6

3.3. Форми навчання

Здебільшого респонденти віддають перевагу очній або змішаній формі навчання. Серед респондентів-управлінців ОДА, ОМС близько половини віддають перевагу змішаній формі і 21–22 % – очній. Серед керівників ЗО 32 % віддають перевагу змішаній формі і 45 % – очній. Серед учителів 73,5 % обирають очну форму, змішану – 19 %.

Діаграма 3.3.1

Дистанційну форму навчання підтримує чверть / третина респондентів-управлінців ОДА, ОМС і керівників ЗО. Серед учителів – лише 7 %.

У Таблиці 3.3.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 3.3.1

Більш прийнятна форма навчання: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управлінці ОМС			
Очна	20,0	20,6	23,1
Дистанційна	13,3	35,3	38,5
Змішана	66,7	44,1	38,5
Керівники ЗО			
Очна	25,0	46,7	37,5
Дистанційна	31,3	20,0	26,6

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Змішана	43,8	33,3	35,9
Учителі			
Очна	48,6	72,6	73,9
Дистанційна	18,9	8,0	6,3
Змішана	32,4	19,5	19,9

У Таблиці 3.3.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 3.3.2

Більш прийнятна форма навчання: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС								
Очна	18,5	21,7	23,8	23,5	16,4	33,3	41,2	16,9
Дистанційна	37,0	21,7	38,1	35,3	34,4	29,6	29,4	33,8
Змішана	44,4	56,5	38,1	41,2	49,2	37,0	29,4	49,3
Керівники ЗО								
Очна	41,3	55,0	38,6	35,9	33,7	52,2	39,6	46,6
Дистанційна	31,2	14,7	23,6	28,2	25,0	23,1	16,7	26,9
Змішана	27,5	30,2	37,8	35,9	41,3	24,7	43,7	26,5
Учителі								
Очна	70,3	80,4	67,7	74,6	67,8	77,6	75,1	73,4
Дистанційна	3,9	5,1	13,8	9,7	10,7	4,5	0,0	7,8
Змішана	25,8	14,5	18,5	15,7	21,5	17,9	24,9	18,8

3.4. Види навчальних занять

Для управлінців ОДА найбільш зручні такі види навчальних занять: обговорення у форматі круглого столу, розв'язання ситуаційних завдань, онлайн-курси, тренінги й ділові ігри. Управлінці ОМС віддають перевагу тренінгам, розв'язанням ситуаційних завдань, онлайн-курсам, вебінарам, практичній роботі й обговоренням у форматі круглого столу.

Керівники ЗО і вчителі в першу чергу говорять про майстер-класи. Інші топові види для обох категорій – тренінги, онлайн-курси й самоосвіта.

Таблиця 3.4.1

Найбільш ефективні види навчальних занять

% у стовпчику	Управлінці ОДА, ТО ЦОВВ	Управлінці ОМС	% у стовпчику	Керівники ЗО	Учителі
Обговорення у форматі круглого столу	50,0	35,2	Майстер-класи	72,6	74,0
Розв'язання ситуаційних завдань	50,0	46,6	Тренінги	66,3	58,4
Онлайн-курси	45,8	38,6	Онлайн-курси	53,9	49,3
Тренінги	45,8	58,0	Самоосвіта	46,0	45,2
Ділові ігри	37,5	21,6	Вебінари	39,3	38,8
Практичні роботи	29,2	36,4	Участь у професійних конференціях	34,0	31,9
Тематичні дискусії	29,2	23,9	Стажування	29,4	25,4
Конференції / відеоконференції	29,2	34,1	Ділові ігри	25,9	24,1
Вебінари	20,8	39,8	Участь у професійних конкурсах і грантах	24,6	22,5
Лабораторні роботи	4,2	1,1	Лекції	0,0	0,0
Лекції	0,0	0,0	Семінари	0,0	0,0
Семінари	0,0	0,0	Інше	1,2	1,4
Інше	0,0	1,1	Важко сказати	0,0	0,5
Важко сказати	0,0	0,0			

У Таблиці 3.4.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 3.4.2

Найбільш ефективні види навчальних занять: тип громади

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Управлінці ОМС			
Тренінги	86,7	52,9	51,3
Розв'язання ситуаційних завдань	40,0	44,1	51,3
Вебінари	33,3	32,4	48,7
Онлайн-курси	33,3	44,1	35,9
Практичні роботи	46,7	20,6	46,2
Обговорення у форматі круглого столу	40,0	47,1	23,1
Конференції / відеоконференції	40,0	38,2	28,2
Тематичні дискусії	26,7	23,5	23,1
Ділові ігри	33,3	14,7	23,1
Лабораторні роботи	6,7	0,0	0,0
Лекції	0,0	0,0	0,0
Семінари	0,0	0,0	0,0
Інше	0,0	0,0	2,6
Важко сказати	0,0	0,0	0,0
Керівники ЗО			
Майстер-класи	81,3	82,2	70,3
Тренінги	68,8	71,1	65,6
Онлайн-курси	43,8	44,4	59,4
Самоосвіта	50,0	44,4	48,4

Вебінари	43,8	37,8	39,1
Участь у професійних конференціях	25,0	37,8	42,2
Стажування	12,5	22,2	40,6
Ділові ігри	50,0	24,4	28,1
Участь у професійних конкурсах і грантах	31,3	26,7	29,7
Лекції	0,0	0,0	0,0
Семінари	0,0	0,0	0,0
Інше	6,3	0,0	0,0
Важко сказати	0,0	0,0	0,0
Учителі			
Майстер-класи	78,4	71,7	79,0
Тренінги	62,2	55,8	65,9
Онлайн-курси	45,9	46,0	44,9
Самоосвіта	59,5	46,9	44,3
Вебінари	37,8	43,4	30,7
Участь у професійних конференціях	32,4	38,9	34,1
Стажування	32,4	25,7	29,0
Ділові ігри	24,3	28,3	27,3
Участь у професійних конкурсах і грантах	35,1	28,3	16,5
Лекції	0,0	0,0	0,0
Семінари	0,0	0,0	0,0
Інше	0,0	3,5	0,6
Важко сказати	0,0	0,0	0,6

У Таблиці 3.4.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 3.4.3

Найбільш ефективні види навчальних занять: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС								
Тренінги	55,6	56,5	52,4	70,6	57,4	59,3	47,1	60,6
Розв'язання ситуаційних завдань	33,3	52,2	57,1	47,1	45,9	48,1	70,6	40,8
Вебінари	40,7	39,1	42,9	35,3	41,0	37,0	17,6	45,1
Онлайн-курси	55,6	26,1	23,8	47,1	42,6	29,6	11,8	45,1
Практичні роботи	25,9	26,1	47,6	52,9	37,7	33,3	35,3	36,6
Обговорення у форматі круглого столу	37,0	34,8	38,1	29,4	31,1	44,4	35,3	35,2
Конференції / відеоконференції	29,6	30,4	47,6	29,4	26,2	51,9	23,5	36,6
Тематичні дискусії	25,9	21,7	33,3	11,8	23,0	25,9	41,2	19,7
Ділові ігри	22,2	21,7	14,3	29,4	24,6	14,8	23,5	21,1
Лабораторні роботи	0,0	4,3	0,0	0,0	0,0	3,7	0,0	1,4
Лекції	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Семінари	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інше	0,0	4,3	0,0	0,0	0,0	3,7	5,9	0,0
Важко сказати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Керівники ЗО								
Майстер-класи	60,9	82,0	76,8	73,5	75,6	70,5	64,1	76,2
Тренінги	46,6	74,6	79,7	77,4	67,5	65,5	68,7	65,3
Онлайн-курси	65,6	41,0	46,7	68,7	50,3	56,5	60,2	51,3
Самоосвіта	65,6	34,3	38,2	34,5	48,9	43,9	65,7	37,7

Вебінари	42,3	28,6	38,6	61,7	37,7	40,5	43,7	37,5
Участь у професійних конференціях	30,7	41,7	35,8	18,8	40,0	29,7	37,9	32,3
Стажування	32,3	43,3	14,2	9,4	34,8	25,5	32,0	28,3
Ділові ігри	23,3	20,3	35,4	32,1	33,8	20,3	22,8	27,2
Участь у професійних конкурсах і грантах	25,4	28,6	20,3	18,8	33,3	18,5	15,1	28,6
Лекції	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Семінари	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інше	0,0	0,0	0,0	10,1	0,0	2,0	4,0	0,0
Важко сказати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Учителі								
Майстер-класи	73,7	80,0	58,7	86,2	75,6	72,8	66,3	74,8
Тренінги	53,8	61,4	61,4	58,1	66,3	52,8	46,6	59,6
Онлайн-курси	59,1	41,6	44,9	49,8	42,0	54,5	50,8	49,2
Самоосвіта	41,8	43,4	48,5	54,3	46,6	44,2	45,0	45,2
Вебінари	44,9	35,1	39,8	29,5	34,0	42,3	28,0	40,0
Участь у професійних конференціях	24,5	36,4	31,4	42,4	39,6	26,5	34,3	31,7
Стажування	25,4	28,7	20,1	26,3	30,6	21,8	27,9	25,2
Ділові ігри	16,8	25,1	25,4	40,5	30,8	19,3	19,6	24,5
Участь у професійних конкурсах і грантах	15,9	24,0	26,4	30,4	22,7	22,3	17,3	23,0
Лекції	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Семінари	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інше	0,4	1,3	3,8	0,0	2,3	0,7	0,0	1,5
Важко сказати	0,0	0,0	2,4	0,0	0,0	0,9	0,0	0,6

3.5. Роз'яснення та консультації

Опитування управлінців ЦОВВ показує, що у сфері управління освітою їм найчастіше доводиться розв'язувати питання, пов'язані з підвищенням кваліфікації державних службовців ЦОВВ. Також активно ведеться робота у сфері взаємодії між ЦОВВ та відомчими ЗО стосовно питань, як-от роз'яснення специфіки їхніх повноважень, ліцензування, аналіз й акредитація освітніх програм, формування та коригування державного замовлення на підготовку фахівців у закладах вищої освіти (далі – ЗВО) і наукових установах, підготовка аналітичних матеріалів керівництву про доцільність / недоцільність ухвалення тих чи інших рішень стосовно оптимізації структури і чисельності ЗВО. Серед інших сфер активності були названі опрацювання законопроектів і нормативно-правових актів у сфері освіти, взаємодія і комунікація органів управління освітою обласного і місцевого рівнів, розв'язання питань трансформації мережі ЗЗСО, організація освітнього процесу в умовах карантинних обмежень, фінансові питання тощо.

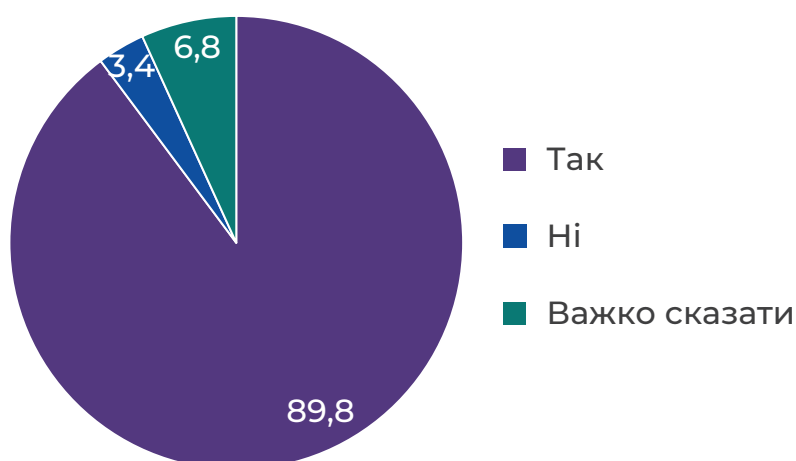
Респонденти-управлінці ОДА найбільше відчують потребу в роз'ясненнях і консультаціях від ЦОВВ з питань цільового призначення та розмежування повноважень органів управління у сфері освіти різного рівня. Також існує потреба в консультаціях з приводу управління освітою на місцях в умовах децентралізації та трансформації мережі ЗО. Серед інших питань до ЦОВВ були такі:

- розподіл освітньої субвенції;
- автономія ЗО;
- внесення змін до Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
- гендерний аудит ЗО: методологія та критерії проведення;
- ліцензування;
- надання психологічного супроводу при розв'язанні конфліктних ситуацій;
- створення та функціонування ліцеїв;
- отримання кваліфікації педагогічного працівника тощо.

Дев'ять з десяти опитаних управлінців ОМС (90 %) стверджують, що відчують потребу в роз'ясненнях і консультаціях з питань управління та фінансування освіти.

Діаграма 3.5.1

Потреба в роз'ясненнях і консультаціях з питань управління та фінансування освіти (управлінці ОМС)

Діаграма 3.5.2

Питання, які найбільше потребують роз'яснень і консультацій (управлінці ОМС)

% серед тих, хто відчуває потребу в роз'ясненнях / консультаціях

Топові питання, які потребують роз'яснень і консультацій, – бюджетний процес, стратегічне планування, закупівлі й управління мережею ЗО.

Щодо рівня влади, на якому управлінцям ОМС було б зручно отримувати консультації, то більшість респондентів-управлінців ОМС насамперед говорять про регіональний рівень (68 %). Третина респондентів називає національний і місцевий рівні. Отримання консультацій на районному рівні вважає зручним чверть респондентів.

Серед інституцій найбільше респондентів довіряють міністерствам та іншим ЦОВВ. Більшість респондентів довіряє ОДА. Менше ніж половина довіряє асоціаціям ОМС і міжнародним проектам.

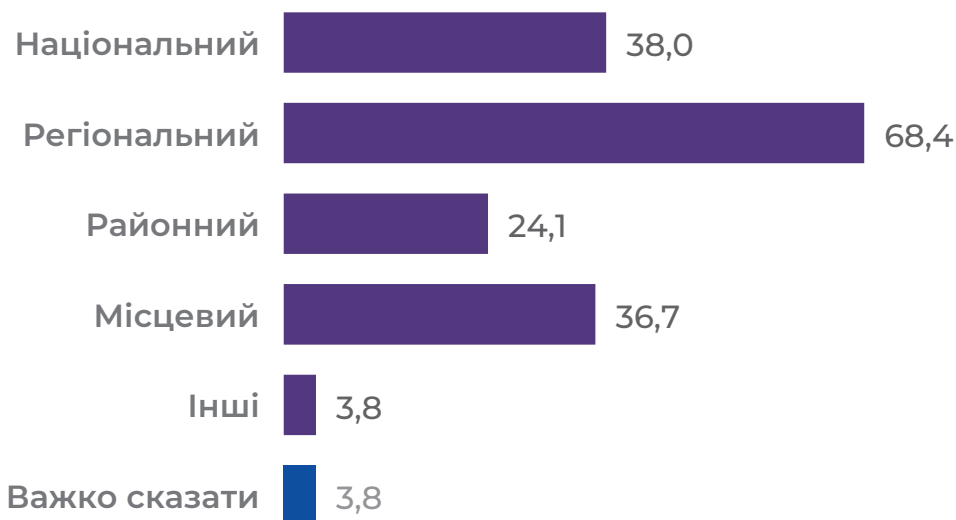
У Таблиці 3.5.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

У Таблиці 3.5.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Діаграма 3.5.3

Рівень влади, на якому управлінцям зручно отримувати консультації (управлінці ОМС)

% серед тих, хто відчуває потребу в роз'ясненнях / консультаціях

Діаграма 3.5.4

Інституції, консультаціям яких найбільше довіряють (управлінці ОМС)

% серед тих, хто відчуває потребу в роз'ясненнях / консультаціях

Таблиця 3.5.1

Роз'яснення та консультації (управлінці ОМС): тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Відчувають потребу в роз'ясненнях і консультаціях			
% «так»	86,7	97,1	84,6
Питання, які потребують консультацій			
Бюджетний процес	46,2	66,7	57,6
Стратегічне планування	76,9	45,5	39,4
Закупівлі	23,1	51,5	48,5
Управління мережею ЗО	38,5	54,5	39,4
Управління кадрами та розвиток кадрового потенціалу	15,4	24,2	45,5
Бухгалтерський облік	38,5	30,3	27,3
Інструменти місцевої демократії	69,2	15,2	15,2
Міжмуніципальне співробітництво	23,1	12,1	18,2
Комунікації з громадою	23,1	15,2	15,2
Інші	0,0	6,1	0,0
Важко сказати	7,7	0,0	3,0
Рівень влади, на якому зручно отримувати консультації			
Національний	30,8	45,5	33,3
Регіональний	69,2	69,7	66,7
Районний	30,8	27,3	18,2
Місцевий	23,1	33,3	45,5
Інші	0,0	3,0	6,1
Важко сказати	7,7	3,0	3,0

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Інституції, яким найбільше довіряють			
Міністерства та інші ЦОВВ	84,6	78,8	72,7
ОДА	69,2	63,6	48,5
Асоціації ОМС	69,2	36,4	39,4
Міжнародні проекти	53,8	12,1	45,5
Районні державні адміністрації	23,1	21,2	9,1
Інші громади	7,7	3,0	9,1
Громадські організації	7,7	3,0	0,0
Інші	0,0	3,0	0,0
Важко сказати	7,7	3,0	0,0

Таблиця 3.5.2

Роз'яснення та консультації (управлінці ОМС): макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Відчувають потребу в роз'ясненнях і консультаціях								
% «так»	88,9	87,0	95,2	88,2	90,2	88,9	76,5	93,0
Питання, які потребують консультацій								
Бюджетний процес	54,2	90,0	40,0	53,3	61,8	54,2	84,6	54,5
Стратегічне планування	45,8	50,0	35,0	66,7	49,1	45,8	61,5	45,5
Закупівлі	41,7	65,0	30,0	46,7	49,1	37,5	69,2	40,9
Управління мережею ЗО	45,8	45,0	30,0	66,7	45,5	45,8	30,8	48,5

Управління кадрами та розвиток кадрового потенціалу	37,5	20,0	25,0	46,7	38,2	16,7	30,8	31,8
Бухгалтерський облік	29,2	45,0	30,0	13,3	32,7	25,0	46,2	27,3
Інструменти місцевої демократії	20,8	30,0	30,0	13,3	25,5	20,8	23,1	24,2
Міжмуніципальне співробітництво	12,5	10,0	20,0	26,7	12,7	25,0	0,0	19,7
Комунікації з громадою	16,7	5,0	30,0	13,3	10,9	29,2	7,7	18,2
Інші	0,0	0,0	5,0	6,7	3,6	0,0	7,7	1,5
Важко сказати	4,2	0,0	5,0	0,0	1,8	4,2	0,0	3,0
Рівень влади, на якому зручно отримувати консультації								
Національний	33,3	35,0	40,0	46,7	38,2	37,5	38,5	37,9
Регіональний	58,3	80,0	70,0	66,7	65,5	75,0	76,9	66,7
Районний	12,5	30,0	20,0	40,0	23,6	25,0	23,1	24,2
Місцевий	41,7	20,0	35,0	53,3	36,4	37,5	15,4	40,9
Інші	8,3	5,0	0,0	0,0	5,5	0,0	7,7	3,0
Важко сказати	0,0	0,0	15,0	0,0	5,5	0,0	7,7	3,0
Інституції, яким найбільше довіряють								
Міністерства та інші ЦОВВ	70,8	85,0	80,0	73,3	74,5	83,3	69,2	78,8
ОДА	62,5	45,0	65,0	60,0	52,7	70,8	46,2	60,6
Асоціації ОМС	58,3	45,0	30,0	33,3	47,3	33,3	38,5	43,9
Міжнародні проекти	37,5	40,0	25,0	26,7	30,9	37,5	46,2	30,3
Районні державні адміністрації	16,7	5,0	20,0	26,7	16,4	16,7	0,0	19,7
Інші громади	0,0	10,0	5,0	13,3	7,3	4,2	0,0	7,6
Громадські організації	4,2	0,0	5,0	0,0	1,8	4,2	0,0	3,0
Інші	0,0	0,0	0,0	6,7	1,8	0,0	7,7	0,0
Важко сказати	4,2	0,0	5,0	0,0	3,6	0,0	7,7	1,5

3.6. Умови для професійного розвитку

Серед різних умов для професійного розвитку вчителі найбільше задоволені можливістю отримати консультацію адміністрації ЗО (89,5 %) і реальною академічною свободою у викладанні (89 %). Відносно найменше задоволені забезпеченням ЗО технологіями для навчання онлайн (80 %) і можливістю отримати допомогу в ЦПРПП (74 %) (хоча в цьому випадку потрібно враховувати високу частку тих, хто не зміг визначитися з відповіддю).

Діаграма 3.6.1

Задоволеність умовами для професійного розвитку (учителі)

У Таблиці 3.6.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Серед учителів у пілотних громадах рівень задоволеності приблизно такий самий, як і в інших громадах пілотних регіонів й інших регіонах. Водночас можливістю підвищувати кваліфікацію в ЦПРПП у пілотних громадах 65 % задоволені, тоді як в інших громадах пілотних регіонів – 80 % (в інших регіонах – 74 %).

Таблиця 3.6.1

Задоволеність умовами для професійного розвитку (учителі): тип громади

% відповіли «задоволені» або «так»

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Можливість отримати консультацію адміністрації ЗО	91,9	95,6	87,5
Реальна академічна свобода у викладанні (вибір підручників і програм, форм викладання тощо)	100,0	91,2	86,4
Можливість підвищувати кваліфікацію з інших предметів (за рахунок місцевого бюджету), які ви викладаєте, але з яких не атестуєтеся	86,5	86,7	84,7
Можливість обміну досвідом з колегами з інших закладів	81,1	88,5	86,9
Можливість самостійно обирати, де підвищувати кваліфікацію	83,8	85,8	82,4
Забезпечення адміністрацією ЗО інформаційно-комунікаційних технологій для навчання онлайн	78,4	81,4	77,8
Можливість отримати допомогу в ЦПРПП вашої громади	64,9	79,6	73,9

У Таблиці 3.6.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 3.6.2

Задоволеність умовами для професійного розвитку (учителі): макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіли «задоволені» або «так»

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Можливість отримати консультацію адміністрації ЗО	84,9	91,6	91,0	94,5	90,6	88,7	84,2	90,0
Реальна академічна свобода у викладанні (вибір підручників і програм, форм викладання тощо)	89,2	87,1	92,3	89,4	89,4	89,1	82,5	89,9
Можливість підвищувати кваліфікацію з інших предметів (за рахунок місцевого бюджету), які ви викладаєте, але з яких не атестуєтеся	81,4	85,1	87,4	83,0	87,1	82,0	73,3	85,3
Можливість обміну досвідом з колегами з інших закладів	81,4	87,0	80,1	88,5	90,1	79,3	81,7	84,0
Можливість самостійно обирати, де підвищувати кваліфікацію	88,4	76,0	84,9	86,2	85,3	82,0	91,2	82,5
Забезпечення адміністрацією ЗО інформаційно-комунікаційних технологій для навчання онлайн	73,3	81,4	81,0	92,2	77,4	81,4	70,1	80,8
Можливість отримати допомогу в ЦПРПП вашої громади	76,3	78,8	66,2	65,5	74,9	72,8	65,0	74,6

4. ДЕБЮРОКРАТИЗАЦІЯ

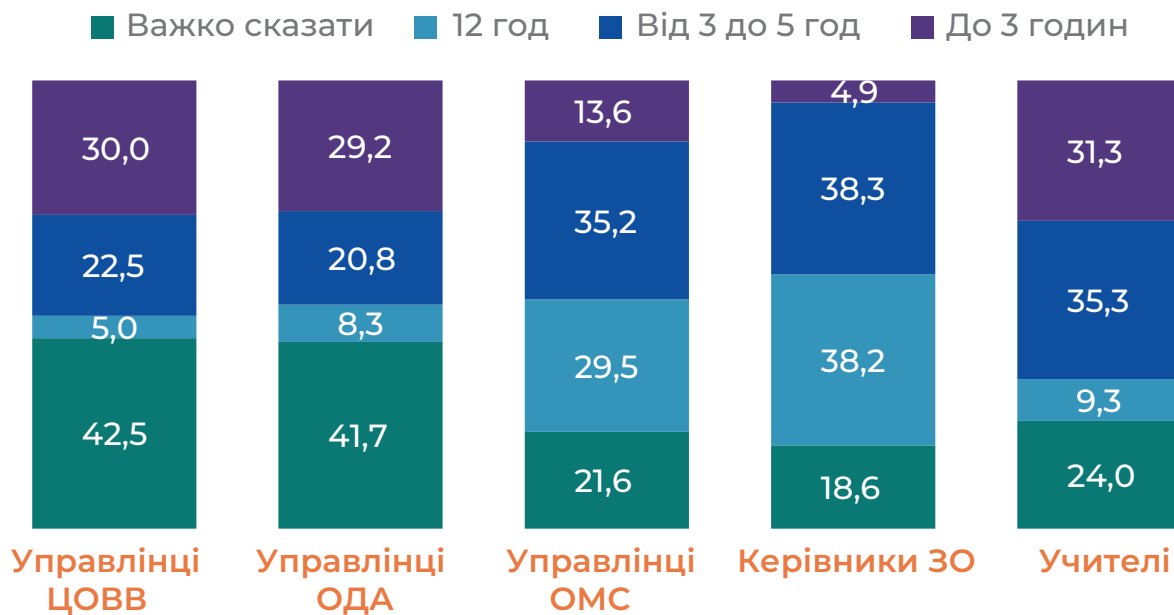
4.1. Завантаженість звітністю

Найбільше часу витрачають на заповнення управлінської звітності керівники ЗО: 38 % серед них – 6–12 годин щотижнево, стільки ж – від 3 до 5 годин. Про великий обсяг роботи зі звітністю повідомляли й управлінці ОМС: серед них 30 % займаються цим від 6 до 12 годин на тиждень, 35 % – від 3 до 5 годин. На вчителів навантаження дещо менше: 35 % з них проводять за заповненням звітності від 3 до 5 годин щотижнево, а 31 % – до 3 годин.

Серед управлінців ОДА багатьом виявилось складно оцінити затрати часу: 42 % не змогли відповісти на запитання. Ще 29 % повідомили, що заповнюють звітність до 3 годин на тиждень, 21 % – від 3 до 5 годин. Подібна ситуація спостерігається і серед управлінців ЦОВВ: 43 % було складно оцінити затрати часу, 30 % повідомили, що заповнюють звітність до 3 годин на тиждень, 23 % – від 3 до 5 годин.

Діаграма 4.1.1

Кількість годин на тиждень, витрачених на заповнення управлінської звітності

У Таблиці 4.1.1 дані про витрати часу на заповнення управлінської звітності порівнюються в розрізі (не)пілотних громад і регіонів. Серед керівників ЗО спостерігається тенденція проводити більше часу за звітністю в пілотних громадах та регіонах, натомість учителі в пілотних громадах займаються цим у середньому менше за своїх колег у непілотних громадах.

У Таблиці 4.1.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. Слід відзначити, що жінки-управлінці та жінки-керівники ЗО витрачають більше часу на звітність порівняно з колегами-чоловіками. Міські вчителі витрачають на звітність більше часу, ніж сільські.

Таблиця 4.1.1

Кількість годин на тиждень, витрачених на заповнення управлінської звітності: тип громади

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Управлінці ОМС			
До 3 годин	6,7	14,7	15,4
Від 3 до 5 годин	46,7	29,4	35,9
6–12 годин	20,0	35,3	28,2
Важко сказати	26,7	20,6	20,5
Керівники ЗО			
До 3 годин	12,5	2,2	4,7
Від 3 до 5 годин	12,5	28,9	50,0
6–12 годин	50,0	44,4	31,3
Важко сказати	25,0	24,4	14,1
Учителі			
До 3 годин	29,7	25,7	31,8
Від 3 до 5 годин	43,2	37,2	34,1
6–12 годин	2,7	11,5	13,1
Важко сказати	24,3	25,7	21,0

Таблиця 4.1.2

**Кількість годин на тиждень, витрачених на заповнення
управлінської звітності: макрорегіон, тип населеного
пункту й стать**

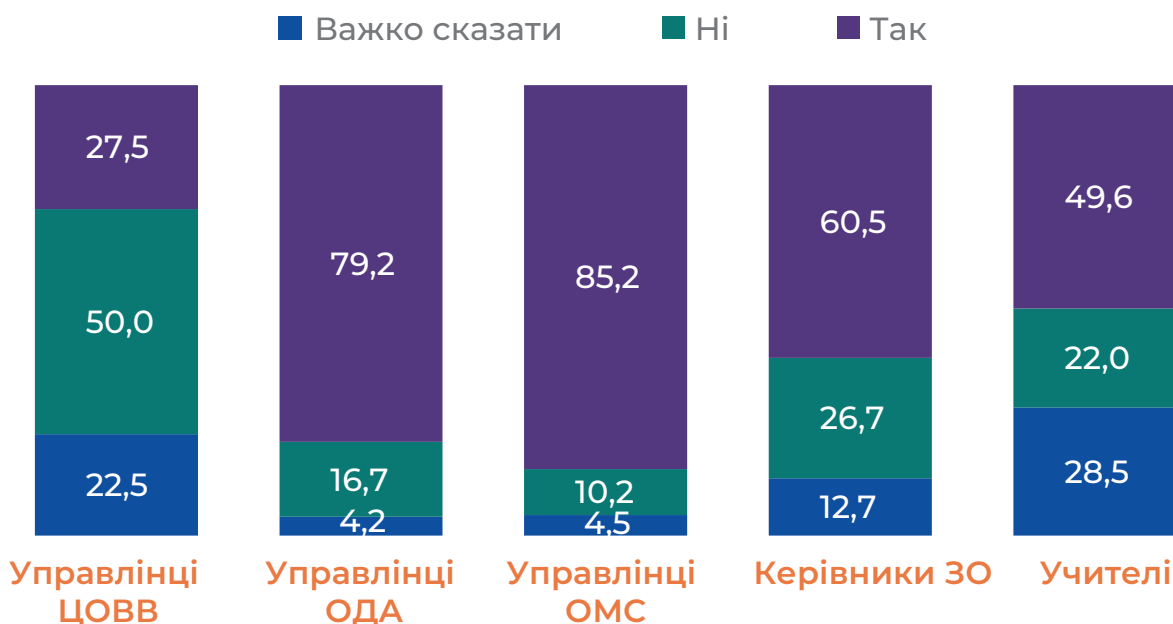
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС								
До 3 годин	25,9	13,0	4,8	5,9	16,4	7,4	41,2	7,0
Від 3 до 5 годин	14,8	47,8	42,9	41,2	36,1	33,3	35,3	35,2
6–12 годин	33,3	21,7	23,8	41,2	27,9	33,3	17,6	32,4
Важко сказати	25,9	17,4	28,6	11,8	19,7	25,9	5,9	25,4
Керівники ЗО								
До 3 годин	9,0	3,2	0,0	6,3	5,2	4,7	1,8	6,2
Від 3 до 5 годин	50,3	23,6	41,1	39,0	41,1	36,4	49,4	33,7
6–12 годин	27,5	46,0	41,5	42,2	34,8	40,6	26,0	43,4
Важко сказати	13,2	27,2	17,5	12,5	18,9	18,4	22,9	16,8
Учителі								
До 3 годин	32,3	24,8	37,3	35,4	28,0	33,7	24,4	32,1
Від 3 до 5 годин	29,3	38,5	37,3	40,6	36,3	34,6	40,4	34,8
6–12 годин	5,6	14,1	10,2	5,5	14,5	5,7	8,2	9,5
Важко сказати	32,8	22,6	15,1	18,4	21,2	26,0	27,0	23,7

4.2. Дублювання повноважень

Практика подання тієї самої інформації, але в іншій формі для звітності різним організаціям доволі поширена: про неї повідомили 28 % управлінців ЦОВВ, 79 % управлінців ОДА, 85 % управлінців ОМС, 61 % керівників ЗО та 50 % учителів. Управлінці ЦОВВ вважають, що в середньому частка таких документів становить 22 %, управлінці ОДА – 33 %, управлінці ОМС – 37 %, керівники ЗО – 35 %, учителі – 27 %.

Діаграма 4.2.1

Практика подання тієї самої інформації, але в іншій формі для звітності різним організаціям

Серед управлінців ОМС дещо менша частка в пілотних громадах повідомила про необхідність дублювати інформацію в різній звітності порівняно з непілотними громадами. Серед керівників ЗО та учителів значних відмінностей між (не)пілотними громадами та регіонами не спостерігається.

Діаграма 4.2.2

Практика подання тієї самої інформації, але в іншій формі для звітності різним організаціям: тип громади

% відповіли «так»

У Таблиці 4.2.1 наведені середні оцінки частки документів, що містять інформацію, яка дублюється, у розрізі пілотних та непілотних громад і регіонів.

Таблиця 4.2.1

Практика подання тієї самої інформації, але в іншій формі для звітності різним організаціям: тип громади

	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Середній відсоток таких документів			
Управлінці ОМС	34,1	37,7	38,1
Керівники ЗО	44,0	34,3	38,9
Учителі	29,0	27,3	26,4

У Таблиці 4.2.2 наведені дані в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. Серед жінок-керівників ЗО та вчительок більша частка тих, хто подає ту саму інформацію, але в іншій формі для звітності різним організаціям, порівняно з чоловіками.

Таблиця 4.2.2

Практика подання тієї самої інформації, але в іншій формі для звітності різним організаціям: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% Відповіли «так»

	<i>Макрорегіон</i>				<i>Тип</i>		<i>Стать</i>	
	<i>Захід</i>	<i>Центр</i>	<i>Південь</i>	<i>Схід</i>	<i>Місто</i>	<i>Село</i>	<i>Чоловік</i>	<i>Жінка</i>
Відсоток тих, хто подає ту саму інформацію, але в інші форми								
Управлінці ОМС	85,2	78,3	85,7	94,1	88,5	77,8	88,2	84,5
Керівники ЗО	64,5	51,6	58,5	77,4	62,7	59,0	48,5	65,6
Учителі	54,3	48,0	44,0	50,2	52,6	47,4	39,9	50,6
Середній відсоток таких документів								
Управлінці ОМС	31,0	37,5	41,7	41,6	36,0	40,9	41,7	36,3
Керівники ЗО	30,9	40,5	33,6	36,9	39,4	31,8	31,4	36,2
Учителі	24,7	27,4	27,9	29,2	26,9	26,5	37,4	25,8

4.3. Важливість звітності

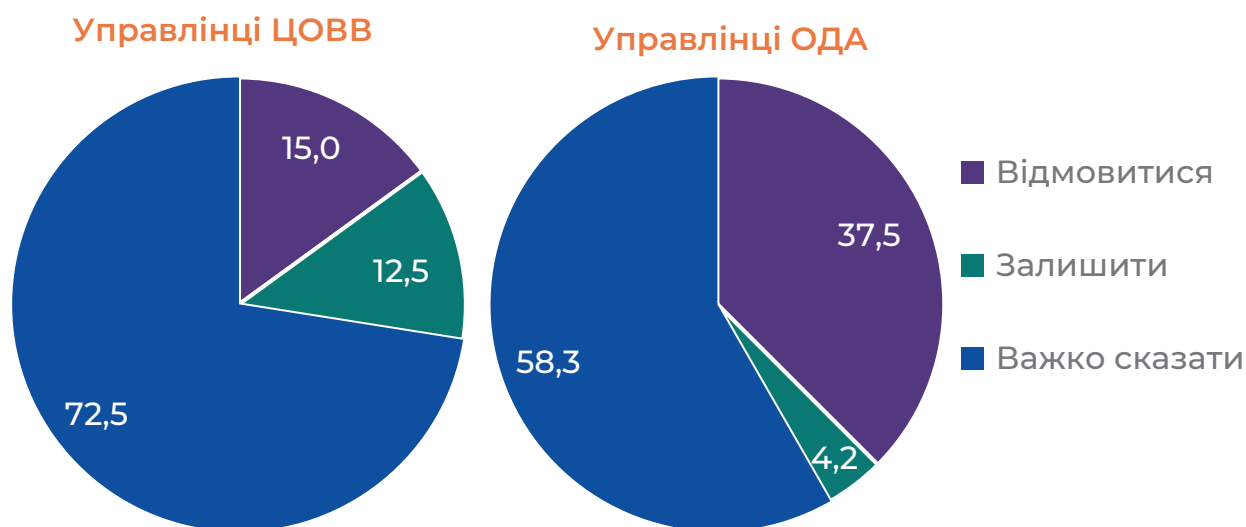
Серед управлінців ЦОВВ 15 % погодилися, що від деякої звітності варто відмовитися. Зокрема, згадувалися звіти до НАДС, щоквартальні звіти до МОН про стан виконання тих чи інших державних цільових програм розвитку різних напрямів освіти (студентський гуртожиток, житло для педагогічних працівників, залучення міжнародної технічної допомоги, удосконалення навчально-матеріальної бази, стан готовності ЗО до початку нового навчального року, участь керівного складу у святкових заходах з нагоди 1 вересня, Дня вчителя, випуску молодих фахівців тощо), звіти про виконані завдання Офісу Президента України, оцінювання потреб навчання на три роки за тематикою, звіти з гендерних питань.

Водночас респонденти погоджуються, що варто залишити поточну статистичну звітність, ту, яка стосується якісного та кількісного складу працівників; проходження професійного навчання державними службовцями, що подається до НАДС; про результати впровадження наукових досліджень. Серед управлінців ЦОВВ 13 % вважають, що всю звітність треба залишити. Більшість (73 %) не змогла відповісти на запитання.

Серед управлінців ОДА 38 % погодилися, що від деякої звітності варто відмовитися. Зокрема, згадувалися щотижневі звіти й плани про проведені заходи, кількість опрацьованих документів, щомісячна звітність до МОН, щоквартальний моніторинг охоплення дітей дошкільною, шкільною, інклюзивною освітою, щоквартальні звіти про виконання різноманітних планів заходів, звіти з питань, які не належать до сфери освіти, звіт про стан захворюваності на COVID-19 у ЗО міста Києва та звітність, що дублюється для різних організацій. Водночас респонденти погоджуються, що варто залишити статистичну звітність, яка стосується питань освіти та/або передбачена установчими документами; звітність про використання освітньої субвенції. Лише 4 % управлінців ОДА вважають, що всю звітність треба залишити. Більшість (58 %) не змогла відповісти на запитання.

Діаграма 4.3.1

Наявність звітності, від якої варто відмовитися (управлінці ЦОВВ і ОДА)

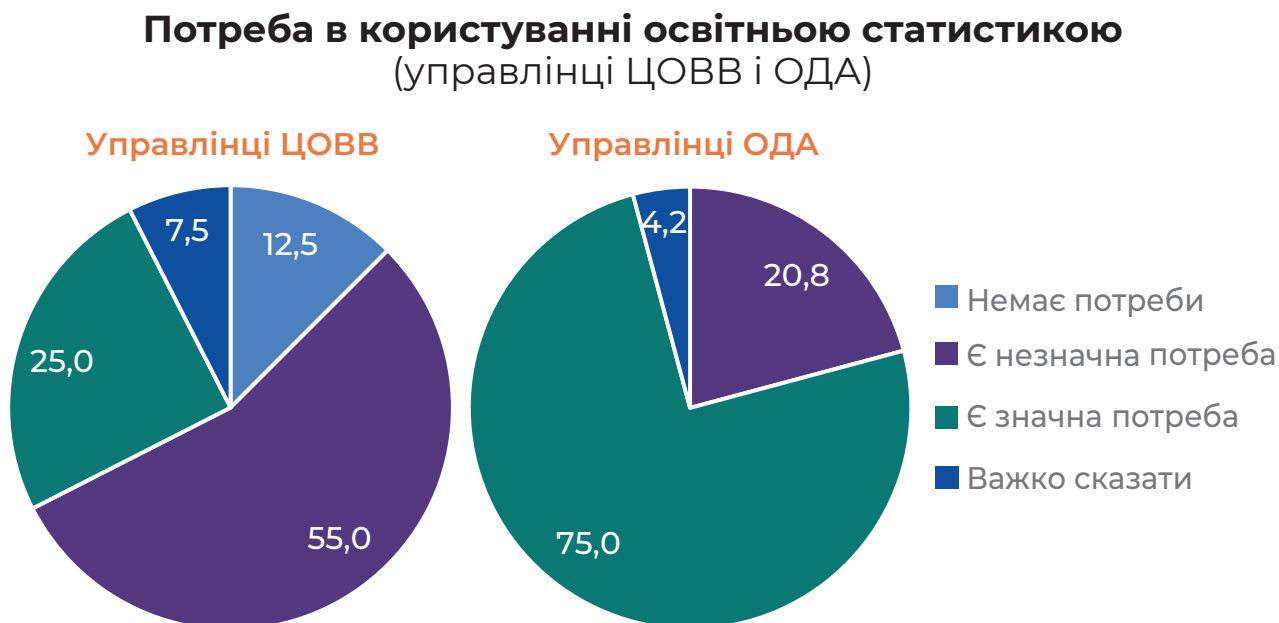

4.4. Потреба в статистичних даних

Загалом чверть опитаних управлінців ЦОВВ (25 %) зазначила, що в них є значна потреба в користуванні освітньою статистикою. У 55 % респондентів-управлінців ЦОВВ потреба незначна. 13 % опитаних повідомили, що в них немає потреби в освітній статистиці, і ще 8 % не визначилися з відповіддю.

Три чверті опитаних управлінців ОДА (75 %) зазначили, що в них є значна потреба в користуванні освітньою статистикою. У 21 % респондентів-управлінців ОДА потреба незначна. Жоден опитаний з цієї групи не повідомив, що освітня статистика не потрібна йому чи їй узагалі. Ще 4 % не визначилися з відповіддю.

Діаграма 4.4.1

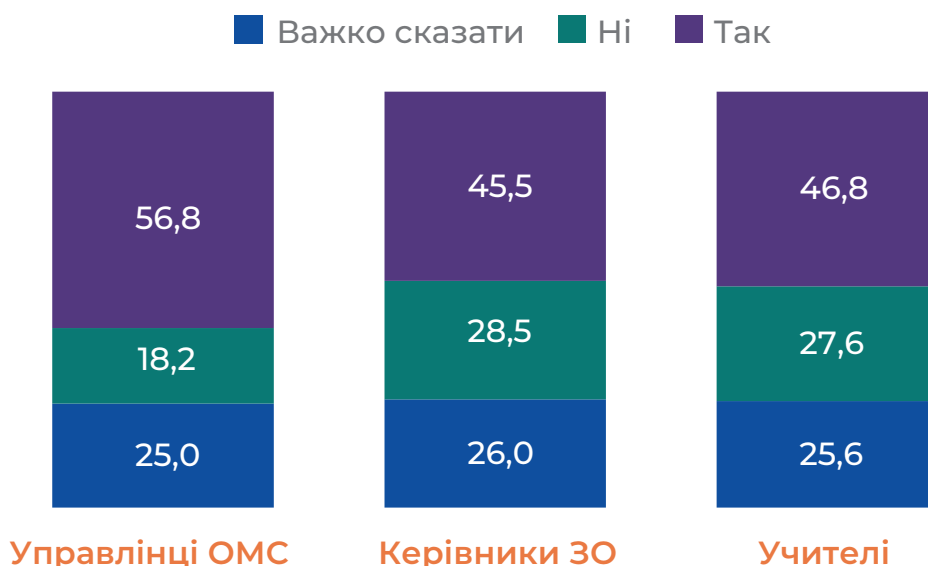

4.5. Актуальність звітності

Про наявність серед звітності застарілої або неактуальної інформації повідомили 57 % управлінців ОМС, 46 % керівників ЗО та 47 % учителів. З іншого боку, 18 % управлінців ОМС, 29 % керівників ЗО та 28 % учителів схиляються до думки, що такої інформації серед звітності немає. Близько чверті респондентів від кожної групи не змогли відповісти.

Діаграма 4.5.1

Наявність серед звітності застарілої або неактуальної інформації

Керівники ЗО в пілотних громадах частіше відзначали наявність серед звітності застарілої або неактуальної інформації порівняно з непілотними громадами та регіонами. Серед учителів простежується протилежна тенденція.

Діаграма 4.5.2

Наявність серед звітності застарілої або неактуальної інформації: тип громади

Серед управлінців ОМС про застарілу або неактуальну інформацію у звітності частіше повідомляли чоловіки, ніж жінки. Серед керівників ЗО – респонденти з центрального макрорегіону.

Таблиця 4.5.1

Наявність серед звітності застарілої або неактуальної інформації: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіли «так»

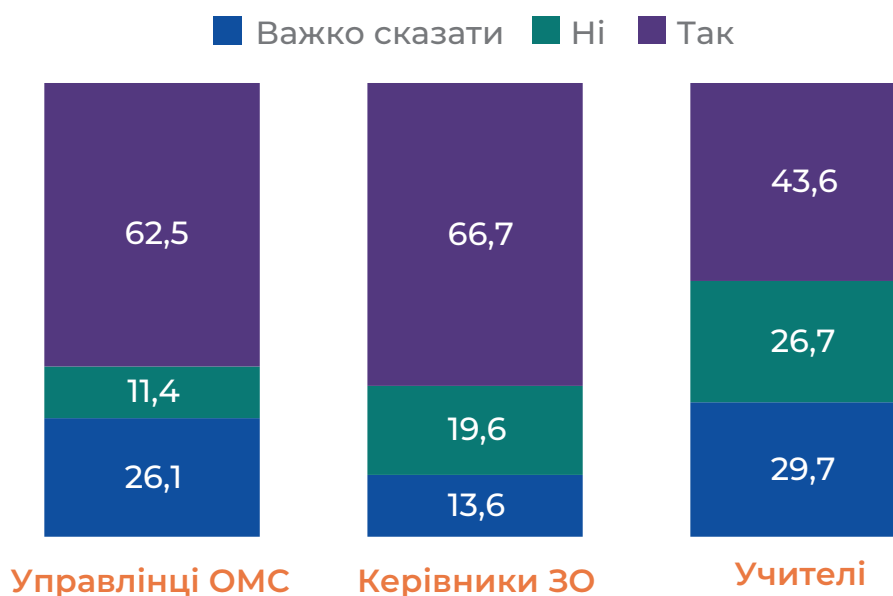
% згодних	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС	51,9	60,9	52,4	64,7	57,4	55,6	76,5	52,1
Керівники ЗО	22,8	73,0	44,3	38,3	52,2	40,8	49,8	43,7
Учителі	49,6	46,0	46,4	41,5	51,4	43,6	49,5	46,5

4.6. Змістовність звітності

Про наявність серед звітності інформації, яка не має змістової ваги, повідомили 63 % управлінців ОМС, 67 % керівників ЗО та 44 % вчителів. Натомість 11 % управлінців ОМС, 20 % керівників ЗО та 27 % учителів відповіли, що беззмістовної інформації серед звітності немає. Ще 26 % управлінців ОМС, 14 % керівників ЗО та 30 % учителів не визначилися з відповіддю.

Діаграма 4.6.1

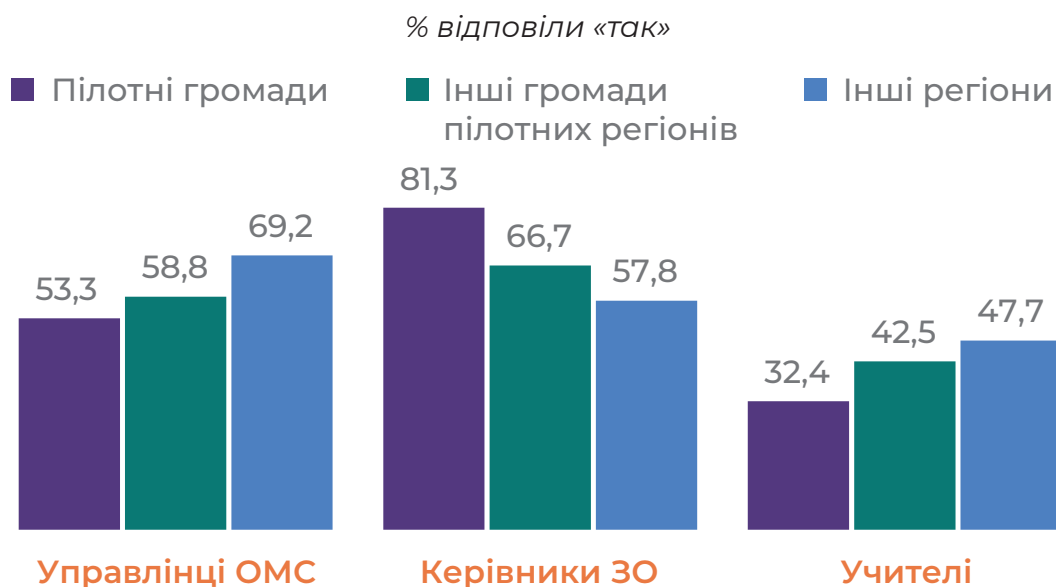
Наявність серед звітності інформації, яка не має змістової ваги

Керівники ЗО в пілотних громадах частіше відмічали наявність серед звітності інформації, що не має змістової ваги, порівняно з непілотними громадами та регіонами. Серед учителів й управлінців ОМС спостерігається протилежна тенденція.

Діаграма 4.6.2

Наявність серед звітності інформації, яка не має змістової ваги: тип громади

Серед управлінців ОМС про беззмістовну інформацію у звітності частіше повідомляли чоловіки, ніж жінки, а також респонденти з міст порівняно з селами.

Таблиця 4.6.1

Наявність серед звітності інформації, яка не має змістової ваги: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіли «так»

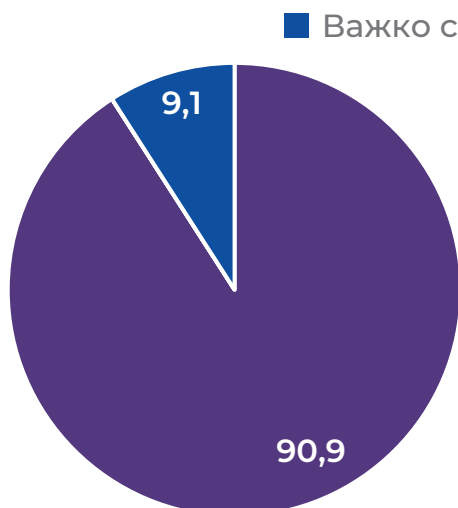
% згодних	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС	55,6	69,6	57,1	70,6	68,9	48,1	82,4	57,7
Керівники ЗО	65,6	68,2	67,5	64,8	61,6	70,4	74,9	63,3
Учителі	45,3	46,1	41,4	36,0	45,8	42,1	48,5	43,1

4.7. Об'єктивність звітності

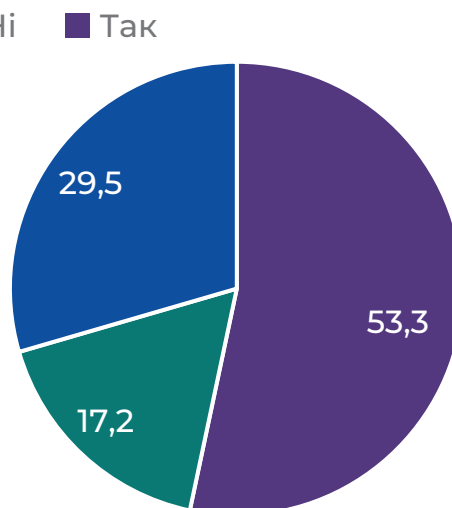
Серед управлінців ОМС 91 % використовує дані звітів для аналізу реального стану освіти та розуміння потреб ЗО. Ніхто з опитаних не відповів заперечно, 9 % не визначилися з відповіддю.

Діаграма 4.7.1 а-б

а. Чи використовуєте ви дані звітів для аналізу реального стану освіти та розуміння потреб ЗО? (управлінці ОМС)

б. На вашу думку, чи показує інформація, яка збирається для звітності, реальний стан та потреби вашого ЗО? (керівники ЗО)

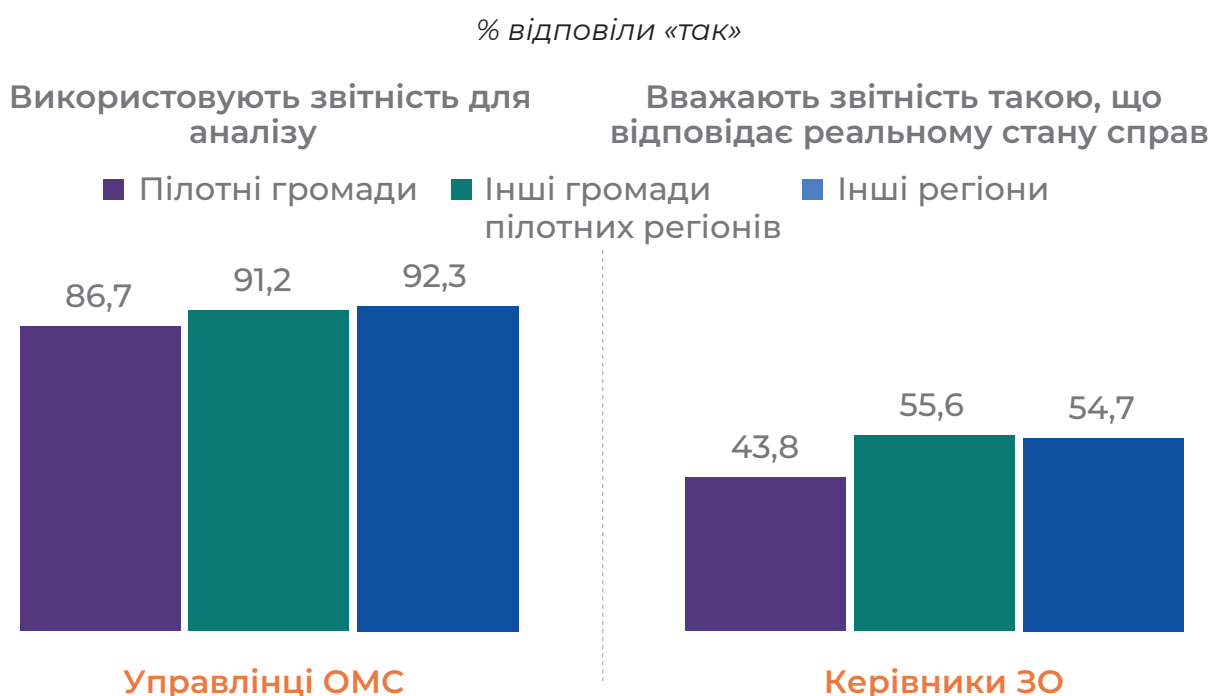

Водночас лише 53 % керівників ЗО вважають, що інформація, яка збирається для звітності, показує реальний стан і потреби їхніх ЗО. Ще 17 % керівників ЗО стверджують, що інформація не показує дійсність, а 30 % не відповіли. Ця розбіжність вказує на те, що в деяких ситуаціях управлінці ОМС покладаються на дані, що не є цілком об'єктивними.

На Діаграмі 4.7.2 дані про використання та об'єктивність звітності розраховані окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Значних відмінностей не спостерігається.

Діаграма 4.7.2

Використання даних звітів для аналізу реального стану освіти / відповідність звітності реальному стану та потребам ЗО: тип громади

Таблиця 4.7.1

Використання даних звітів для аналізу реального стану освіти / відповідність звітності реальному стану та потребам ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіли «так»

% згодних	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС: використовують звітність для аналізу	85,2	100,0	90,5	88,2	88,5	96,3	88,2	91,5
Керівники ЗО: вважають звітність такою, що відповідає реальному стану справ	54,5	52,5	55,7	47,7	54,3	52,6	41,3	58,4

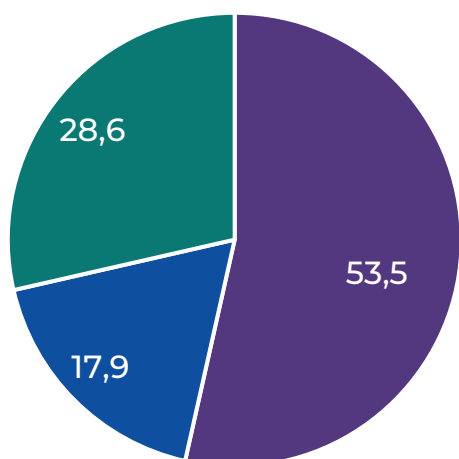
У Таблиці 4.7.1 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. Управлінці ОМС у центральних областях найбільше покладаються на звітність. Серед керівників ЗО жіночої статі більш поширене переконання, що звітність об'єктивна.

Більш ніж половина керівників ЗО (54 %) знає, для яких цілей використовуються дані у звітах, які подає їхній ЗО. Ще 18 % респондентів не знають, решта не відповіли. Майже всі опитані керівники ЗО так чи інакше користуються в роботі тією інформацією, яку збирають для звітності: 46 % користуються всією, а 53 % використовують її частково і для кожної окремої потреби актуалізують.

Діаграма 4.7.3 а–б

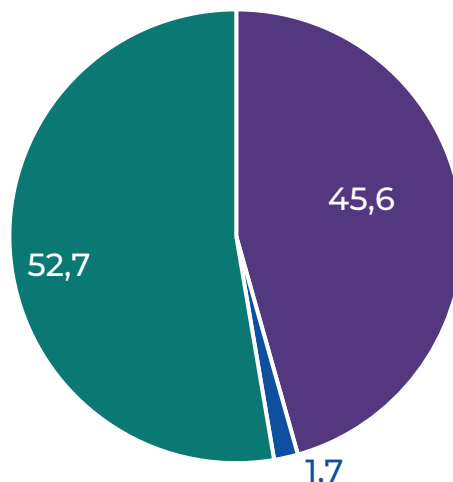
а. Чи знаєте ви, для яких цілей використовуються дані зі звітів, які подає ваш ЗО? (керівники ЗО)

■ Так ■ Ні ■ Важко сказати

б. Чи користуєтеся ви в роботі інформацією, поданою вами у звітах? (керівники ЗО)

■ Так ■ Ні ■ Частково, для кожної окремої потреби актуалізуємо

Таблиця 4.7.2

Знання, для чого використовується звітність ЗО / користування цими даними (керівники ЗО): тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Керівники ЗО			
Знають, для яких цілей використовуються дані у звітах, які подає їхній ЗО	25,0	57,8	64,1
Користуються в роботі інформацією, що надається ними у звітах	31,3	44,4	48,4
Частково користуються в роботі інформацією, що надається ними у звітах	68,8	51,1	51,6

У Таблиці 4.7.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Серед керівників ЗО в пілотних громадах значно менша частка обізнана з використанням даних у звітах, поданих їхнім ЗО.

У Таблиці 4.7.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. Керівники ЗО з міст більше обізнані, з якими цілями використовуються дані у звітах, які подає їхній ЗО, ніж керівники сільських ЗО. Керівники ЗО жіночої статі більше знають про використання звітності, яку готує їхній ЗО, порівняно з керівниками-чоловіками.

Ті керівники ЗО, які користуються в роботі інформацією, наданою ними у звітах, роблять це передусім для планування роботи ЗО (66 %) або відповідей на запити (30 %).

Таблиця 4.7.3

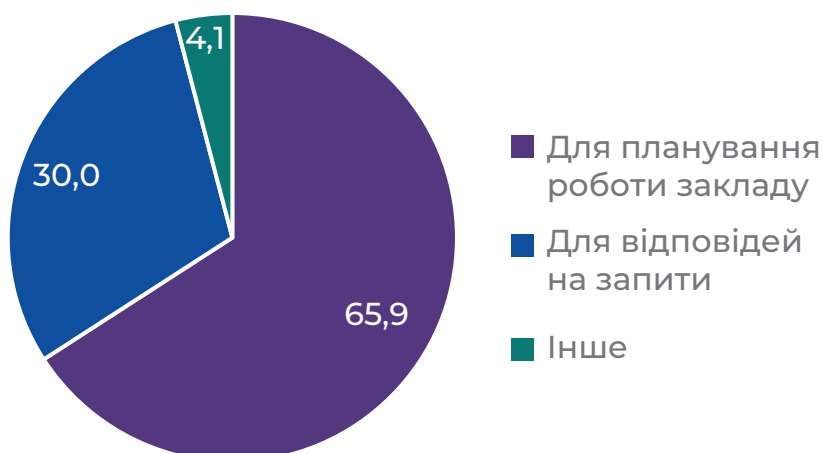
Знання, для чого використовується звітність ЗО / користування цими даними (керівники ЗО): макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО								
Знають, для яких цілей використовуються дані у звітах, які подає їхній ЗО	58,7	47,5	55,3	51,6	61,6	47,8	29,9	63,4
Користуються в роботі інформацією, що надається ними у звітах	61,4	41,7	31,7	35,2	48,2	43,8	30,3	52,1
Частково користуються в роботі інформацією, що надається ними у звітах	38,6	54,1	68,3	61,7	50,9	53,9	65,2	47,4

Діаграма 4.7.4

Способи використання інформації, яку ЗО подає у звітах (керівники ЗО)

% керівників ЗО, які користуються в роботі інформацією, поданою ними у звітах

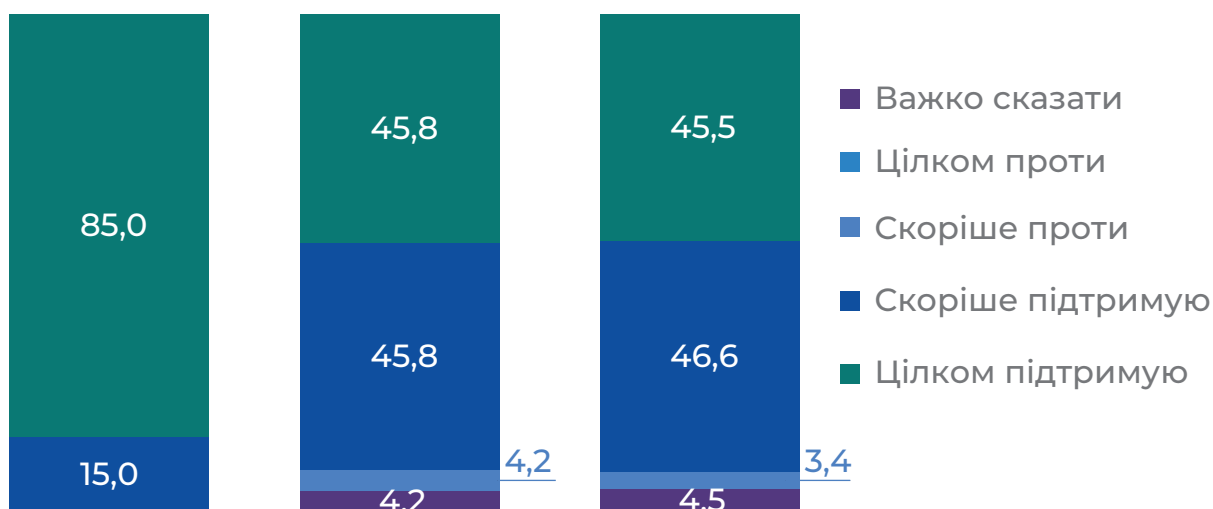

4.8. Підтримка е-документообігу

Усі опитані управлінці ЦОВВ і майже всі опитані управлінці ОДА та ОМС більшою чи меншою мірою підтримали запровадження електронного документообігу замість паперового. Цілком підтримали таку практику 85 % управлінців ЦОВВ, по 46 % управлінців ОДА та управлінців ОМС; скоріше підтримали – 15 % управлінців ЦОВВ, 46 % управлінців ОДА та 47 % управлінців ОМС. Лише 4 % респондентів-управлінців ОДА та 3 % управлінців ОМС скоріше проти електронного документообігу, а 4 % і 5 % відповідно не визначилися.

Діаграма 4.8.1

Запровадження електронного документообігу замість паперового

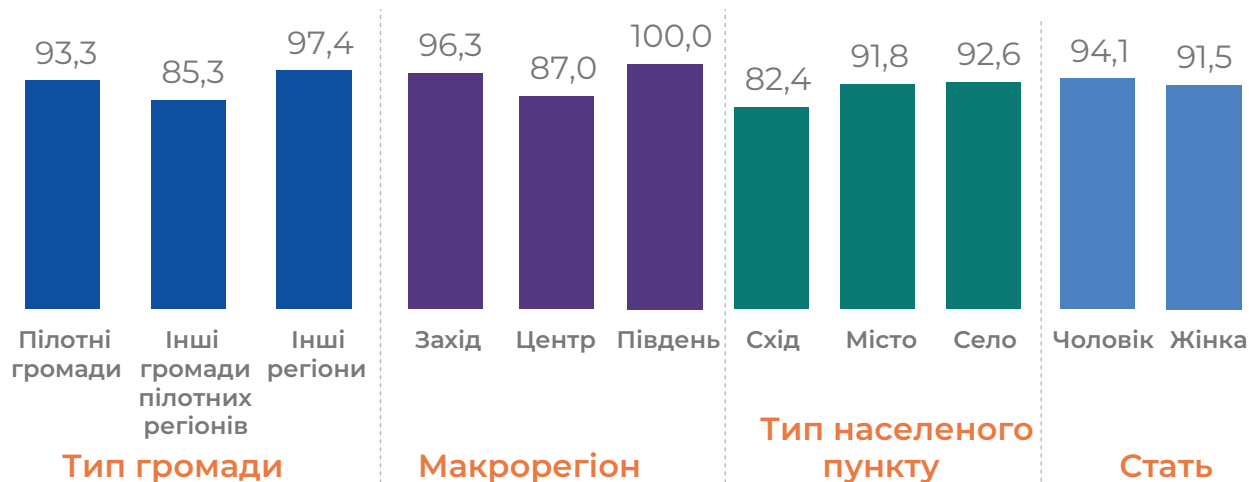
Управлінці ЦОВВ Управлінці ОДА Управлінці ОМС

На Діаграмі 4.8.2 наведені дані про підтримку електронного документообігу управлінцями ОМС у розрізі (не)пілотних громад і регіонів, макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Діаграма 4.8.2

Запровадження електронного документообігу замість паперового: тип громади, макрорегіон, тип населеного пункту й стать (управлінці ОМС)

% тих, хто підтримує

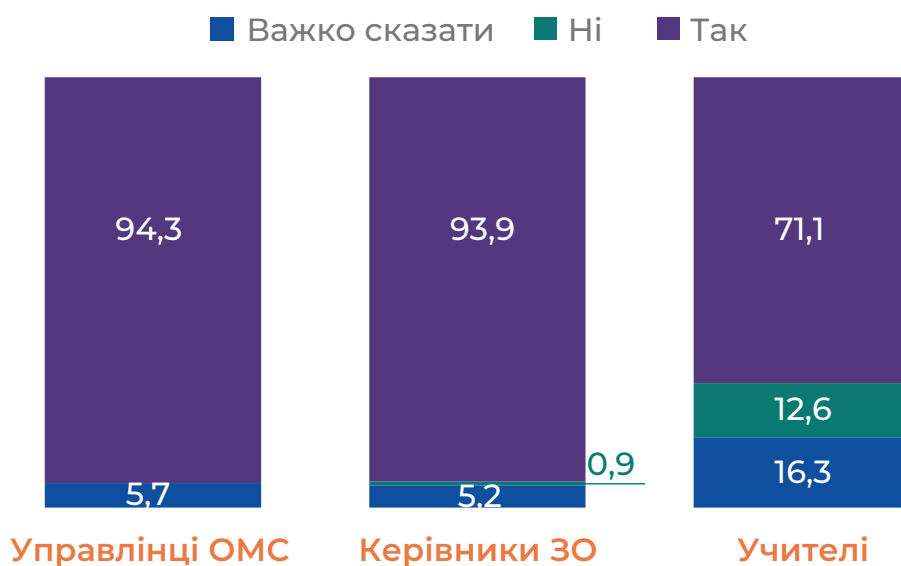

4.9. Готовність до е-документообігу

Управлінці ОМС і керівники ЗО більш готові оформлювати звітність в електронному форматі порівняно з учителями: по 94 % управлінців і керівників, але тільки 71 % учителів повідомили про свою готовність. Не готові цього робити 13 % учителів, 16 % вагаються.

Діаграма 4.9.1

Готовність оформлювати звітність в електронному форматі

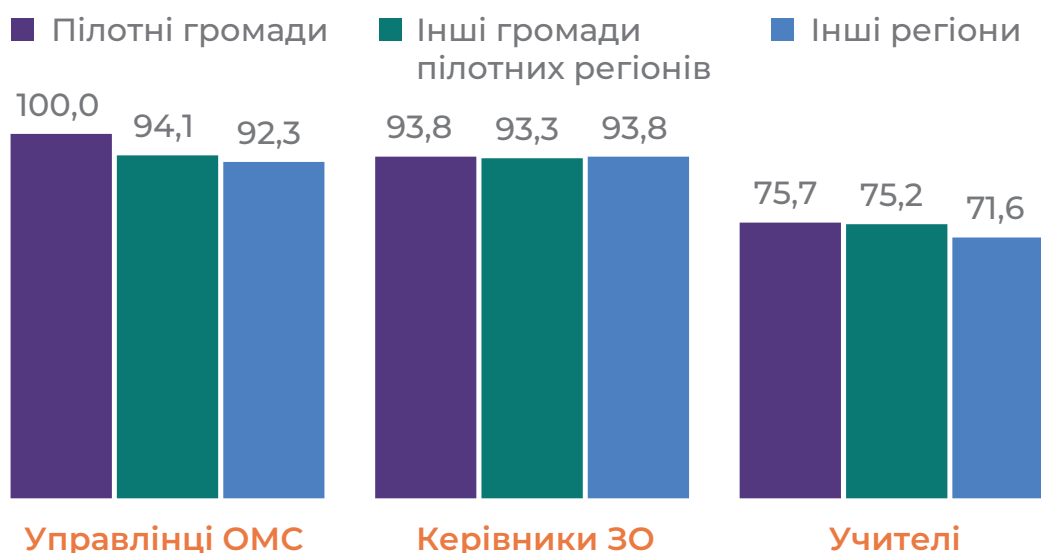

На Діаграмі 4.9.2 наведені показники рівня готовності оформлювати звітність в електронному форматі в розрізі (не)пілотних громад і регіонів. Суттєвих відмінностей немає для жодної з категорій опитаних.

Діаграма 4.9.2

Готовність оформлювати звітність в електронному форматі: тип громади

% відповіли «так»

У Таблиці 4.9.1 наведені показники рівня готовності оформлювати звітність в електронному форматі в розрізі макрорегіонів, типів населеного пункту та статі респондентів. Серед учителів жіночої статі менше готових до електронної звітності, аніж серед їхніх колег-чоловіків. Рівень готовності серед учителів вищий у східному макрорегіоні.

Таблиця 4.9.1

Готовність оформлювати звітність в електронному форматі: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіли «так»

% згодних	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС	88,9	95,7	100,0	94,1	93,4	96,3	94,1	94,4
Керівники ЗО	96,8	94,2	91,1	89,9	94,6	93,5	96,7	92,8
Учителі	68,5	69,8	71,5	81,6	76,6	67,2	84,1	69,7

4.10. Ризики введення е-документообігу

Респонденти погоджуються, що є певні ризики переходу на електронну звітність. Управлінці ОМС, керівники ЗО та вчителі найчастіше згадують дублювання роботи через збереження звітності в паперовому вигляді, а також доступ третіх осіб до персональних даних. Інші поширені побоювання: недостатність цифрової інфраструктури в ЗО (порівняно менше турбує вчителів), обмежена чи відсутня технічна підтримка, ненадійне чи повільне підключення до мережі Інтернет. Варто відзначити, що про консерватизм і низьку мотивацію виконавців говорить вдвічі більша частка респондентів серед управлінців ОМС порівняно з учителями, а про недостатнє володіння інформаційно-комп'ютерними технологіями – більш ніж удвічі більший відсоток управлінців ОМС і вчителів порівняно з керівниками ЗО.

Таблиця 4.10.1

Ризики переходу на електронну звітність

% у стовпчику	Управлінці ОМС	Керівники ЗО	Учителі
Дублювання роботи через збереження такої звітності в паперовому вигляді	62,5	68,7	58,7
Ризик доступу третіх осіб до персональних даних	56,8	58,8	53,7
Недостатня цифрова інфраструктура в ЗО	44,3	41,9	25,9

% у стовпчику	Управління ОМС	Керівники ЗО	Учителі
Обмежена / відсутня технічна підтримка	44,3	28,3	29,0
Ненадійне / повільне підключення до мережі Інтернет	42,0	36,5	41,2
Недостатнє володіння інформаційно-комп'ютерними технологіями	13,6	6,0	15,3
Консерватизм і низька мотивація виконавців	20,5	13,7	10,4
Інше	0,0	1,2	0,0
Жодних ризиків немає	4,5	4,9	5,9
Важко сказати	1,1	0,0	4,1

У Таблиці 4.10.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Варто звернути увагу, що в пілотних громадах і регіонах управління ОМС більше вбачають ризики в обмеженій / відсутній технічній підтримці, але менше – у недостатньому володінні інформаційно-комп'ютерними технологіями. Для керівників ЗО в пілотних громадах порівняно з непілотними тенденція протилежна. Слід відзначити, що жоден керівник ЗО в пілотній громаді не назвав такі ризики переходу на електронну звітність, як консерватизм і низька мотивація виконавців.

Таблиця 4.10.2

Ризики переходу на електронну звітність: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управління ОМС			
Дублювання роботи через збереження такої звітності в паперовому вигляді	66,7	61,8	61,5
Ризик доступу третіх осіб до персональних даних	66,7	55,9	53,8
Недостатня цифрова інфраструктура в ЗО	40,0	44,1	46,2
Обмежена / відсутня технічна підтримка	60,0	52,9	30,8
Ненадійне / повільне підключення до мережі Інтернет	26,7	50,0	41,0
Недостатнє володіння інформаційно-комп'ютерними технологіями	0,0	5,9	25,6

Консерватизм і низька мотивація виконавців	20,0	17,6	23,1
Інше	0,0	0,0	0,0
Жодних ризиків немає	0,0	2,9	7,7
Важко сказати	0,0	2,9	0,0
Керівники ЗО			
Дублювання роботи через збереження такої звітності в паперовому вигляді	81,3	66,7	70,3
Ризик доступу третіх осіб до персональних даних	68,8	51,1	50,0
Недостатня цифрова інфраструктура в ЗО	56,3	37,8	40,6
Обмежена / відсутня технічна підтримка	18,8	22,2	40,6
Ненадійне / повільне підключення до мережі Інтернет	37,5	46,7	29,7
Недостатнє володіння інформаційно-комп'ютерними технологіями	18,8	8,9	1,6
Консерватизм і низька мотивація виконавців	0,0	6,7	21,9
Інше	6,3	0,0	0,0
Жодних ризиків немає	0,0	6,7	7,8
Важко сказати	0,0	0,0	0,0
Учителі			
Дублювання роботи через збереження такої звітності в паперовому вигляді	64,9	56,6	59,7
Ризик доступу третіх осіб до персональних даних	48,6	54,9	50,0
Недостатня цифрова інфраструктура в ЗО	24,3	23,0	36,4
Обмежена / відсутня технічна підтримка	29,7	24,8	34,7
Ненадійне / повільне підключення до мережі Інтернет	40,5	43,4	43,8
Недостатнє володіння інформаційно-комп'ютерними технологіями	16,2	19,5	13,1
Консерватизм і низька мотивація виконавців	13,5	8,8	10,2
Інше	0,0	0,0	0,0

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Учителі			
Жодних ризиків немає	8,1	9,7	3,4
Важко сказати	0,0	3,5	4,0

У Таблиці 4.10.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 4.10.3

Ризики переходу на електронну звітність: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС								
Дублювання роботи через збереження такої звітності в паперовому вигляді	66,7	56,5	61,9	64,7	65,6	55,6	47,1	66,2
Ризик доступу третіх осіб до персональних даних	74,1	52,2	57,1	35,3	55,7	59,3	41,2	60,6
Недостатня цифрова інфраструктура в ЗО	33,3	43,5	42,9	64,7	47,5	37,0	35,3	46,5
Обмежена / відсутня технічна підтримка	48,1	30,4	42,9	58,8	49,2	33,3	47,1	43,7
Ненадійне / повільне підключення до мережі Інтернет	29,6	43,5	52,4	47,1	44,3	37,0	52,9	39,4
Недостатнє володіння інформаційно-комп'ютерними технологіями	14,8	4,3	19,0	17,6	14,8	11,1	5,9	15,5
Консерватизм і низька мотивація виконавців	22,2	17,4	23,8	17,6	21,3	18,5	23,5	19,7
Інше	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Жодних ризиків немає	0,0	13,0	4,8	0,0	3,3	7,4	11,8	2,8

Важко сказати	0,0	0,0	0,0	5,9	1,6	0,0	0,0	1,4
Керівники ЗО								
Дублювання роботи через збереження такої звітності в паперовому вигляді	61,9	64,0	76,8	87,5	67,1	69,9	74,8	66,2
Ризик доступу третіх осіб до персональних даних	68,2	55,8	55,7	45,3	51,6	64,0	68,4	54,9
Недостатня цифрова інфраструктура в ЗО	43,4	52,5	23,6	41,5	39,6	43,5	47,9	39,4
Обмежена / відсутня технічна підтримка	26,5	36,9	23,6	18,8	32,7	25,3	28,8	28,1
Ненадійне / повільне підключення до мережі Інтернет	31,2	36,9	38,2	48,4	37,1	36,2	25,2	41,3
Недостатнє володіння інформаційно-комп'ютерними технологіями	2,1	5,8	8,9	13,2	5,4	6,5	7,2	5,5
Консерватизм і низька мотивація виконавців	20,1	9,7	11,4	10,1	17,0	11,4	17,6	12,1
Інше	0,0	0,0	0,0	10,1	0,0	2,0	4,0	0,0
Жодних ризиків немає	0,0	12,2	2,8	3,1	8,7	2,3	6,3	4,4
Важко сказати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Учителі								
Дублювання роботи через збереження такої звітності в паперовому вигляді	56,0	55,6	61,2	71,0	60,2	57,7	59,2	58,7
Ризик доступу третіх осіб до персональних даних	54,8	52,6	52,4	55,7	49,5	56,6	61,7	52,8
Недостатня цифрова інфраструктура в ЗО	31,0	28,6	12,8	27,2	35,0	19,5	30,8	25,4
Обмежена / відсутня технічна підтримка	32,7	30,1	25,1	21,7	32,4	26,5	34,4	28,4
Ненадійне / повільне підключення до мережі Інтернет	40,1	41,0	40,0	47,5	44,1	39,2	21,1	43,4
Недостатнє володіння інформаційно-комп'ютерними технологіями	20,2	11,6	16,2	9,7	15,0	15,6	7,9	16,1
Консерватизм і низька мотивація виконавців	9,9	10,9	11,4	8,3	11,4	9,6	17,3	9,6

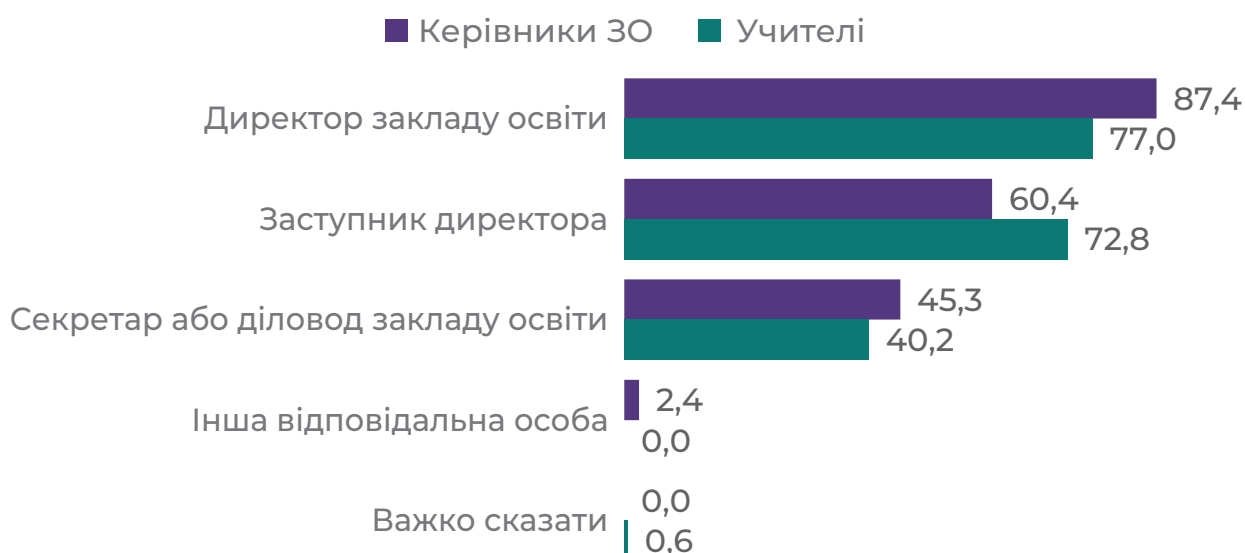
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі								
Інше	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Жодних ризиків немає	0,4	9,0	10,0	6,4	6,7	5,4	2,1	6,4
Важко сказати	5,6	5,3	1,3	1,4	2,1	5,5	12,2	3,2

4.11. Відповідальні за документообіг

Як керівники, так і вчителі передусім вказують, що в їхньому ЗО за управлінський документообіг відповідає директор (87 % і 77 % відповідно). Окрім цього, 60 % керівників і 73 % вчителів назвали відповідальним заступника директора, а 45 % і 40 % відповідно – секретаря або діловода ЗО.

Діаграма 4.11.1

Відповідальні за управлінський документообіг у ЗО

У Таблиці 4.11.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. У пілотних громадах, за свідченнями керівників ЗО та вчителів, за управлінський документообіг частіше відповідає в тому числі заступник директора.

У Таблиці 4.11.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. За свідченнями керівників ЗО, у селах відповідальною особою частіше є директор ЗО, а в містах – секретар або діловод.

Таблиця 4.11.1

Відповідальні за управлінський документообіг у ЗО: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Керівники ЗО			
Директор ЗО	81,3	88,9	79,7
Заступник директора	81,3	62,2	62,5
Секретар або діловод ЗО	50,0	55,6	51,6
Інша відповідальна особа	0,0	2,2	4,7
Важко сказати	0,0	0,0	0,0
Учителі			
Директор ЗО	81,1	79,6	70,5
Заступник директора	89,2	72,6	72,7
Секретар або діловод ЗО	51,4	44,2	40,9
Інша відповідальна особа	0,0	0,0	0,0
Важко сказати	0,0	0,0	1,1

Серед керівників ЗО більша частка порівняно з учителями повідомляє, що управлінський документообіг делегується в ЗО: 64 % і 38 % відповідно. Серед учителів значна частка опитаних не змогла відповісти на це запитання (38 %).

Таблиця 4.11.2

Відповідальні за управлінський документообіг у ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО								
Директор ЗО	94,7	83,6	79,7	90,6	79,3	93,2	94,9	84,3

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО								
Заступник директора	47,6	64,7	76,4	57,1	68,6	54,7	65,9	58,1
Секретар або діловод ЗО	47,6	39,2	46,3	54,0	60,9	34,3	53,0	42,1
Інша відповідальна особа	1,1	1,6	0,0	13,2	3,0	2,0	0,0	3,4
Важко сказати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Учителі								
Директор ЗО	86,7	67,7	68,8	88,9	74,4	78,8	82,0	76,5
Заступник директора	61,2	78,8	83,7	71,0	76,9	70,0	69,4	73,2
Секретар або діловод ЗО	29,7	40,2	48,7	55,7	46,3	35,9	30,9	41,2
Інша відповідальна особа	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Важко сказати	0,4	1,3	0,0	0,0	0,4	0,7	0,0	0,6

На Діаграмі 4.11.3 дані розраховані окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Управлінський документообіг делегується, за свідченнями 63 % керівників ЗО в пілотних громадах, 69 % в інших громадах пілотних регіонів і 72 % в громадах інших регіонів. Водночас 43 % вчителів у пілотних громадах, 35 % в інших громадах пілотних регіонів і 36 % у громадах інших регіонів дотримуються тієї ж думки.

Таблиця 4.11.3

Делегування управлінського документообігу в ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

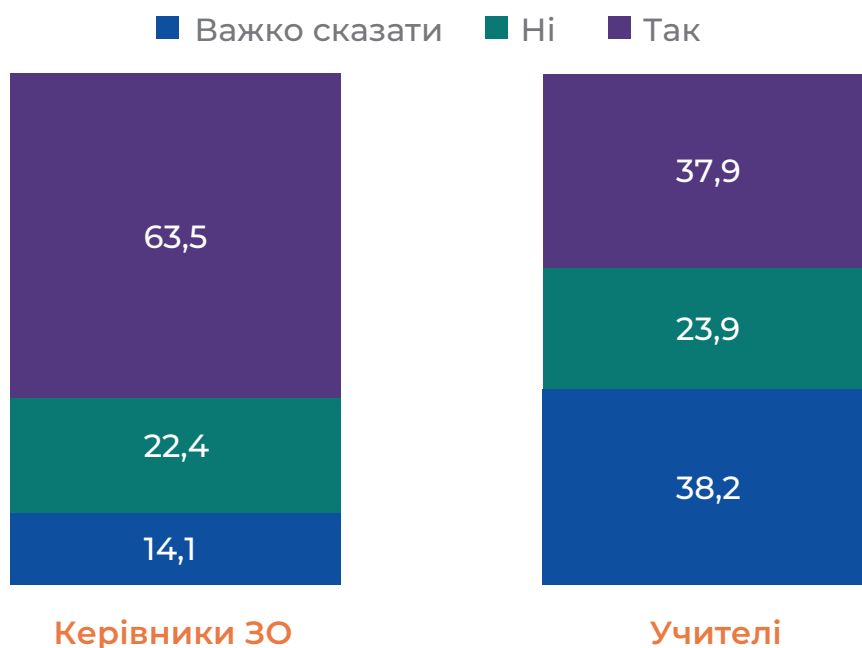
% відповіли «так»

% згодних	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО	63,0	66,4	52,4	77,4	73,1	56,7	61,5	64,3
Учителі	39,7	40,3	35,0	31,3	35,8	39,4	58,5	35,7

У Таблиці 4.11.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. Про делегування управлінського документообігу частіше повідомляють керівники ЗО в містах порівняно із селами, а також учителі-чоловіки порівняно з жінками.

Діаграма 4.11.2

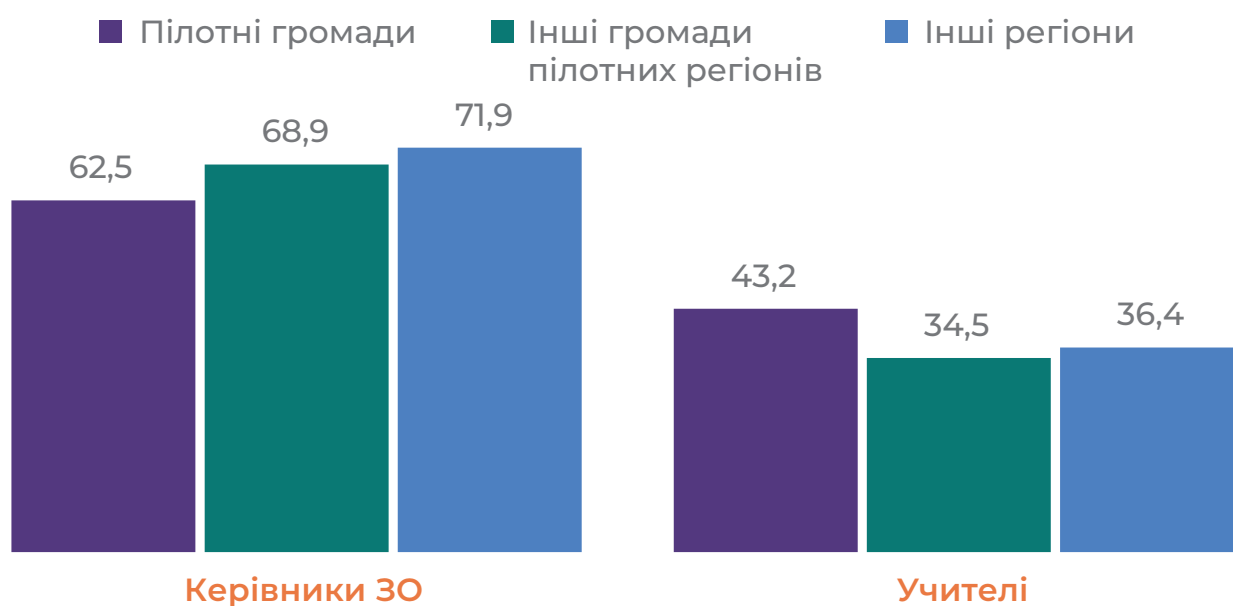
Делегування управлінського документообігу в ЗО

Діаграма 4.11.3

Делегування управлінського документообігу в ЗО: тип громади

% відповіли «так»

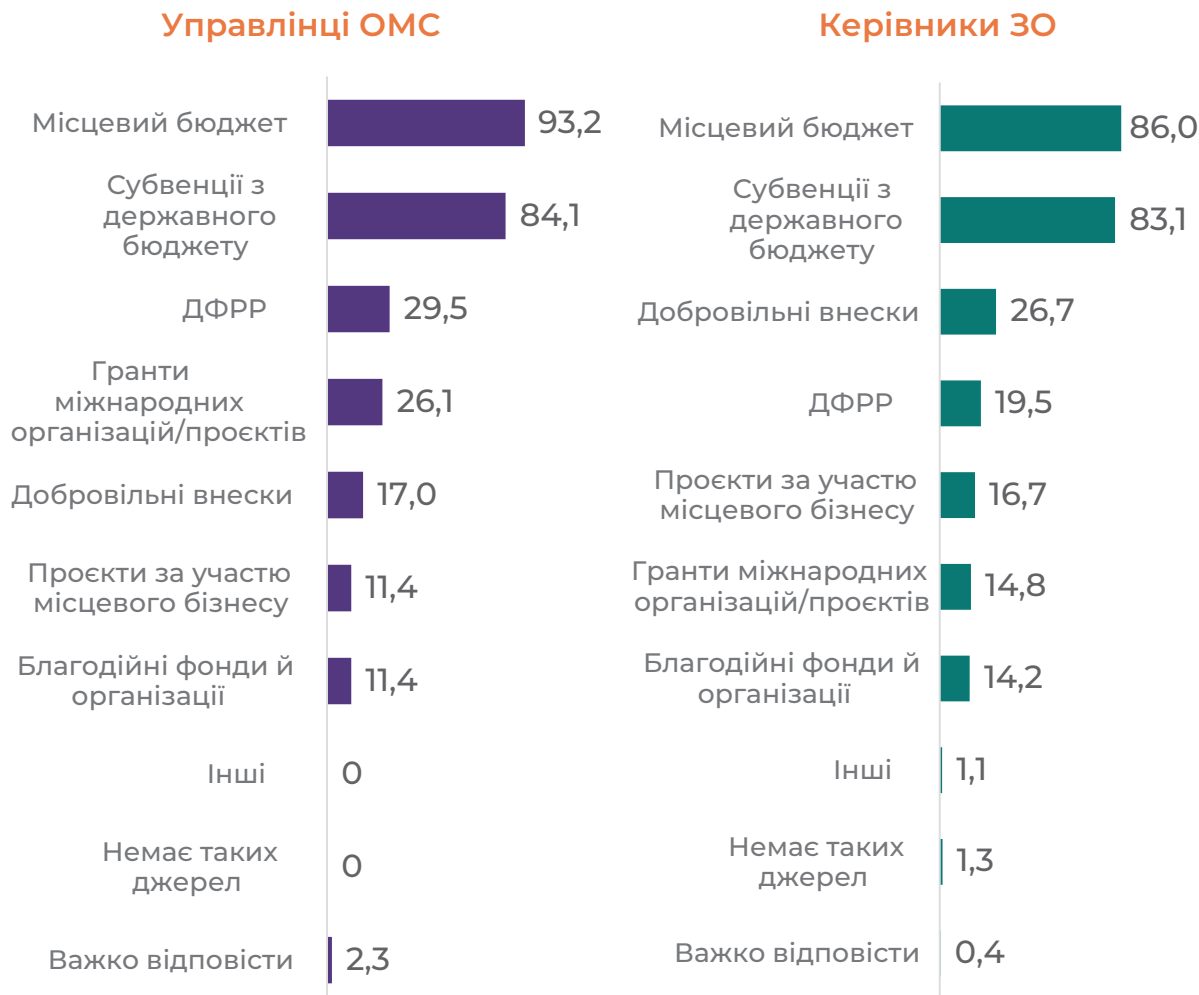
5. ФІНАНСУВАННЯ / МЕРЕЖА ЗО

5.1. Джерела фінансування модернізації інфраструктури

Вагомість джерел фінансування модернізації освіти, за оцінками управлінців ОМС та керівників ЗО, дуже подібна. Більшість з них вважає, що місцеві бюджети та субвенції з державного бюджету – основні джерела фінансування модернізації освітньої інфраструктури. Єдина суттєва розбіжність полягає в тому, що управлінці ОМС частіше згадують гранти міжнародних організацій / проєктів як джерела фінансування модернізації освітньої інфраструктури, ніж керівники ЗО (відповідно 26 % проти 15 %).

Діаграма 5.1.1

Джерела фінансування модернізації освітньої інфраструктури

У Таблиці 5.1.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 5.1.1

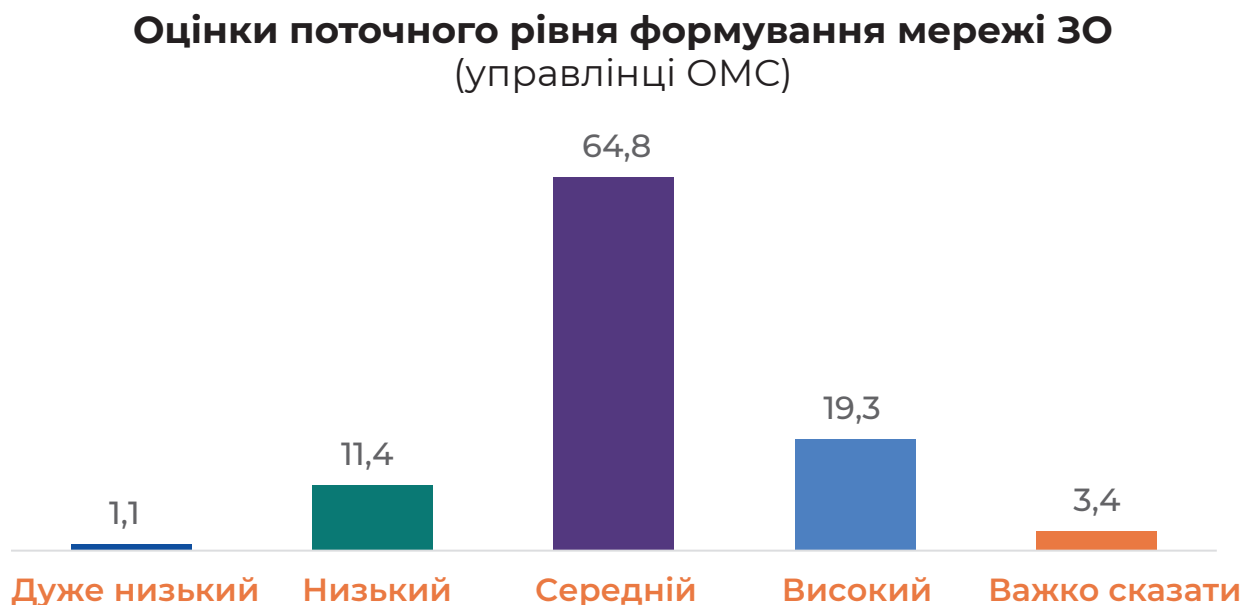
Джерела фінансування модернізації освітньої інфраструктури

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Управлінці ОМС			
Субвенції з державного бюджету	80,0	79,4	89,7
Державний фонд регіонального розвитку	33,3	20,6	35,9
Місцевий бюджет	100,0	88,2	94,9
Гранти міжнародних організацій / проєктів	33,3	20,6	28,2
Проєкти за участю місцевого бізнесу	13,3	5,9	15,4
Благодійні фонди й організації	6,7	14,7	10,3
Добровільні внески у вигляді коштів, матеріальних цінностей, нематеріальних активів	6,7	23,5	15,4
Інші	0,0	0,0	0,0
Немає таких джерел	0,0	0,0	0,0
Керівники ЗО			
Субвенції з державного бюджету	75,0	84,4	87,5
Державний фонд регіонального розвитку	37,5	24,4	15,6
Місцевий бюджет	75,0	88,9	82,8
Гранти міжнародних організацій / проєктів	25,0	17,8	12,5
Проєкти за участю місцевого бізнесу	12,5	15,6	18,8
Благодійні фонди й організації	25,0	20,0	20,3
Добровільні внески у вигляді коштів, матеріальних цінностей, нематеріальних активів	6,3	28,9	40,6
Інші	0,0	2,2	3,1
Немає таких джерел	0,0	0,0	1,6

5.2. Стан мережі

Майже 65 % представників ОМС посередньо оцінюють поточний рівень формування мережі ЗО громади. Високі оцінки дали 19 % опитаних представників ОМС, а дуже низькі й низькі – 13 %.

Діаграма 5.2.1

У Таблиці 5.2.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 5.2.1

Рівень формування мережі ЗО: тип громади

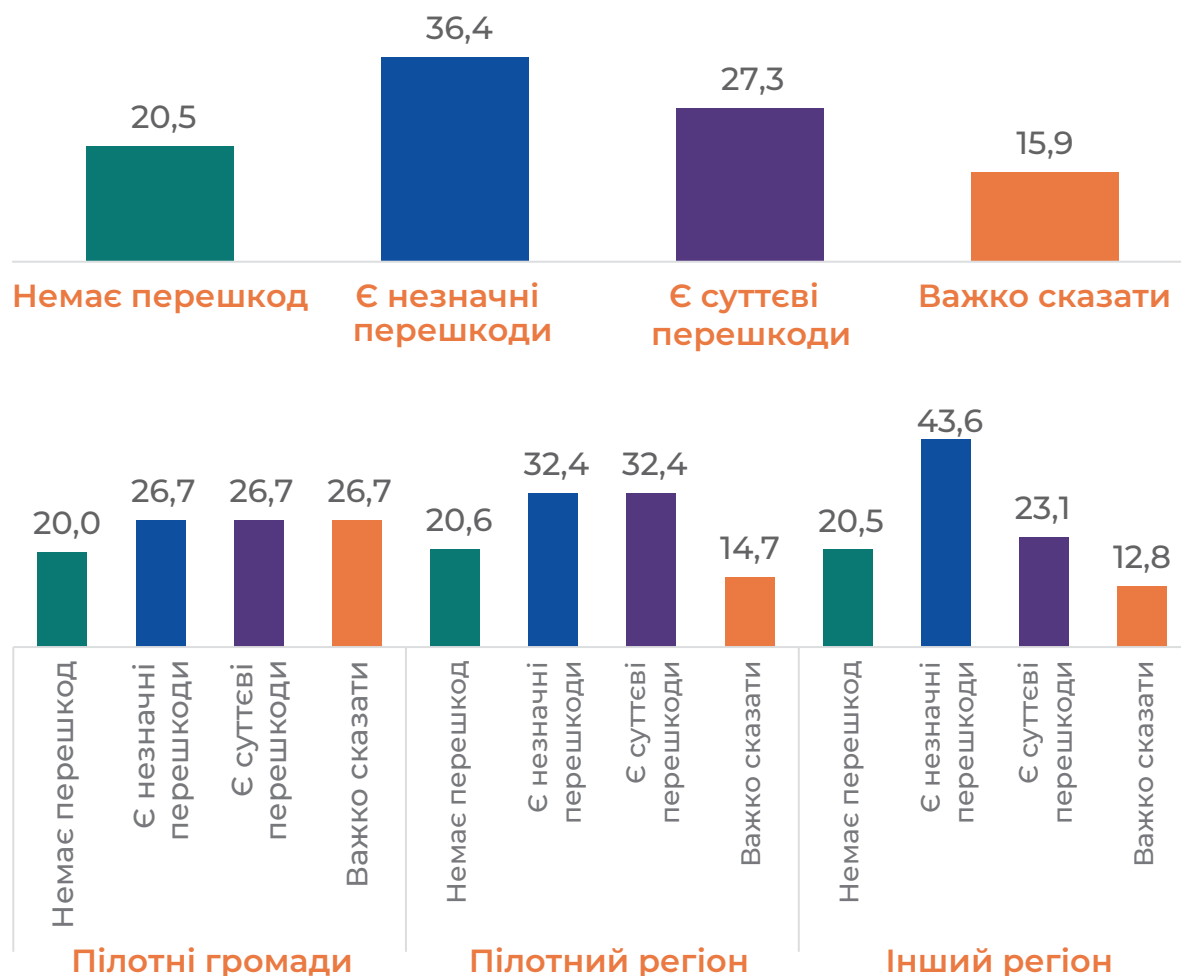
% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управлінці ОМС			
Дуже низький	6,7	0,0	0,0
Низький	0,0	14,7	12,8
Середній	73,3	61,8	64,1
Високий	13,3	17,6	23,1
Дуже високий	0,0	0,0	0,0
Важко сказати	6,7	5,9	0,0

5.3. Перешкоди оптимізації

Загалом 64 % опитаних ОМС вважають, що існують перешкоди (переважно незначні) для формування оптимальної мережі ЗО, кожен п'ятий опитаний вважає, що таких перешкод немає, і 16 % учасників опитування не визначилися з приводу цього питання.

Діаграма 5.3.1

Наявність перешкод для формування оптимальної мережі ЗО

У Таблиці 5.3.1 наведені перешкоди для формування оптимальної мережі ЗО, впорядковані за частотою згадування.

Таблиця 5.3.1

Перешкоди для формування оптимальної мережі ЗО

<i>Перешкоди</i>	<i>%</i>
Управлінці ОМС	
Погані умови для підвезення учнів	30,4
Небажання / опір громади оптимізації закладів	28,6
Неготовність ОМС ухвалювати рішення про оптимізацію мережі	21,4
Несприйняття оптимізації мережі працівниками ЗО	16,1
Наповнення закладів, класів	10,7
Застаріле матеріально-технічне забезпечення ЗО, великі фінансові затрати	10,7
Нечітко виписані законодавчі акти	5,4
Нерозв'язане питання про створення ліцею	3,6
Інше	10,7

Як бачимо, найбільше заважають інфраструктурні перешкоди для підвезення учнів (погані дороги, застарілий транспорт тощо), а також опір громади оптимізації закладів і неготовність ОМС ухвалювати відповідні рішення.

5.4. Умови оптимізації мережі ЗО

Найнеобхідніші заходи для формування оптимальної мережі ЗО – нормативно-правове забезпечення через розробку відповідних актів, на користь чого висловилися 64 % опитаних ОМС, а також збільшення фінансування (59 %). На третьому місці за частотою згадування – консультації з громадами (41 %).

У Таблиці 5.4.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 5.4.1

Необхідні заходи для формування оптимальної мережі ЗО: тип громади

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Управлінці ОМС			
Розробка відповідних нормативно-правових актів	46,7	73,5	61,5
Консультації з громадами	46,7	38,2	41,0
Збільшення фінансування	46,7	58,8	64,1
Створення моніторингової групи за участю місцевих органів влади й учасників освітнього процесу	46,7	29,4	25,6
Інформування, навчання учасників освітнього процесу	40,0	11,8	43,6
Інше	0,0	0,0	2,6
Важко відповісти	6,7	2,9	2,6

Діаграма 5.4.1

Необхідні заходи для формування оптимальної мережі ЗО

6. ГЕНДЕРНІ ПИТАННЯ

6.1. Співвідношення чоловіків і жінок у педагогічному колективі

Опитані керівники ЗО та вчителі повідомляють про майже однакові середні частки чоловіків і жінок у їхніх педагогічних колективах. На думку керівників ЗО, жінок у середньому 86 %, чоловіків – 14 %, а на думку вчителів, жінок у середньому 85 %, чоловіків – 15 %.

Також ставили питання про віковий розподіл серед учительського складу. На думку керівників ЗО, учителів до 35 років у ЗО в середньому 23 %, а старших – 77 %. Середні оцінки вчителів – відповідно 24 % і 76 %.

Таблиця 6.1.1

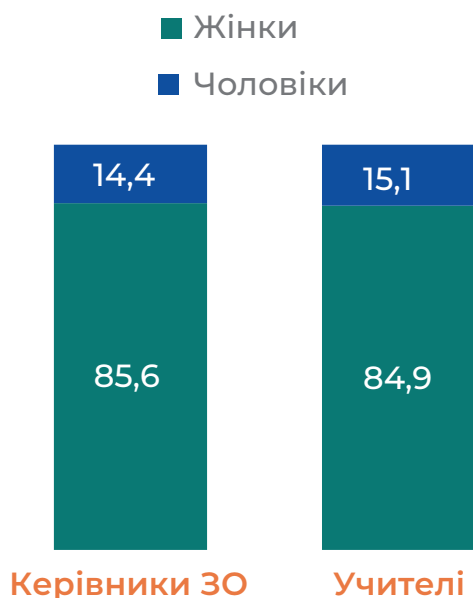
Співвідношення співробітників різної статі та віку в педагогічних колективах: тип громади

%	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Керівники ЗО			
Середній відсоток чоловіків у педагогічних колективах	13,0	17,2	13,3
Середній відсоток жінок у педагогічних колективах	87,0	82,8	86,7
Середній відсоток учителів, молодших за 35 років, у педагогічних колективах	21,5	23,0	21,0
Середній відсоток учителів віком від 35 років у педагогічних колективах	78,5	77,0	79,0
Учителі			
Середній відсоток чоловіків у педагогічних колективах	12,9	15,5	15,3
Середній відсоток жінок у педагогічних колективах	87,1	84,5	84,7
Середній відсоток учителів, молодших за 35 років, у педагогічних колективах	25,6	21,5	25,6
Середній відсоток учителів віком від 35 років у педагогічних колективах	74,4	78,5	74,4

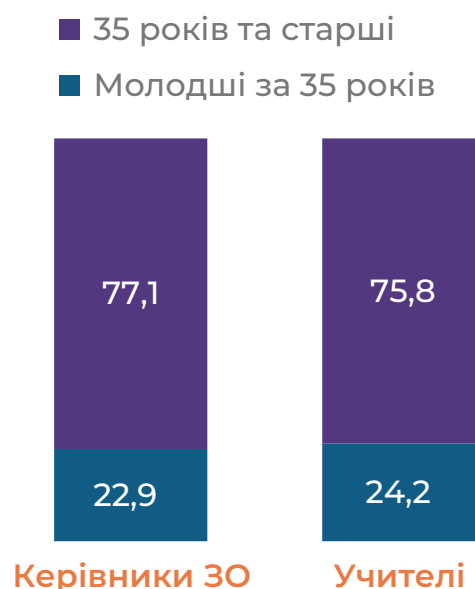
У Таблиці 6.1.2 дані про статевий і віковий розподіл у педагогічних колективах наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. Значних відмінностей не спостерігається.

Діаграма 6.1.1 а-б

а. Середній відсоток чоловіків і жінок у педагогічних колективах

б. Середній відсоток учителів до 35 років і старших за 35 років

Таблиця 6.1.2

Співвідношення співробітників різної статі та віку в педагогічних колективах: макрорегіон, тип населеного пункту, стать

%	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО								
Середній відсоток чоловіків у педагогічних колективах	16,1	14,5	12,2	13,2	14,7	14,3	17,9	13,0
Середній відсоток жінок у педагогічних колективах	83,9	85,5	87,8	86,8	85,3	85,7	82,1	87,0
Середній відсоток учителів, молодших за 35 років, у педагогічних колективах	28,8	18,6	20,9	20,9	21,2	24,1	24,4	22,2
Середній відсоток учителів віком від 35 років у педагогічних колективах	71,2	81,4	79,1	79,1	78,8	75,9	75,6	77,8

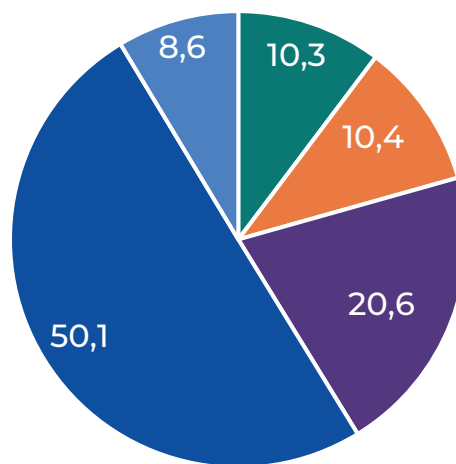
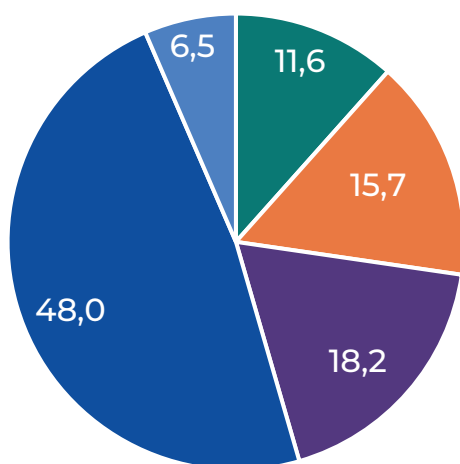
%	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі								
Середній відсоток чоловіків у педагогічних колективах	17,1	14,1	14,3	13,1	15,4	14,8	14,6	15,1
Середній відсоток жінок у педагогічних колективах	82,9	85,9	85,7	86,9	84,6	85,2	85,4	84,9
Середній відсоток учителів, молодших за 35 років, у педагогічних колективах	28,8	21,7	21,4	22,9	24,3	24,2	26,8	24,0
Середній відсоток учителів віком від 35 років у педагогічних колективах	71,2	78,3	78,6	77,1	75,7	75,8	73,2	76,0

Діаграма 6.1.1 а-б

а. Чи впливає стать сільського, селищного, міського голови на ефективність роботи місцевої влади?
(мешканці громади)

б. Чи впливає стать директора школи на ефективність роботи та надання освітніх послуг кращої якості? (мешканці громади)

■ Безумовно впливає
 ■ Скоріше не впливає
 ■ Важко сказати
■ Скоріше впливає
 ■ Безумовно не впливає

6.2. Гендер й управління

Мешканці громад, де проходило опитування, здебільшого не погоджуються, що стать сільського, селищного, міського голови впливає на ефективність роботи місцевої влади: 48 % вважають, що стать безумовно не впливає, 18 % – скоріше не впливає. Водночас 12 % відповіли, що стать голови впливає на ефективність роботи місцевої влади безумовно, 16 % – скоріше впливає.

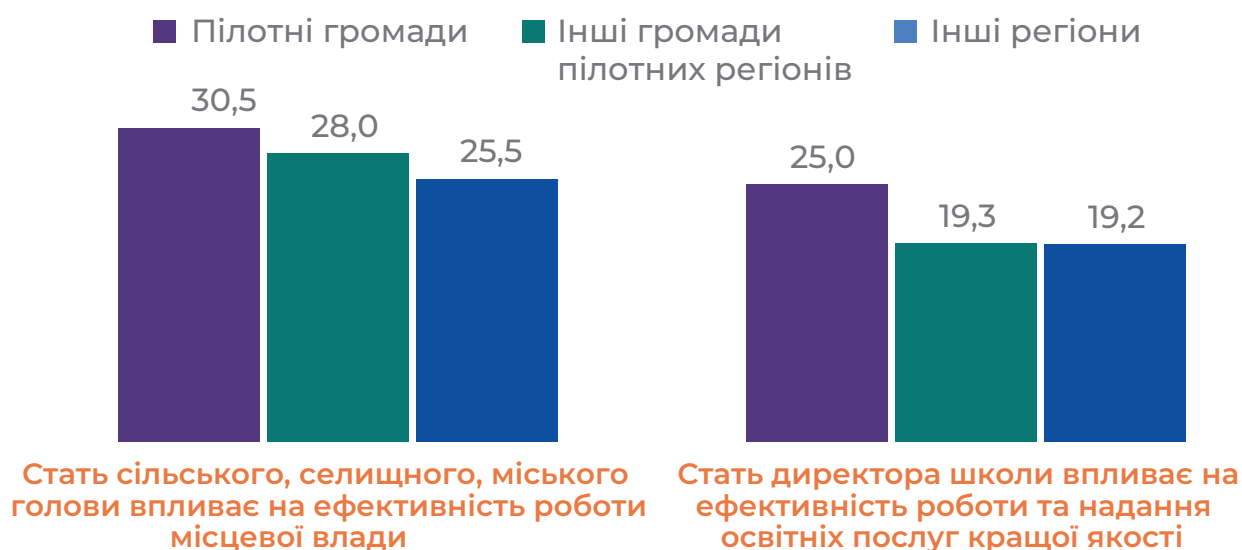
Думки про вплив статі керівника на ефективність роботи та надання освітніх послуг кращої якості розподілилися подібним чином: 50 % мешканців громад обрали відповідь «безумовно не впливає», 21 % – «скоріше не впливає», 10 % – скоріше впливає, стільки ж – «безумовно впливає».

На Діаграмі 6.2.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Значних відмінностей не спостерігається.

Діаграма 6.2.2

Переконання мешканців громади, що стать голови ТГ / директора школи впливає на ефективність роботи місцевої влади / школи: тип громади

% відповіли «безумовно впливає» або «скоріше впливає»

У Таблиці 6.2.1 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. У східних областях найменш популярна думка, що стать директора школи може впливати на якість освітніх послуг.

Серед опитаних учителів 88 % повідомили, що їм не відомо про надання переваги жінкам або чоловікам при відборі на керівні посади в школі. Ще 10 % не визначилися з відповіддю. Лише 2 % сказали, що перевага в жінок, а 0,2 % – у чоловіків.

Таблиця 6.2.1

Поширеність переконання, що стать голови ТГ / директора школи впливає на ефективність роботи місцевої влади / школи: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

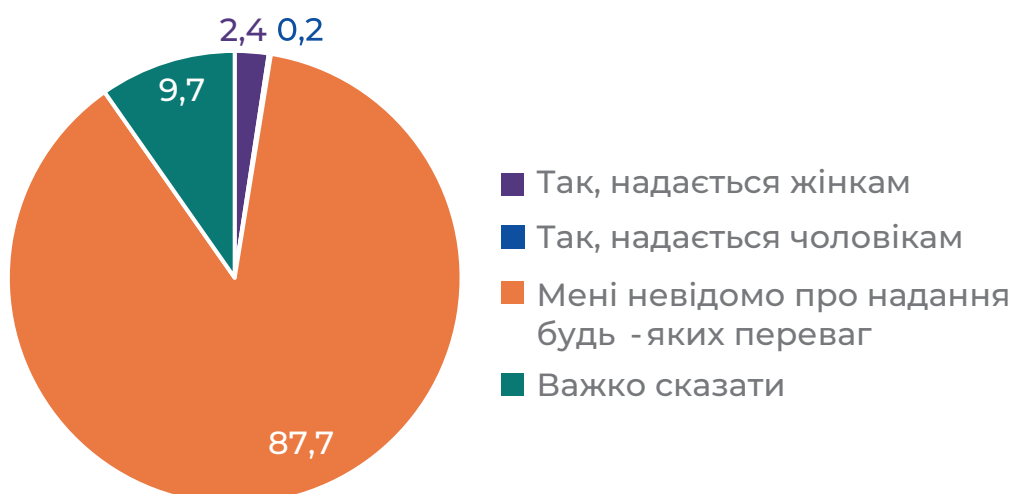
% відповіли «безумовно впливає» або «скоріше впливає»

%	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Мешканці громади								
Стать сільського, селищного, міського голови впливає на ефективність роботи місцевої влади	31,7	23,8	26,0	29,5	27,3	27,2	28,5	26,3
Стать директора школи впливає на ефективність роботи та надання освітніх послуг кращої якості	27,3	18,3	21,2	11,8	19,8	26,4	21,3	20,1

У Таблиці 6.2.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Учителям з пілотних громад властива трохи більша невизначеність з цього питання.

Діаграма 6.2.3

Перевага жінкам або чоловікам при відборі на керівні посади в школі (учителі)

Таблиця 6.2.2

Перевага жінкам або чоловікам при відборі на керівні посади в школі (учителі): тип громади

Середній % у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Учителі			
Так, надається жінкам	2,7	0,0	2,8
Так, надається чоловікам	0,0	0,9	0,0
Мені не відомо про надання будь-яких переваг	83,8	91,2	89,2
Важко сказати	13,5	8,0	8,0

У Таблиці 6.2.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. Серед чоловіків більш поширена думка, що при відборі на керівні посади в школі перевага надається жінкам.

Таблиця 6.2.3

Перевага жінкам або чоловікам при відборі на керівні посади в школі (учителі): макрорегіон, тип населеного пункту й стать

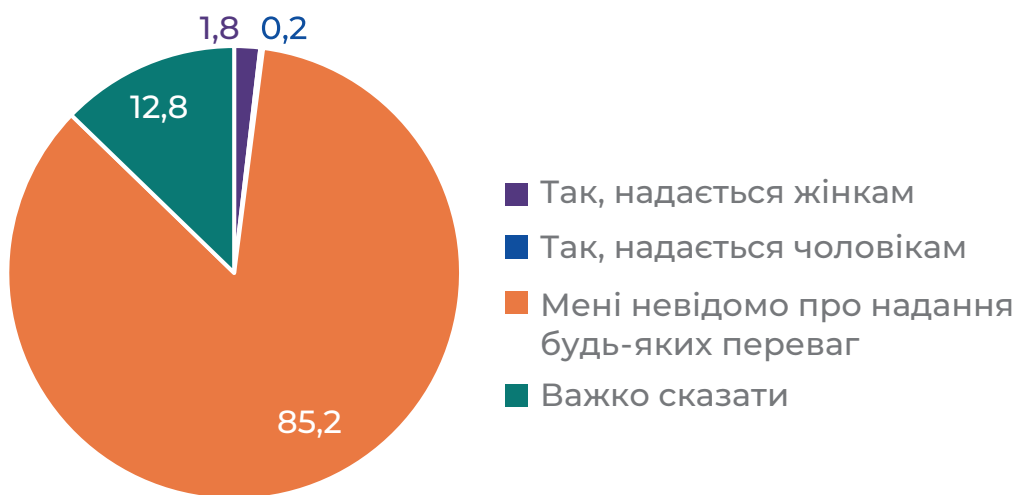
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі								
Так, надається жінкам	2,2	1,3	5,0	1,4	1,7	2,9	7,8	1,8
Так, надається чоловікам	0,0	0,0	0,0	1,4	0,4	0,0	0,0	0,2
Мені не відомо про надання будь-яких переваг	86,6	88,4	90,0	84,8	91,1	85,3	83,4	88,2
Важко сказати	11,2	10,3	5,0	12,4	6,8	11,8	8,8	9,8

6.3. Гендер і працевлаштування

Серед опитаних учителів 85 % не знають про надання переваги жінкам або чоловікам при відборі на педагогічні посади за їхньою спеціальністю. Ще 13 % не визначилися з відповіддю. Тільки 2 % сказали, що перевага в жінок, а 0,2 % – у чоловіків.

Діаграма 6.3.1

Перевага жінкам або чоловікам при відборі на педагогічні посади за їхньою спеціальністю (учителі)

У Таблиці 6.3.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Серед учителів з пілотних громад більш поширена думка, що перевага у відборі на педагогічні посади надається жінкам.

Таблиця 6.3.1

Перевага жінкам або чоловікам при відборі на педагогічні посади за їхньою спеціальністю (учителі): тип громади

Середній % у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Учителі			
Так, надається жінкам	5,4	1,8	0,0
Так, надається чоловікам	0,0	0,0	0,6
Мені не відомо про надання будь-яких переваг	83,8	92,0	86,4
Важко сказати	10,8	6,2	13,1

У Таблиці 6.3.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. Серед чоловіків більш поширена думка, що при відборі на педагогічні посади в школі перевага надається жінкам. У західних і центральних областях у вчителів більше невизначеності у відповідях.

Таблиця 6.3.2

Перевага жінкам або чоловікам при відборі на педагогічні посади за їхньою спеціальністю (учителі): макрорегіон, тип населеного пункту й стать

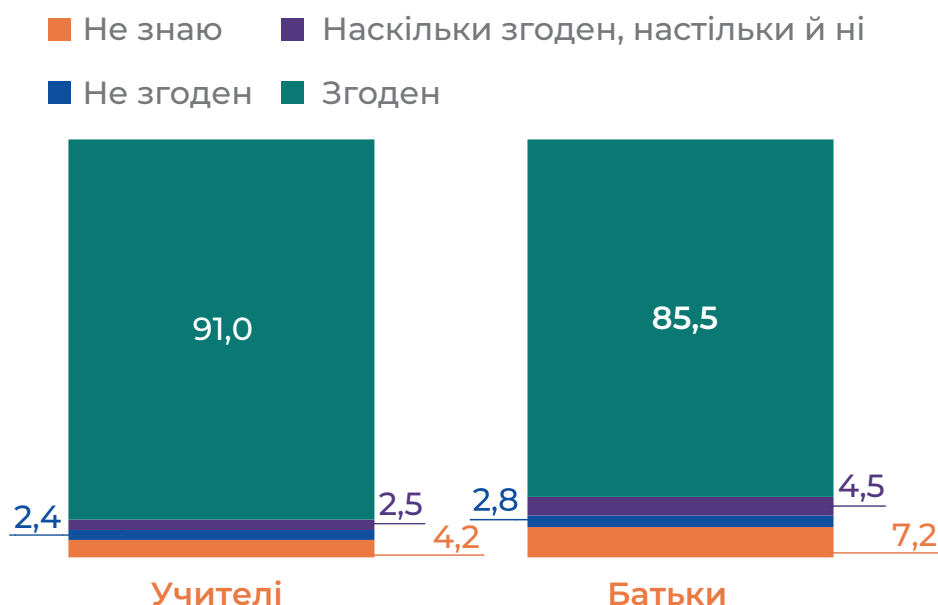
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі								
Так, надається жінкам	2,6	0,0	2,4	3,7	0,4	2,9	7,8	1,2
Так, надається чоловікам	0,0	0,6	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,2
Мені не відомо про надання будь-яких переваг	78,9	83,7	92,4	94,9	91,3	80,9	87,8	84,9
Важко сказати	18,6	15,6	5,1	1,4	7,8	16,2	4,4	13,6

6.4. Розподіл за статтю в освітньому процесі

Більшість опитаних учителів (91 %) і батьків (86 %) повідомляють, що в їхній школі всі охочі можуть брати участь у шкільних заходах і проєктах незалежно від статі. Ще 3 % вчителів обрали варіант відповіді «наскільки згоден, настільки й ні», 2 % – «не згоден», а 4 % – не визначилися. Серед батьків 5 % – «наскільки згодні, настільки й ні», 3 % – не згодні, а 7 % – не змогли відповісти.

Діаграма 6.4.1

Участь усіх охочих у шкільних заходах і проєктах незалежно від статі

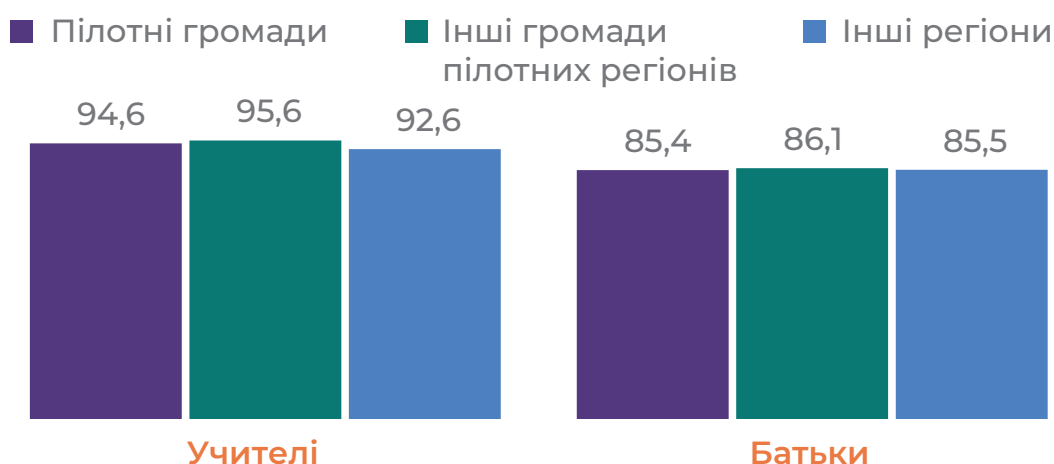

На Діаграмі 6.4.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Відмінності практично відсутні.

Діаграма 6.4.2

Участь усіх охочих у шкільних заходах і проєктах незалежно від статі: тип громади

% відповіли «цілком погоджуюся» або «скоріше погоджуюся»

У Таблиці 6.4.1 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. Відмінності незначні.

Таблиця 6.4.1

Участь усіх охочих у шкільних заходах і проєктах незалежно від статі: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіли «цілком погоджуюся» або «скоріше погоджуюся»

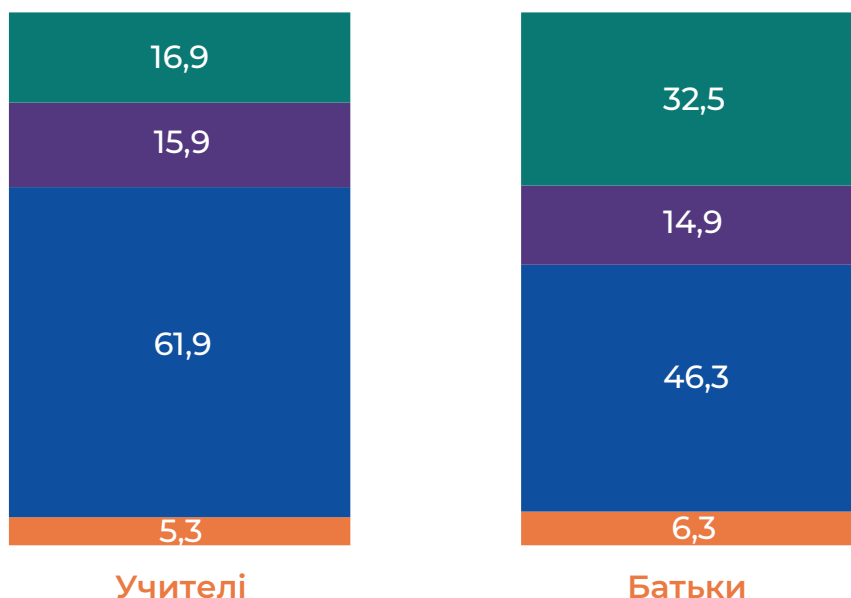
% згодних	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі	84,4	92,3	97,4	94,9	96,0	87,4	87,8	91,3
Батьки	88,3	81,9	87,1	88,1	85,5	85,5	86,9	85,3

Батьки учнів більш схильні погоджуватися, що існують переважно чоловічі та переважно жіночі професії, аніж учителі. З цим твердженням згодні 17 % учителів і 33 % батьків. Частково згодні, частково ні 16 % учителів і 15 % батьків, а не згодні 62 % і 46 % відповідно.

Діаграма 6.4.3

Переконання в існуванні переважно чоловічих і переважно жіночих професій

■ Не знаю ■ Наскільки згоден, настільки й ні
■ Не згоден ■ Згоден

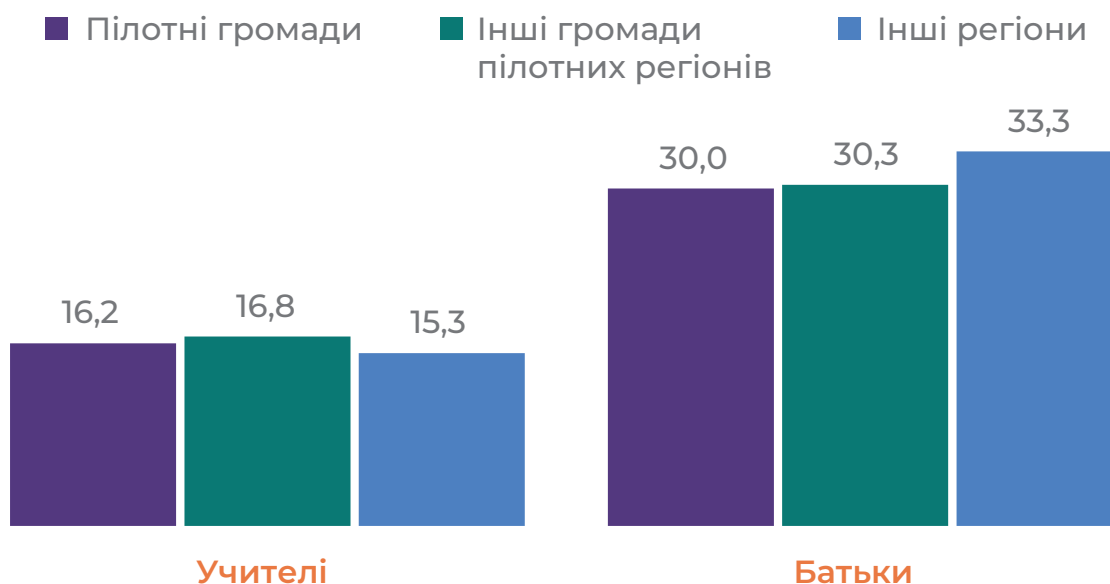

На Діаграмі 6.4.4 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Відмінності практично відсутні.

Діаграма 6.4.4

Переконання в існуванні переважно чоловічих і переважно жіночих професій: тип громади

% відповіли «цілком погоджуюся» або «скоріше погоджуюся»

У Таблиці 6.4.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. Чоловіки (як батьки, так і вчителі) трохи частіше погоджуються, що існують переважно чоловічі та переважно жіночі професії, але відмінності невеликі.

Про розподіл у їхній школі учнів за статтю під час уроків (наприклад, трудового навчання) повідомили 43 % опитаних учителів, 47 % батьків і 61 % учнів.

За свідченнями вчителів, батьків та учнів, у пілотних громадах розподіл учнів за статтю під час уроків більш поширений, ніж у непілотних.

Таблиця 6.4.2

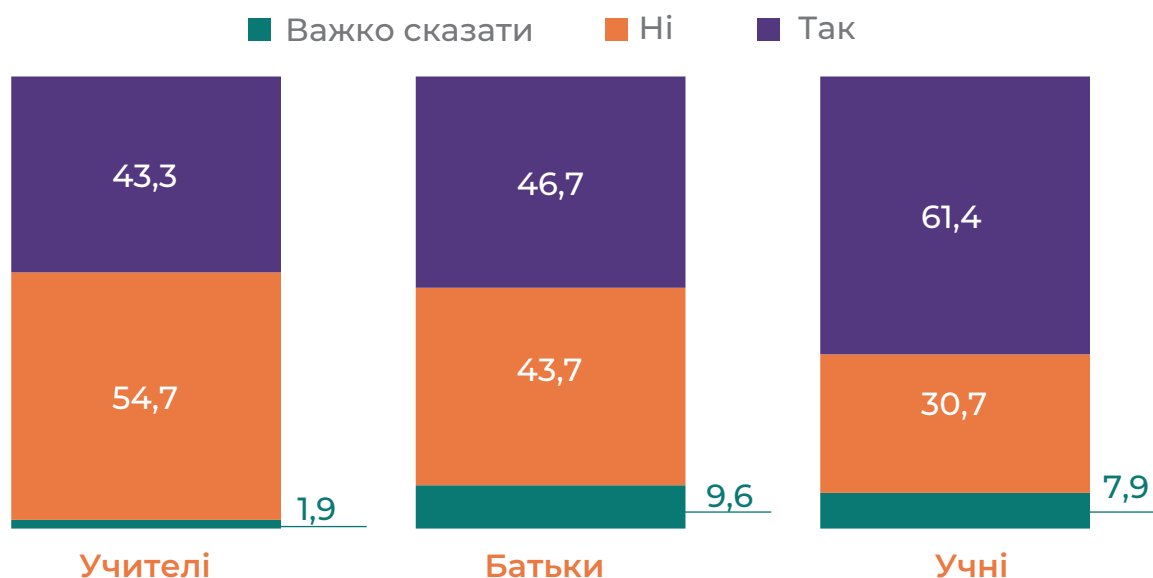
Переконання в існуванні переважно чоловічих і переважно жіночих професій: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіли «цілком погоджуюся» або «скоріше погоджуюся»

% згодних	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі	13,4	18,1	21,3	16,1	15,5	18,0	21,5	16,4
Батьки	33,8	32,6	33,8	27,9	32,3	32,8	37,4	31,7

Діаграма 6.4.5

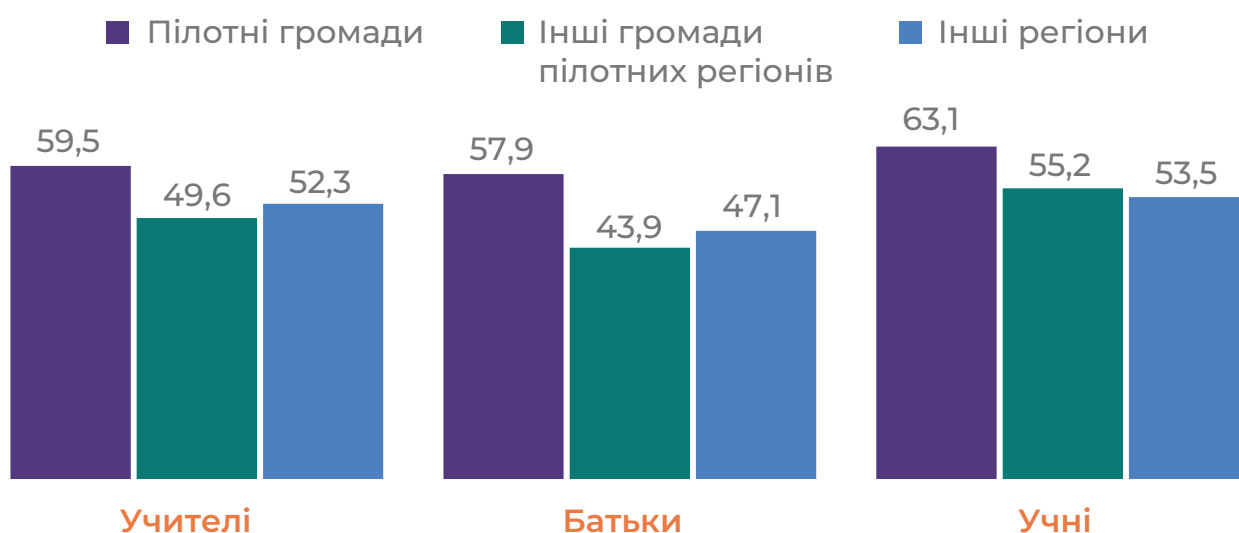
Існування в школі розподілу учнів за статтю під час уроків (наприклад, трудового навчання)

Діаграма 6.4.6

Існування в школі розподілу учнів за статтю під час уроків (наприклад, трудового навчання): тип громади

% відповіли «так»

У Таблиці 6.4.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. У містах розподіл учнів за статтю під час уроків більш поширений, ніж у селах.

Серед учителів, батьків та учнів переважає позиція, що потрібно дати змогу учням самим обирати, чим вони хочуть займатися (61 %, 64 % і 66 % відповідно). Меншість підтримала ідею, що слід зберегти поділ учнів за статтю (16 % учителів, стільки ж батьків і 15 % учнів), або протилежну думку – що потрібно проводити спільні уроки для учнів обох статей (22 %, 17 % і 14 % відповідно).

Таблиця 6.4.3

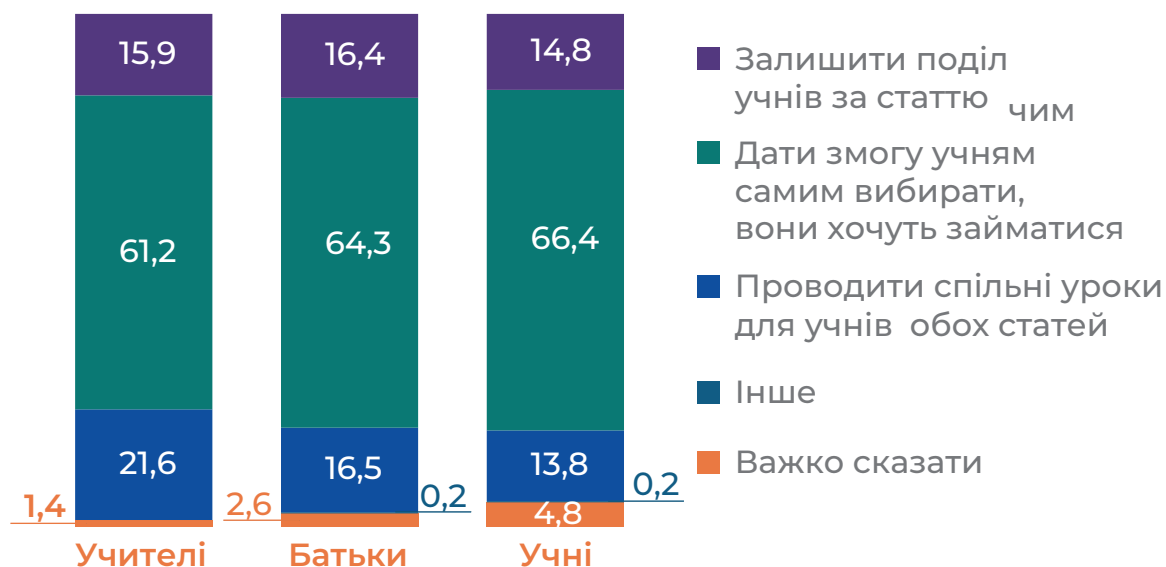
Існування в школі розподілу учнів за статтю під час уроків (наприклад, трудового навчання): макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіли «так»

% згодних	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі	36,1	39,3	50,2	63,6	61,6	30,4	45,7	43,1
Батьки	45,8	47,4	42,5	53,1	53,6	32,5	42,4	47,4
Учні	57,1	65,9	59,6	59,5	72,1	39,3	55,7	65,3

Діаграма 6.4.7

Ставлення до збереження розподілу учнів за статтю під час уроків

У Таблиці 6.4.4 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Варто зауважити, що в пілотних громадах і регіонах учителі та батьки трохи більше підтримують позицію, що поділ учнів за статтю під час уроків слід зберегти.

Таблиця 6.4.4

Ставлення до збереження розподілу учнів за статтю під час уроків: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Учителі			
Залишити поділ учнів за статтю під час уроків	24,3	20,4	13,1
Дати змогу учням самим обирати, чим вони хочуть займатися	56,8	58,4	65,3
Проводити спільні уроки для учнів обох статей	16,2	21,2	19,3
Інше	0,0	0,0	0,0
Важко сказати	2,7	0,0	2,3
Батьки			
Залишити поділ учнів за статтю під час уроків	20,2	17,0	14,7
Дати змогу учням самим обирати, чим вони хочуть займатися	64,0	64,3	63,2
Проводити спільні уроки для учнів обох статей	14,2	15,5	18,9
Інше	0,4	0,3	0,1
Важко сказати	1,2	2,9	3,0
Учні			
Залишити поділ учнів за статтю під час уроків	10,9	14,0	14,4
Дати змогу учням самим обирати, чим вони хочуть займатися	72,5	65,5	63,8
Проводити спільні уроки для учнів обох статей	13,1	14,8	15,9
Інше	0,0	0,4	0,2
Важко сказати	3,5	5,4	5,7

У Таблиці 6.4.5 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

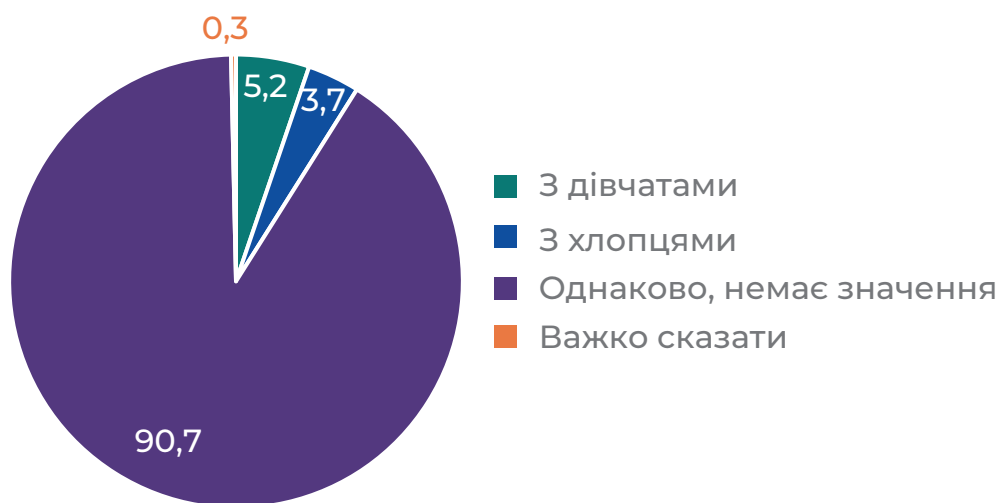
Майже всі опитані вчителі (91 %) відповіли, що їм однаково просто працювати як з хлопцями, так і дівчатами. Ще 5 % віддають перевагу роботі з дівчатами, а 4 % – з хлопцями.

Таблиця 6.4.5

Ставлення до збереження розподілу учнів за статтю під час уроків: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі								
Залишити поділ учнів за статтю під час уроків	20,7	4,9	17,6	29,0	18,8	13,8	19,0	15,5
Дати змогу учням самим вибирати, чим вони хочуть займатися	58,2	71,4	55,2	52,5	61,7	60,9	64,2	60,9
Проводити спільні уроки для учнів обох статей	20,7	20,4	27,2	17,0	18,3	23,9	14,7	22,3
Інше	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Важко сказати	0,4	3,3	0,0	1,4	1,2	1,5	2,1	1,3
Батьки								
Залишити поділ учнів за статтю під час уроків	17,5	14,7	16,3	19,1	17,3	14,4	19,2	15,9
Дати змогу учням самим вибирати, чим вони хочуть займатися	63,9	66,0	66,3	57,2	65,2	62,4	61,2	64,8
Проводити спільні уроки для учнів обох статей	16,7	16,4	13,6	20,8	15,1	19,4	15,7	16,6
Інше	0,0	0,4	0,2	0,3	0,2	0,3	0,0	0,3
Важко сказати	1,8	2,6	3,6	2,6	2,2	3,5	3,8	2,5
Учні								
Залишити поділ учнів за статтю під час уроків	10,4	15,5	17,1	16,4	16,6	11,0	18,0	12,8
Дати змогу учням самим вибирати, чим вони хочуть займатися	66,5	67,3	65,9	64,8	67,8	63,6	58,9	71,7
Проводити спільні уроки для учнів обох статей	16,7	12,5	13,3	13,4	11,6	18,4	16,5	11,9
Інше	0,4	0,1	0,2	0,0	0,1	0,4	0,3	0,1
Важко сказати	6,0	4,7	3,5	5,3	4,0	6,5	6,3	3,6

Діаграма 6.4.8

З ким учителям простіше працювати в школі (учителі)

У Таблиці 6.4.6 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Відмінності практично відсутні.

У Таблиці 6.4.7 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. Учителі зі східних областей найчастіше зауважують, що їм просто працювати з дітьми будь-якої статі. Учителі із сільської місцевості трохи більше віддають перевагу роботі з хлопцями порівняно з учителями з міст.

Таблиця 6.4.6

З ким учителям простіше працювати в школі (учителі): тип громади

Середній % у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Учителі			
З дівчатами	5,4	5,3	5,7
З хлопцями	2,7	1,8	2,8
Однаково, не має значення	91,9	92,0	90,9
Важко сказати	0,0	0,9	0,6

Таблиця 6.4.7

З ким учителям простіше працювати в школі (учителі): макрорегіон, тип населеного пункту й стать

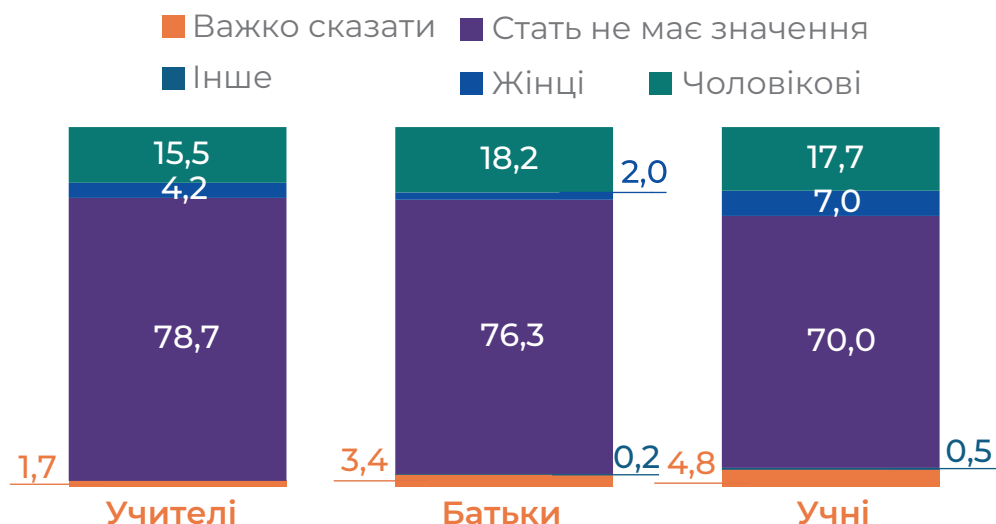
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі								
З дівчатами	4,3	7,7	5,0	1,4	5,4	5,1	4,4	5,3
З хлопцями	6,9	3,3	1,3	0,0	1,5	5,3	4,4	3,6
Однаково, не має значення	88,4	88,4	93,7	98,6	92,2	89,6	91,1	90,7
Важко сказати	0,4	0,6	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,4

6.5. Гендерні стереотипи

Більшість учителів (79 %), батьків (76 %) та учнів (70 %) вважає, що стать не має значення, коли йдеться про легкість побудови кар'єри в українському суспільстві. Учні трохи частіше відповіли, що жінці це зробити простіше (7 %), порівняно з учителями (4 %) і батьками (2 %). Утім, чимало опитаних переконані, що чоловіку простіше будувати кар'єру (так відповіли 16 % учителів, 18 % батьків і стільки ж учнів).

Діаграма 6.5.1

Уявлення про те, особам якої статі легше зробити кар'єру в українському суспільстві

У Таблиці 6.5.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Серед учителів з пілотних громад трохи більш поширена думка, що стать не має значення для кар'єри.

Таблиця 6.5.1

Уявлення про те, особам якої статі легше зробити кар'єру в українському суспільстві: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Учителі			
Чоловік	8,1	13,3	17,6
Жінка	2,7	2,7	3,4
Стать не має значення	86,5	82,3	76,1
Інше	0,0	0,0	0,0
Важко сказати	2,7	1,8	2,8
Батьки			
Чоловік	13,8	16,8	19,6
Жінка	3,6	2,4	1,5
Стать не має значення	79,8	78,0	74,4
Інше	0,4	0,0	0,4
Важко сказати	2,4	2,7	4,1
Учні			
Чоловік	14,4	18,2	18,1
Жінка	7,3	6,9	6,3
Стать не має значення	73,2	69,4	69,8
Інше	0,5	0,4	0,4
Важко сказати	4,5	5,0	5,4

У Таблиці 6.5.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. Серед учителів зі східних областей трохи більш поширена думка, що стать не має значення для кар'єри.

Таблиця 6.5.2

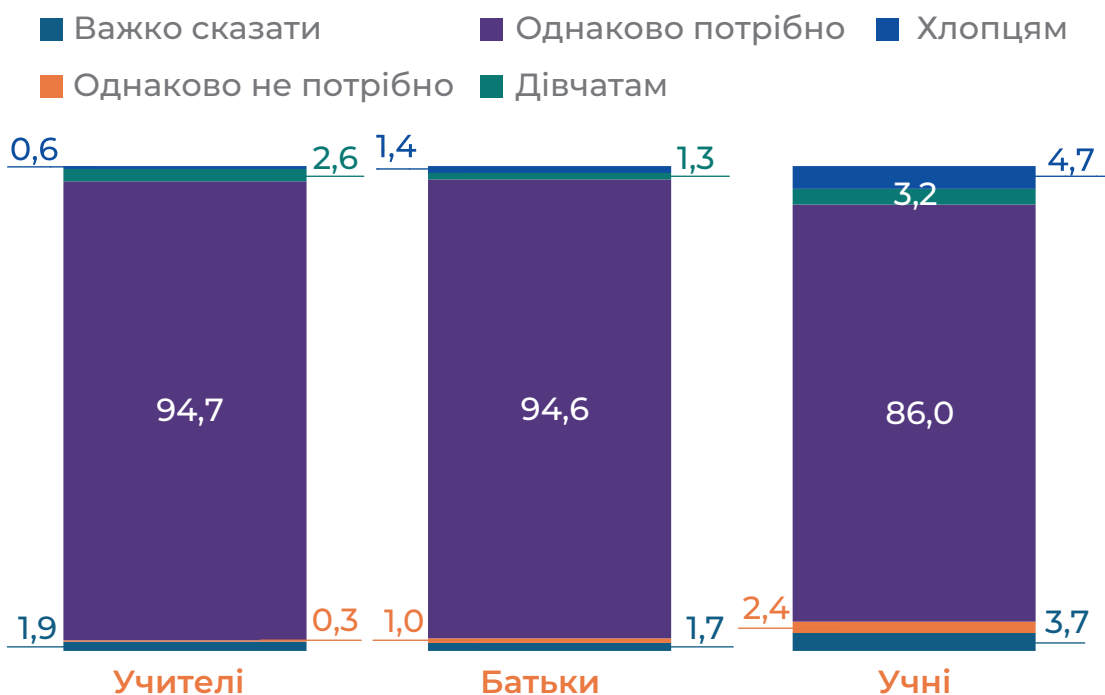
Уявлення про те, особам якої статі легше зробити кар'єру в українському суспільстві: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі								
Чоловік	16,4	15,3	17,7	9,2	16,8	14,5	18,3	15,2
Жінка	4,8	4,6	5,0	0,0	2,2	5,6	9,8	3,6
Стать не має значення	77,1	78,2	76,0	89,4	78,0	79,1	70,4	79,6
Інше	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Важко сказати	1,7	1,9	1,3	1,4	3,0	0,7	1,5	1,7
Батьки								
Чоловік	18,6	20,5	15,4	15,9	19,0	16,4	20,4	17,8
Жінка	1,7	1,0	3,3	2,9	2,1	1,7	1,4	2,1
Стать не має значення	76,6	74,8	77,8	77,6	76,2	76,7	74,7	76,6
Інше	0,5	0,0	0,2	0,0	0,2	0,1	0,0	0,2
Важко сказати	2,7	3,8	3,2	3,6	2,6	5,0	3,5	3,4
Учні								
Чоловік	20,2	16,6	18,1	15,6	17,5	18,1	19,7	15,9
Жінка	6,6	7,5	6,6	7,1	7,6	5,9	8,5	6,0
Стать не має значення	66,3	71,1	71,6	70,6	69,9	70,2	65,7	73,7
Інше	0,9	0,5	0,2	0,4	0,7	0,1	0,5	0,4
Важко сказати	6,1	4,2	3,4	6,3	4,3	5,7	5,6	4,0

Майже всі опитані вчителі (95 %), батьки (95 %) та учні (86 %) вважають, що вища освіта однаково потрібна як дівчатам, так і хлопцям. Іншої позиції дотримується меншість респондентів.

Діаграма 6.5.2

Уявлення про те, особам якої статі більше потрібно здобути вищу освіту

У Таблиці 6.5.3 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Відмінності незначні.

Таблиця 6.5.3

Уявлення про те, особам якої статі більше потрібно здобути вищу освіту: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Учителі			
Хлопці	0,0	1,8	1,1
Дівчата	2,7	0,0	2,3
Однаково потрібно	94,6	98,2	93,2

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Однаково непотрібно	0,0	0,0	0,6
Важко сказати	2,7	0,0	2,8
Батьки			
Хлопці	0,4	1,6	1,6
Дівчата	0,4	1,4	1,5
Однаково потрібно	98,0	95,0	93,3
Однаково непотрібно	0,8	0,8	1,1
Важко сказати	0,4	1,1	2,6
Учні			
Хлопці	3,8	4,4	5,1
Дівчата	3,3	2,9	3,8
Однаково потрібно	87,6	86,0	84,3
Однаково непотрібно	2,8	1,8	2,6
Важко сказати	2,5	4,9	4,1

У Таблиці 6.5.4 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі. Серед учнів чоловічої статі поширеніша думка, що вища освіта більш потрібна хлопцям.

Таблиця 6.5.4

Уявлення про те, особам якої статі більше потрібно здобути вищу освіту: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі								
Хлопці	1,7	0,0	0,0	0,0	1,4	0,0	3,1	0,3
Дівчата	4,3	3,3	0,0	0,0	0,5	4,0	0,0	2,8
Однаково потрібно	93,1	95,4	93,8	98,6	96,3	93,5	92,5	94,9
Однаково непотрібно	0,0	0,0	1,3	0,0	0,7	0,0	0,0	0,3
Важко сказати	0,9	1,3	4,9	1,4	1,1	2,5	4,4	1,7
Батьки								
Хлопці	2,9	0,8	1,8	0,3	1,0	2,4	2,9	1,2
Дівчата	1,8	1,5	1,0	0,7	1,3	1,3	2,2	1,2
Однаково потрібно	92,2	95,2	93,8	98,1	95,0	93,9	92,2	95,0
Однаково непотрібно	0,8	0,9	1,3	1,0	1,2	0,5	1,6	0,9
Важко сказати	2,3	1,6	2,1	0,0	1,5	1,9	1,1	1,7
Учні								
Хлопці	5,0	5,5	3,7	3,9	4,6	4,9	9,4	1,5
Дівчата	4,0	3,6	1,9	3,1	3,0	3,8	4,2	2,7
Однаково потрібно	84,0	84,8	90,3	85,4	87,3	83,4	78,2	91,9
Однаково непотрібно	2,8	1,9	2,2	3,1	2,5	2,0	3,4	1,6
Важко сказати	4,1	4,2	1,9	4,6	2,6	5,9	4,9	2,3

7. ДЕМОКРАТИЧНЕ ВРЯДУВАННЯ

7.1. Демократичне управління

Респондентів у відкритій формі запитали, як вони розуміють «демократичне управління освітою». У всіх категоріях думки різняться. Серед управлінців ОДА найбільше респондентів говорять про колективне ухвалення рішень і забезпечення прав і свобод. Керівники ЗО акцентують на колективному ухваленні рішень та врахуванні інтересів і думок людей, а вчителі й батьки – на врахуванні інтересів і думок людей.

Таблиця 7.1.1

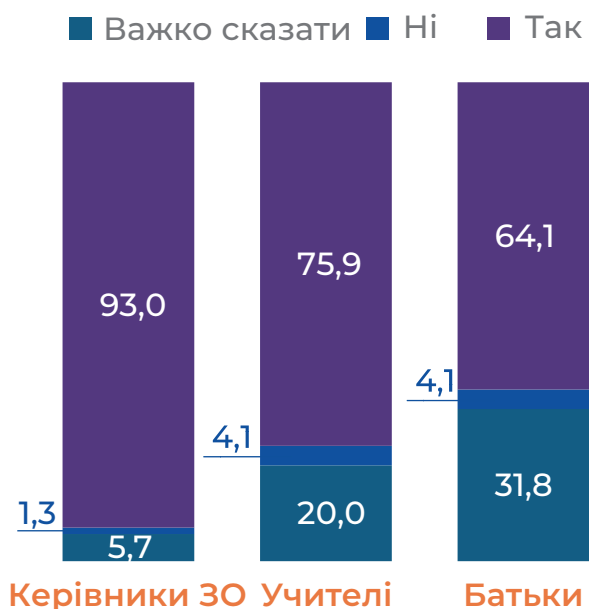
Як респонденти розуміють «демократично управляти освітою»

% у стовпчику Відкрите запитання	Управлінці ОМС	Керівники ЗО	Учителі	Батьки
Колективне ухвалення рішень	23,9	30,8	8,8	8,1
Забезпечення прав і свобод	21,6	10,3	10,6	11,9
Вільне, автономне, незалежне управління	17,0	5,5	3,4	2,9
Врахування інтересів і думок людей	15,9	32,9	36,8	34,5
Залучення до управління зацікавлених учасників процесу	15,9	23,3	9,2	7,4
Справедливо, за законом, чесно, правильно, розумно	15,9	0,4	13,5	5,3
Взаємоповага та взаєморозуміння учасників навчального процесу	14,8	19,8	4,0	3,7
Відкритість і прозорість діяльності, інформування	12,5	7,5	7,8	5,3
Спільне обговорення	11,4	8,9	5,5	6,7
Педагогіка партнерства	4,5	5,9	1,7	2,0
Відповідальність за рішення і дії	3,4	4,4	0,7	1,0
Дебюрократизація	3,4	0,0	0,0	0,0

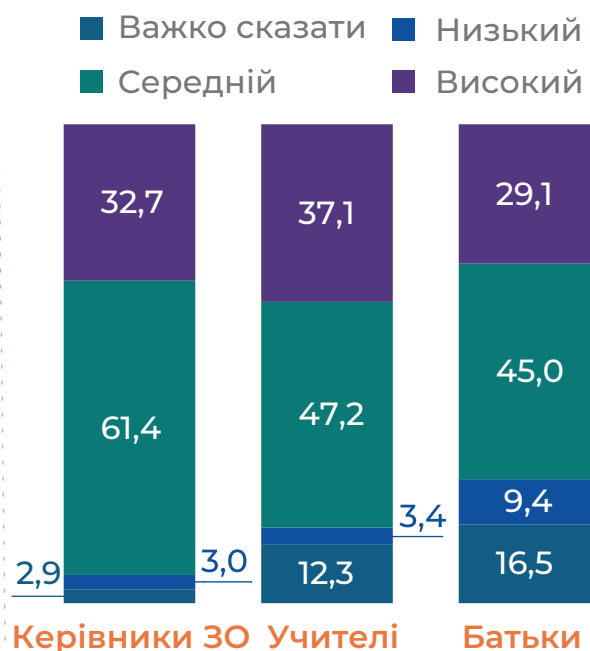
% у стовпчику Відкрите запитання	Управлінці ОМС	Керівники ЗО	Учителі	Батьки
Дитиноцентризм, орієнтація на розвиток і добробут дитини	1,1	1,5	0,4	1,7
Професійна підготовка, отримання знань	1,1	1,0	0,8	3,0
Вільний вибір (навчальних програм, шкільних дисциплін, класних керівників тощо)	0,0	2,4	6,8	4,9
Інше	17,0	13,1	6,2	5,2
Це неможливо, непотрібно, ми не готові	1,1	0,0	0,4	1,2
Важко сказати / немає відповіді	2,3	2,4	5,8	14,7

Діаграма 7.1.1 а-б

а. Можливість запровадження демократичного управління у своєму ЗО

б. Поточний рівень демократичного врядування у своєму ЗО

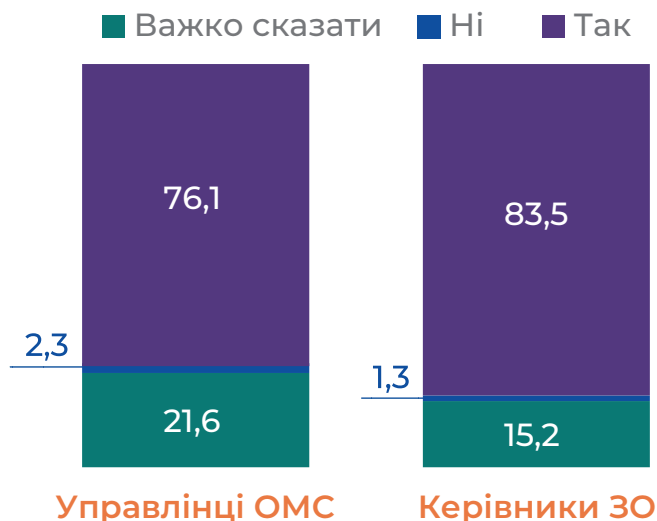
Майже всі керівники ЗО (93 %) переконані, що в їхньому закладі можливо запровадити демократичне управління. Упевненість серед учителів і батьків дещо нижча, хоча більшість погоджується з такою думкою (при цьому нижча впевненість через вищу частку тих, хто не визначився).

Близько третини керівників ЗО, учителів, батьків вважає поточний рівень демократичного врядування високим. Водночас найбільше респондентів (61 % керівників ЗО, 47 % учителів і 45 % батьків) вважають його середнім.

Водночас більшість управлінців ОМС (76 %) і керівників ЗО (83,5 %) вважає, що можна навчити демократичного стилю управління освітою.

Діаграма 7.1.2

Чи можна навчити демократичного стилю управління освітою

Таблиця 7.1.2

Хто має відповідати за те, щоб ЗО були демократичними

% у стовпчику Відкрите запитання	Управлінці ОМС	Керівники ЗО	Учителі
Керівництво закладу, директор	64,8	70,7	47,9
Місцева ТГ, ОМС	23,9	15,6	7,9
Засновник	18,2	23,2	4,2
Департамент освіти, управління, відділ	15,9	17,8	12,7
Усі учасники освітнього процесу	11,4	7,2	17,1
Педагогічний колектив	5,7	9,5	10,0
Учні, органи учнівського самоврядування	4,5	3,0	1,9
Центральні органи влади, держава	3,4	6,2	6,2
МОН	1,1	0,4	7,8
Недержавні організації, волонтери	0,0	0,0	1,2
Інше	8,0	6,9	1,6
Важко сказати	4,5	2,2	3,5

Коли управлінців ОМС, керівників ЗО і вчителів попросили у відкритій формі відповісти, хто має відповідати за те, щоб ЗО були демократичними, найчастіше респонденти говорили про керівництво закладу (65 % управлінців ОМС, 71 % керівників ЗО і 48 % учителів). Інші варіанти відповіді називала не більше ніж чверть респондентів.

Таблиця 7.1.3

Демократичне управління в школі (учні)

% відповіли «так» або «погоджуюся»

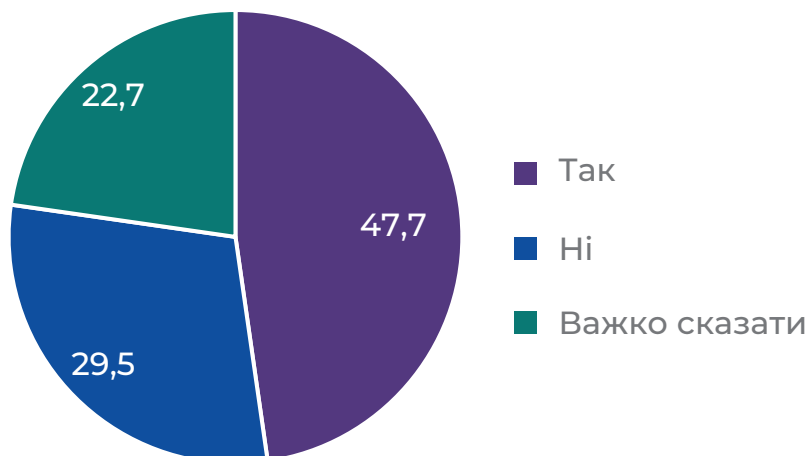
Чи ви згодні з твердженням...		У школі є...		Чи дотримуються в школі таких прав...	
У школі я вільно висловлюю свою думку	75,7	Загальнодоступний майданчик для обговорення шкільного життя	77,2	Право на безпеку і захист	88,0
Учні нашої школи дотримуються шкільних правил	72,6	Шкільне самоврядування	72,1	Право на охорону здоров'я	85,5
У школі існує дієве учнівське самоврядування	69,4	Конкурентні вибори лідерів учнівського самоврядування школи	63,5	Рівний доступ до освіти	85,2
У процесі складання шкільних правил враховувалася думка учнів	61,7	Планування стратегії розвитку ЗО	48,8	Право на особисту свободу	78,1
Я беру активну участь в учнівському самоврядуванні	59,3	Регулярні опитування учнів про їхні проблеми та побажання	46,6	Право на свободу слова	76,2
		Скринька для збирання думок учнів	36,0	Право на справедливе оцінювання результатів навчання	73,6
				Забезпечення академічної доброчесності	58,6
				Вибір навчальних предметів	35,1

48 % респондентів-управлінців ОМС відповіли, що в них при ОМС створені консультаційно-дорадчі органи.

Респондентам-учням ставили низку запитань про демократичне управління в школі. Більшість учнів вважає себе активними учасниками учнівського самоврядування (59 %),

Діаграма 7.1.3

Чи створені при ОМС консультативно-дорадчі органи (управлінці ОМС)

стверджує, що в школі є дієве учнівське самоврядування (69 %), відчуває себе вільними у висловленні думки (76 %) і при цьому вважає, що в процесі складання шкільних правил думка учнів враховувалася (62 %). Водночас 73 % учнів вважають, що учні школи дотримуються шкільних правил.

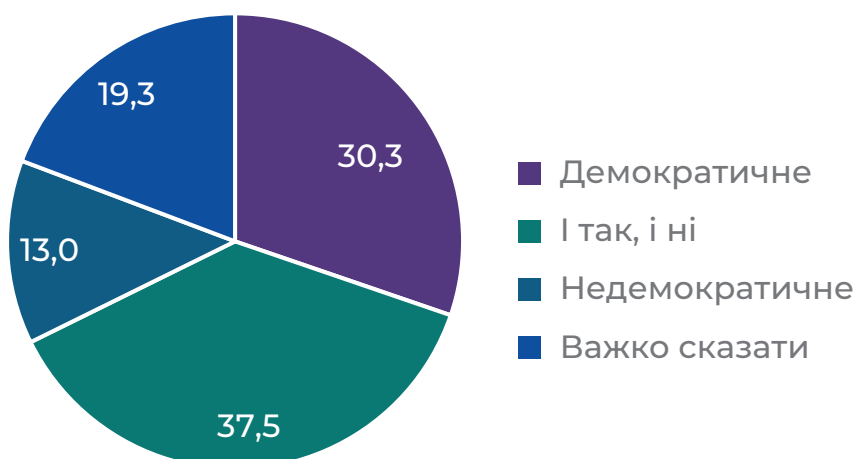
Якщо говорити про рівень школи й наявність важливих елементів демократичного управління, то 77 % учнів стверджують, що в школі є загальнодоступний майданчик для обговорення шкільного життя, 72 % – що є шкільне самоврядування, 63,5 % – що є конкурентні вибори лідерів учнівського самоврядування. Менше учнів говорили про планування стратегії розвитку ЗО (49 %), регулярні опитування учнів (47 %) і скриньки для збирання думок учнів (36 %).

Переважна частина учнів вважає, що окремі права дотримуються. Найменше респонденти говорять про забезпечення академічної доброчесності (59 %) і вибір навчальних предметів (35 %) (у випадку інших прав не менше ніж 74 % вважають, що вони дотримані).

30 % респондентів-учнів вважають управління школою демократичним, 37,5 % – у чомусь демократичним, у чомусь недемократичним, а 13 % – недемократичним (ще 19 % не змогли відповісти на запитання).

Діаграма 7.1.4

Оцінка демократичності управління школою (учні)

У Таблиці 7.1.4 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 7.1.4

Демократичне управління: тип громади

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Управлінці ОМС, значення «демократичного управління освітою»			
Колективне ухвалення рішень	26,7	23,5	23,1
Забезпечення прав і свобод	26,7	23,5	17,9
Вільне, автономне, незалежне управління	20,0	5,9	25,6
Врахування інтересів і думок людей	13,3	26,5	7,7
Залучення до управління зацікавлених учасників процесу	20,0	17,6	12,8
Справедливо, за законом, чесно, правильно, розумно	26,7	14,7	12,8
Взаємоповага та взаєморозуміння учасників навчального процесу	13,3	11,8	17,9
Відкритість і прозорість діяльності, інформування	13,3	14,7	10,3
Спільне обговорення	20,0	5,9	12,8
Педагогіка партнерства	6,7	0,0	7,7
Відповідальність за рішення і дії	6,7	0,0	5,1
Дебюрократизація	20,0	0,0	0,0
Дитиноцентризм, орієнтація на розвиток і добробут дитини	0,0	2,9	0,0
Професійна підготовка, отримання знань	0,0	2,9	0,0
Вільний вибір (навчальних програм, шкільних дисциплін, класних керівників тощо)	0,0	0,0	0,0
Інше	20,0	11,8	20,5
Це неможливо, непотрібно, ми не готові	0,0	0,0	2,6
Важко сказати / немає відповіді	0,0	2,9	2,6

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Управлінці ОМС, можливість навчити демократичного стилю			
% відповіли «так»	86,7	73,5	74,4
Управлінці ОМС, відповідальність за демократичність закладів			
Керівництво закладу, директор	80,0	64,7	59,0
Департамент освіти, управління, відділ	40,0	11,8	10,3
Місцева ТГ, ОМС	33,3	17,6	25,6
Усі учасники освітнього процесу	13,3	11,8	10,3
Учні, органи учнівського самоврядування	13,3	5,9	0,0
МОН	6,7	0,0	0,0
Педагогічний колектив	0,0	8,8	5,1
Недержавні організації, волонтери	0,0	0,0	0,0
Засновник	0,0	8,8	33,3
Центральні органи влади, держава	0,0	2,9	5,1
Інше	20,0	5,9	5,1
Важко сказати	0,0	8,8	2,6
Управлінці ОМС, чи створені консультаційно-дорадчі органи при ОМС			
% відповіли «так»	53,3	44,1	48,7
Керівники ЗО, значення «демократичного управління освітою»			
Враховання інтересів і думок людей	37,5	26,7	29,7
Колективне ухвалення рішень	31,3	22,2	32,8
Залучення до управління зацікавлених учасників процесу	25,0	26,7	23,4

Взаємоповага та взаєморозуміння учасників навчального процесу	31,3	13,3	18,8
Забезпечення прав і свобод	12,5	15,6	10,9
Спільне обговорення	12,5	13,3	9,4
Відкритість і прозорість діяльності, інформування	12,5	6,7	14,1
Педагогіка партнерства	12,5	13,3	4,7
Вільне, автономне, незалежне управління	18,8	8,9	4,7
Відповідальність за рішення і дії	0,0	2,2	3,1
Вільний вибір (навчальних програм, шкільних дисциплін, класних керівників тощо)	0,0	4,4	3,1
Дитиноцентризм, орієнтація на розвиток і добробут дитини	0,0	6,7	0,0
Професійна підготовка, отримання знань	0,0	2,2	1,6
Справедливо, за законом, чесно, правильно, розумно	0,0	0,0	1,6
Дебюрократизація	0,0	0,0	0,0
Інше	6,3	26,7	15,6
Це неможливо, непотрібно, ми не готові	0,0	0,0	0,0
Важко сказати / немає відповіді	0,0	2,2	3,1
Керівники ЗО, можливість запровадити демократичне управління у своєму ЗО			
% відповіли «так»	93,8	88,9	98,4
Керівники ЗО, поточний рівень демократичного врядування у своєму ЗО			
Високий	12,5	33,3	37,5
Середній	87,5	60,0	57,8
Низький	0,0	4,4	1,6
Важко сказати	0,0	2,2	3,1

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Керівники ЗО, поточний рівень демократичного врядування у своєму ЗО			
% відповіли «так»	87,5	86,7	81,3
Керівники ЗО, відповідальність за демократичність закладів			
Керівництво закладу, директор	75,0	66,7	70,3
Засновник	37,5	20,0	17,2
Департамент освіти, управління, відділ	18,8	20,0	14,1
Місцева ТГ, ОМС	25,0	15,6	10,9
Педагогічний колектив	6,3	13,3	9,4
Усі учасники освітнього процесу	6,3	11,1	9,4
Центральні органи влади, держава	0,0	8,9	9,4
Учні, органи учнівського самоврядування	0,0	6,7	3,1
МОН	0,0	0,0	1,6
Недержавні організації, волонтери	0,0	0,0	0,0
Інше	0,0	6,7	12,5
Важко сказати	0,0	4,4	1,6
Учителі, значення «демократичного управління освітою»			
Врахування інтересів і думок людей	29,7	37,2	38,6
Справедливо, за законом, чесно, правильно, розумно	8,1	9,7	13,1
Забезпечення прав і свобод	18,9	11,5	10,8
Залучення до управління зацікавлених учасників процесу	18,9	8,0	6,3
Колективне ухвалення рішень	8,1	8,8	10,2
Відкритість і прозорість діяльності, інформування	13,5	8,8	6,3

Вільний вибір (навчальних програм, шкільних дисциплін, класних керівників тощо)	5,4	6,2	7,4
Спільне обговорення	8,1	4,4	4,5
Взаємоповага та взаєморозуміння учасників навчального процесу	2,7	4,4	4,0
Вільне, автономне, незалежне управління	5,4	5,3	2,3
Педагогіка партнерства	2,7	0,9	2,8
Професійна підготовка, отримання знань	0,0	0,9	1,7
Відповідальність за рішення і дії	0,0	0,9	0,0
Дитиноцентризм, орієнтація на розвиток і добробут дитини	0,0	0,9	0,6
Дебюрократизація	0,0	0,0	0,0
Інше	5,4	8,0	6,3
Це неможливо, непотрібно, ми не готові	0,0	0,0	0,6
Важко сказати / немає відповіді	0,0	5,3	8,0
Учителі, можливість запровадити демократичне управління у своєму ЗО			
% відповіли «так»	83,8	81,4	76,7
Учителі, поточний рівень демократичного врядування у своєму ЗО			
Високий	40,5	41,6	36,9
Середній	48,6	46,9	46,0
Низький	5,4	2,7	2,8
Важко сказати	5,4	8,8	14,2
Учителі, відповідальність за демократичність закладів			
Керівництво закладу, директор	45,9	46,9	50,6
Усі учасники освітнього процесу	35,1	17,7	14,2
Департамент освіти, управління, відділ	8,1	14,2	10,2

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Учителі, відповідальність за демократичність закладів			
Педагогічний колектив	5,4	10,6	10,2
Місцева ТГ, ОМС	10,8	11,5	5,1
МОН	16,2	4,4	6,3
Центральні органи влади, держава	2,7	3,5	6,8
Засновник	5,4	4,4	6,8
Учні, органи учнівського самоврядування	0,0	1,8	2,8
Недержавні організації, волонтери	5,4	0,0	0,6
Інше	0,0	4,4	2,3
Важко сказати	0,0	0,9	6,3
Батьки, значення «демократичного управління освітою»			
Врахування інтересів і думок людей	40,1	33,3	33,6
Забезпечення прав і свобод	12,6	11,5	11,8
Колективне ухвалення рішень	5,3	8,0	8,2
Залучення до управління зацікавлених учасників процесу	7,3	8,8	7,8
Спільне обговорення	7,3	7,4	6,1
Справедливо, за законом, чесно, правильно, розумно	2,8	5,0	6,5
Відкритість і прозорість діяльності, інформування	5,3	7,4	3,9
Вільний вибір (навчальних програм, шкільних дисциплін, класних керівників тощо)	7,3	3,5	5,5
Взаємоповага та взаєморозуміння учасників навчального процесу	3,2	4,2	3,4
Професійна підготовка, отримання знань	1,6	2,7	3,0
Вільне, автономне, незалежне управління	2,0	3,4	2,8

Педагогіка партнерства	0,4	2,4	2,2
Дитиноцентризм, орієнтація на розвиток і добробут дитини	1,6	2,2	1,6
Відповідальність за рішення і дії	0,8	1,1	1,0
Дебюрократизація	0,0	0,0	0,0
Інше	2,4	5,0	6,1
Це неможливо, непотрібно, ми не готові	2,8	1,0	1,0
Важко сказати / немає відповіді	18,6	13,0	14,0
Батьки, можливість запровадити демократичне управління у своєму ЗО			
% відповіли «так»	62,8	66,7	63,2
Батьки, поточний рівень демократичного врядування у своєму ЗО			
Високий	27,1	29,2	29,0
Середній	45,3	48,2	44,0
Низький	9,3	7,2	10,0
Важко сказати	18,2	15,4	17,1
Учні, % згодні з твердженням			
У школі я вільно висловлюю свою думку	74,7	76,9	77,4
Учні нашої школи дотримуються шкільних правил	67,7	73,6	74,3
У школі існує дієве учнівське самоврядування	75,0	68,6	69,2
У процесі складання шкільних правил враховувалася думка учнів	61,1	62,3	61,3
Я беру активну участь в учнівському самоврядуванні	61,6	60,9	57,8
Учні, демократичність управління в школі			
Демократичне	29,8	29,5	34,0
І так, і ні	35,6	36,9	35,9
Недемократичне	13,9	12,9	12,0
Важко сказати	20,7	20,7	18,1

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Учні, % стверджують, що в школі є...			
Загальнодоступний майданчик для обговорення шкільного життя	78,8	77,7	76,5
Шкільне самоврядування	76,8	70,9	72,9
Конкурентні вибори лідерів учнівського самоврядування школи	69,7	61,5	62,7
Планування стратегії розвитку ЗО	55,3	47,3	48,2
Регулярні опитування учнів про їхні проблеми та побажання	41,9	48,9	48,1
Скринька для збирання думок учнів	29,8	36,6	36,5
Учні, % стверджують, що в школі забезпечуються такі права...			
Право на безпеку і захист	88,9	87,4	88,9
Право на охорону здоров'я	84,6	86,0	86,0
Рівний доступ до освіти	82,6	84,5	87,2
Право на особисту свободу	78,3	78,3	79,6
Право на свободу слова	77,3	76,7	77,9
Право на справедливе оцінювання результатів навчання	71,2	73,6	76,4
Забезпечення академічної доброчесності	57,8	56,7	61,0
Вибір навчальних предметів	30,3	31,9	37,7

У Таблиці 7.1.5 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 7.1.5

Демократичне управління: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС, значення «демократичного управління освітою»								
Колективне ухвалення рішень	18,5	34,8	19,0	23,5	23,0	25,9	29,4	22,5
Забезпечення прав і свобод	18,5	17,4	38,1	11,8	16,4	33,3	5,9	25,4
Вільне, автономне, незалежне управління	22,2	8,7	23,8	11,8	21,3	7,4	23,5	15,5
Врахування інтересів і думок людей	25,9	13,0	4,8	17,6	16,4	14,8	11,8	16,9
Залучення до управління зацікавлених учасників процесу	18,5	13,0	19,0	11,8	16,4	14,8	11,8	16,9
Справедливо, за законом, чесно, правильно, розумно	18,5	13,0	19,0	11,8	14,8	18,5	23,5	14,1
Взаємоповага та взаєморозуміння учасників навчального процесу	18,5	17,4	14,3	5,9	11,5	22,2	17,6	14,1
Відкритість і прозорість діяльності, інформування	22,2	13,0	4,8	5,9	16,4	3,7	23,5	9,9
Спільне обговорення	14,8	4,3	14,3	11,8	11,5	11,1	11,8	11,3
Педагогіка партнерства	3,7	4,3	9,5	0,0	4,9	3,7	5,9	4,2
Відповідальність за рішення і дії	3,7	0,0	9,5	0,0	1,6	7,4	5,9	2,8
Дебюрократизація	3,7	4,3	0,0	5,9	3,3	3,7	0,0	4,2
Дитиноцентризм, орієнтація на розвиток і добробут дитини	0,0	0,0	4,8	0,0	1,6	0,0	0,0	1,4

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС, значення «демократичного управління освітою»								
Професійна підготовка, отримання знань	0,0	0,0	4,8	0,0	0,0	3,7	0,0	1,4
Вільний вибір (навчальних програм, шкільних дисциплін, класних керівників тощо)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інше	18,5	13,0	28,6	5,9	18,0	14,8	5,9	19,7
Це неможливо, непотрібно, ми не готові	0,0	4,3	0,0	0,0	0,0	3,7	5,9	0,0
Важко сказати / немає відповіді	3,7	0,0	0,0	5,9	3,3	0,0	0,0	2,8
Управлінці ОМС, можливість навчити демократичного стилю								
% відповіли «так»	74,1	87,0	76,2	64,7	68,9	92,6	76,5	76,1
Управлінці ОМС, відповідальність за демократичність закладів								
Керівництво закладу, директор	63,0	78,3	57,1	58,8	62,3	70,4	58,8	66,2
Департамент освіти, управління, відділ	14,8	17,4	19,0	11,8	13,1	22,2	29,4	12,7
Місцева ТГ, ОМС	18,5	17,4	33,3	29,4	23,0	25,9	23,5	23,9
Усі учасники освітнього процесу	11,1	8,7	9,5	17,6	14,8	3,7	11,8	11,3
Учні, органи учнівського самоврядування	3,7	4,3	4,8	5,9	3,3	7,4	0,0	5,6
МОН	0,0	0,0	4,8	0,0	0,0	3,7	0,0	1,4
Педагогічний колектив	7,4	4,3	4,8	5,9	6,6	3,7	0,0	7,0
Недержавні організації, волонтери	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Засновник	25,9	21,7	19,0	0,0	18,0	18,5	23,5	16,9
Центральні органи влади, держава	0,0	0,0	4,8	11,8	3,3	3,7	0,0	4,2
Інше	3,7	13,0	9,5	5,9	4,9	14,8	5,9	8,5
Важко сказати	7,4	0,0	0,0	11,8	4,9	3,7	5,9	4,2
Управлінці ОМС, чи створені консультативно-дорадчі органи при ОМС								
% відповіли «так»	48,1	39,1	42,9	64,7	50,8	40,7	58,8	45,1
Керівники ЗО, значення «демократичного управління освітою»								
Врахування інтересів і думок людей	47,1	18,0	20,3	55,4	28,2	36,2	33,1	32,8
Колективне ухвалення рішень	33,3	20,5	41,5	32,8	26,6	33,8	26,7	32,6
Залучення до управління зацікавлених учасників процесу	15,3	28,8	26,4	25,8	24,3	22,6	34,3	18,7
Взаємоповага та взаєморозуміння учасників навчального процесу	20,1	14,7	32,5	9,4	18,6	20,6	13,8	22,3
Забезпечення прав і свобод	3,2	20,5	8,5	6,3	15,2	6,9	5,1	12,5
Спільне обговорення	4,2	11,5	8,5	16,4	12,2	6,6	7,3	9,6
Відкритість і прозорість діяльності, інформування	4,2	10,6	8,5	6,3	14,8	2,3	5,1	8,5
Педагогіка партнерства	4,2	4,9	11,8	3,1	11,2	2,2	5,1	6,3
Вільне, автономне, незалежне управління	1,1	6,5	8,9	9,4	10,1	2,2	3,6	6,3
Відповідальність за рішення і дії	9,0	0,0	6,1	0,0	0,9	6,9	0,0	6,3
Вільний вибір (навчальних програм, шкільних дисциплін, класних керівників тощо)	1,1	1,6	0,0	13,2	3,0	2,0	0,0	3,4
Дитиноцентризм, орієнтація на розвиток і добробут дитини	0,0	1,6	2,8	3,1	3,6	0,0	2,1	1,3

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО, значення «демократичного управління освітою»								
Професійна підготовка, отримання знань	1,1	0,0	2,8	0,0	2,4	0,0	2,1	0,5
Справедливо, за законом, чесно, правильно, розумно	1,1	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,5
Дебюрократизація	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інше	8,5	16,4	17,5	9,4	21,9	6,8	11,1	13,9
Це неможливо, непотрібно, ми не готові	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Важко сказати / немає відповіді	0,0	7,4	0,0	0,0	2,5	2,3	4,5	1,5
Керівники ЗО, можливість запровадити демократичне управління у своєму ЗО								
% відповіли «так»	89,9	94,2	93,9	96,9	96,1	90,8	100,0	90,0
Керівники ЗО, поточний рівень демократичного врядування у своєму ЗО								
Високий	44,4	24,5	35,0	16,4	36,8	29,8	45,2	27,4
Середній	53,4	67,3	58,9	73,5	61,4	61,4	54,8	64,2
Низький	1,1	4,1	6,1	0,0	0,9	4,5	0,0	4,3
Важко сказати	1,1	4,1	0,0	10,1	0,9	4,3	0,0	4,1
Керівники ЗО, можливість навчити демократичного стилю								
% відповіли «так»	87,8	82,0	78,8	83,6	85,6	82,1	77,9	85,9
Керівники ЗО, відповідальність за демократичність закладів								
Керівництво закладу, директор	86,8	55,8	67,1	71,1	70,7	70,7	82,8	65,6

Засновник	22,2	37,1	5,7	19,5	17,2	27,4	22,1	23,6
Департамент освіти, управління, відділ	13,2	13,1	32,9	16,4	14,4	20,2	22,2	15,9
Місцева ТГ, ОМС	21,2	9,0	8,9	29,6	12,3	17,9	6,3	19,5
Педагогічний колектив	14,3	9,9	2,8	6,3	9,8	9,3	7,8	10,2
Усі учасники освітнього процесу	0,0	6,5	11,8	22,6	11,5	4,2	4,5	8,4
Центральні органи влади, держава	2,1	9,0	2,8	16,4	8,8	4,3	5,1	6,6
Учні, органи учнівського самоврядування	2,1	5,8	0,0	3,1	3,9	2,3	1,2	3,7
МОН	1,1	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	1,2	0,0
Недержавні організації, волонтери	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інше	14,3	4,9	0,0	3,1	10,0	4,7	10,5	5,4
Важко сказати	0,0	1,6	6,1	3,1	2,1	2,2	0,0	3,1
Учителі, значення «демократичного управління освітою»								
Врахування інтересів і думок людей	35,3	34,1	42,2	38,7	35,5	37,7	22,8	38,3
Справедливо, за законом, чесно, правильно, розумно	18,6	13,6	8,8	6,4	9,4	16,4	21,9	12,6
Забезпечення прав і свобод	9,1	10,8	6,3	22,6	12,8	9,1	9,7	10,7
Залучення до управління зацікавлених учасників процесу	14,2	1,2	12,6	10,1	8,6	9,6	22,5	7,8
Колективне ухвалення рішень	5,2	8,9	13,7	10,1	10,5	7,6	4,7	9,2
Відкритість і прозорість діяльності, інформування	6,5	9,6	7,4	7,8	7,7	8,0	3,1	8,4
Вільний вибір (навчальних програм, шкільних дисциплін, класних керівників тощо)	8,6	5,7	6,2	5,5	6,4	7,1	8,2	6,7

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі, значення «демократичного управління освітою»								
Спільне обговорення	5,2	3,2	11,2	2,8	4,9	5,9	0,0	6,1
Взаємоповага та взаєморозуміння учасників навчального процесу	3,0	5,2	2,6	6,4	3,8	4,2	6,0	3,8
Вільне, автономне, незалежне управління	4,3	4,5	0,0	3,7	3,2	3,5	0,0	3,7
Педагогіка партнерства	0,9	1,2	3,7	1,4	2,7	0,9	0,0	1,8
Професійна підготовка, отримання знань	0,0	1,2	1,3	1,4	2,0	0,0	0,0	0,9
Відповідальність за рішення і дії	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	0,8
Дитиноцентризм, орієнтація на розвиток і добробут дитини	0,0	0,0	1,3	1,4	1,0	0,0	0,0	0,5
Дебюрократизація	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інше	8,2	3,8	10,0	0,0	7,8	5,1	3,1	6,5
Це неможливо, непотрібно, ми не готові	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,7	4,4	0,0
Важко сказати / немає відповіді	2,6	8,2	7,6	5,1	7,8	4,4	3,6	6,0
Учителі, можливість запровадити демократичне управління у своєму ЗО								
% відповіли «так»	75,0	68,5	81,4	89,4	82,7	71,1	82,4	75,2
Учителі, поточний рівень демократичного врядування у своєму ЗО								
Високий	37,5	32,5	35,0	52,5	40,5	34,7	55,9	35,1

Середній	46,5	48,8	57,6	25,4	48,2	46,4	29,5	49,0
Низький	3,0	2,6	3,7	6,4	2,1	4,4	4,4	3,3
Важко сказати	13,0	16,1	3,7	15,7	9,1	14,6	10,1	12,6
Учителі, відповідальність за демократичність закладів								
Керівництво закладу, директор	52,6	45,0	42,7	51,6	49,3	46,9	52,0	47,4
Усі учасники освітнього процесу	17,3	11,4	20,0	27,7	19,3	15,6	19,8	16,9
Департамент освіти, управління, відділ	14,7	14,2	8,6	10,1	8,5	15,6	6,8	13,3
Педагогічний колектив	13,8	7,6	8,8	7,8	10,8	9,5	4,7	10,6
Місцева ТГ, ОМС	9,9	7,0	5,1	9,7	8,9	7,3	3,2	8,4
МОН	8,6	7,8	8,6	4,2	4,6	10,1	12,2	7,4
Центральні органи влади, держава	8,2	6,5	3,8	3,7	4,4	7,5	8,9	5,9
Засновник	3,9	4,4	1,3	9,7	7,2	2,0	1,7	4,4
Учні, органи учнівського самоврядування	3,0	1,2	1,3	1,4	2,7	1,3	1,5	1,9
Недержавні організації, волонтери	0,0	0,6	4,9	0,0	0,5	1,8	0,0	1,4
Інше	0,9	1,2	1,3	5,5	3,9	0,0	0,0	1,8
Важко сказати	0,4	6,3	6,2	0,0	3,9	3,2	2,1	3,7
Батьки, значення «демократичного управління освітою»								
Врахування інтересів і думок людей	34,7	35,0	28,8	41,6	35,2	33,0	29,1	35,3
Забезпечення прав і свобод	10,0	12,5	11,2	14,5	12,4	11,0	11,6	12,0
Колективне ухвалення рішень	6,7	8,5	9,0	7,4	9,0	6,1	10,1	7,7
Залучення до управління зацікавлених учасників процесу	8,8	5,4	7,2	10,7	7,3	7,7	7,5	7,4

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Батьки, значення «демократичного управління освітою»								
Спільне обговорення	8,4	6,3	5,3	7,2	6,6	6,9	6,4	6,7
Справедливо, за законом, чесно, правильно, розумно	5,2	5,4	5,3	5,5	5,5	5,1	4,5	5,5
Відкритість і прозорість діяльності, інформування	8,4	4,0	3,2	7,1	4,1	7,8	4,3	5,5
Вільний вибір (навчальних програм, шкільних дисциплін, класних керівників тощо)	4,4	4,8	6,3	3,9	5,7	3,3	4,9	4,9
Взаємоповага та взаєморозуміння учасників навчального процесу	3,7	3,9	2,7	4,9	3,9	3,2	3,1	3,8
Професійна підготовка, отримання знань	2,6	4,4	1,5	2,6	2,8	3,6	1,6	3,3
Вільне, автономне, незалежне управління	3,5	2,0	3,6	2,9	2,9	2,7	3,6	2,7
Педагогіка партнерства	3,0	1,3	2,1	1,9	2,0	2,0	2,5	1,9
Дитиноцентризм, орієнтація на розвиток і добробут дитини	2,9	1,3	1,1	1,6	1,5	1,9	1,5	1,7
Відповідальність за рішення і дії	1,4	1,3	1,0	0,0	1,1	0,9	0,4	1,1
Дебюрократизація	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інше	4,9	4,8	6,8	4,2	5,7	4,1	4,6	5,3
Це неможливо, непотрібно, ми не готові	0,8	1,4	1,4	1,3	1,1	1,4	2,0	1,1
Важко сказати / немає відповіді	10,5	16,0	21,0	7,8	14,2	15,7	15,4	14,5
Батьки, можливість запровадити демократичне управління у своєму ЗО								
% відповіли «так»	67,6	60,1	64,4	68,6	64,2	64,0	74,3	62,5

Батьки, поточний рівень демократичного врядування у своєму ЗО								
Високий	32,3	28,1	28,6	27,3	27,9	31,5	40,1	27,3
Середній	47,0	42,4	43,6	51,0	44,6	45,9	42,1	45,5
Низький	6,1	12,7	8,1	8,4	10,0	8,2	6,5	9,9
Важко сказати	14,6	16,8	19,8	13,3	17,4	14,5	11,3	17,3
Учні, % згодні з твердженням								
У школі я вільно висловлюю свою думку	76,6	72,9	80,2	74,0	73,6	79,9	78,6	74,5
Учні нашої школи дотримуються шкільних правил	72,6	71,3	77,3	68,5	71,0	76,0	71,3	74,0
У школі існує дієве учнівське самоврядування	70,5	66,1	74,2	68,9	69,2	70,0	67,0	71,7
У процесі складання шкільних правил враховувалася думка учнів	63,8	58,6	67,7	56,9	61,6	62,1	64,9	60,8
Я беру активну участь у шкільному самоврядуванні	56,0	58,5	65,0	57,5	58,7	60,5	55,7	62,6
Учні, демократичність управління в школі								
Демократичне	33,7	24,5	37,5	28,2	28,1	34,7	29,3	30,8
І так, і ні	33,6	41,1	34,2	39,3	39,8	32,6	34,9	39,2
Недемократичне	11,4	14,8	13,0	11,1	13,2	12,7	15,8	11,6
Важко сказати	21,3	19,5	15,4	21,4	18,9	20,0	20,1	18,4
Учні, % стверджують, що в школі є...								
Загальнодоступний майданчик для обговорення шкільного життя	76,4	74,1	81,8	78,9	77,2	77,1	73,3	80,4
Шкільне самоврядування	74,5	67,8	77,8	70,5	71,6	73,2	67,3	75,9
Конкурентні вибори лідерів учнівського самоврядування школи	61,3	62,8	68,1	61,8	64,1	62,3	62,1	64,6

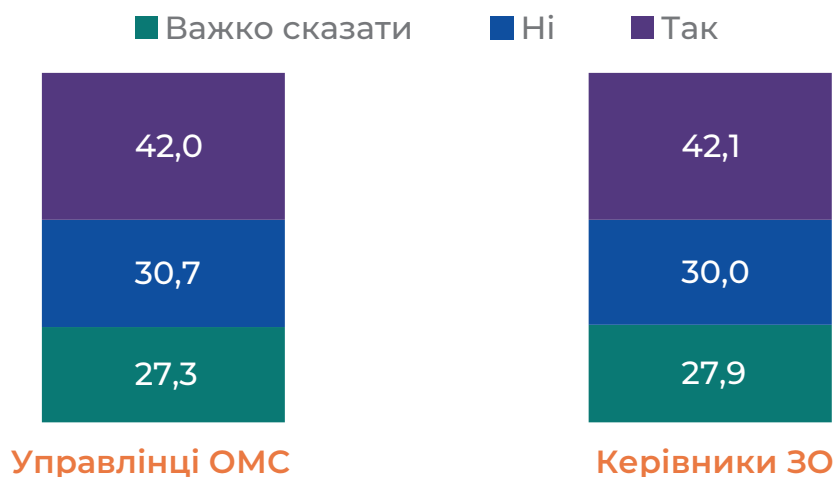
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учні, % стверджують, що в школі є...								
Планування стратегії розвитку ЗО	50,4	44,7	54,3	48,0	49,1	48,2	47,0	50,9
Регулярні опитування учнів про їхні проблеми та побажання	48,0	43,8	51,5	44,1	44,8	50,5	47,4	46,7
Скринька для збирання думок учнів	35,6	36,9	38,0	31,5	36,4	35,3	38,2	34,8
Учні, % стверджують, що в школі забезпечуються такі права...								
Право на безпеку і захист	87,9	86,4	90,7	87,8	87,3	89,4	86,7	89,3
Право на охорону здоров'я	86,0	85,3	85,7	85,0	84,9	86,7	84,5	86,6
Рівний доступ до освіти	85,3	83,6	89,3	82,8	84,3	87,1	86,2	85,0
Право на особисту свободу	79,0	75,3	82,9	76,4	76,8	80,8	81,2	76,9
Право на свободу слова	77,6	73,6	80,9	73,2	74,0	80,7	80,3	74,4
Право на справедливе оцінювання результатів навчання	75,7	68,7	81,6	70,4	71,5	78,0	75,9	73,1
Забезпечення академічної доброчесності	58,4	56,3	65,9	53,6	57,6	60,7	61,7	57,3
Вибір навчальних предметів	34,0	36,2	38,5	28,6	35,2	35,0	39,3	32,3

7.2. Громадський бюджет

42 % управлінців ОМС і 42 % керівників ЗО стверджують, що в їхній громаді є практики ухвалення громадського бюджету. Водночас 27 % і 28 % опитаних не змогли відповісти на запитання.

Діаграма 7.2.1

Наявність у громаді практики ухвалення громадського бюджету

Респондентам-управлінцям ОМС додатково ставили запитання, хто в їхній громаді може ініціювати розробку громадських проєктів. 85 % згадали про жителів громади, 39 % – про дітей, які живуть у громаді.

Діаграма 7.2.2

Хто може ініціювати розробку громадських проєктів (управлінці ОМС)

Половина респондентів-управлінців ОМС (50 %) і 41–43 % керівників ЗО, учителів, батьків стверджують, що в громаді були реалізовані громадські проєкти, ініційовані школярами. Водночас серед учителів 14 %, а серед батьків – 28 % не знають про конкурси таких проєктів.

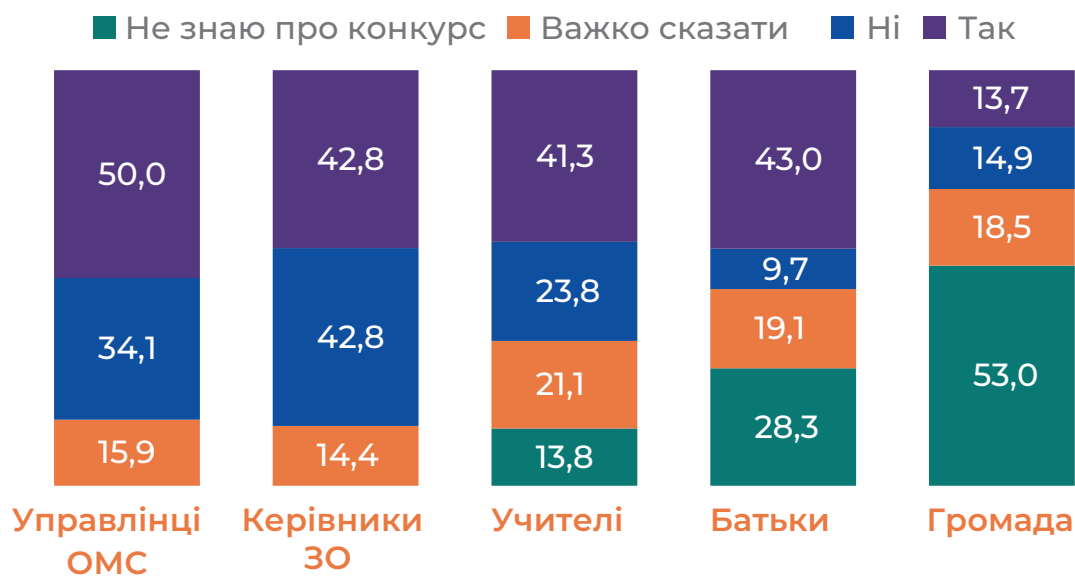
Серед мешканців громади 53 % не знають про такі конкурси. Знають про реалізовані за ініціативою школярів проєкти – 14 %.

57–64 % керівників ЗО, учителів і учнів рідко, але особисто брали участь у підготовці / реалізації громадських проєктів, ініційованих школярами, за останні три роки

.Серед батьків 47 % принаймні іноді брали участь з дитиною в підготовці / реалізації проєктів.

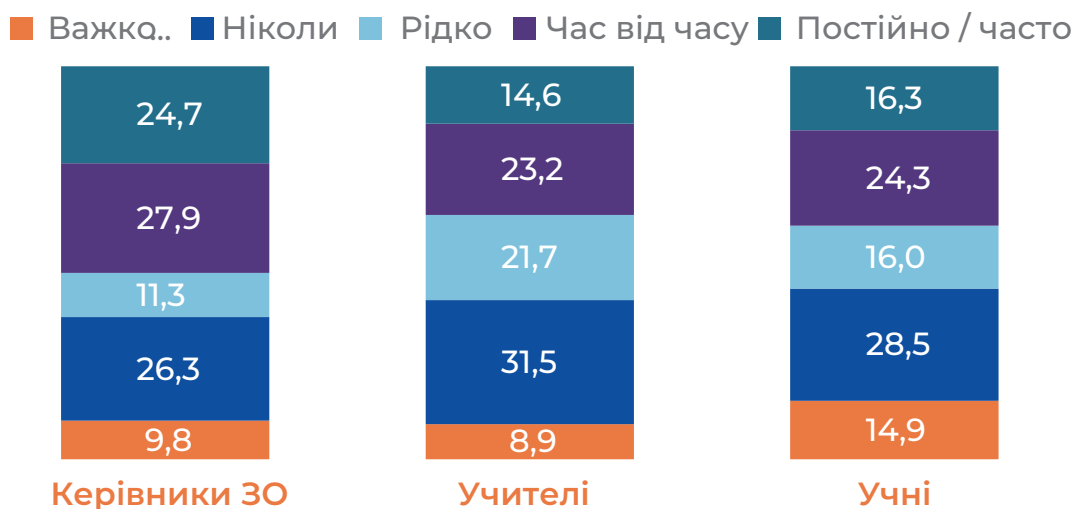
Діаграма 7.2.3

Наявність у громаді реалізованих громадських проєктів, ініційованих школярами

Діаграма 7.2.4

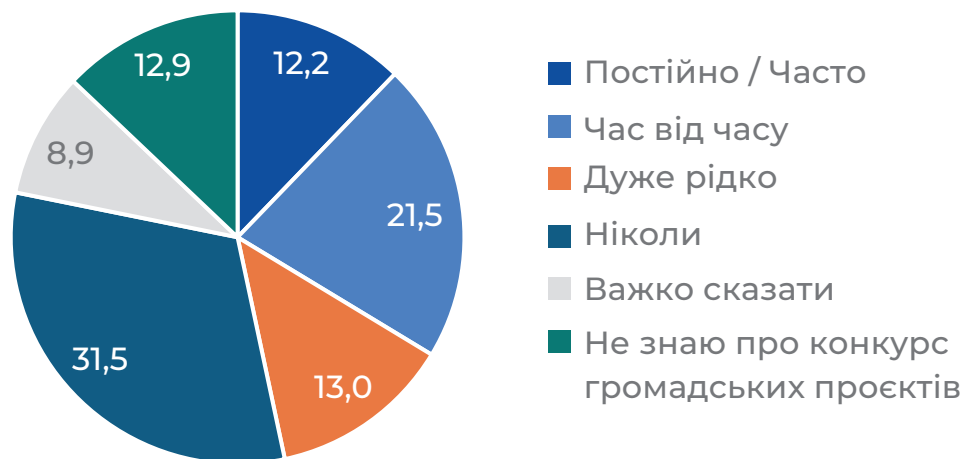
Брали участь у підготовці / реалізації громадських проєктів, ініційованих школярами, за останні три роки

Серед жителів громади, які знають про проєкти, ініційовані школярами, 55 % принаймні рідко голосували / підтримували такі проєкти.

Діаграма 7.2.5

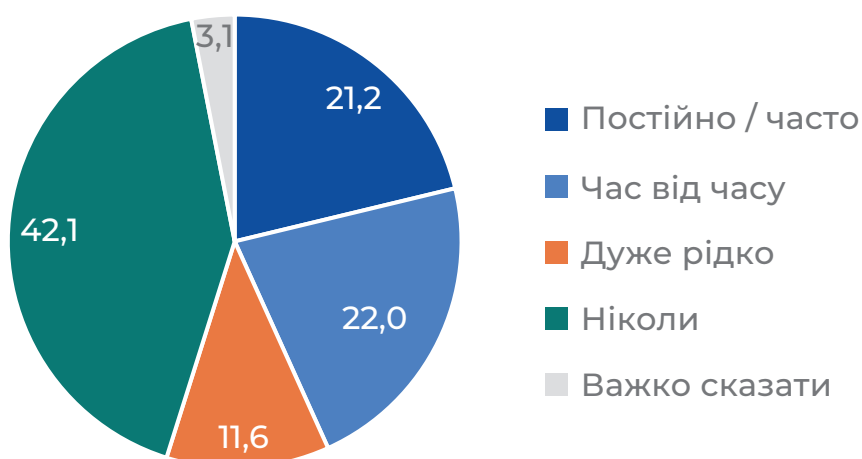
Брали участь з дитиною в підготовці / реалізації громадських проєктів, ініційованих школярами, за останні три роки (батьки)

Діаграма 7.2.6

Голосували / підтримували громадські проєкти, ініційовані школярами, за останні три роки (мешканці громади)

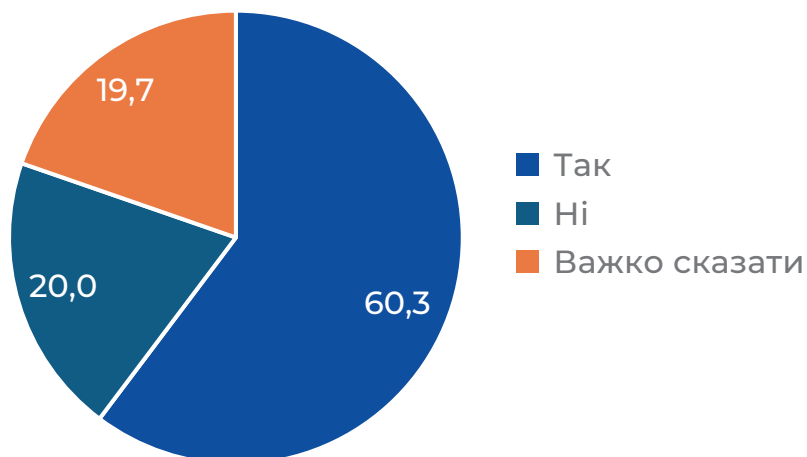
% серед респондентів, які знають про громадські проєкти, ініційовані школярами

60 % керівників ЗО стверджують, що були проєкти громадського бюджету, спрямовані на сферу освіти.

Діаграма 7.2.7

Проекти громадського бюджету, спрямовані на сферу освіти (керівники ЗО)

У Таблиці 7.2.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 7.2.1

Громадський бюджет: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управлінці ОМС, практика ухвалення громадського бюджету			
% відповіли «так»	40,0	44,1	41,0
Управлінці ОМС, хто може ініціювати громадські проекти			
Жителі громади (від 18 років)	86,7	76,5	92,3
Діти, які живуть на території громади	60,0	41,2	28,2
Особи, які сплачують податки в місцевий бюджет, але не живуть у громаді	13,3	5,9	10,3
Інші	6,7	2,9	2,6
Важко сказати	6,7	23,5	7,7
Управлінці ОМС, реалізовані громадські проекти, ініційовані школярами			
% відповіли «так»	66,7	55,9	38,5

Керівники ЗО, практика ухвалення громадського бюджету			
% відповіли «так»	50,0	42,2	35,9
Керівники ЗО, реалізовані громадські проєкти, ініційовані школярами			
% відповіли «так»	75,0	44,4	32,8
Керівники ЗО, частота участі в розробці / реалізації проєктів, ініційованих школярами			
Постійно / часто	37,5	24,4	25,0
Час від часу	43,8	35,6	18,8
Дуже рідко	0,0	11,1	12,5
Ніколи	18,8	20,0	32,8
Важко сказати	0,0	8,9	10,9
Керівники ЗО, були проєкти громадського бюджету, спрямовані на сферу освіти			
% відповіли «так»	62,5	55,6	60,9
Учителі, практика ухвалення громадського бюджету			
% відповіли «так»	73,0	43,4	31,3
Учителі, частота участі в розробці / реалізації проєктів, ініційованих школярами			
Постійно / часто	29,7	10,6	10,8
Час від часу	24,3	24,8	24,4
Дуже рідко	13,5	21,2	21,6
Ніколи	21,6	34,5	33,0
Важко сказати	10,8	8,8	10,2
Батьки, реалізовані громадські проєкти, ініційовані школярами			
% відповіли «так»	44,9	39,3	27,9

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Батьки, частота участі в розробці / реалізації проєктів, ініційованих школярами			
Постійно / часто	14,6	11,4	11,2
Час від часу	22,7	22,0	20,3
Дуже рідко	10,9	12,7	13,6
Ніколи	36,0	32,1	29,4
Важко сказати	6,1	9,9	9,3
Не знаю про конкурс громадських проєктів	9,7	12,0	16,2
Учні, реалізовані громадські проєкти, ініційовані школярами			
% відповіли «так»	48,7	43,8	39,5
Учні, частота участі в розробці / реалізації проєктів, ініційованих школярами			
Постійно / часто	20,2	16,0	16,0
Час від часу	27,5	26,2	23,6
Дуже рідко	11,6	15,8	16,1
Ніколи	26,5	26,5	28,6
Важко сказати	14,1	15,5	15,7
Мешканці громади, реалізовані громадські проєкти, ініційовані школярами			
% відповіли «так»	14,8	16,5	15,0
Мешканці громади, частота голосування / підтримки проєктів, ініційованих школярами			
Постійно / часто	16,9	16,7	20,0
Час від часу	32,2	21,2	20,0
Дуже рідко	8,5	12,1	14,7
Ніколи	39,0	45,5	44,0
Важко сказати	3,4	4,5	1,3

У Таблиці 7.2.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 7.2.2

Громадський бюджет: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС, практика ухвалення громадського бюджету								
% відповіли «так»	33,3	52,2	33,3	52,9	42,6	40,7	52,9	39,4
Управлінці ОМС, хто може ініціювати громадські проєкти								
Жителі громади (від 18 років)	88,9	95,7	76,2	76,5	85,2	85,2	82,4	85,9
Діти, які живуть на території громади	33,3	65,2	19,0	35,3	34,4	48,1	35,3	39,4
Особи, які сплачують податки в місцевий бюджет, але не живуть у громаді	7,4	8,7	9,5	11,8	4,9	18,5	0,0	11,3
Інші	0,0	4,3	4,8	5,9	3,3	3,7	0,0	4,2
Важко сказати	11,1	0,0	23,8	23,5	14,8	11,1	17,6	12,7
Управлінці ОМС, реалізовані громадські проєкти, ініційовані школярами								
% відповіли «так»	40,7	65,2	33,3	64,7	47,5	55,6	41,2	52,1
Керівники ЗО, практика ухвалення громадського бюджету								
% відповіли «так»	41,3	51,6	32,1	35,9	40,4	43,2	33,0	45,8
Керівники ЗО, реалізовані громадські проєкти, ініційовані школярами								
% відповіли «так»	42,3	38,5	47,2	48,4	42,5	43,1	31,8	47,5

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО, частота участі в розробці / реалізації проєктів, ініційованих школярами								
Постійно / часто	13,2	32,7	35,8	15,7	27,4	22,7	20,3	26,5
Час від часу	33,3	22,1	14,6	52,3	26,1	29,1	24,0	29,5
Дуже рідко	19,0	3,2	17,1	0,0	14,0	9,4	22,7	6,5
Ніколи	16,4	38,7	24,0	25,8	22,0	29,4	18,4	29,7
Важко сказати	18,0	3,2	8,5	6,3	10,5	9,4	14,6	7,8
Керівники ЗО, були проєкти громадського бюджету, спрямовані на сферу освіти								
% відповіли «так»	61,4	72,1	43,5	54,7	61,4	59,5	79,7	52,1
Учителі, практика ухвалення громадського бюджету								
% відповіли «так»	35,4	39,2	52,3	44,7	39,2	42,8	42,7	41,1
Учителі, частота участі в розробці / реалізації проєктів, ініційованих школярами								
Постійно / часто	11,2	8,4	28,4	17,0	10,6	17,5	9,4	15,2
Час від часу	22,8	28,3	15,0	25,4	24,2	22,5	37,8	21,7
Дуже рідко	28,0	21,2	14,1	18,0	20,9	22,2	17,8	22,1
Ніколи	28,4	30,6	38,8	29,9	34,6	29,4	21,3	32,6
Важко сказати	9,5	11,5	3,7	9,7	9,8	8,4	13,7	8,4
Батьки, реалізовані громадські проєкти, ініційовані школярами								
% відповіли «так»	32,3	34,7	35,4	37,0	34,2	35,5	38,2	34,1

Батьки, частота участі в розробці / реалізації проєктів, ініційованих школярами								
Постійно / часто	10,8	14,4	11,3	10,1	10,7	15,3	13,6	12,0
Час від часу	22,9	19,6	21,2	24,4	20,9	22,6	21,9	21,4
Дуже рідко	12,0	14,0	12,6	12,6	13,8	11,3	14,0	12,8
Ніколи	26,9	33,4	32,4	32,4	32,4	29,7	28,5	32,0
Важко сказати	12,5	7,8	8,0	7,6	7,9	11,1	9,8	8,8
Не знаю про конкурс громадських проєктів	14,9	10,7	14,6	12,9	14,3	10,0	12,1	13,0
Учні, реалізовані громадські проєкти, ініційовані школярами								
% відповіли «так»	42,3	43,8	42,3	43,0	44,5	39,8	41,7	44,3
Учні, частота участі в розробці / реалізації проєктів, ініційованих школярами								
Постійно / часто	15,0	15,8	20,3	13,3	15,7	17,6	14,9	17,5
Час від часу	25,7	25,5	21,6	22,9	22,4	28,2	22,3	26,0
Дуже рідко	16,2	15,2	17,4	15,5	16,7	14,5	16,7	15,4
Ніколи	25,1	29,6	27,2	33,4	31,1	23,3	33,0	25,6
Важко сказати	17,9	13,9	13,6	14,9	14,1	16,4	13,1	15,6
Мешканці громади, реалізовані громадські проєкти, ініційовані школярами								
% відповіли «так»	15,1	12,7	7,2	25,2	13,4	15,8	11,1	15,9
Мешканці громади, частота голосування / підтримки проєктів, ініційованих школярами								
Постійно / часто	19,4	41,7	3,8	6,6	20,8	23,4	15,5	24,6
Час від часу	18,6	24,6	10,0	29,1	21,0	27,8	22,4	21,8

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Мешканці громади, частота голосування / підтримки проєктів, ініційованих школярами								
Дуже рідко	7,9	9,6	18,8	15,0	11,2	13,9	10,4	12,3
Ніколи	48,2	23,2	60,9	48,7	44,0	30,7	51,7	36,4
Важко сказати	5,8	1,0	6,5	0,6	2,9	4,2	0,0	4,9

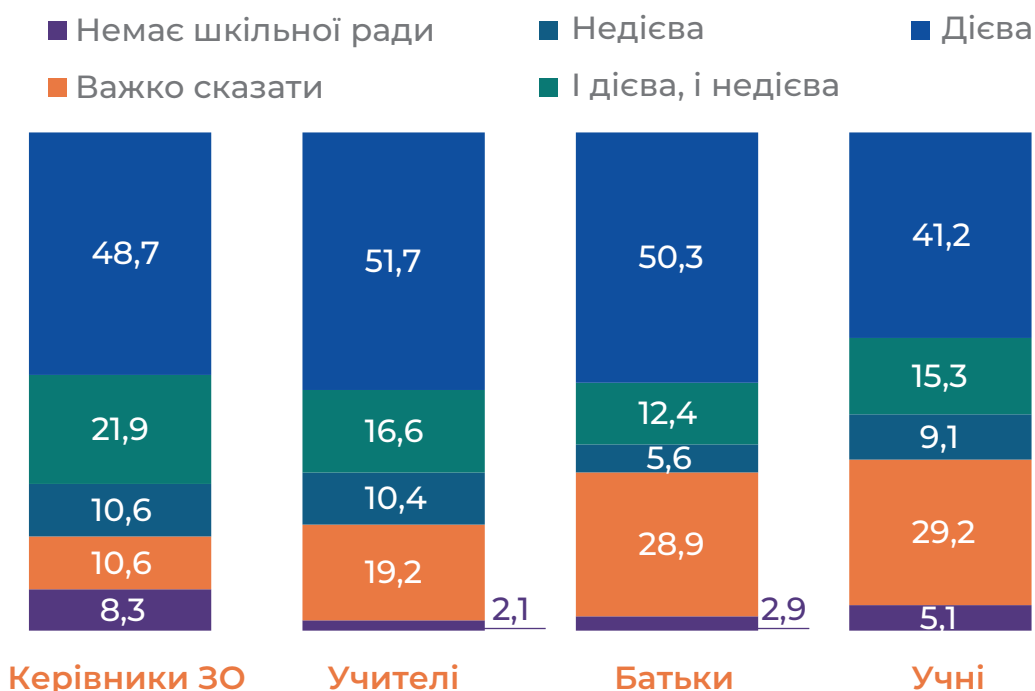
7.3. Шкільна рада

Керівники ЗО, учителі, батьки й учні вважають свої шкільні ради скоріше дієвими: від 41 % серед учнів до 52 % серед учителів. Недієвими їх вважають 6–11 % (ще 12–22 % середньо оцінили їхню дієвість).

Доцільно звернути увагу, що якщо серед учителів, батьків і учнів 2–5 % стверджують, що в них узагалі немає шкільної ради, то серед керівників ЗО – 8 %.

Діаграма 7.3.1

Оцінка дієвості шкільної ради свого ЗО

Таблиця 7.3.1

Проблеми у функціонуванні шкільних рад (керівники ЗО і вчителі)

% у стовпчику Відкрите запитання	Керівники ЗО	Учителі
Недостатня ініціативність, активність, вмотивованість учасників	20,8	17,8
Фінансові, матеріально-технічні	13,6	13,9
Карантин, дистанційне навчання	7,5	1,9
Важко дійти спільної думки	6,4	7,2
Організаційні та комунікаційні проблеми	5,4	4,0
До пропозицій ради недостатньо прислухаються, вона не має ваги	1,9	5,2
Інше	11,2	7,0
Проблем не виникає	21,4	19,1
Важко відповісти / немає ради	12,4	25,6

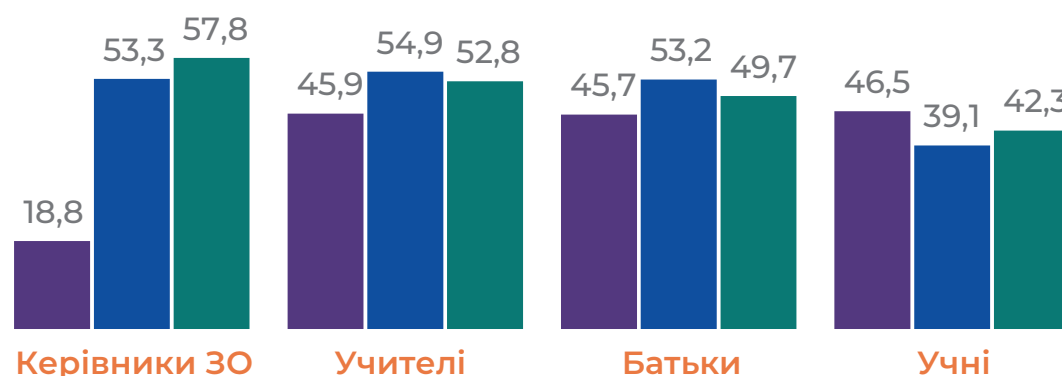
Серед керівників ЗО 66 %, а серед учителів 55 % можуть у відкритій формі назвати щонайменше одну проблему у функціонуванні шкільних рад (водночас 21 % і 19 % вважають, що проблем узагалі немає). Найчастіше респонденти обох категорій говорили про недостатню активність учасників і фінансові / матеріально-технічні труднощі. Серед батьків 32,5 % змогли назвати щонайменше одну проблему (вважають, що проблем немає, – 23 %). Найчастіше респонденти говорили про слабку матеріально-технічну базу, недостатнє фінансування та недостатню активність.

Діаграма 7.3.2

Оцінка дієвості шкільної ради свого ЗО: тип громади

% відповілі «дієва»

■ Пілотні громади ■ Інші громади пілотних регіонів ■ Інші регіони

На Діаграмі 7.3.2 оцінки наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів. Доцільно звернути увагу, що серед керівників ЗО в пілотних громадах лише 19 % вважають свої шкільні ради дієвими проти 53 % серед інших громад пілотних громад і проти 58 % в інших регіонах (серед учителів, батьків і учнів оцінки більш близькі).

Таблиця 7.3.2

Проблеми у функціонуванні шкільних рад (батьки)

% у стовпчику Відкрите запитання	Батьки
Слабка матеріально-технічна база, недостатнє фінансування	8,5
Недостатня активність, брак ініціативи	5,6
Непорозуміння, неможливість дійти спільного рішення, багато думок	4,2
Неорганізованість, нестача досвіду	2,8
Карантинні обмеження, дистанційна освіта	2,7
Ігнорування, часткове врахування думок і пропозицій	2,4
Зайнятість учасників освітнього процесу, брак часу	2,1
Слабке інформування, погана комунікація	1,9
Інше	3,0
Немає проблем	23,0
Важко сказати / не знаю	40,9
Немає шкільної ради або вона недієва	3,6

Таблиця 7.3.3

Оцінка дієвості шкільної ради свого ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіді «дієва»

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО	48,7	45,9	58,1	39,0	56,5	43,1	47,8	49,0

Учителі	51,3	52,5	46,0	61,3	51,2	52,1	61,3	50,7
Батьки	50,2	48,2	50,4	55,3	50,1	50,6	61,6	48,5
Учні	41,9	37,8	50,5	34,5	40,2	43,5	42,1	41,2

У Таблиці 7.3.4 топові проблеми у функціонуванні шкільних рад наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 7.3.4

Проблеми у функціонуванні шкільних рад: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Керівники ЗО			
Недостатня ініціативність, активність, вмотивованість учасників	18,8	15,6	20,3
Фінансові, матеріально-технічні	0,0	4,4	23,4
Карантин, дистанційне навчання	18,8	11,1	6,3
Важко дійти спільної думки	12,5	6,7	4,7
Організаційні та комунікаційні проблеми	0,0	15,6	1,6
До пропозицій ради недостатньо прислухаються, вона не має ваги	0,0	2,2	1,6
Інше	18,8	13,3	7,8
Проблем не виникає	18,8	24,4	25,0
Важко відповісти / немає ради	12,5	6,7	12,5
Учителі			
Недостатня ініціативність, активність, вмотивованість учасників	18,9	19,5	15,9
Фінансові, матеріально-технічні	2,7	13,3	13,6
Важко дійти спільної думки	8,1	8,8	5,7
До пропозицій ради недостатньо прислухаються, вона не має ваги	8,1	5,3	2,3

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Учителі			
Організаційні та комунікаційні проблеми	5,4	2,7	3,4
Карантин, дистанційне навчання	2,7	1,8	3,4
Інше	8,1	8,8	5,1
Проблем не виникає	18,9	15,0	21,0
Важко відповісти / немає ради	29,7	27,4	32,4
Батьки			
Слабка матеріально-технічна база, недостатнє фінансування	4,0	7,9	10,0
Недостатня активність, брак ініціативи	7,3	5,3	5,4
Непорозуміння, неможливість дійти спільного рішення, багато думок	3,6	3,7	5,4
Неорганізованість, нестача досвіду	4,5	2,7	2,6
Карантинні обмеження, дистанційна освіта	4,0	4,3	1,6
Ігнорування, часткове врахування думок і пропозицій	3,2	2,6	2,3
Зайнятість учасників освітнього процесу, брак часу	2,0	2,1	2,1
Слабке інформування, погана комунікація	1,6	1,6	2,1
Інше	2,4	3,4	2,9
Немає проблем	21,1	24,4	21,8
Важко сказати / не знаю	42,5	40,2	40,4
Немає шкільної ради або вона не дієва	4,0	2,2	4,8

У Таблиці 7.3.5 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 7.3.5

Проблеми у функціонуванні шкільних рад: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО								
Недостатня ініціативність, активність, вмотивованість учасників	38,1	11,3	1,4	13,2	20,9	20,7	37,7	13,7
Фінансові, матеріально-технічні	13,2	15,7	11,4	13,2	13,7	13,6	29,2	7,1
Карантин, дистанційне навчання	2,1	9,9	2,8	25,8	8,9	6,6	4,5	8,8
Важко дійти спільної думки	10,1	5,8	0,0	9,4	5,7	7,0	1,2	8,6
Організаційні та комунікаційні проблеми	2,1	1,6	17,9	3,1	6,9	4,4	3,3	6,3
До пропозицій ради недостатньо прислухаються, вона не має ваги	0,0	5,8	0,0	0,0	1,3	2,3	4,5	0,7
Інше	10,1	5,8	20,7	12,5	11,0	11,4	3,3	14,6
Проблем не виникає	15,3	27,0	23,6	19,5	26,1	18,0	10,4	25,9
Важко відповісти / немає ради	11,1	17,3	12,2	3,1	7,3	16,0	5,8	15,2
Учителі								
Недостатня ініціативність, активність, вмотивованість учасників	17,7	15,9	26,2	8,3	18,5	17,4	14,4	18,2
Фінансові, матеріально-технічні	21,6	9,1	8,8	14,3	10,7	16,2	21,9	13,1
Важко дійти спільної думки	6,5	8,4	6,3	7,8	6,4	7,8	0,0	8,0
До пропозицій ради недостатньо прислухаються, вона не має ваги	4,3	7,1	0,0	12,4	1,8	7,7	4,4	5,3
Організаційні та комунікаційні проблеми	6,9	1,9	3,8	1,4	4,2	3,8	0,0	4,4

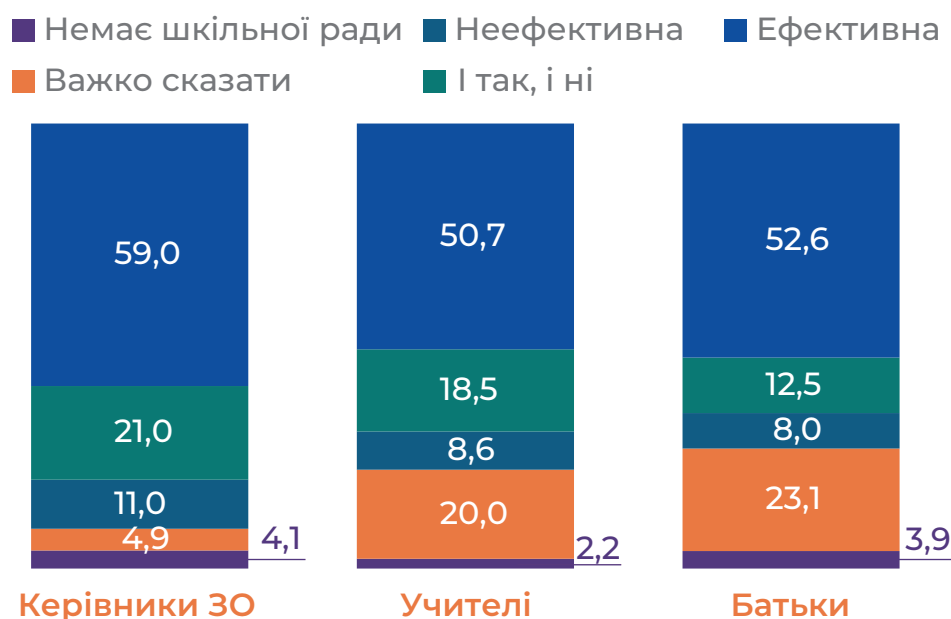
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі								
Карантин, дистанційне навчання	1,3	3,8	1,3	0,0	3,7	0,7	1,5	2,0
Інше	3,9	7,2	12,4	5,5	6,1	7,6	10,5	6,6
Проблем не виникає	14,2	21,7	18,6	27,2	17,4	20,3	20,0	19,0
Важко відповісти / немає ради	24,9	28,0	23,8	24,5	34,7	19,2	27,3	25,5
Батьки								
Слабка матеріально-технічна база, недостатнє фінансування	9,0	9,0	5,6	10,8	9,1	7,2	10,9	8,1
Недостатня активність, брак ініціативи	5,9	6,2	4,6	4,9	5,9	5,0	4,9	5,7
Непорозуміння, неможливість дійти спільного рішення, багато думок	5,3	3,8	3,1	5,2	4,7	3,2	5,1	4,1
Неорганізованість, нестача досвіду	2,4	2,3	3,7	3,2	3,0	2,3	1,6	3,0
Карантинні обмеження, дистанційна освіта	2,4	2,2	1,8	5,9	3,0	2,1	2,8	2,7
Ігнорування, часткове врахування думок і пропозицій	1,8	2,0	3,1	3,6	2,6	2,1	3,2	2,3
Зайнятість учасників освітнього процесу, брак часу	2,9	1,1	2,2	3,2	1,8	2,7	1,4	2,2
Слабке інформування, погана комунікація	2,7	2,1	1,1	1,3	2,0	1,6	1,3	2,0
Інше	3,2	2,8	2,5	4,2	3,7	1,6	4,1	2,9
Немає проблем	23,9	21,9	26,9	18,1	21,7	25,6	26,8	22,4
Важко сказати / не знаю	36,5	44,2	41,7	38,3	40,6	41,6	35,6	41,8
Немає шкільної ради або вона не діє	4,6	3,3	3,7	2,9	2,7	5,5	3,1	3,7

7.4. Батьківське самоврядування

Керівники ЗО, учителі й батьки вважають скоріше ефективною діяльність органів батьківського самоврядування: серед керівників ЗО 59 % вважають діяльність ефективною, серед учителів – 51 %, серед батьків – 53 %. До того ж частка тих, хто вважає діяльність неефективною, приблизно однакова серед усіх категорій – 8–11 %. Доцільно звернути увагу на вищий рівень невизначеності серед учителів і батьків – 20 % і 23 % проти 5 % серед керівників ЗО.

Діаграма 7.4.1

Ефективність діяльності органів батьківського самоврядування в ЗО

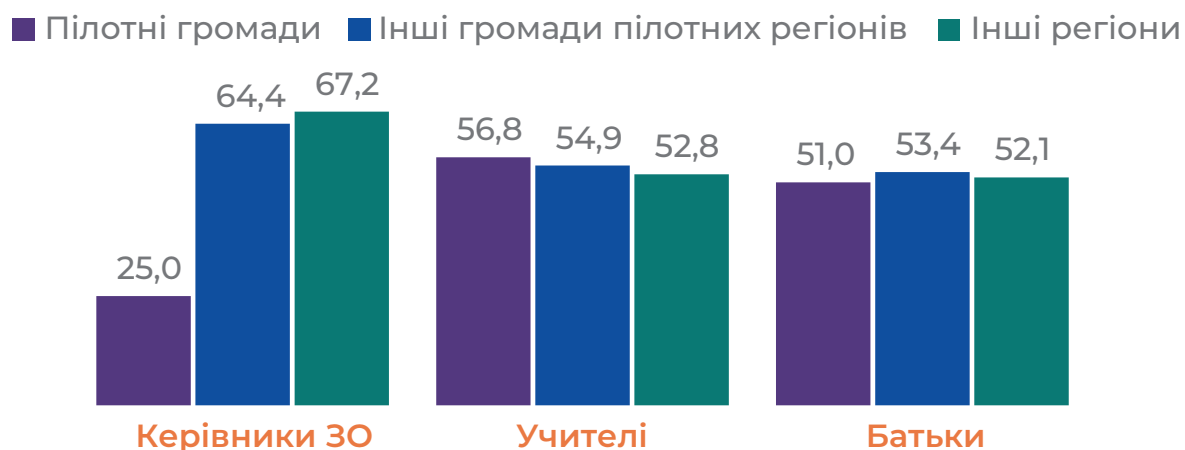

На Діаграмі 7.4.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Діаграма 7.4.2

Ефективність діяльності органів батьківського самоврядування в ЗО: тип громади

% відповіли «ефективна»

Доцільно звернути увагу, що серед керівників ЗО в пілотних громадах лише 25 % вважають батьківське самоврядування ефективним проти 64 % серед інших громад пілотних громад і проти 67 % в інших регіонах (серед учителів і батьків оцінки більш близькі).

У Таблиці 7.4.1 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі респондентів.

Таблиця 7.4.1

Ефективність діяльності органів батьківського самоврядування в ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіли «ефективна»

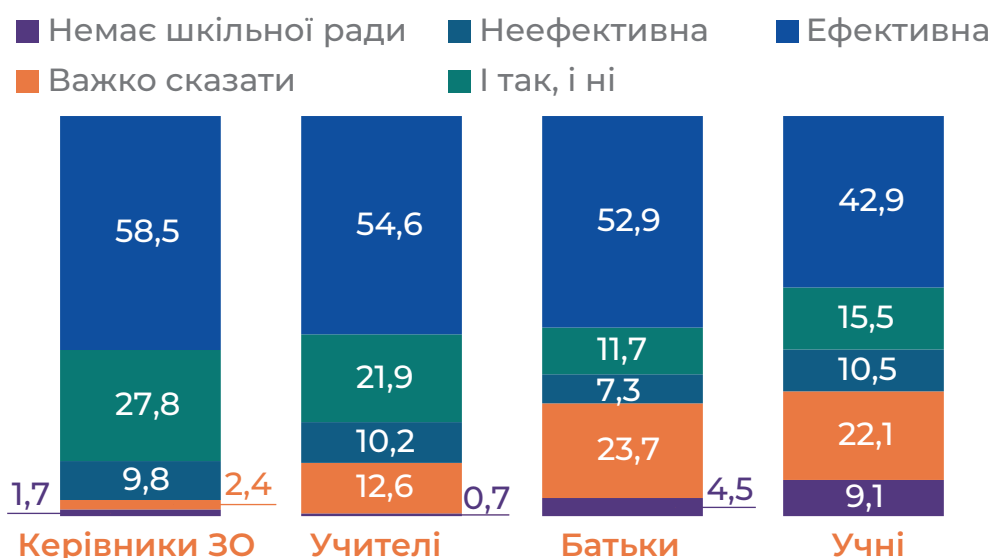
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО	66,7	52,3	55,3	61,7	65,4	54,5	54,7	60,8
Учителі	46,9	52,6	48,7	60,4	54,4	48,1	57,2	50,0
Батьки	58,7	51,2	47,6	54,6	51,5	55,0	65,5	50,6

7.5. Учніське самоврядування

Керівники ЗО, учителі, батьки й учні вважають скоріше ефективною діяльність органів учнівського самоврядування: серед керівників ЗО, учителів і батьків 53–59 % вважають діяльність

Діаграма 7.5.1

Ефективність діяльності органів учнівського самоврядування в ЗО

ефективною, серед учнів – 43 %. До того ж частка тих, хто вважає діяльність неефективною, приблизно однакова серед усіх категорій – 7–10,5 %. Доцільно звернути увагу на різний рівень невизначеності: якщо серед керівників ЗО лише 2 % не змогли відповісти на запитання, то серед учителів – 13 %, серед батьків і учнів відповідно 24 % і 22 %.

Діаграма 7.5.2

Ефективність діяльності органів учнівського самоврядування в ЗО: тип громади

% відповіли «ефективна»

У Таблиці 7.5.1 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі респондентів.

Таблиця 7.5.1

Ефективність діяльності органів учнівського самоврядування в ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіли «ефективна»

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО	66,7	46,6	58,1	67,9	67,3	52,2	60,5	57,6
Учителі	53,9	55,0	48,6	66,3	54,2	54,8	49,0	55,2
Батьки	57,7	50,0	50,8	55,9	51,5	55,8	62,4	51,4
Учні	43,2	38,9	53,4	35,8	41,1	46,6	41,7	44,4

7.6. Роль школи

Серед усіх категорій найбільше респондентів бачать у школі насамперед запоруку засвоєння дітьми необхідних знань. Серед учителів, батьків, учнів і громади ця інтерпретація помітно переважає всі інші. Керівники ЗО майже так само часто обирали роль школи як сприятливого психологічного середовища для дітей.

Таблиця 7.6.1

Роль школи

% у стовпчику	Керівники ЗО	Учителі	Батьки	Учні	Громада
Школа – це запорука засвоєння дітьми необхідних у житті знань	67,9	69,2	64,4	47,9	64,9
Школа – це сприятливе психологічне середовище для дітей	59,1	39,1	28,8	24,0	23,2
Школа – це культурний центр громади	34,2	30,4	26,9	30,0	14,0
Школа згуртовує громаду через об'єднання учнів її частин	9,2	18,7	11,3	15,9	14,2
Школа – це інформаційний ресурс, джерело можливостей	9,1	10,5	9,7	22,1	10,2
Школа – це складова інфраструктури і фінансовий тягар	6,6	6,6	2,5	5,1	4,9
Інше	0,0	0,0	0,4	0,8	0,2
Важко сказати	0,0	1,4	3,0	12,0	9,2

Таблиця 7.6.2

Роль школи: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Керівники ЗО			
Школа – це запорука засвоєння дітьми необхідних у житті знань	75,0	77,8	71,9

Школа – це сприятливе психологічне середовище для дітей	62,5	51,1	59,4
Школа – це культурний центр громади	25,0	35,6	32,8
Школа згуртовує громаду через об'єднання учнів її частин	12,5	8,9	6,3
Школа – це інформаційний ресурс, джерело можливостей	12,5	8,9	7,8
Школа – це складова інфраструктури і фінансовий тягар	6,3	2,2	6,3
Інше	0,0	0,0	0,0
Важко сказати	0,0	0,0	0,0
Учителі			
Школа – це запорука засвоєння дітьми необхідних у житті знань	70,3	76,1	72,2
Школа – це сприятливе психологічне середовище для дітей	59,5	44,2	40,3
Школа – це культурний центр громади	18,9	27,4	24,4
Школа згуртовує громаду через об'єднання учнів її частин	18,9	18,6	15,9
Школа – це інформаційний ресурс, джерело можливостей	10,8	15,0	11,4
Школа – це складова інфраструктури і фінансовий тягар	8,1	1,8	5,1
Інше	0,0	0,0	0,0
Важко сказати	0,0	0,0	2,8
Батьки			
Школа – це запорука засвоєння дітьми необхідних у житті знань	70,4	65,1	62,6
Школа – це сприятливе психологічне середовище для дітей	28,7	30,9	27,0
Школа – це культурний центр громади	23,9	30,1	24,8
Школа згуртовує громаду через об'єднання учнів її частин	10,1	9,6	12,5
Школа – це інформаційний ресурс, джерело можливостей	9,3	9,3	10,0

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Батьки			
Школа – це складова інфраструктури і фінансовий тягар	1,6	2,4	2,9
Інше	0,4	0,5	0,4
Важко сказати	2,4	2,4	3,5
Учні			
Школа – це запорука засвоєння дітьми необхідних у житті знань	48,0	45,9	49,7
Школа – це культурний центр громади	33,3	31,4	31,5
Школа – це сприятливе психологічне середовище для дітей	21,0	23,6	25,3
Школа – це інформаційний ресурс, джерело можливостей	25,5	19,0	21,3
Школа згуртовує громаду через об'єднання учнів її частин	20,5	16,1	14,0
Школа – це складова інфраструктури і фінансовий тягар	5,8	4,2	5,3
Інше	0,5	0,8	0,6
Важко сказати	9,3	12,3	11,4
Мешканці громади			
Школа – це запорука засвоєння дітьми необхідних у житті знань	65,8	61,0	68,5
Школа – це сприятливе психологічне середовище для дітей	27,3	27,5	19,8
Школа згуртовує громаду через об'єднання учнів її частин	12,0	15,0	18,4
Школа – це культурний центр громади	19,8	25,3	9,4
Школа – це інформаційний ресурс, джерело можливостей	8,8	11,5	9,4
Школа – це складова інфраструктури і фінансовий тягар	3,0	4,8	5,2

Інше	0,5	0,0	0,2
Важко сказати	11,0	8,5	9,2

У Таблиці 7.6.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі респондентів.

Таблиця 7.6.3

Роль школи: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО								
Школа – це запорука засвоєння дітьми необхідних у житті знань	54,0	68,0	85,4	77,4	77,9	60,9	61,8	70,5
Школа – це сприятливе психологічне середовище для дітей	70,4	61,5	43,5	47,7	58,1	59,8	52,3	62,0
Школа – це культурний центр громади	33,3	27,0	47,6	32,8	31,7	36,0	45,2	29,6
Школа згуртовує громаду через об'єднання учнів її частин	11,1	5,8	8,9	13,2	6,3	11,2	16,5	6,1
Школа – це інформаційний ресурс, джерело можливостей	9,0	9,0	5,7	16,4	9,4	9,0	2,1	12,1
Школа – це складова інфраструктури і фінансовий тягар	7,9	5,8	6,1	6,3	3,0	9,2	16,3	2,6
Інше	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Важко сказати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Учителі								
Школа – це запорука засвоєння дітьми необхідних у житті знань	69,3	70,4	71,3	61,8	77,6	63,3	70,4	69,1

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі								
Школа – це сприятливе психологічне середовище для дітей	29,7	47,4	41,6	39,2	49,6	31,6	31,3	39,9
Школа – це культурний центр громади	28,9	27,3	32,2	40,1	17,7	39,4	20,9	31,4
Школа згуртовує громаду через об'єднання учнів її частин	22,0	14,7	23,5	11,1	15,7	20,8	7,6	19,9
Школа – це інформаційний ресурс, джерело можливостей	7,7	11,5	12,6	12,5	15,2	7,2	16,1	9,9
Школа – це складова інфраструктури і фінансовий тягар	11,2	5,8	0,0	7,4	1,8	10,0	14,3	5,8
Інше	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Важко сказати	0,0	2,6	0,0	5,1	1,4	1,5	2,1	1,3
Батьки								
Школа – це запорука засвоєння дітьми необхідних у житті знань	63,1	63,4	63,8	69,8	65,9	61,2	60,6	65,0
Школа – це сприятливе психологічне середовище для дітей	24,2	33,6	26,4	27,6	28,6	29,3	35,1	27,8
Школа – це культурний центр громади	31,3	25,3	23,4	29,7	23,4	34,3	26,9	26,9
Школа згуртовує громаду через об'єднання учнів її частин	12,5	11,0	12,3	8,4	11,5	10,9	10,9	11,4
Школа – це інформаційний ресурс, джерело можливостей	11,6	8,3	10,4	9,4	10,4	8,4	11,3	9,5
Школа – це складова інфраструктури і фінансовий тягар	3,7	2,2	2,7	1,6	2,5	2,7	4,0	2,3
Інше	0,2	0,6	0,0	1,0	0,5	0,2	0,0	0,5

Важко сказати	2,0	3,2	3,8	2,9	2,7	3,7	2,3	3,1
Учні								
Школа – це запорука засвоєння дітьми необхідних у житті знань	48,0	47,4	51,4	43,8	47,5	48,8	46,2	49,7
Школа – це культурний центр громади	32,8	29,8	26,3	32,1	27,0	36,3	29,1	31,2
Школа – це сприятливе психологічне середовище для дітей	23,1	22,9	26,4	24,5	24,0	24,0	24,9	23,6
Школа – це інформаційний ресурс, джерело можливостей	22,8	20,7	22,3	24,5	24,4	17,4	22,2	22,5
Школа згуртовує громаду через об'єднання учнів її частин	16,2	15,2	16,7	15,8	16,5	14,6	15,2	16,5
Школа – це складова інфраструктури і фінансовий тягар	4,2	4,6	7,2	4,5	5,3	4,7	5,7	4,6
Інше	0,3	1,0	1,0	0,8	1,1	0,3	0,7	0,8
Важко сказати	10,9	14,5	8,6	12,7	12,9	10,0	12,4	11,0
Мешканці громади								
Школа – це запорука засвоєння дітьми необхідних у житті знань	65,7	66,4	60,9	67,1	64,5	67,5	64,7	65,1
Школа – це сприятливе психологічне середовище для дітей	25,2	22,3	27,6	13,0	22,0	31,1	23,5	22,9
Школа згуртовує громаду через об'єднання учнів її частин	20,0	12,7	9,3	15,2	13,6	18,5	15,2	13,4
Школа – це культурний центр громади	10,4	10,1	14,0	30,8	13,5	17,3	13,0	14,8
Школа – це інформаційний ресурс, джерело можливостей	11,6	8,7	11,5	8,5	10,3	9,4	10,0	10,3
Школа – це складова інфраструктури і фінансовий тягар	3,7	5,7	6,3	2,6	5,1	3,2	4,4	5,3
Інше	0,2	0,1	0,5	0,0	0,1	0,7	0,3	0,2
Важко сказати	6,0	6,6	13,1	15,2	9,7	5,8	9,8	8,7

7.7. Залучення громадськості до ухвалення управлінських рішень у сфері освіти

Серед опитаних управлінців ЦОБВ 15 % вважають високим поточний рівень залучення громадськості до ухвалення управлінських рішень у сфері освіти, 25 % – середнім, а 38 % оцінили його на 1–6 балів, тобто громадськість залучається слабо або взагалі не залучається до ухвалення управлінських рішень у сфері освіти. Ще 23 % опитаних не визначилися з приводу цього питання.

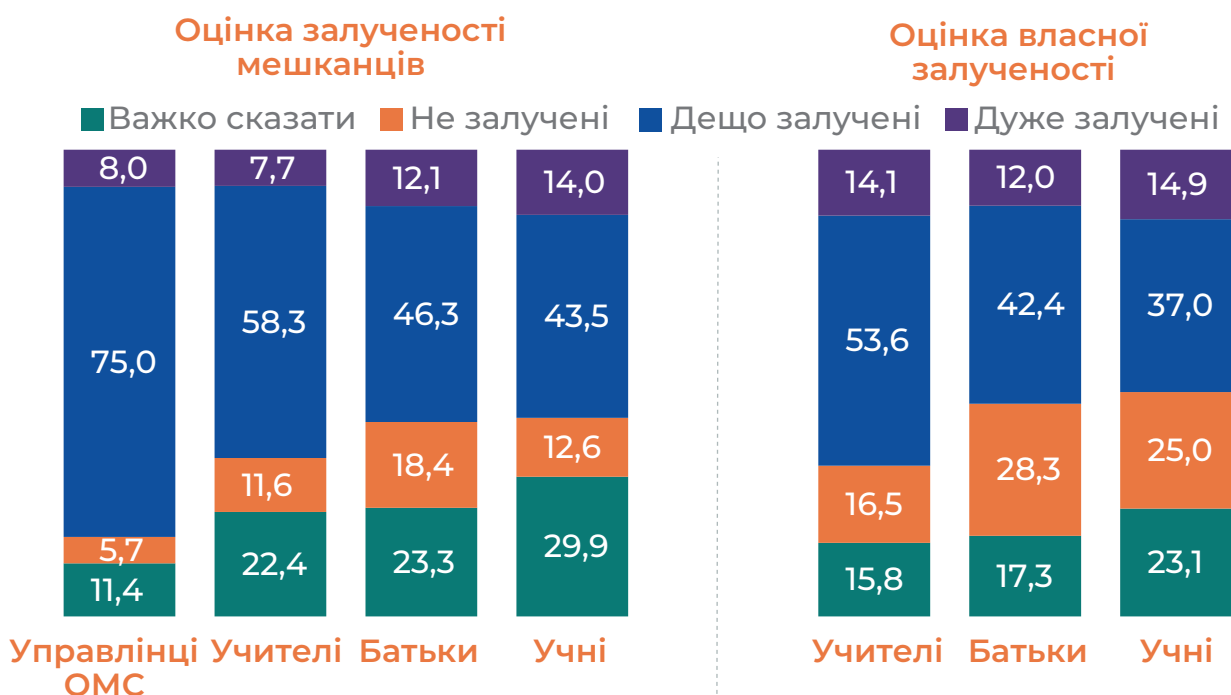
Діаграма 7.7.1

Поточний рівень залучення громадськості до ухвалення управлінських рішень у сфері освіти за 10-бальною шкалою (управлінці ЦОБВ)

Діаграма 7.7.2

Оцінка залучення мешканців / власного залучення до ухвалення рішень у сфері освіти

Більшість респондентів-управлінців ОМС, учителів, батьків й учнів вважає, що мешканці дещо або дуже залучені до ухвалення рішень у сфері освіти, хоча показник варіює від 58 % серед батьків і учнів до 83 % серед управлінців ОМС. Утім, потрібно враховувати, що частка тих, хто вважає, що мешканці не залучені, варіює лише в межах 6–18 % залежно від категорії. Нижча оцінка залучення серед учителів, батьків і учнів пов'язана з вищим рівнем невизначеності.

Щодо оцінки власного залучення, то найбільш залученими вважають себе вчителі – 68 % дещо або дуже залучені. Серед батьків і учнів показник відповідно 54 % і 52 %.

Серед респондентів-управлінців ОМС 62,5 % стверджують, що іноді мешканці громади залучаються до ухвалення рішень, пов'язаних з освітою (з них 26 % говорять про досить регулярне залучення – не рідше ніж один раз на 2–3 місяці). Водночас серед учителів 57 % стверджують, що їх залучають принаймні іноді до ухвалення рішень у сфері освіти (з них 27 % не рідше ніж один раз на 2–3 місяці).

Таблиця 7.7.1

Частота залучення до ухвалення важливих рішень

Частота	Управлінці ОМС Як часто ви залучаєте мешканців громади до ухвалення важливих рішень у сфері освіти?	Учителі Як часто вас залучають до ухвалення важливих рішень у сфері освіти в громаді?	Батьки Як часто залучають мешканців громади до ухвалення важливих рішень у сфері освіти?	Мешканці Як часто ви берете участь в ухваленні важливих рішень у громаді?
Кілька разів на місяць	2,3	6,5	5,5	1,1
Раз на місяць	8,0	10,5	6,2	1,6
Кожні 2–3 місяці	15,9	9,9	11,5	2,2
Кожні 4–6 місяців	20,5	9,0	9,0	6,2
Раз на рік	13,6	10,5	12,8	11,0
Рідше ніж раз на рік	2,3	10,4	4,2	23,4
Нерегулярно, за потреби	0,0	0,0	1,5	0,0
Ніколи	0,0	20,3	0,0	8,8
Відсутні інструменти залучення населення	6,8	0,0	17,9	26,3
Інше	10,2	1,6	0,0	1,0
Важко сказати	20,5	21,6	31,2	18,2

Респондентів-батьків просили під час опитування оцінити, як часто, на їхню думку, мешканці громади залучені до ухвалення рішень, пов'язаних з освітою. Так, 51 % вважає, що мешканці громади принаймні іноді залучені, з них 23 % – залучаються не рідше ніж один раз на 2–3 місяці.

Респондентів-мешканців громад просили загалом оцінити, як вони залучені до ухвалення важливих для громади рішень (безвідносно до тематики). Так, 46 % респондентів – принаймні іноді залучені, з них 5 % бувають залучені не рідше ніж один раз на 2–3 місяці.

За словами респондентів-управлінців ОМС найбільш поширеними інструментами залучення мешканців до ухвалення рішень у сфері освіти є звернення громадян (65 %) і громадські слухання (53 %). Ще третина респондентів говорила про загальні збори і консультації з громадськістю.

Таблиця 7.7.2

Інструменти, які використовують ОМС для залучення мешканців до ухвалення рішень

% у стовпчику	Управлінці ОМС, рішення у сфері освіти	Учителі, важливі рішення (без тематики)	Батьки, важливі рішення (без тематики)
Звернення громадян	64,8	49,2	34,2
Громадські слухання	53,4	31,8	20,3
Загальні збори	38,6	46,8	40,7
Консультації з громадськістю	35,2	20,2	14,0
Запити на публічну інформацію	28,4	19,3	13,4
Місцеві ініціативи	27,3	22,8	14,8
Бюджет участі	26,1	11,3	10,3
Консультативно-дорадчі органи	13,6	4,3	2,5
Електронні петиції	12,5	17,3	13,0
Органи самоорганізації населення	4,5	7,0	4,4
Громадська експертиза	2,3	3,3	1,1
Інші	1,1	0,4	0,3
Не використовуємо жодний	1,1	2,7	4,0
Важко сказати	6,8	13,9	22,2

Водночас респонденти-вчителі на запитання, які інструменти використовують ОМС (без тематики), найчастіше відповідали звернення громадян (49 %) і загальні збори (47 %). Про громадські слухання говорила третина таких респондентів.

Респондентам-батькам також ставилося запитання про інструменти загалом. Найчастіше батьки говорили про загальні збори (41 %) і звернення громадян (34 %).

Серед мешканців громади найбільш відомим інструментом участі громадян в ухваленні рішень є голосування на місцевих виборах (знає 91 %). Далі йдуть загальні збори (56 %). Близько третини респондентів знає про спільне із сусідами виконання певних робіт, звернення громадян й електронні петиції.

За останні 12 місяців 73 % респондентів пригадали голосування на місцевих виборах (вочевидь, ідеться про місцеві вибори 2020 року). 19 % – спільне із сусідами виконання робіт, 17 % – загальні збори. Участь в інших можливостях назвали помітно менше респондентів.

Таблиця 7.7.3

Можливості (знання і користування за останній рік) участі громадян в ухваленні важливих рішень у громаді (мешканці)

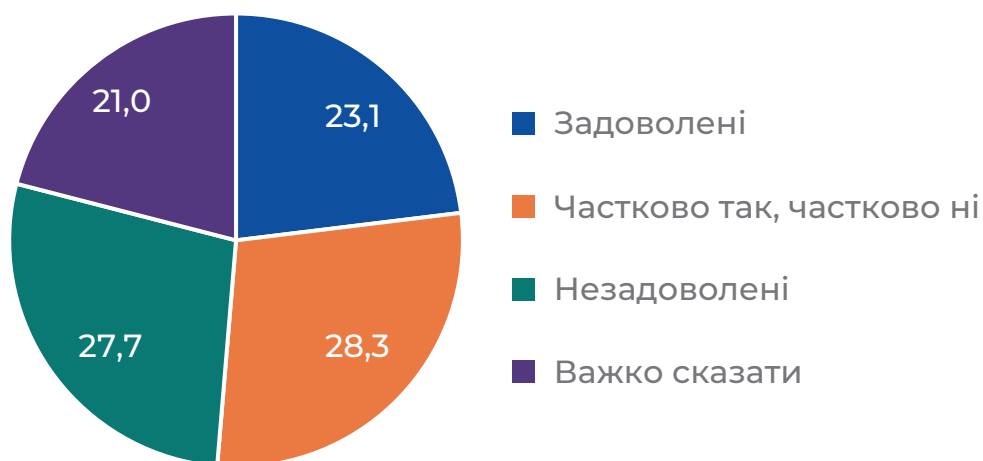
% у стовпчику	Знають	Брали участь за останні 12 місяців
Голосування на місцевих виборах	90,7	73,3
Загальні збори	55,6	17,2
Спільне із сусідами виконання певних робіт / проєктів	35,2	19,2
Звернення громадян	32,6	6,1
Електронні петиції	30,2	7,7
Громадські слухання	24,5	4,3
Благодійництво для місцевих мешканців	24,4	5,9
Місцеві ініціативи	19,4	3,4
Підготовка проєктів на бюджет участі / громадський бюджет	17,5	2,2
Активна діяльність у місцевих громадських організаціях	15,9	2,5
Запити на публічну інформацію	15,7	2,5
Консультації з громадськістю	15,3	1,8
Органи самоорганізації населення	10,8	1,2

% у стовпчику	Знають	Брали участь за останні 12 місяців
Громадська експертиза	4,3	0,2
Консультативно-дорадчі органи	4,1	0,5
Інші	0,3	0,3
Жодна з вище перелічених	4,3	18,1
Важко сказати	1,2	1,4

Думки респондентів-жителів громади розділилися щодо рівня задоволеності тим, як громадяни залучаються до місцевого управління в громаді. 23 % респондентів загалом задоволені, тоді як незадоволені – 28 %. Ще 28 % частково задоволені, частково незадоволені, а 21 % не змогли відповісти на запитання.

Діаграма 7.7.3

Задоволеність залученням громадян до місцевого управління в громаді (мешканці)

У Таблиці 7.7.4 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 7.7.4

Залучення громадськості до ухвалення управлінських рішень у сфері освіти: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управлінці ОМС, оцінка залучення мешканців			
% відповіли «дещо» або «дуже» залучені	86,7	76,5	87,2
Управлінці ОМС, як часто залучають мешканців (сфера освіти)			
% принаймні іноді залучають	53,3	55,9	71,8
у т. ч. % залучають не рідше ніж один раз на 2–3 місяці	33,3	17,6	30,8
Управлінці ОМС, інструменти залучення мешканців (сфера освіти)			
Звернення громадян	53,3	64,7	69,2
Громадські слухання	40,0	52,9	59,0
Загальні збори	26,7	41,2	41,0
Консультації з громадськістю	46,7	32,4	33,3
Запити на публічну інформацію	13,3	32,4	30,8
Місцеві ініціативи	26,7	20,6	33,3
Бюджет участі	46,7	26,5	17,9
Консультативно-дорадчі органи	6,7	11,8	17,9
Електронні петиції	6,7	11,8	15,4
Органи самоорганізації населення	0,0	5,9	5,1
Громадська експертиза	0,0	2,9	2,6
Інші	0,0	0,0	2,6
Не використовуємо жодний	0,0	0,0	2,6
Важко сказати	6,7	11,8	2,6

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Учителі, оцінка залучення мешканців			
% відповіли «дещо» або «дуже» залучені	67,6	70,8	60,2
Учителі, оцінка особистого залучення			
% відповіли «дещо» або «дуже» залучені	62,2	68,1	68,2
Учителі, як часто залучені (сфера освіти)			
% принаймні іноді залучають	54,1	58,4	60,2
у т. ч. % залучають не рідше ніж один раз на 2–3 місяці	24,3	23,0	30,1
Учителі, інструменти залучення мешканців (важливі рішення)			
Звернення громадян	70,3	49,6	40,9
Загальні збори	48,6	54,0	36,9
Громадські слухання	40,5	31,9	28,4
Місцеві ініціативи	16,2	27,4	23,3
Консультації з громадськістю	24,3	15,9	19,9
Запити на публічну інформацію	16,2	17,7	21,0
Електронні петиції	24,3	17,7	21,6
Бюджет участі	16,2	15,9	5,7
Органи самоорганізації населення	13,5	8,8	4,5
Консультативно-дорадчі органи	5,4	6,2	5,1
Громадська експертиза	0,0	1,8	3,4
Інші	0,0	0,9	0,6
Не використовуємо жодний	2,7	0,9	3,4
Важко сказати	13,5	7,1	21,0

Батьки, оцінка залучення мешканців			
% відповіли «дещо» або «дуже» залучені	55,9	60,6	57,5
Батьки, оцінка особистого залучення			
% відповіли «дещо» або «дуже» залучені	52,2	55,4	54,3
Батьки, як часто залучаються мешканці (сфера освіти)			
% принаймні іноді залучаються	40,9	55,4	49,8
у т. ч. % залучають не рідше ніж один раз на 2–3 місяці	21,1	27,1	19,4
Батьки, інструменти залучення мешканців (важливі рішення)			
Загальні збори	36,8	42,1	40,9
Звернення громадян	37,2	35,7	32,2
Громадські слухання	17,4	19,9	20,7
Місцеві ініціативи	17,4	13,9	14,6
Консультації з громадськістю	11,3	14,4	14,4
Запити на публічну інформацію	15,0	13,0	12,8
Електронні петиції	15,0	10,6	15,1
Бюджет участі	11,7	15,2	5,6
Органи самоорганізації населення	2,4	6,6	3,5
Консультативно-дорадчі органи	3,2	2,9	1,7
Громадська експертиза	0,4	1,4	1,1
Інші	0,4	0,3	0,2
Не використовуємо жодний	5,3	2,7	4,8
Важко сказати	24,7	22,4	21,4
Учні, оцінка залучення мешканців			
% відповіли «дещо» або «дуже» залучені	55,8	57,3	57,8

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Учні, оцінка особистого залучення			
% відповіли «дещо» або «дуже» залучені	50,8	51,6	54,2
Мешканці громади, задоволеність залученням мешканців до ухвалення рішень			
Задоволені	25,3	26,5	24,2
Частково так, частково ні	26,8	22,5	28,3
Незадоволені	24,3	26,5	28,3
Важко сказати	23,8	24,5	19,2
Мешканці громади, як часто особисто беруть участь в ухваленні важливих рішень			
% принаймні іноді залучаються	47,3	42,5	52,9
у т. ч. % залучають не рідше ніж один раз на 2–3 місяці	4,5	3,8	6,2
Мешканці громади, які можливості знають			
Голосування на місцевих виборах	90,5	89,5	94,2
Загальні збори	61,8	55,5	54,9
Спільне із сусідами виконання певних робіт / проєктів	33,3	29,0	36,5
Звернення громадян	29,3	31,0	36,3
Електронні петиції	21,5	32,0	31,3
Громадські слухання	28,5	23,3	24,0
Благодійництво для місцевих мешканців	21,8	24,0	24,2
Місцеві ініціативи	15,8	20,0	22,2
Підготовка проєктів на бюджет участі / громадський бюджет	10,0	20,0	16,2
Активна діяльність у місцевих громадських організаціях	7,5	18,5	15,4
Запити на публічну інформацію	12,8	20,3	14,8
Консультації з громадськістю	21,8	20,3	12,4

Органи самоорганізації населення	8,8	11,8	11,6
Громадська експертиза	4,5	5,0	3,6
Консультативно-дорадчі органи	4,0	3,0	5,0
Інші	0,5	0,3	0,2
Жодна з вище перелічених	5,0	6,3	0,8
Важко сказати	0,8	0,5	1,8
Мешканці громади, якими можливостями користувалися за останні 12 місяців			
Голосування на місцевих виборах	67,8	67,3	81,8
Спільне із сусідами виконання певних робіт / проєктів	22,0	15,0	21,2
Загальні збори	23,5	17,8	17,6
Електронні петиції	1,8	6,5	10,6
Звернення громадян	3,5	5,0	8,6
Благодійництво для місцевих мешканців	4,8	3,3	8,4
Громадські слухання	5,3	4,0	3,6
Місцеві ініціативи	2,5	4,3	4,2
Запити на публічну інформацію	1,0	2,5	3,4
Активна діяльність у місцевих громадських організаціях	1,0	3,3	3,2
Підготовка проєктів на бюджет участі / громадський бюджет	0,3	1,5	3,0
Консультації з громадськістю	3,0	3,3	1,2
Органи самоорганізації населення	0,5	0,3	2,2
Консультативно-дорадчі органи	0,5	0,3	1,0
Громадська експертиза	0,3	0,3	0,2
Інші	1,0	0,3	0,0
Жодна з вище перелічених	24,0	26,5	8,8
Важко сказати	0,5	0,5	2,4

У Таблиці 7.7.5 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 7.7.5

Залучення громадськості до ухвалення управлінських рішень у сфері освіти: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС, оцінка залучення мешканців								
% відповіли «дещо» або «дуже» залучені	85,2	95,7	76,2	70,6	82,0	85,2	88,2	81,7
Управлінці ОМС, як часто залучають мешканців (сфера освіти)								
% принаймні іноді залучають	74,1	65,2	52,4	52,9	62,3	63,0	82,4	57,7
у т. ч. % залучають не рідше ніж один раз на 2–3 місяці	37,0	26,1	28,6	5,9	23,0	33,3	35,3	23,9
Управлінці ОМС, інструменти залучення мешканців (сфера освіти)								
Звернення громадян	63,0	65,2	71,4	58,8	65,6	63,0	47,1	69,0
Громадські слухання	51,9	73,9	38,1	47,1	52,5	55,6	70,6	49,3
Загальні збори	44,4	43,5	28,6	35,3	36,1	44,4	64,7	32,4
Консультації з громадськістю	44,4	34,8	33,3	23,5	32,8	40,7	35,3	35,2
Запити на публічну інформацію	22,2	30,4	28,6	35,3	36,1	11,1	11,8	32,4
Місцеві ініціативи	29,6	21,7	33,3	23,5	26,2	29,6	29,4	26,8
Бюджет участі	25,9	43,5	14,3	17,6	21,3	37,0	29,4	25,4
Консультативно-дорадчі органи	14,8	8,7	14,3	17,6	16,4	7,4	11,8	14,1
Електронні петиції	11,1	8,7	14,3	17,6	16,4	3,7	17,6	11,3
Органи самоорганізації населення	0,0	4,3	4,8	11,8	6,6	0,0	11,8	2,8

Громадська експертиза	0,0	4,3	4,8	0,0	3,3	0,0	5,9	1,4
Інші	0,0	0,0	4,8	0,0	1,6	0,0	0,0	1,4
Не використовуємо жодний	3,7	0,0	0,0	0,0	1,6	0,0	0,0	1,4
Важко сказати	0,0	0,0	9,5	23,5	6,6	7,4	5,9	7,0
Учителі, оцінка залучення мешканців								
% відповіли «дещо» або «дуже» залучені	75,0	60,1	59,9	67,3	63,2	68,1	68,7	65,8
Учителі, оцінка особистого залучення								
% відповіли «дещо» або «дуже» залучені	70,3	64,6	65,0	73,7	67,7	67,7	75,3	66,9
Учителі, як часто залучені (сфера освіти)								
% принаймні іноді залучають	55,1	56,9	63,8	46,6	63,0	52,1	71,9	54,9
у т. ч. % залучають не рідше ніж один раз на 2–3 місяці	19,8	32,1	34,9	17,5	27,2	26,4	28,1	26,6
Учителі, інструменти залучення мешканців (важливі рішення)								
Звернення громадян	47,9	43,7	52,2	63,1	43,9	52,9	37,1	50,5
Загальні збори	51,3	41,3	53,5	36,9	40,2	51,5	41,3	47,4
Громадські слухання	38,3	26,2	32,4	26,7	29,8	33,2	22,1	32,8
Місцеві ініціативи	19,4	23,6	30,0	17,5	26,4	20,3	33,5	21,7
Консультації з громадськістю	20,2	15,6	29,5	16,1	15,1	23,8	17,8	20,5
Запити на публічну інформацію	20,3	19,3	21,4	12,5	20,9	18,2	19,4	19,3
Електронні петиції	11,6	15,4	23,7	28,1	22,7	13,6	17,2	17,3
Бюджет участі	8,2	18,1	5,0	12,9	8,2	13,5	25,5	9,8
Органи самоорганізації населення	6,9	7,1	8,7	4,2	6,7	7,2	13,3	6,4

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі, інструменти залучення мешканців (важливі рішення)								
Консультативно-дорадчі органи	1,7	3,1	9,9	5,5	6,7	2,7	3,6	4,4
Громадська експертиза	6,9	1,9	0,0	2,8	1,6	4,6	2,1	3,5
Інші	0,0	0,0	1,3	1,4	1,0	0,0	0,0	0,5
Не використовуємо жодний	2,6	1,9	2,6	5,1	2,5	2,7	4,4	2,5
Важко сказати	11,2	20,8	7,6	14,3	17,9	11,1	13,6	13,9
Батьки, оцінка залучення мешканців								
% відповіли «дещо» або «дуже» залучені	64,0	56,8	53,4	61,1	55,8	63,7	60,4	58,0
Батьки, оцінка особистого залучення								
% відповіли «дещо» або «дуже» залучені	61,4	53,8	48,9	54,0	51,1	61,3	55,4	54,3
Батьки, як часто залучаються мешканці (сфера освіти)								
% принаймні іноді залучаються	61,6	48,1	47,4	46,5	47,8	57,2	56,0	50,0
у т. ч. % залучають не рідше ніж один раз на 2–3 місяці	24,3	24,6	21,9	20,2	21,7	26,4	31,5	21,9
Батьки, інструменти залучення мешканців (важливі рішення)								
Загальні збори	47,4	43,5	34,6	32,6	37,1	48,2	41,1	40,6
Звернення громадян	36,9	32,6	31,3	39,0	33,4	36,0	45,0	32,5
Громадські слухання	23,6	22,2	15,8	17,1	18,1	24,9	20,1	20,3
Місцеві ініціативи	13,6	16,1	12,6	16,9	14,1	16,2	18,5	14,2

Консультації з громадськістю	16,5	15,2	10,0	13,6	13,3	15,6	17,0	13,6
Запити на публічну інформацію	12,5	11,8	15,6	15,1	14,1	11,8	16,3	12,9
Електронні петиції	10,3	12,7	13,4	17,8	13,9	11,3	16,5	12,5
Бюджет участі	7,3	14,1	4,4	14,3	7,7	15,6	8,8	10,5
Органи самоорганізації населення	2,1	5,6	3,2	6,8	4,6	4,0	7,4	3,9
Консультативно-дорадчі органи	2,8	2,3	2,5	2,3	1,6	4,3	5,3	2,0
Громадська експертиза	0,6	1,7	1,3	0,3	1,1	1,2	1,2	1,1
Інші	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	0,1	0,0	0,3
Не використовуємо жодний	3,2	4,4	4,2	4,2	4,7	2,7	5,3	3,8
Важко сказати	20,1	21,1	25,2	23,7	23,3	19,9	14,9	23,4
Учні, оцінка залучення мешканців								
% відповіли «дещо» або «дуже» залучені	56,7	57,5	58,9	56,2	57,3	57,8	56,2	59,2
Учні, оцінка особистого залучення								
% відповіли «дещо» або «дуже» залучені	47,5	50,8	59,5	49,6	49,9	56,2	53,4	51,8
Мешканці громади, задоволеність залученням мешканців до ухвалення рішень								
Задоволені	31,6	20,5	21,8	14,6	20,6	39,8	22,0	24,0
Частково так, частково ні	25,3	29,4	30,3	27,6	29,7	18,7	29,3	27,4
Незадоволені	21,2	30,1	34,2	23,0	28,3	23,6	26,8	28,5
Важко сказати	21,9	20,0	13,7	34,9	21,5	17,8	21,9	20,2
Мешканці громади, як часто особисто беруть участь в ухваленні важливих рішень								
% принаймні іноді залучаються	52,8	46,2	30,7	56,9	45,0	49,6	41,2	49,4

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Мешканці громади, як часто особисто беруть участь в ухваленні важливих рішень								
у т. ч. % залучають не рідше ніж один раз на 2–3 місяці	5,2	5,2	5,0	3,8	5,0	5,2	6,2	4,0
Мешканці громади, які можливості знають								
Голосування на місцевих виборах	93,7	80,5	97,9	96,9	90,5	92,0	90,0	91,2
Загальні збори	70,8	40,8	67,7	40,2	53,4	70,1	54,8	56,3
Спільне із сусідами виконання певних робіт / проєктів	39,1	27,0	41,5	36,5	36,3	27,3	33,8	36,3
Звернення громадян	28,9	30,1	42,3	28,9	31,7	38,7	33,1	32,2
Електронні петиції	30,7	15,6	45,2	39,2	32,1	17,5	29,3	31,0
Громадські слухання	35,3	11,7	29,0	26,5	23,9	28,2	23,4	25,3
Благодійництво для місцевих мешканців	26,8	11,1	38,5	27,6	25,1	19,7	24,7	24,2
Місцеві ініціативи	25,7	12,7	21,7	19,3	19,7	17,2	20,2	18,8
Підготовка проєктів на бюджет участі / громадський бюджет	22,9	5,8	27,8	17,3	19,0	7,4	17,2	17,7
Активна діяльність у місцевих громадських організаціях	16,6	10,8	25,2	10,2	16,8	9,5	16,2	15,6
Запити на публічну інформацію	15,8	9,6	25,6	12,9	15,9	14,4	16,3	15,2
Консультації з громадськістю	19,1	6,1	18,5	25,1	15,4	14,7	14,5	16,0
Органи самоорганізації населення	14,9	5,5	13,2	11,4	11,1	8,5	9,8	11,6
Громадська експертиза	6,4	0,5	7,4	3,9	4,4	3,7	4,3	4,3

Консультативно-дорадчі органи	7,9	0,4	5,6	3,4	4,3	3,2	4,1	4,2
Інші	0,4	0,1	0,0	1,2	0,3	0,3	0,2	0,4
Жодна з вище перелічених	0,4	11,4	0,0	1,8	4,3	3,9	4,9	3,8
Важко сказати	0,7	2,5	0,0	1,0	1,3	0,7	1,1	1,3
Мешканці громади, якими можливостями користувалися за останні 12 місяців								
Голосування на місцевих виборах	67,8	77,3	83,6	55,7	72,5	78,8	70,3	75,8
Спільне із сусідами виконання певних робіт / проєктів	23,9	12,9	20,8	22,9	19,4	18,5	17,6	20,6
Загальні збори	23,9	13,6	20,2	6,9	14,3	36,2	14,6	19,3
Електронні петиції	11,3	6,6	7,6	3,5	8,4	3,0	7,0	8,3
Звернення громадян	3,9	9,5	6,5	1,4	5,7	8,9	5,3	6,8
Благодійництво для місцевих мешканців	8,4	5,0	4,7	5,0	6,1	4,2	5,4	6,3
Громадські слухання	6,7	3,4	4,2	1,5	4,1	5,3	5,2	3,5
Місцеві ініціативи	3,6	2,6	3,6	4,8	3,3	4,5	3,0	3,8
Запити на публічну інформацію	1,7	3,1	2,8	2,4	2,6	2,0	2,1	2,9
Активна діяльність у місцевих громадських організаціях	4,6	1,2	2,8	1,1	2,6	2,0	2,0	3,0
Підготовка проєктів на бюджет участі / громадський бюджет	7,1	0,0	0,5	0,6	2,5	0,0	1,8	2,5
Консультації з громадськістю	0,9	1,6	1,8	4,0	1,6	3,0	2,0	1,6
Органи самоорганізації населення	2,4	0,8	0,5	1,2	1,3	0,6	1,1	1,3
Консультативно-дорадчі органи	1,3	0,0	0,6	0,2	0,5	0,5	0,3	0,8
Громадська експертиза	0,6	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0	0,0	0,3

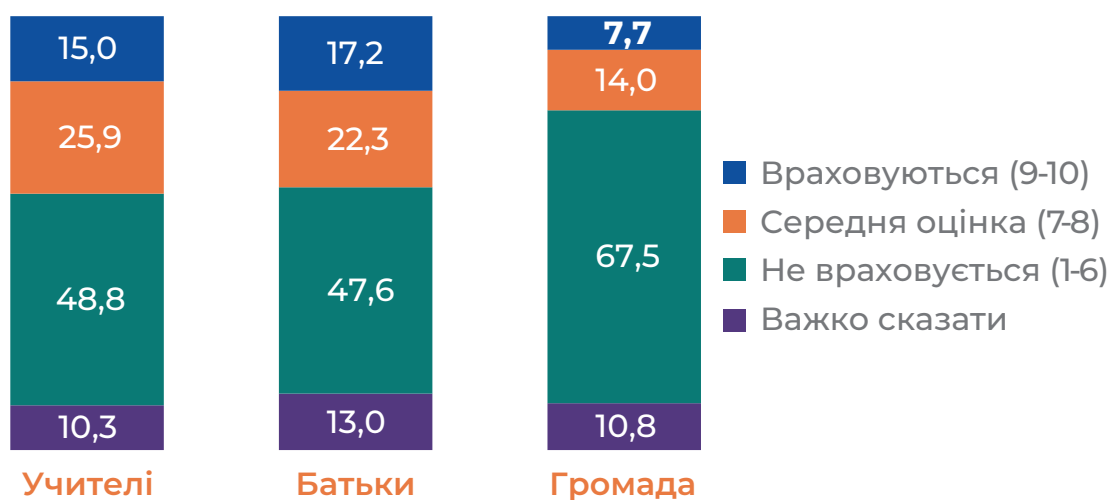
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Мешканці громади, якими можливостями користувалися за останні 12 місяців								
Інші	0,6	0,1	0,0	0,8	0,3	0,3	0,4	0,2
Жодна з вище перелічених	17,1	18,6	10,8	31,8	18,3	16,5	21,8	14,9
Важко сказати	3,2	0,6	0,5	1,3	1,5	0,6	1,3	1,5

7.8. Врахування інтересів

Учителі, батьки й мешканці громади скептично оцінюють врахування інтересів громадян у планах місцевого розвитку: лише 8–15 % вважають, що вони враховуються. Ще 14–26 % дають посередні оцінки. 49–67,5 % вважають, що інтереси не враховуються. Найменш скептичні вчителі (серед яких 49 % вважають, що не враховуються), найбільш скептичні – мешканці громади загалом (67,5 %).

Діаграма 7.8.1

Врахування інтересів громадян у планах місцевого розвитку (за 10-бальною шкалою)

За словами респондентів-керівників ЗО, 81 % часто враховує пропозиції батьків під час ухвалення управлінських рішень, 78 % – учнів.

Діаграма 7.8.2

Враховання пропозицій батьків / учнів під час ухвалення управлінських рішень (керівники ЗО)

У Таблиці 7.8.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 7.8.1

Враховання інтересів: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Керівники ЗО, врахування пропозицій батьків			
Часто	75,0	77,8	82,8
Час від часу	18,8	17,8	12,5
Керівники ЗО, врахування пропозицій учнів			
Часто	87,5	66,7	81,3
Час від часу	12,5	26,7	14,1
Учителі, врахування інтересів громадян у планах розвитку			
Враховуються (9–10)	24,3	13,3	12,5
Середня оцінка (7–8)	24,3	30,1	21,6
Не враховуються (1–6)	40,5	52,2	52,8
Важко сказати	10,8	4,4	13,1

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Батьки, врахування інтересів громадян у планах розвитку			
Враховуються (9–10)	21,9	15,4	16,8
Середня оцінка (7–8)	25,1	23,2	21,2
Не враховуються (1–6)	40,9	48,4	48,7
Важко сказати	12,1	13,0	13,3
Мешканці громади, врахування інтересів громадян у планах розвитку			
Враховуються (9–10)	8,8	13,3	6,8
Середня оцінка (7–8)	17,5	13,0	15,6
Не враховуються (1–6)	60,0	60,0	70,7
Важко сказати	13,8	13,8	7,0

У Таблиці 7.8.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 7.8.2

Врахування інтересів: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО, врахування пропозицій батьків								
Часто	88,9	83,6	70,3	71,1	79,9	82,1	75,8	83,4
Час від часу	11,1	14,7	14,6	22,6	15,6	13,5	23,0	10,8

Керівники ЗО, врахування пропозицій учнів								
Часто	87,8	82,7	61,4	64,8	78,3	77,6	74,2	79,4
Час від часу	12,2	11,5	26,4	28,9	18,7	15,7	21,2	15,1
Учителі, врахування інтересів громадян у планах розвитку								
Враховуються (9–10)	11,6	17,5	16,0	16,1	11,4	17,6	20,7	14,4
Середня оцінка (7–8)	30,2	21,7	26,2	24,4	23,6	27,6	29,4	25,5
Не враховуються (1–6)	43,5	50,0	54,1	51,1	55,3	44,1	38,9	49,8
Важко сказати	14,7	10,8	3,7	8,3	9,8	10,7	10,9	10,3
Батьки, врахування інтересів громадян у планах розвитку								
Враховуються (9–10)	20,1	16,5	17,9	13,3	15,0	21,7	17,7	17,1
Середня оцінка (7–8)	25,3	19,1	22,0	26,0	20,9	25,1	31,9	20,7
Не враховуються (1–6)	41,2	50,9	46,6	50,3	50,0	42,5	44,2	48,1
Важко сказати	13,4	13,5	13,5	10,4	14,1	10,7	6,1	14,1
Мешканці громади, врахування інтересів громадян у планах розвитку								
Враховуються (9–10)	12,2	6,0	8,0	2,5	5,9	19,7	5,1	9,9
Середня оцінка (7–8)	18,9	10,6	11,9	16,1	13,5	17,0	12,5	15,2
Не враховуються (1–6)	56,7	75,0	72,8	60,9	69,4	54,9	71,3	64,3
Важко сказати	12,2	8,3	7,4	20,6	11,2	8,3	11,1	10,6

7.9. Громадська активність

Більшість респондентів-мешканців громади (77 %) стверджує, що вони цікавляться принаймні деякими справами громади, з них усіма або найважливішими цікавляться 60 %.

Діаграма 7.9.1

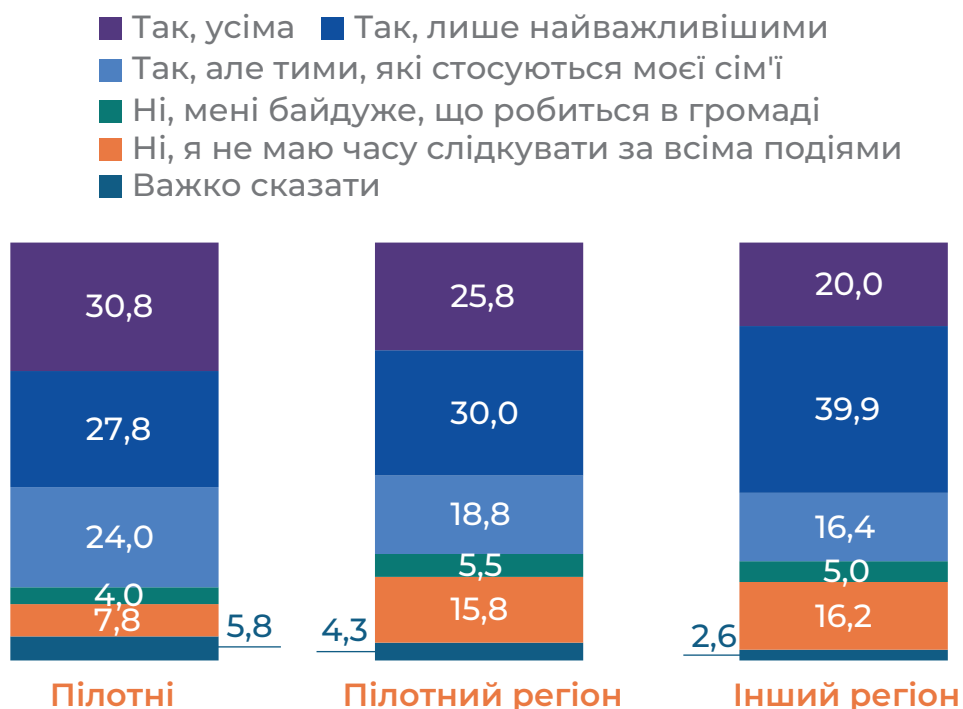
Зацікавлення справами громади (мешканці громади)

На Діаграмі 7.9.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Діаграма 7.9.2

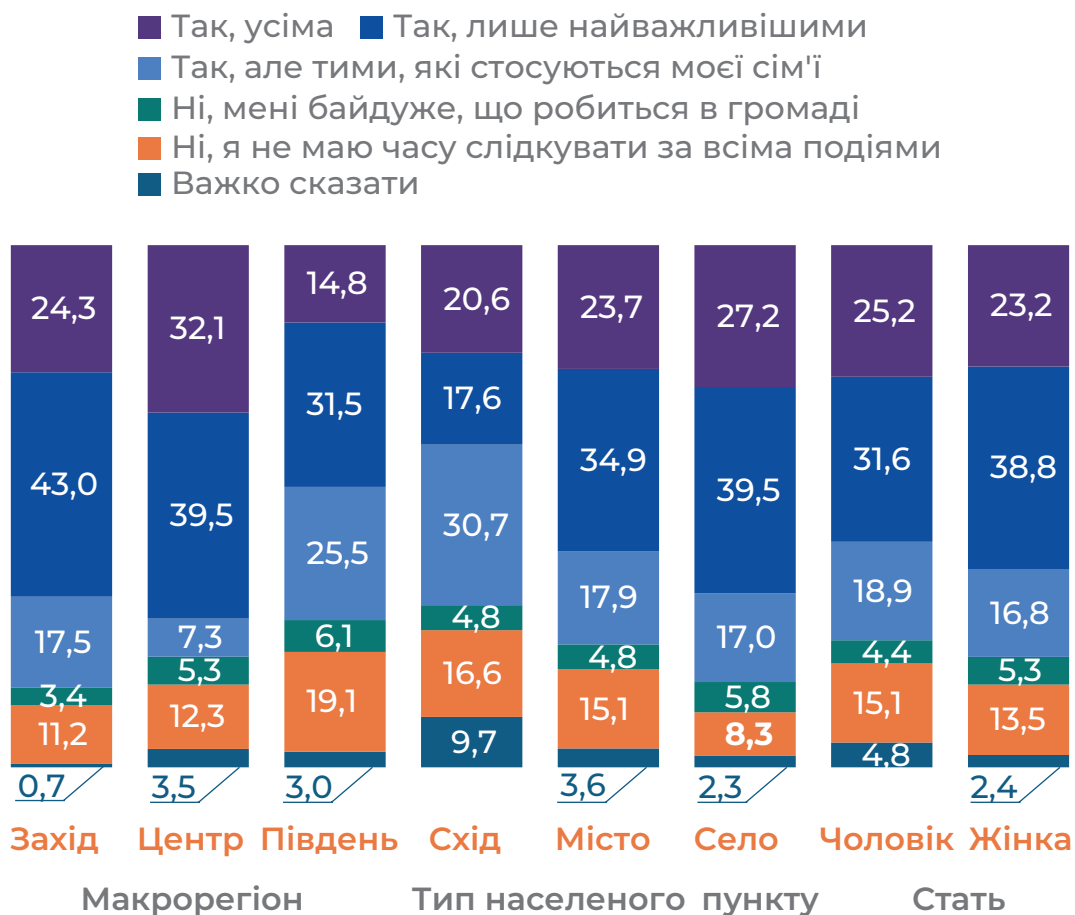
Зацікавлення справами громади (мешканці громади): тип громади

На Діаграмі 7.9.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі респондентів.

Діаграма 7.9.3

Зацікавлення справами громади (мешканці громади): макрорегіон, тип населеного пункту й стать

8. УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ

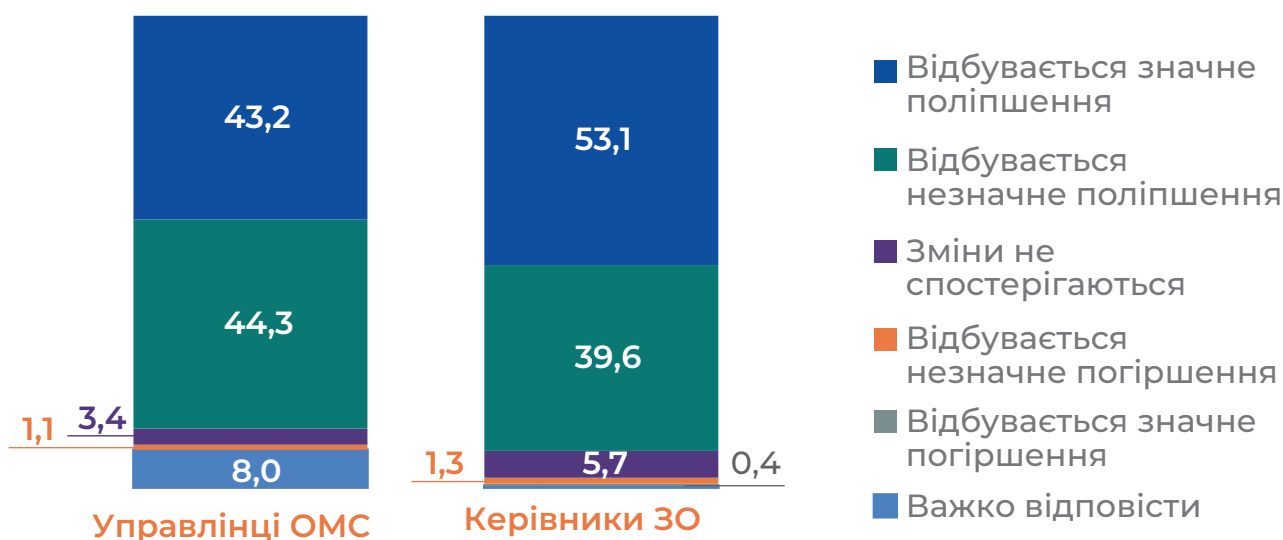
8.1. Рівень модернізації освітнього процесу

Більшість управлінців ОМС (88 %) і керівників ЗО (93 %) відзначає позитивні зміни в модернізації освітньої інфраструктури, які сталися протягом останніх трьох років. Погіршення в цій сфері помітили не більше ніж 1–2 % опитаних.

Серед оцінок учителів і батьків поточного рівня модернізації освітньої інфраструктури (створення нового освітнього простору тощо) в ЗО найбільш поширені середні – так вважають 60 % учителів

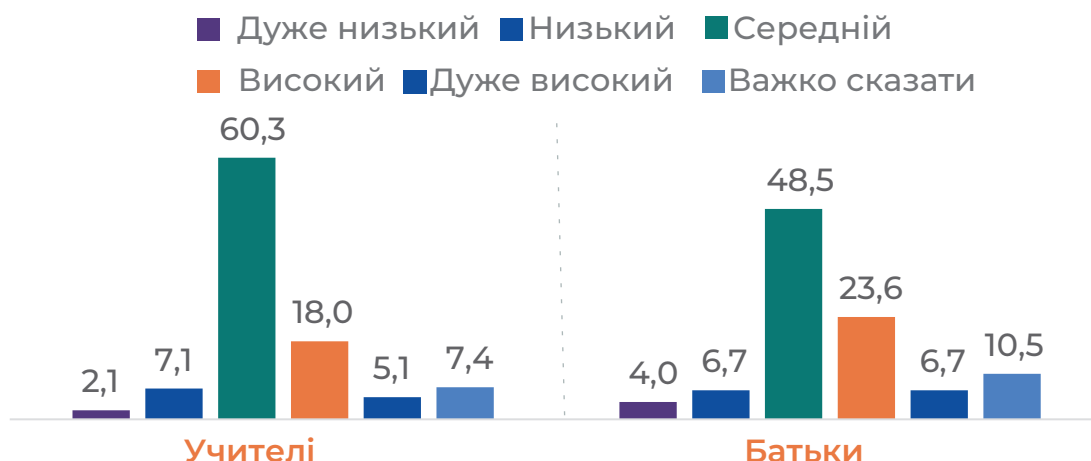
Діаграма 8.1.1

Оцінка змін модернізації освітньої інфраструктури (новий освітній простір тощо) протягом останніх трьох років

Діаграма 8.1.2

Оцінка поточного рівня модернізації освітньої інфраструктури ЗО

і 49 % батьків. Високо або дуже високо оцінили рівень модернізації 23 % вчителів і 30 % батьків. Низьким / дуже низьким рівень модернізації назвали 9 % учителів та 11 % батьків школярів.

Учні запитували про забезпечення сучасних умов для занять. Найкраща ситуація із забезпеченням умов для спортивних занять, оскільки 94 % учнів повідомили, що в ЗО є спортивне / ігрове поле для занять. Загалом 79 % опитаних учнів зазначили, що в ЗО є приміщення для занять працею, музикою або художньою творчістю, а також сучасне комп'ютерне обладнання.

Діаграма 8.1.3

Забезпечення сучасних умов для занять у ЗО (учні)

Найгірша ситуація з наявністю місць, де можна займатися в позаурочний час разом з іншими учнями (наприклад, попрацювати разом над проєктом). Про існування такої можливості повідомила половина учнів.

Серед учнів 8–11 класів 43 % займаються в гуртках, секціях або на факультативних заняттях у своїй школі, дещо більше (52 %) учнів займаються в гуртках, секціях або на факультативних заняттях поза школою.

Серед усіх учнів середній рівень задоволеності додатковими заняттями у своїй школі становить 4,9 бала, а заняттями поза школою – 5,1 бала. Оцінка вимірювалася за шкалою від 1 – незадоволений (-а) до 7 – задоволений (-а).

Серед учнів, які відвідують додаткові заняття у своїй школі, рівень задоволеності становить 5,7 бала. Серед тих, хто відвідує заняття поза школою, – 6,1 бала.

У Таблиці 8.1.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Модернізація освітньої інфраструктури: тип громади

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Управлінці ОМС, оцінка змін за останні 3 роки			
Відбувається значне поліпшення	66,7	41,2	35,9
Відбувається незначне поліпшення	26,7	41,2	53,8
Зміни не спостерігаються	0,0	8,8	0,0
Відбувається незначне погіршення	6,7	0,0	0,0
Відбувається значне погіршення	0,0	0,0	0,0
Важко відповісти	0,0	8,8	10,3
Керівники ЗО, оцінка змін за останні 3 роки			
Відбувається значне поліпшення	56,3	60,0	42,2
Відбувається незначне поліпшення	43,8	35,6	46,9
Зміни не спостерігаються	0,0	2,2	9,4
Відбувається незначне погіршення	0,0	0,0	1,6
Відбувається значне погіршення	0,0	2,2	0,0
Важко відповісти	0,0	0,0	0,0
Учителі, оцінка поточного рівня			
Дуже низький	0,0	0,9	2,3
Низький	8,1	8,8	6,3
Середній	54,1	61,9	61,9
Високий	24,3	21,2	17,0
Дуже високий	10,8	4,4	2,8
Важко сказати	2,7	2,7	9,7

Батьки, оцінка поточного рівня			
Дуже низький	2,4	2,9	5,0
Низький	8,1	5,8	7,2
Середній	44,5	49,5	48,7
Високий	26,7	24,7	22,5
Дуже високий	8,1	8,0	5,0
Важко сказати	10,1	9,1	11,6
Учні, забезпечення умов (частка відповідей «так»)			
Спортивне / ігрове поле, де можна займатися спортом	94,2	94,2	94,1
Майстерня / приміщення для художньої творчості або музичних занять	72,0	82,1	76,2
Місце, де можна займатися в позаурочний час разом з іншими учнями (наприклад, попрацювати разом над яким-небудь проєктом)	53,5	53,3	49,6
Інтернет достатньої якості для навчання	51,5	59,7	59,6
Сучасне комп'ютерне обладнання, обладнання для демонстрації відеоматеріалів (наприклад, LCD-екран, кіноекран тощо)	82,1	83,0	73,1
Стимулювання обдарованих учнів	53,5	51,9	57,8
Умови для безперешкодного навчання дітей з особливими освітніми потребами	65,9	52,4	58,9
Частка учнів, які займаються в гуртках, секціях або на факультативних заняттях			
У своїй школі	40,7	49,0	42,2
Поза школою	54,3	51,2	48,2
Середній рівень задоволеності учнів додатковими заняттями (min-1, max-7)			
У своїй школі	4,7	4,9	4,8
Поза школою	5,3	5,0	5,0

У Таблиці 8.1.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.1.2

Інформування громадян: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС, оцінка змін за останні 3 роки								
Відбувається значне поліпшення	37,0	43,5	42,9	52,9	42,6	44,4	41,2	43,7
Відбувається незначне поліпшення	48,1	52,2	47,6	23,5	49,2	33,3	52,9	42,3
Зміни не спостерігаються	7,4	0,0	0,0	5,9	1,6	7,4	0,0	4,2
Відбувається незначне погіршення	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	3,7	0,0	1,4
Відбувається значне погіршення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Важко відповісти	3,7	4,3	9,5	17,6	6,6	11,1	5,9	8,5
Керівники ЗО, оцінка змін за останні 3 роки								
Відбувається значне поліпшення	67,7	39,4	56,1	42,2	47,6	57,0	61,9	49,4
Відбувається незначне поліпшення	31,2	46,6	37,8	48,4	47,6	33,9	32,3	42,7
Зміни не спостерігаються	1,1	14,0	0,0	6,3	3,9	6,9	5,8	5,6
Відбувається незначне погіршення	0,0	0,0	6,1	0,0	0,0	2,2	0,0	1,8
Відбувається значне погіршення	0,0	0,0	0,0	3,1	0,9	0,0	0,0	0,5
Важко відповісти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Учителі, оцінка поточного рівня								
Дуже низький	4,3	0,6	1,3	1,4	1,5	2,6	0,0	2,4

Низький	4,7	9,8	6,3	7,8	6,7	7,3	9,1	6,8
Середній	68,5	61,5	49,9	51,6	60,0	60,5	58,9	60,4
Високий	12,9	16,0	22,8	29,9	22,4	14,9	21,0	17,7
Дуже високий	2,6	4,5	12,3	1,4	3,5	6,3	1,5	5,5
Важко сказати	6,9	7,7	7,4	7,8	5,8	8,5	9,4	7,2
Батьки, оцінка поточного рівня								
Дуже низький	2,9	4,6	5,0	2,2	4,8	2,2	3,5	4,0
Низький	4,9	7,1	5,2	10,7	7,7	4,6	5,6	6,8
Середній	48,2	50,2	44,8	50,6	49,2	47,2	46,8	48,8
Високий	28,0	21,3	23,8	22,4	21,9	27,2	25,2	23,4
Дуже високий	5,8	5,6	9,9	5,9	5,5	9,2	10,9	6,0
Важко сказати	10,2	11,2	11,4	8,1	11,0	9,7	8,1	10,9
Учні, забезпечення умов (частка відповідей «так»)								
Спортивне / ігрове поле, де можна займатися спортом	93,5	94,8	93,1	95,3	94,2	94,1	93,2	95,4
Майстерня / приміщення для художньої творчості або музичних занять	79,1	83,4	76,3	73,8	80,9	76,0	81,2	78,5
Місце, де можна займатися в позаурочний час разом з іншими учнями (наприклад, попрацювати разом над яким-небудь проєктом)	49,2	47,8	54,3	51,8	48,1	54,7	53,1	48,8
Інтернет достатньої якості для навчання	54,5	52,7	69,2	57,1	55,2	62,7	60,2	56,7
Сучасне комп'ютерне обладнання, обладнання для демонстрації відеоматеріалів (наприклад, LCD-екран, кіноекран тощо)	75,1	78,0	81,5	81,8	79,9	76,3	78,3	79,7
Стимулювання обдарованих учнів	57,2	52,3	57,4	49,9	52,8	57,3	53,5	55,2

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учні, забезпечення умов (частка відповідей «так»)								
Умови для безперешкодного навчання дітей з особливими освітніми потребами	58,0	58,5	60,5	51,9	58,0	57,6	61,4	56,0
Частка учнів, які займаються в гуртках, секціях або на факультативних заняттях								
У своїй школі	44,0	44,5	46,0	35,2	39,9	50,4	45,9	42,0
Поза школою	47,6	51,2	53,3	56,9	55,0	44,9	48,3	54,0
Середній рівень задоволеності учнів додатковими заняттями (min-1, max-7)								
У своїй школі	4,8	4,8	5,2	4,7	4,8	4,9	4,9	4,8
Поза школою	5,0	5,1	5,2	5,3	5,3	4,8	5,1	5,2

8.2. Безпечне освітнє середовище

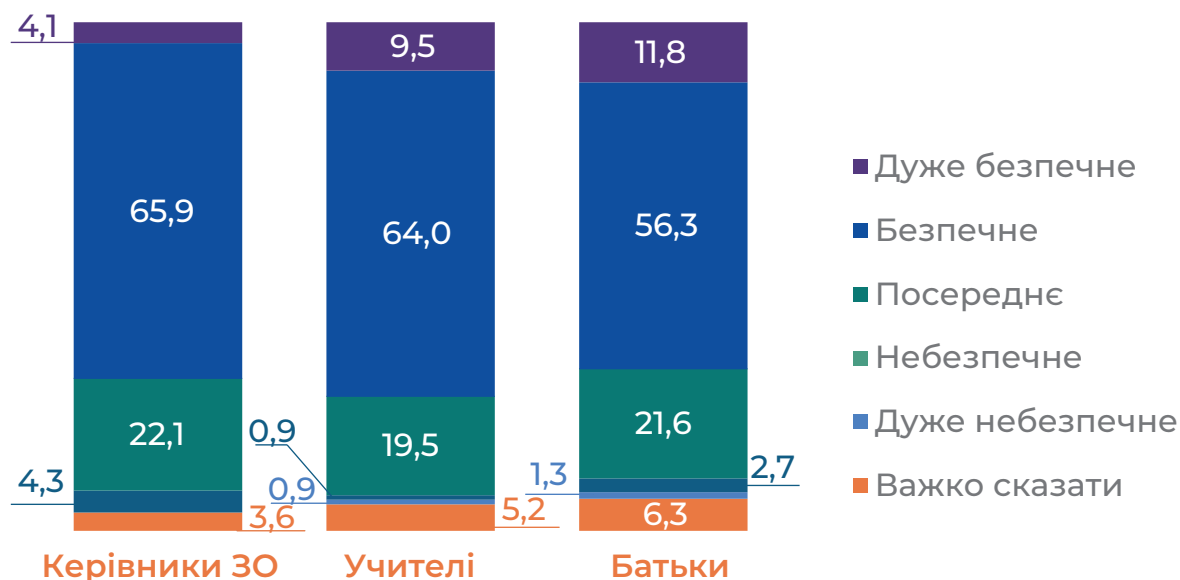
Управлінці ОМС і керівники ЗО вважають основною перешкодою для створення безпечного освітнього середовища недостатнє фінансування, застарілу матеріально-технічну базу ЗО та стан будівель, які потребують ремонту, а іноді й реконструкції. Про це свідчать відповіді на відкрите запитання (див. Таблицю 8.2.1).

Серед інших проблем управлінці ОМС найбільше наголошують на конфліктах, які виникають серед учасників освітнього процесу, проблемах насильства та девіації, а також обладнанні ЗО сучасними засобами пожежної безпеки, системами оповіщення і відеоспостереження. Натомість керівники ЗО більше зосереджують увагу на організації навчання дітей з особливими освітніми потребами, проблемах охорони, огорожі та облаштуванні пришкольної території. Серед питань, які хвилюють, вони зазначили інтенсивний рух транспорту поблизу ЗО.

Серед оцінок рівня безпечності освітнього середовища для життя й розвитку дітей у ЗО переважають позитивні (див. Діаграму 8.2.1). Керівники ЗО, учителі й батьки безпечним або дуже безпечним освітнім середовищем вважають поточний рівень (68–74 % опитаних). Водночас 4 % керівників ЗО, 2 % вчителів і 4 % батьків вважають освітнє середовище тією чи іншою мірою небезпечним. Майже кожен п'ятий опитаний дав посередні оцінки.

Діаграма 8.2.1

Оцінки поточного рівня безпечності освітнього середовища для життя й розвитку дітей у ЗО

Таблиця 8.2.1

Основні проблеми, які виникають у створенні безпечного освітнього середовища для життя й розвитку дітей у ЗО

% у стовпчику	Управлінці ОМС	Керівники ЗО
Недостатнє фінансування, застаріла матеріально-технічна база, ремонт будівель школи	65,9	44,2
Організація навчання дітей з особливими освітніми потребами	6,8	12,5
Проблеми охорони, огорожі, рух транспорту, облаштування пришкольньої території	1,1	12,3
Конфлікти учасників освітнього процесу, фізичне і психічне насильство, девіація	12,5	8,5
Пожежна безпека, система оповіщення, відеоспостереження, сигналізація	10,2	6,3
Небезпеки в Інтернеті, залежність від гаджетів	3,4	6,7
Організація харчування, відповідність санітарним нормам	2,3	1,7
Близькість до зони ведення бойових дій	3,4	0,7

% у стовпчику	Управлінці ОМС	Керівники ЗО
Нестача кадрів: медичних і соціальних працівників, психологів, системних адміністраторів	1,1	3,2
Підвезення дітей	1,1	0,0
Інше	14,8	18,0
Важко сказати	5,7	2,9
Проблеми відсутні	2,3	9,9

У Таблиці 8.2.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.2.2

Створення безпечного освітнього середовища: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управлінці ОМС, основні проблеми			
Недостатнє фінансування, застаріла матеріально-технічна база, ремонт будівель школи	60,0	55,9	76,9
Проблеми охорони, огорожі, рух транспорту, облаштування пришкольної території	0,0	0,0	2,6
Конфлікти учасників освітнього процесу, фізичне і психічне насильство, девіація	20,0	8,8	12,8
Організація харчування, відповідність санітарним нормам	6,7	2,9	0,0
Організація навчання дітей з особливими освітніми потребами	6,7	5,9	7,7
Близькість до зони ведення бойових дій	6,7	2,9	2,6
Пожежна безпека, система оповіщення, відеоспостереження, сигналізація	13,3	11,8	7,7
Небезпеки в Інтернеті, залежність від гаджетів	6,7	5,9	0,0
Нестача кадрів: медичних і соціальних працівників, психологів, системних адміністраторів	0,0	0,0	2,6

Підвезення дітей	0,0	2,9	0,0
Інше	26,7	14,7	10,3
Важко сказати	6,7	8,8	2,6
Проблеми відсутні	0,0	2,9	2,6
Керівники ЗО, основні проблеми			
Недостатнє фінансування, застаріла матеріально-технічна база, ремонт будівель школи	25,0	57,8	48,4
Проблеми охорони, огорожі, рух транспорту, облаштування пришкільної території	6,3	13,3	12,5
Конфлікти учасників освітнього процесу, фізичне і психічне насильство, девіація	12,5	8,9	12,5
Організація харчування, відповідність санітарним нормам	6,3	2,2	3,1
Організація навчання дітей з особливими освітніми потребами	12,5	11,1	9,4
Близькість до зони ведення бойових дій	6,3	0,0	1,6
Пожежна безпека, система оповіщення, відеоспостереження, сигналізація	12,5	2,2	4,7
Небезпеки в Інтернеті, залежність від гаджетів	6,3	4,4	10,9
Нестача кадрів: медичних і соціальних працівників, психологів, системних адміністраторів	0,0	6,7	7,8
Підвезення дітей	0,0	0,0	0,0
Інше	25,0	15,6	15,6
Важко сказати	0,0	2,2	6,3
Відсутні	18,8	8,9	7,8
Керівники ЗО, оцінка поточного рівня безпечності			
Дуже небезпечне	0,0	0,0	0,0
Небезпечне	0,0	2,2	4,7
Посереднє	37,5	13,3	31,3
Безпечне	56,3	82,2	59,4

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Керівники ЗО, оцінка поточного рівня безпеки			
Дуже безпечно	6,3	0,0	1,6
Важко сказати	0,0	2,2	3,1
Учителі, оцінка поточного рівня безпеки			
Дуже небезпечно	0,0	0,0	1,8
Небезпечно	1,1	0,5	1,0
Посереднє	16,4	17,0	21,8
Безпечно	82,4	67,7	56,9
Дуже безпечно	0,0	12,3	10,2
Важко сказати	0,0	2,6	8,3
Батьки, оцінка поточного рівня безпеки			
Дуже небезпечно	0,4	1,1	1,3
Небезпечно	0,8	1,9	3,7
Посереднє	26,7	18,6	22,3
Безпечно	54,3	61,5	53,6
Дуже безпечно	11,7	11,9	11,6
Важко сказати	6,1	5,0	7,6

У Таблиці 8.2.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.2.3

Створення безпечного освітнього середовища: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

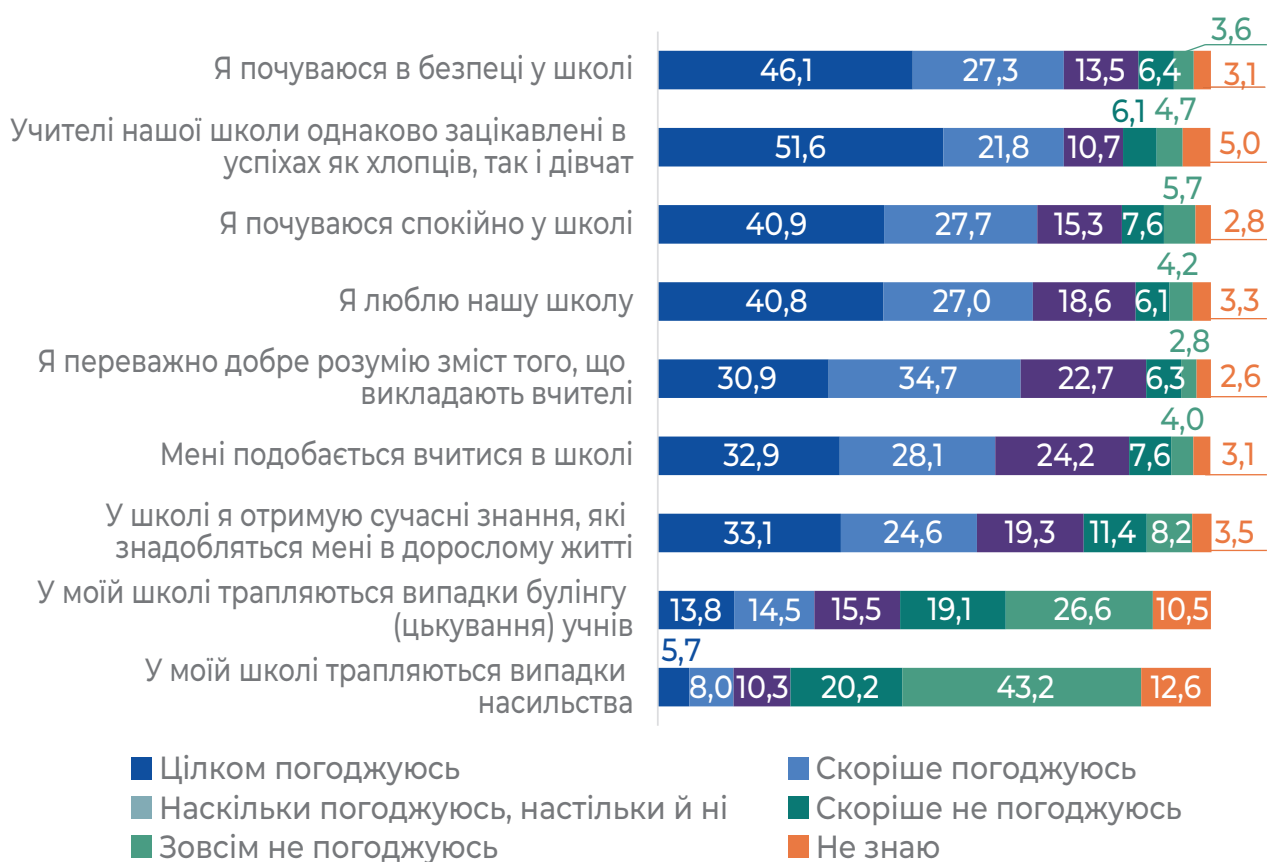
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС, основні проблеми								
Недостатнє фінансування, застаріла матеріально-технічна база, ремонт будівель школи	63,0	87,0	61,9	47,1	67,2	63,0	64,7	66,2
Проблеми охорони, огорожі, рух транспорту, облаштування пришкільної території	0,0	0,0	4,8	0,0	1,6	0,0	0,0	1,4
Конфлікти учасників освітнього процесу, фізичне і психічне насильство, девіація	22,2	0,0	23,8	0,0	8,2	22,2	11,8	12,7
Організація харчування, відповідність санітарним нормам	7,4	0,0	0,0	0,0	1,6	3,7	5,9	1,4
Організація навчання дітей з особливими освітніми потребами	14,8	4,3	0,0	5,9	6,6	7,4	5,9	7,0
Близькість до зони ведення бойових дій	0,0	0,0	0,0	17,6	4,9	0,0	0,0	4,2
Пожежна безпека, система оповіщення, відеоспостереження, сигналізація	14,8	13,0	9,5	0,0	11,5	7,4	11,8	9,9
Небезпеки в Інтернеті, залежність від гаджетів	7,4	0,0	0,0	5,9	3,3	3,7	0,0	4,2
Нестача кадрів: медичних і соціальних працівників, психологів, системних адміністраторів	0,0	0,0	0,0	5,9	1,6	0,0	0,0	1,4
Підвезення дітей	3,7	0,0	0,0	0,0	1,6	0,0	0,0	1,4
Інше	18,5	8,7	9,5	23,5	13,1	18,5	17,6	14,1

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС, основні проблеми								
Важко сказати	3,7	0,0	9,5	11,8	4,9	7,4	0,0	7,0
Відсутні	0,0	4,3	4,8	0,0	0,0	7,4	5,9	1,4
Керівники ЗО, основні проблеми								
Недостатнє фінансування, застаріла матеріально-технічна база, ремонт будівель школи	42,9	50,0	43,9	32,1	51,8	38,8	47,6	42,7
Проблеми охорони, огорожі, рух транспорту, облаштування пришкільної території	20,1	4,9	0,0	32,8	10,9	13,4	22,5	8,0
Конфлікти учасників освітнього процесу, фізичне і психічне насильство, девіація	3,2	13,8	11,8	3,1	14,1	4,5	6,6	9,3
Організація харчування, відповідність санітарним нормам	1,1	0,0	2,8	6,3	4,1	0,0	3,3	1,0
Організація навчання дітей з особливими освітніми потребами	19,0	7,4	6,1	19,5	7,8	15,9	5,8	15,4
Близькість до зони ведення бойових дій	0,0	0,0	0,0	6,3	1,8	0,0	1,2	0,5
Пожежна безпека, система оповіщення, відеоспостереження, сигналізація	0,0	8,3	15,0	3,1	2,3	9,0	7,8	5,6
Небезпеки в Інтернеті, залежність від гаджетів	4,2	7,4	6,1	13,2	7,0	6,5	2,5	8,5
Нестача кадрів: медичних і соціальних працівників, психологів, системних адміністраторів	4,2	0,0	2,8	9,4	7,6	0,0	2,5	3,5

Підвезення дітей	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інше	11,1	27,2	14,6	19,5	14,8	20,4	19,8	17,3
Важко сказати	1,1	1,6	6,1	6,3	3,9	2,2	5,6	1,8
Відсутні	9,0	13,1	8,5	6,3	10,8	9,3	1,8	13,3
Керівники ЗО, оцінка поточного рівня безпеки								
Дуже небезпечне	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Небезпечне	7,9	0,0	5,7	3,1	3,8	4,7	0,0	6,1
Посереднє	5,3	34,3	35,8	12,5	27,8	18,1	14,1	25,4
Безпечне	70,9	59,9	58,5	81,2	66,3	65,6	67,3	65,3
Дуже безпечне	7,9	4,1	0,0	0,0	0,0	7,0	9,3	1,9
Важко сказати	7,9	1,6	0,0	3,1	2,1	4,7	9,3	1,3
Учителі, оцінка поточного рівня безпеки								
Дуже небезпечне	2,2	0,6	0,0	0,0	0,5	1,3	0,0	1,1
Небезпечне	0,0	0,0	2,6	2,8	2,1	0,0	1,7	0,8
Посереднє	20,7	21,8	15,2	17,0	22,5	17,3	20,9	19,3
Безпечне	62,9	60,8	68,5	68,2	61,5	65,8	46,4	65,9
Дуже безпечне	6,9	11,6	12,4	5,5	9,2	9,6	21,8	8,1
Важко сказати	7,3	5,1	1,3	6,4	4,1	6,0	9,3	4,8
Батьки, оцінка поточного рівня безпеки								
Дуже небезпечне	0,9	1,2	1,9	1,0	1,2	1,3	1,7	1,2
Небезпечне	1,8	2,4	4,3	2,6	3,5	1,3	1,3	3,0
Посереднє	19,1	23,9	20,5	21,3	23,5	17,8	17,7	22,2
Безпечне	59,5	56,6	51,2	58,4	56,0	56,9	62,0	55,4
Дуже безпечне	13,4	8,9	14,9	11,5	9,5	16,5	14,2	11,4
Важко сказати	5,2	6,9	7,2	5,2	6,3	6,3	3,0	6,9

Діаграма 8.2.2

Згода учнів із твердженнями про перебування в школі

73 % учнів тією чи іншою мірою згодні, що відчувають безпеку в школі, 10 % з цим не погоджуються, а інші дали невизначені оцінки. Серед учнів 8–11 класів 69 % відчувають спокійно в школі (13 % з цим не згодні), 68 % люблять свою школу (10 % з цим не згодні), дещо меншій кількості (61 %) подобається вчитися в школі (12 % з цим не згодні). Водночас 28 % опитаних учнів погоджуються, що в їхній школі трапляються випадки булінгу (цькування) учнів, а вдвічі менше (14 %) стверджують, що в ЗО трапляються випадки насильства.

У Таблиці 8.2.4 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.2.4

Згода учнів із твердженнями про перебування в школі: тип громади

% відповідей «цілком погоджуюся» або «скоріше погоджуюся»

% згодних	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Мені подобається вчитися в школі	53,3	62,8	65,0
Я люблю нашу школу	58,6	70,1	71,4

Я почуваюся в безпеці в школі	68,9	75,4	75,9
Я почуваюся спокійно в школі	64,4	70,1	72,2
У школі я отримую сучасні знання, які знадобляться мені в дорослому житті	54,5	60,8	60,4
Я переважно добре розумію зміст того, що викладають учителі	60,9	65,5	68,2
Учителі нашої школи однаково зацікавлені в успіхах як хлопців, так і дівчат	74,0	73,3	74,7
У моїй школі трапляються випадки насильства	15,2	14,8	12,2
У моїй школі трапляються випадки булінгу (цькування) учнів	31,3	27,2	25,5

У Таблиці 8.2.5 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.2.5

Згода учнів із твердженнями про перебування в школі: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповідей «цілком погоджуюся» або «скоріше погоджуюся»

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Мені подобається вчитися в школі	62,6	57,0	69,7	55,5	57,6	68,2	63,2	60,6
Я люблю нашу школу	67,0	65,2	74,1	66,2	65,1	73,7	66,9	69,5
Я почуваюся в безпеці в школі	74,5	70,2	76,2	75,5	71,2	77,9	74,9	73,1
Я почуваюся спокійно в школі	70,1	63,3	76,3	68,0	65,3	75,4	73,2	66,3
У школі я отримую сучасні знання, які знадобляться мені в дорослому житті	57,1	53,1	66,8	56,1	53,6	66,2	59,8	57,4
Я переважно добре розумію зміст того, що викладають учителі	62,1	64,1	73,5	62,9	64,3	68,6	67,9	65,1

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі нашої школи однаково зацікавлені в успіхах як хлопців, так і дівчат	70,5	70,3	82,8	71,7	72,1	76,4	74,6	73,6
У моїй школі трапляються випадки насильства	13,4	14,9	11,6	14,6	14,1	12,8	14,1	13,0
У моїй школі трапляються випадки булінгу (цькування) учнів	27,6	31,8	23,9	27,0	30,6	23,5	25,6	29,8

Таблиця 8.2.6

Найнеобхідніші заходи для створення безпечного освітнього середовища для життя й розвитку дітей у ЗО

% у стовпчику	Управлінці ОМС	Керівники ЗО
Краще фінансування	75,0	74,1
Навчання учасників освітнього процесу заходів безпеки	52,3	54,7
Проведення внутрішнього аудиту	35,2	32,1
Розробка нормативно-правових актів	28,4	11,3
Створення та запровадження кодексу безпечного освітнього середовища	23,9	21,2
Створення відповідального органу / уповноваженої особи	19,3	24,3
Отримання повідомлень про ризики для дітей і реагування на них	18,2	27,2
Консультації з громадськістю	3,4	1,0
Інше	1,1	0,4
Важко відповісти	1,1	0,0

Управлінці ОМС і керівники ЗО демонструють подібні уявлення про пріоритетні заходи для створення безпечного освітнього середовища для життя й розвитку дітей у ЗО (див. Таблицю 8.2.6). Серед найбільш необхідних заходів, які потрібно вжити, слід виділити такі: краще фінансування (на користь висловилися 75 % управлінців ОМС і 74 % керівників ЗО), навчання учасників освітнього процесу заходів безпеки (відповідно 52 % управлінців ОМС і 55 % керівників ЗО), а також проведення внутрішнього аудиту в ЗО (відповідно 35 % управлінців ОМС і 32 % керівників ЗО). Єдина суттєва розбіжність, яка була виявлена, полягає в тому, що управлінці ОМС більш ніж у два рази частіше згадували розробку нормативно-правових актів, ніж керівники ЗО.

У Таблиці 8.2.7 дані наведені окремо для пілотних громад, для інших громад пілотних регіонів і для інших регіонів.

Таблиця 8.2.7

Найнеобхідніші заходи для створення безпечного освітнього середовища для життя й розвитку дітей у ЗО: тип громади

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Управлінці ОМС			
Розробка нормативно-правових актів	26,7	35,3	23,1
Створення та запровадження кодексу безпечного освітнього середовища	13,3	23,5	28,2
Створення відповідального органу / уповноваженої особи	13,3	20,6	20,5
Проведення внутрішнього аудиту	46,7	23,5	41,0
Консультації з громадськістю	6,7	5,9	0,0
Краще фінансування	86,7	73,5	71,8
Навчання учасників освітнього процесу заходів безпеки	60,0	44,1	56,4
Отримання повідомлень про ризики для дітей і реагування на них	26,7	11,8	20,5
Інше	0,0	0,0	2,6
Важко відповісти	0,0	2,9	0,0
Керівники ЗО			
Розробка нормативно-правових актів	18,8	17,8	9,4
Створення та запровадження кодексу безпечного освітнього середовища	37,5	28,9	15,6

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Управлінці ОМС			
Створення відповідального органу / уповноваженої особи	12,5	20,0	32,8
Проведення внутрішнього аудиту	50,0	26,7	20,3
Консультації з громадськістю	0,0	2,2	1,6
Краще фінансування	68,8	71,1	68,8
Навчання учасників освітнього процесу заходів безпеки	37,5	64,4	60,9
Отримання повідомлень про ризики для дітей і реагування на них	43,8	22,2	25,0
Інше	0,0	0,0	1,6
Важко відповісти	18,8	17,8	9,4

У Таблиці 8.2.8 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.2.8

Найнеобхідніші заходи для створення безпечного освітнього середовища для життя й розвитку дітей у 3О: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

<i>% у стовпчику</i>	<i>Макрорегіон</i>				<i>Тип</i>		<i>Стать</i>	
	<i>Захід</i>	<i>Центр</i>	<i>Південь</i>	<i>Схід</i>	<i>Місто</i>	<i>Село</i>	<i>Чоловік</i>	<i>Жінка</i>
Управлінці ОМС								
Розробка нормативно-правових актів	25,9	17,4	33,3	41,2	31,1	22,2	29,4	28,2
Створення та запровадження кодексу безпечного освітнього середовища	22,2	8,7	38,1	29,4	21,3	29,6	17,6	25,4

Створення відповідального органу / уповноваженої особи	22,2	13,0	23,8	17,6	19,7	18,5	17,6	19,7
Проведення внутрішнього аудиту	44,4	39,1	33,3	17,6	39,3	25,9	47,1	32,4
Консультації з громадськістю	3,7	0,0	4,8	5,9	3,3	3,7	0,0	4,2
Краще фінансування	77,8	87,0	61,9	70,6	75,4	74,1	64,7	77,5
Навчання учасників освітнього процесу заходів безпеки	51,9	52,2	42,9	64,7	50,8	55,6	41,2	54,9
Отримання повідомлень про ризики для дітей і реагування на них	14,8	13,0	19,0	29,4	21,3	11,1	0,0	22,5
Інше	0,0	4,3	0,0	0,0	0,0	3,7	5,9	0,0
Важко відповісти	0,0	0,0	0,0	5,9	1,6	0,0	5,9	0,0
Керівники ЗО								
Розробка нормативно-правових актів	4,2	21,4	8,5	9,4	14,4	9,2	15,4	9,6
Створення та запровадження кодексу безпечного освітнього середовища	22,2	18,9	17,1	32,1	25,3	18,2	29,7	17,6
Створення відповідального органу / уповноваженої особи	31,2	12,2	28,8	28,9	29,5	20,6	47,9	14,4
Проведення внутрішнього аудиту	37,0	27,9	35,8	22,6	22,7	38,8	25,3	35,0
Консультації з громадськістю	1,1	0,0	2,8	0,0	2,4	0,0	0,0	1,4
Краще фінансування	82,5	67,3	70,7	74,2	66,1	79,7	80,3	71,5
Навчання учасників освітнього процесу заходів безпеки	42,9	60,6	59,4	64,8	58,9	51,7	34,9	63,0
Отримання повідомлень про ризики для дітей і реагування на них	24,3	26,3	35,8	22,6	24,1	29,4	8,3	35,1
Інше	1,1	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,5
Важко відповісти	4,2	21,4	8,5	9,4	14,4	9,2	15,4	9,6

8.3. Доступність освіти

На думку управлінців ОМС, найбільше сприятимуть доступності освіти заходи із забезпечення якісними дорогами (63 %) і підвезення учнів і вчителів (51 %). До трійки заходів, які найчастіше згадували, увійшла оптимізація мережі ЗО, про це згадала половина опитаних управлінців ОМС. Керівники ЗО в забезпеченні доступності освіти роблять акцент на створенні умов для всебічного розвитку дітей через гуртки, секції, ЗПО тощо, на користь чого висловилися 56 % респондентів цієї групи. 42 % керівників ЗО зазначили забезпечення якісними дорогами і 33 % – підвезення учнів і вчителів до ЗО. 22 % опитаних керівників ЗО назвали першочерговим заходом для забезпечення доступності освіти оптимізацію мережі ЗО.

Управлінцям ОМС ставили відкрите запитання про проблеми, які виникають у процесі забезпечення доступності освіти (див. Діаграму 8.3.1). Найчастіше згадувалися проблеми, пов'язані з підвезенням учителів і дітей, – погані дороги, старі автобуси, необладнані зупинки тощо (34 %), а також фінансові проблеми (30 %).

Серед керівників ЗО 64 % опитаних оцінили рівень доступності освіти на 9–10 балів. Посередні оцінки (7–8 балів) надали 29 % керівників, а недоступною (оцінки 1–6 балів) освіту вважають 5 % керівників ЗО.

Таблиця 8.3.1

Заходи, які найбільше сприятимуть забезпеченню доступності освіти

% у стовпчику	Управлінці ОМС	Керівники ЗО
Забезпечення якісними дорогами	62,5	42,4
Підвезення учнів і вчителів до ЗО	51,1	33,1
Оптимізація мережі ЗО	50,0	22,0
Створення умов для всебічного розвитку дітей (гуртки, секції, ЗПО тощо)	36,4	56,2
Забезпечення архітектурної доступності ЗО для дітей з особливими потребами	33,0	29,9
Використання в освітньому процесі технологій дистанційного навчання	18,2	21,0
Створення інклюзивних класів (за необхідності) для дітей з особливими потребами	21,6	26,7
Створення умов для освіти дорослих	8,0	6,4
Інше	1,1	1,5
Важко відповісти	0,0	0,4

У Таблиці 8.3.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.3.2

Заходи, які найбільше сприятимуть забезпеченню доступності освіти: тип громади

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Управлінці ОМС			
Оптимізація мережі ЗО	40,0	58,8	46,2
Підвезення учнів і вчителів до ЗО	53,3	50,0	51,3
Забезпечення якісними дорогами	60,0	73,5	53,8
Забезпечення архітектурної доступності ЗО для дітей з особливими потребами	26,7	26,5	41,0
Створення інклюзивних класів (за необхідності) для дітей з особливими потребами	26,7	20,6	20,5
Створення умов для всебічного розвитку дітей (гуртки, секції, ЗПО тощо)	26,7	35,3	41,0
Створення умов для освіти дорослих	20,0	5,9	5,1
Використання в освітньому процесі технологій дистанційного навчання	20,0	5,9	28,2
Інше	0,0	0,0	2,6
Важко відповісти	0,0	0,0	0,0
Керівники ЗО			
Оптимізація мережі ЗО	18,8	20,0	17,2
Підвезення учнів і вчителів до ЗО	31,3	31,1	26,6
Забезпечення якісними дорогами	31,3	42,2	39,1
Забезпечення архітектурної доступності ЗО для дітей з особливими потребами	31,3	33,3	32,8
Створення інклюзивних класів (за необхідності) для дітей з особливими потребами	43,8	17,8	25,0
Створення умов для всебічного розвитку дітей (гуртки, секції, ЗПО тощо)	56,3	60,0	59,4
Створення умов для освіти дорослих	12,5	6,7	3,1

Використання в освітньому процесі технологій дистанційного навчання	25,0	24,4	26,6
Інше	6,3	0,0	1,6
Важко відповісти	0,0	2,2	0,0

У Таблиці 8.3.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.3.3

Заходи, які найбільше сприятимуть забезпеченню доступності освіти: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС								
Оптимізація мережі ЗО	44,4	60,9	38,1	58,8	50,8	48,1	58,8	47,9
Підвезення учнів і вчителів до ЗО	59,3	52,2	33,3	58,8	55,7	40,7	35,3	54,9
Забезпечення якісними дорогами	51,9	82,6	61,9	52,9	62,3	63,0	64,7	62,0
Забезпечення архітектурної доступності ЗО для дітей з особливими потребами	44,4	21,7	33,3	29,4	34,4	29,6	35,3	32,4
Створення інклюзивних класів (за необхідності) для дітей з особливими потребами	25,9	13,0	23,8	23,5	21,3	22,2	29,4	19,7
Створення умов для всебічного розвитку дітей (гуртки, секції, ЗПО тощо)	40,7	39,1	38,1	23,5	32,8	44,4	35,3	36,6
Створення умов для освіти дорослих	14,8	0,0	9,5	5,9	8,2	7,4	0,0	9,9
Використання в освітньому процесі технологій дистанційного навчання	3,7	0,0	47,6	29,4	19,7	14,8	17,6	18,3
Інше	0,0	4,3	0,0	0,0	0,0	3,7	5,9	0,0

Важко відповісти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Керівники ЗО								
Оптимізація мережі ЗО	28,0	24,6	11,4	16,4	17,5	25,2	46,5	11,8
Підвезення учнів і вчителів до ЗО	31,2	38,7	30,1	28,9	22,0	41,0	39,6	30,4
Забезпечення якісними дорогами	49,2	38,5	50,0	18,8	40,4	43,8	54,7	37,2
Забезпечення архітектурної доступності ЗО для дітей з особливими потребами	35,5	22,8	32,1	28,9	36,7	25,1	30,0	29,8
Створення інклюзивних класів (за необхідності) для дітей з особливими потребами	20,1	29,5	29,7	32,8	23,1	29,2	19,4	29,7
Створення умов для всебічного розвитку дітей (гуртки, секції, ЗПО тощо)	56,6	50,0	55,3	74,2	62,0	52,1	48,7	59,4
Створення умов для освіти дорослих	9,0	4,9	6,1	3,1	5,6	6,9	1,2	8,5
Використання в освітньому процесі технологій дистанційного навчання	16,4	22,1	26,4	21,9	28,2	16,0	21,9	20,7
Інше	1,1	0,0	0,0	10,1	0,9	2,0	4,0	0,5
Важко відповісти	1,1	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,5

Серед учителів маємо такі оцінки рівня доступності освіти: доступна (9–10 балів) – 69 %, середня оцінка (7–8 балів) – 23 %, а недоступною (оцінки 1–6 балів) освіту вважають 6 % учителів.

Серед батьків маємо такі оцінки рівня доступності освіти: доступна (9–10 балів) – 60 %, середня оцінка (7–8 балів) – 22 %, а недоступною (оцінки 1–6 балів) освіту вважають 13 % батьків.

Серед учнів маємо такі оцінки рівня доступності освіти: доступна (9–10 балів) – 53 %, середня оцінка (7–8 балів) – 16 %, а недоступною (оцінки 1–6 балів) освіту вважають 22 % учнів.

Таким чином, оцінки доступності освіти, на думку опитаних груп учасників освітнього процесу, становлять від 53 % (учні) до 69 % (учителі). Водночас якщо тільки 5–6 % працівників ЗО оцінили освіту у своєму закладі як недоступну, то серед батьків таких уже 13 %, а серед учнів – майже кожен п'ятий (22 %).

Діаграма 8.3.1

Проблеми, які виникають у процесі забезпечення доступності освіти (керівники ОМС)

У Таблиці 8.3.4 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.3.4

Оцінки поточного рівня доступності освіти в ЗО: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Керівники ЗО			
Доступна (9–10)	50,0	64,5	62,5
Посередня оцінка (7–8)	31,3	26,6	32,9
Недоступна (1–6)	6,3	8,8	4,8
Учителі			
Доступна (9–10)	56,7	78,8	67,6
Посередня оцінка (7–8)	40,5	15,9	20,5
Недоступна (1–6)	2,7	5,3	8,6

Батьки			
Доступна (9–10)	66,8	60,0	59,0
Посередня оцінка (7–8)	18,2	23,4	21,7
Недоступна (1–6)	12,1	13,0	13,0
Учні			
Доступна (9–10)	48,8	53,3	54,5
Посередня оцінка (7–8)	17,1	15,6	15,2
Недоступна (1–6)	26,0	20,6	22,0

У Таблиці 8.3.5 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.3.5

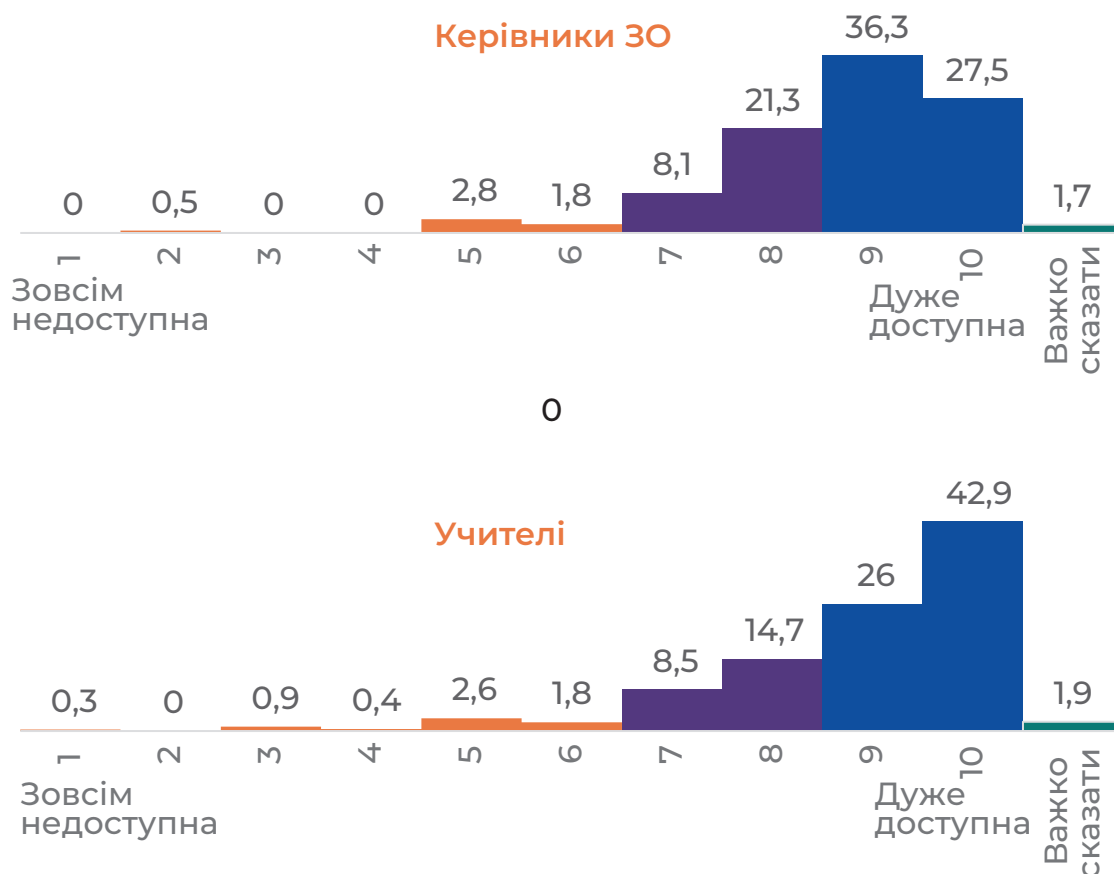
Оцінки поточного рівня доступності освіти в 3О: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

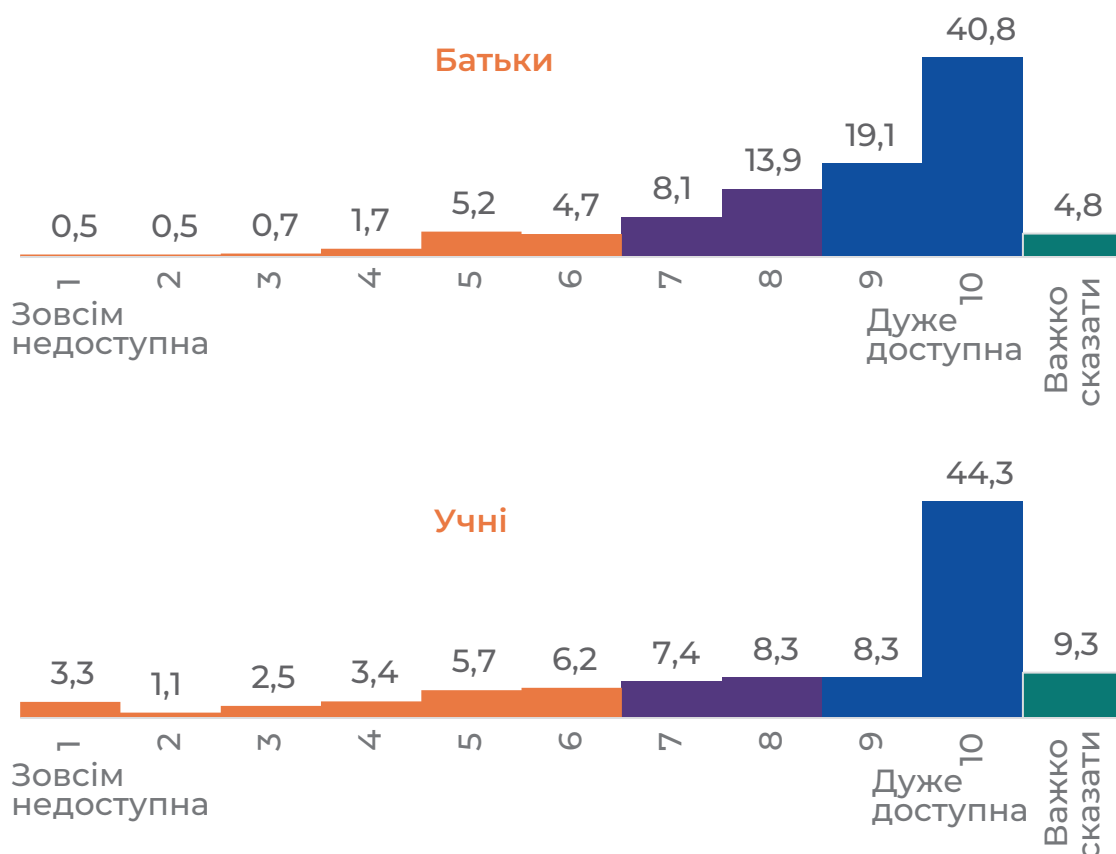
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники 3О								
Доступна (9–10)	66,7	61,5	70,7	48,4	60,5	66,1	55,2	67,3
Посередня оцінка (7–8)	33,4	25,4	20,7	45,3	29,6	29,4	37,8	25,9
Недоступна (1–6)	0,0	9,0	8,5	3,1	9,1	2,3	5,9	4,8
Учителі								
Доступна (9–10)	54,7	74,3	74,8	84,8	69,8	68,2	68,6	68,9
Посередня оцінка (7–8)	38,0	14,0	21,4	8,3	21,8	24,2	22,3	23,3
Недоступна (1–6)	4,8	8,4	3,9	6,9	6,6	5,6	9,2	5,7
Батьки								
Доступна (9–10)	58,5	56,1	64,3	65,1	58,7	62,5	61,6	59,6

% у стовпчику			Пілотні громади		Інші громади пілотних регіонів		Інші регіони	
Батьки								
Посередня оцінка (7–8)	23,0	23,4	19,7	20,0	22,6	20,5	24,3	21,6
Недоступна (1–6)	12,5	15,7	10,7	12,9	13,9	12,0	11,4	13,5
Учні								
Доступна (9–10)	51,7	49,5	58,3	53,4	51,5	55,1	50,8	54,0
Посередня оцінка (7–8)	16,6	16,3	14,3	15,4	16,2	14,9	16,8	14,9
Недоступна (1–6)	21,7	23,3	21,3	22,6	22,9	21,1	23,4	21,4

Діаграма 8.3.2

Оцінки поточного рівня доступності освіти в ЗО

8.4. Якість освіти

На думку управлінців ОМС і керівників ЗО, найбільше засновникам ЗО і керівникам ЗО в забезпеченні якості освіти допоможуть консультації (60–61 %) і запровадження інструментів моніторингу якості освіти (56–60 %). Окрім цього, 46 % управлінців ОМС і 35 % керівників ЗО вважають, що рекомендації ЦОВВ допоможуть у забезпеченні якості освіти (див. Діаграму 8.4.1).

У Таблиці 8.4.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.4.1

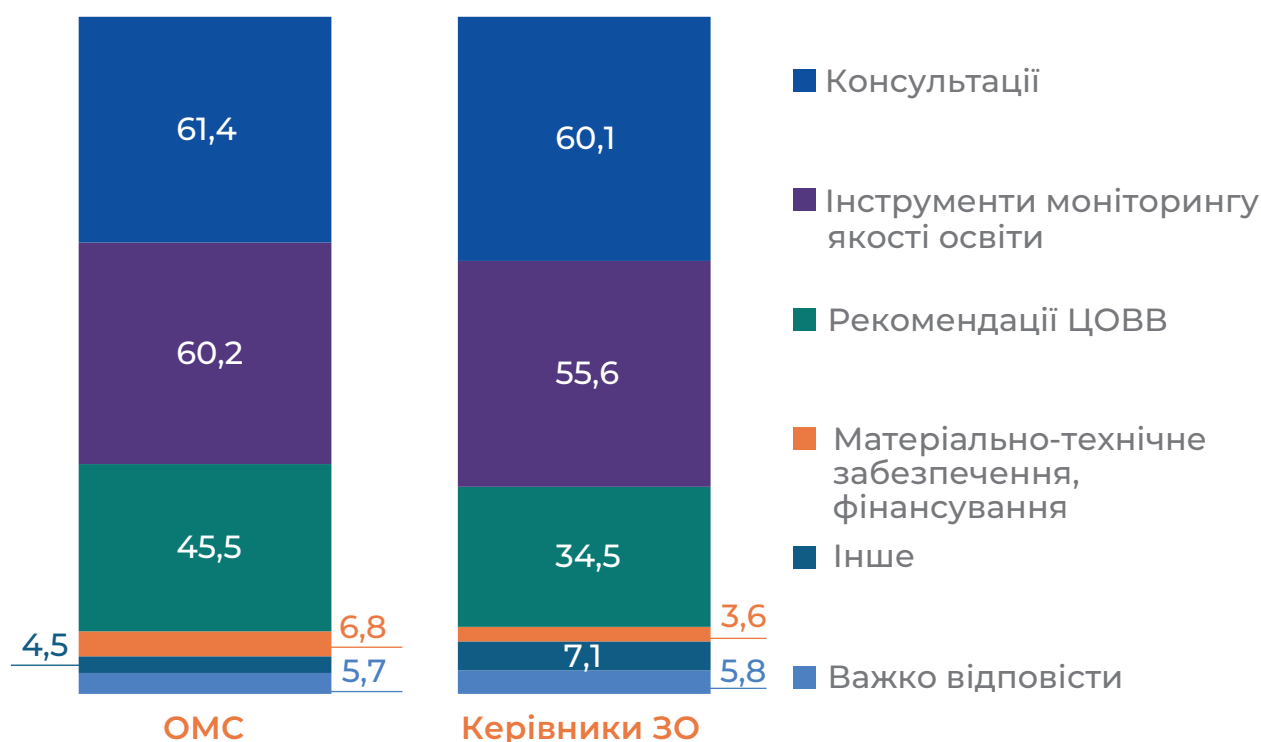
Заходи для забезпечення якості освіти: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управлінці ОМС			
Рекомендації ЦОВВ	53,3	44,1	43,6
Інструменти моніторингу якості освіти	80,0	52,9	59,0
Консультації	66,7	52,9	66,7

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управлінці ОМС			
Матеріально-технічне забезпечення, фінансування	13,3	5,9	5,1
Інше	0,0	8,8	2,6
Важко відповісти	0,0	2,9	10,3
Керівники ЗО			
Рекомендації ЦОВВ	25,0	35,6	37,5
Інструменти моніторингу якості освіти	68,8	62,2	50,0
Консультації	56,3	53,3	64,1
Матеріально-технічне забезпечення, фінансування	0,0	4,4	9,4
Інше	6,3	8,9	6,3
Важко відповісти	6,3	11,1	1,6

Діаграма 8.4.1

Заходи, які можуть допомогти засновникам / керівникам ЗО в забезпеченні якості освіти

У Таблиці 8.4.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.4.2

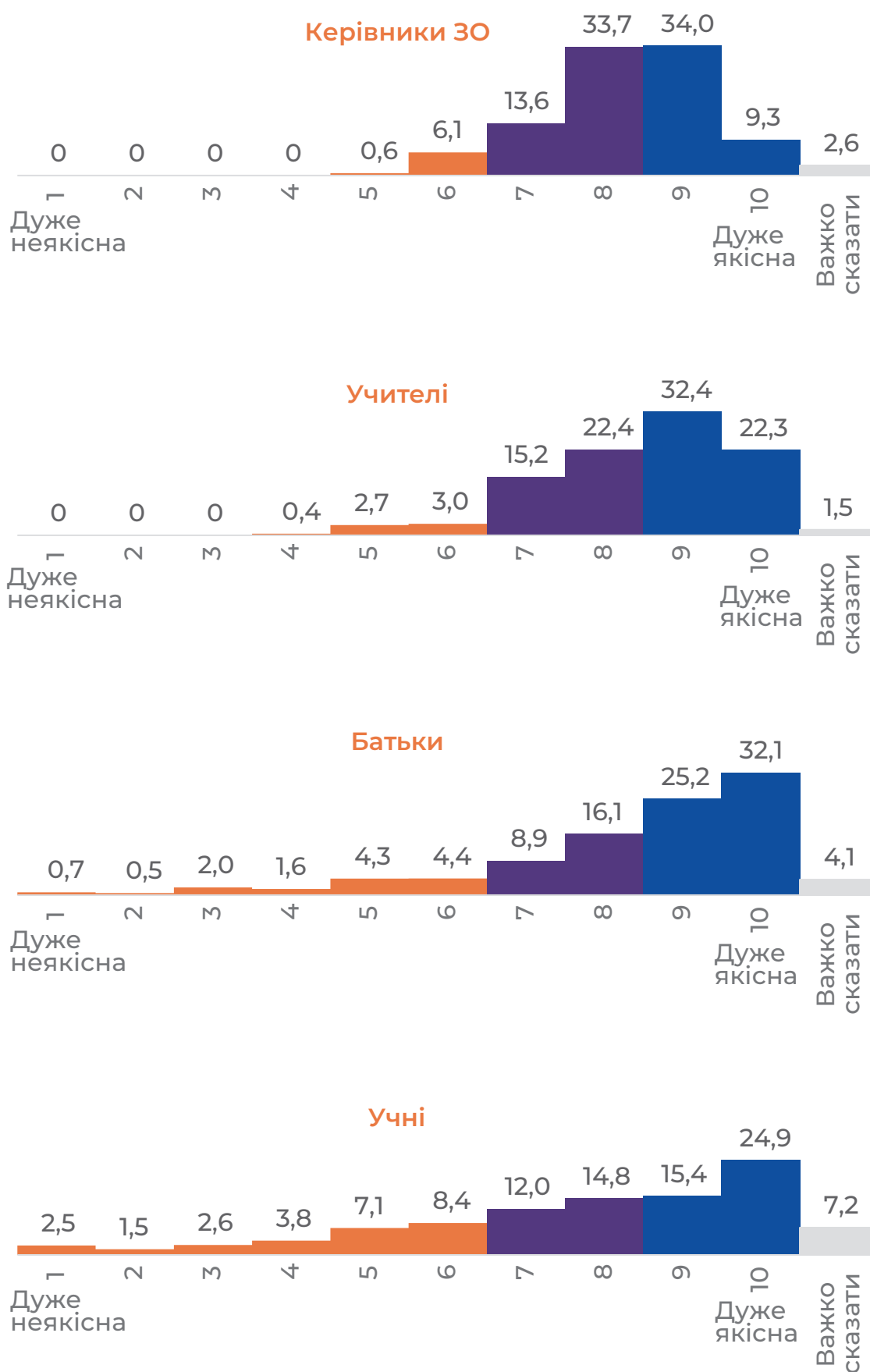
Заходи для забезпечення якості освіти: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС								
Рекомендації ЦОБВ	44,4	39,1	52,4	47,1	39,3	59,3	29,4	49,3
Інструменти моніторингу якості освіти	63,0	52,2	66,7	58,8	62,3	55,6	52,9	62,0
Консультації	63,0	56,5	57,1	70,6	63,9	55,6	64,7	60,6
Матеріально-технічне забезпечення, фінансування	0,0	4,3	14,3	11,8	6,6	7,4	5,9	7,0
Інше	7,4	8,7	0,0	0,0	4,9	3,7	17,6	1,4
Важко відповісти	7,4	4,3	9,5	0,0	6,6	3,7	5,9	5,6
Керівники ЗО								
Рекомендації ЦОБВ	42,3	28,6	32,1	32,1	38,0	32,0	45,5	29,9
Інструменти моніторингу якості освіти	57,7	49,1	58,9	61,7	57,5	54,3	56,9	55,1
Консультації	65,6	58,3	49,6	67,9	58,2	61,4	65,3	57,9
Матеріально-технічне забезпечення, фінансування	3,2	4,9	2,8	3,1	8,8	0,0	1,2	4,7
Інше	9,0	6,5	0,0	16,4	7,7	6,7	5,2	7,9
Важко відповісти	1,1	5,8	15,0	3,1	4,5	6,7	0,0	8,2

Менше ніж половина (43 %) керівників ЗО оцінила рівень якості освіти на 9–10 балів, тобто вони вважають освіту дуже якісною. Посередні оцінки (7–8 балів) надали 47 % керівників, а неякісною (оцінки 1–6 балів) освіту вважають 7 % керівників ЗО.

Серед учителів маємо такі оцінки рівня якості: дуже якісна (9–10 балів) – 55 %, посередня оцінка (7–8 балів) – 38 %, а неякісною (оцінки 1–6 балів) освіту вважають 6 % учителів.

Оцінки поточного рівня якості освіти в ЗО

Серед батьків маємо такі оцінки рівня якості освіти: якісна (9–10 балів) – 57 %, посередня оцінка (7–8 балів) – 25 %, а неякісною (оцінки 1–6 балів) освіту вважають 14 % батьків.

Найнижче якість освіти оцінили учні. Маємо такі оцінки: якісна (9–10 балів) – 40 %, посередня оцінка (7–8 балів) – 27 %, а неякісною (оцінки 1–6 балів) освіту назвав кожен четвертий учень (26 %).

Таким чином, якісною освітою вважають від 40 % (учні) до 57 % (батьки) опитаних. Водночас якщо тільки 6–7 % працівників ЗО оцінили освіту у своєму закладі як неякісну, то серед батьків таких уже 14 %, а серед учнів – 26 %.

У Таблиці 8.4.3 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.4.3

Оцінки поточного рівня якості освіти в ЗО: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Керівники ЗО			
Якісна (9–10)	37,5	42,2	45,3
Посередня оцінка (7–8)	50,0	42,2	53,1
Неякісна (1–6)	6,3	13,3	1,6
Учителі			
Якісна (9–10)	59,5	52,2	55,1
Посередня оцінка (7–8)	35,1	38,1	38,6
Неякісна (1–6)	2,7	9,7	4,0
Батьки			
Якісна (9–10)	60,7	58,5	56,0
Посередня оцінка (7–8)	21,5	26,6	25,3
Неякісна (1–6)	15,4	12,0	13,8
Учні			
Якісна (9–10)	32,6	43,2	42,2
Посередня оцінка (7–8)	27,3	25,0	27,3
Неякісна (1–6)	32,8	23,4	23,6

У Таблиці 8.4.4 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.4.4

Оцінки поточного рівня якості освіти в ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

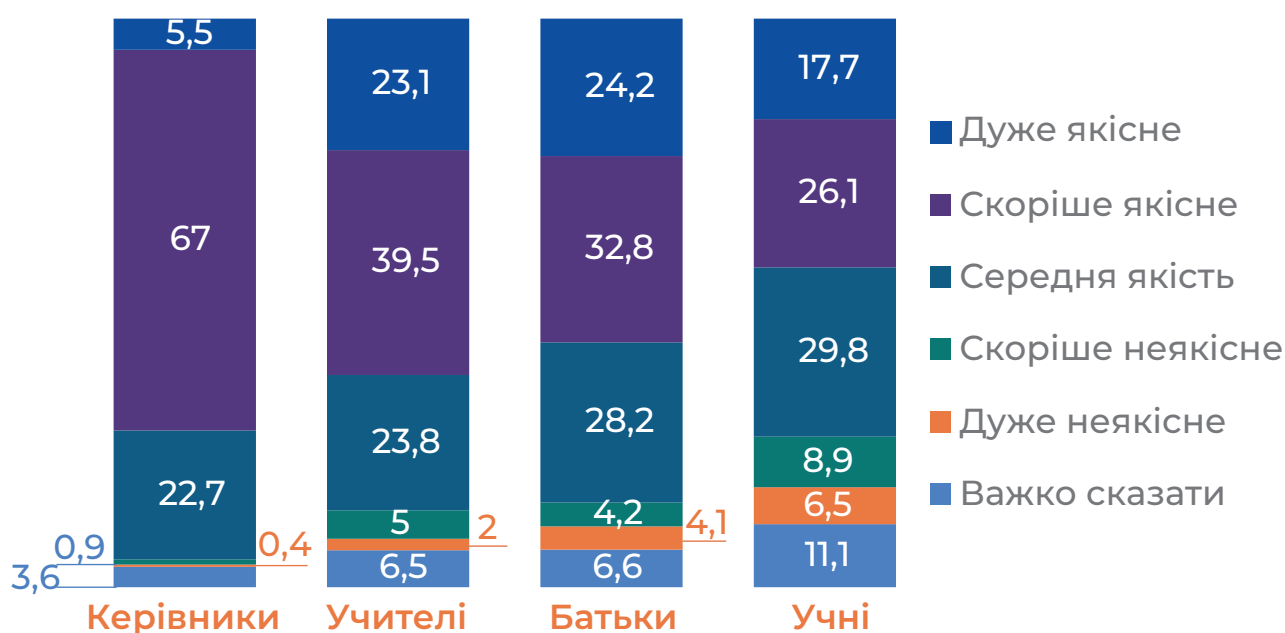
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО								
Якісна (9–10)	45,5	50,0	41,5	21,9	43,0	43,7	34,8	47,0
Посередня оцінка (7–8)	53,4	30,2	46,7	78,1	50,7	44,9	59,4	42,2
Неякісна (1–6)	1,1	15,7	5,7	0,0	6,4	6,9	5,8	7,0
Учителі								
Якісна (9–10)	50,0	55,9	53,4	68,2	50,6	57,7	44,1	55,9
Посередня оцінка (7–8)	41,4	37,1	36,5	30,4	40,8	35,4	41,3	37,3
Неякісна (1–6)	8,6	2,6	10,1	1,4	7,1	5,4	14,6	5,2
Батьки								
Якісна (9–10)	58,3	55,0	59,1	58,9	56,1	59,9	60,8	56,7
Посередня оцінка (7–8)	26,5	24,3	24,1	25,9	25,3	24,3	27,1	24,7
Неякісна (1–6)	11,7	15,5	12,2	13,8	14,3	12,2	9,7	14,2
Учні								
Якісна (9–10)	38,9	37,4	49,3	35,7	37,6	45,9	41,2	40,6
Посередня оцінка (7–8)	29,1	26,3	24,9	27,7	28,3	23,8	27,0	26,7
Неякісна (1–6)	24,0	29,0	20,4	28,6	27,6	21,9	23,5	26,5

8.5. Харчування

Якісним шкільне харчування вважають 73 % керівників ЗО, 63 % вчителів, 57 % батьків і 44 % учнів. Водночас претензії до якості харчування озвучує 1 % керівників ЗО, 7–8 % учителів і батьків, 15 % учнів. Отже, керівники ЗО дають найбільш позитивні, а учні – найбільш негативні оцінки якості харчування.

Діаграма 8.5.1

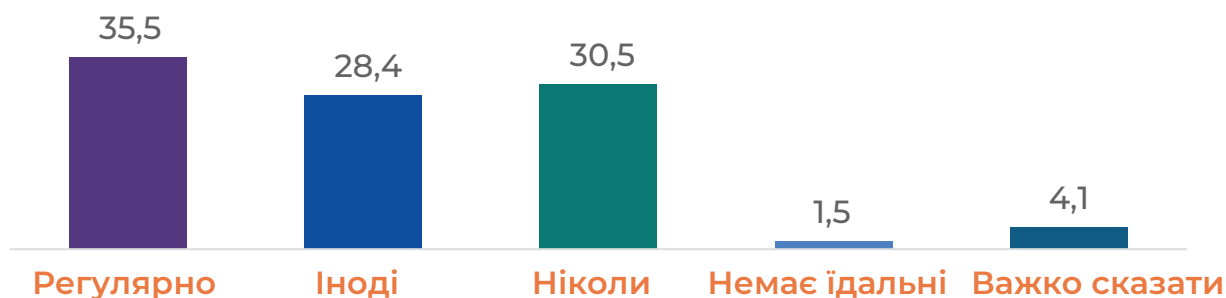
Оцінки рівня організації харчування в ЗО

Майже дві третини (64 %) учнів 8–11 класів ЗО харчуються в шкільних їдальнях хоча б час від часу, а майже третина учнів ніколи цього не робить переважно за власним бажанням (31 %), а також через відсутність їдальні (2 %).

Діаграма 8.5.2

Частота харчування учнів у шкільній їдальні

У середньому учні оцінюють організацію харчування в школі на 3,4 бала (де 1 означає дуже неякісне, а 5 – дуже якісне). Ті учні, які уникають харчування в шкільних їдальнях, значно нижче оцінюють його організацію, у середньому – 2,9 бала. Але навіть ті, хто там харчується, оцінюють організацію харчування лише на 3,7 бала. Є вірогідність, що учні оцінювали не організацію харчування, а якість їжі чи смак страв, які готують у шкільних їдальнях.

У Таблиці 8.5.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.5.1

Оцінка рівня організації харчування в ЗО: тип громади

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Керівники ЗО			
Дуже неякісне	0,0	0,0	1,6
Неякісне	0,0	2,2	1,6
Середня якість	50,0	22,2	21,9
Якісне	50,0	71,1	65,6
Дуже якісне	0,0	2,2	6,3
Важко сказати	0,0	2,2	3,1
Учителі			
Дуже неякісне	2,7	0,9	3,4
Неякісне	8,1	5,3	2,8
Середня якість	29,7	16,8	22,2
Якісне	40,5	45,1	42,6
Дуже якісне	10,8	25,7	23,3
Важко сказати	8,1	6,2	5,7
Батьки			
Дуже неякісне	4,0	3,5	4,8
Неякісне	6,1	3,7	4,9
Середня якість	38,5	22,8	28,4
Якісне	26,7	36,7	31,7
Дуже якісне	15,8	28,2	22,9

Важко сказати	8,9	5,1	7,4
Учні: організація харчування			
Дуже неякісне	6,6	7,5	5,5
Неякісне	10,1	9,4	7,6
Середня якість	35,4	25,5	27,8
Якісне	22,5	25,9	28,4
Дуже якісне	14,9	20,8	18,9
Важко сказати	10,6	10,9	11,8
Учні: частота харчування в їдальні			
Регулярно	30,1	45,5	36,1
Іноді	26,8	23,5	28,7
Ніколи	34,8	25,1	29,2
Немає їдальні	1,8	1,7	2,1
Важко сказати	6,6	4,2	4,0

У Таблиці 8.5.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.5.2

Оцінка рівня організації харчування в ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й статі

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО								
Дуже неякісне	1,1	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,5
Неякісне	0,0	1,6	0,0	3,1	2,1	0,0	0,0	1,3
Середня якість	17,5	24,6	26,4	25,8	26,0	20,3	26,6	21,0

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО								
Якісне	63,5	68,9	67,5	71,1	65,3	68,1	61,6	69,2
Дуже якісне	9,0	3,2	6,1	0,0	3,4	6,9	10,5	3,3
Важко сказати	9,0	1,6	0,0	0,0	2,2	4,7	1,2	4,6
Учителі								
Дуже неякісне	4,3	0,6	1,3	0,0	2,9	1,3	0,0	2,2
Неякісне	9,5	0,0	3,7	8,3	3,7	6,0	1,5	5,4
Середня якість	31,9	25,1	11,3	19,3	17,9	28,0	26,9	23,5
Якісне	30,5	42,8	47,7	41,9	48,2	33,4	49,2	38,5
Дуже якісне	14,2	29,0	26,2	27,7	21,7	24,1	14,2	24,1
Важко сказати	9,5	2,6	9,9	2,8	5,6	7,2	8,2	6,4
Батьки								
Дуже неякісне	6,2	2,7	4,0	4,5	4,5	3,3	3,6	4,2
Неякісне	5,9	2,9	3,4	5,8	4,9	2,6	3,5	4,3
Середня якість	25,0	30,2	23,2	35,7	30,0	24,3	20,8	29,3
Якісне	29,8	31,3	36,4	35,7	34,0	30,3	36,3	32,3
Дуже якісне	23,9	26,1	27,2	15,0	20,2	32,4	31,0	23,1
Важко сказати	9,1	6,7	5,9	3,2	6,3	7,2	4,9	6,8
Учні: організація харчування								
Дуже неякісне	5,3	7,4	5,0	8,3	6,8	5,9	6,6	6,3
Неякісне	9,0	8,7	4,6	15,7	10,3	5,9	8,1	9,1
Середня якість	27,3	31,2	28,6	31,5	33,2	22,7	27,4	31,5

Якісне	30,5	24,1	29,1	19,5	24,5	29,3	26,2	26,3
Дуже якісне	16,9	17,2	21,1	14,8	14,5	24,4	18,6	17,3
Важко сказати	10,9	11,3	11,5	10,2	10,7	11,8	13,2	9,5
Учні: частота харчування в їдальні								
Регулярно	35,6	34,7	34,9	38,4	28,9	49,3	38,4	34,0
Іноді	29,7	29,5	26,8	25,8	31,9	21,1	27,3	29,0
Ніколи	28,6	31,3	31,2	30,3	34,8	21,6	27,9	32,2
Немає їдальні	3,1	0,9	1,1	1,2	0,8	2,9	2,0	1,2
Важко сказати	2,9	3,6	6,0	4,2	3,6	5,1	4,5	3,6

Під час організації якісного харчування для управлінців ОМС основною проблемою є матеріально-технічний стан харчоблока та їдальні. Про це повідомили 68 % респондентів. Серед інших проблем найчастіше називали невиконання норм харчування й рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України (36 %), пошук і відбір надавачів послуг (31 %) і контроль за якістю продуктів (28 %).

Для керівників ЗО найбільше проблем також пов'язано з матеріально-технічним станом харчоблока / їдальні (52 %), умеблюванням їдальні (41 %), врахуванням побажань дітей, батьків, працівників закладу (31 %) і виконанням норм харчування й рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України (29 %).

У Таблиці 8.5.3 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.5.3

Сфери відповідальності, у яких виникає найбільше проблем під час організації якісного харчування в ЗО: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управлінці ОМС			
Пошук і відбір надавачів послуг громадського харчування	40,0	35,3	23,1
Матеріально-технічний стан харчоблока та їдальні	66,7	67,6	69,2
Дотримання санітарно-гігієнічних вимог у приміщеннях, де готується їжа, і їдальні	0,0	11,8	15,4

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управлінці ОМС			
Виконання норм харчування й рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України щодо здорового харчування в ЗО	20,0	44,1	35,9
Контроль за якістю продуктів, що надходять до їдальні, умовами їх зберігання, дотримання термінів реалізації і технології приготування страв	40,0	23,5	28,2
Затвердження меню й контроль за фактичним його виконанням	6,7	5,9	5,1
Дотримання санітарно-протиепідемічного режиму в харчоблоку та проходження обов'язкових медичних оглядів працівниками харчоблока	0,0	2,9	5,1
Організація зручного режиму харчування для всіх учнів школи	13,3	2,9	10,3
Регулярний моніторинг стану справ у їдальні, асортименту шкільних буфетів	0,0	0,0	0,0
Врахування побажань дітей, батьків, працівників закладу щодо поліпшення умов харчування, змін у меню	33,3	17,6	12,8
Транспортування продуктів	20,0	11,8	17,9
Забезпеченість їдальні меблями (у тому числі різних ростових груп), посудом	0,0	14,7	35,9
Інше	20,0	5,9	0,0
Важко відповісти	0,0	5,9	5,1
Керівники ЗО			
Пошук і відбір надавачів послуг громадського харчування	25,0	11,1	18,8
Матеріально-технічний стан харчоблока та їдальні	56,3	53,3	53,1
Дотримання санітарно-гігієнічних вимог у приміщеннях, де готується їжа, і їдальні	0,0	4,4	3,1
Виконання норм харчування й рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України щодо здорового харчування в ЗО	43,8	31,1	28,1
Контроль за якістю продуктів, що надходять до їдальні, умовами їх зберігання, дотримання термінів реалізації і технології приготування страв	31,3	8,9	10,9

Затвердження меню й контроль за фактичним його виконанням	6,3	11,1	3,1
Дотримання санітарно-протиепідемічного режиму в харчоблоку та проходження обов'язкових медичних оглядів працівниками харчоблока	0,0	0,0	0,0
Організація зручного режиму харчування для всіх учнів школи	18,8	4,4	12,5
Регулярний моніторинг стану справ у їдальні, асортименту шкільних буфетів	0,0	6,7	1,6
Врахування побажань дітей, батьків, працівників закладу щодо поліпшення умов харчування, змін у меню	25,0	33,3	23,4
Транспортування продуктів	12,5	24,4	17,2
Забезпеченість їдальні меблями (у тому числі різних ростових груп), посудом	18,8	31,1	48,4
Інше	12,5	2,2	6,3
Важко відповісти	6,3	6,7	0,0

У Таблиці 8.5.4 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.5.4

Сфери відповідальності, у яких виникає найбільше проблем під час організації якісного харчування в ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС								
Пошук і відбір надавачів послуг громадського харчування	40,7	30,4	19,0	29,4	32,8	25,9	29,4	31,0
Матеріально-технічний стан харчоблока та їдальні	85,2	69,6	52,4	58,8	73,8	55,6	70,6	67,6
Дотримання санітарно-гігієнічних вимог у приміщеннях, де готується їжа, їдальні	14,8	17,4	9,5	0,0	9,8	14,8	11,8	11,3

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС								
Виконання норм харчування й рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України щодо здорового харчування в ЗО	29,6	39,1	38,1	41,2	37,7	33,3	47,1	33,8
Контроль за якістю продуктів, що надходять до їдальні, умовами їх зберігання, дотримання термінів реалізації і технології приготування страв	37,0	13,0	47,6	11,8	32,8	18,5	23,5	29,6
Затвердження меню й контроль за фактичним його виконанням	7,4	0,0	4,8	11,8	4,9	7,4	11,8	4,2
Дотримання санітарно-протиепідемічного режиму в харчоблоку та проходження обов'язкових медичних оглядів працівниками харчоблока	0,0	4,3	4,8	5,9	4,9	0,0	5,9	2,8
Організація зручного режиму харчування для всіх учнів школи	11,1	4,3	9,5	5,9	8,2	7,4	5,9	8,5
Регулярний моніторинг стану справ у їдальні, асортименту шкільних буфетів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Врахування побажань дітей, батьків, працівників закладу щодо поліпшення умов харчування, змін у меню	22,2	4,3	23,8	23,5	18,0	18,5	11,8	19,7
Транспортування продуктів	0,0	17,4	23,8	29,4	16,4	14,8	11,8	16,9
Забезпеченість їдальні меблями (у тому числі різних ростових груп), посудом	18,5	17,4	33,3	17,6	26,2	11,1	23,5	21,1
Інше	0,0	13,0	0,0	11,8	1,6	14,8	5,9	5,6
Важко відповісти	3,7	0,0	4,8	11,8	4,9	3,7	0,0	5,6
Керівники ЗО								
Пошук і відбір надавачів послуг громадського харчування	16,4	12,2	14,6	13,2	18,7	11,2	13,0	14,8

Матеріально-технічний стан харчоблока та їдальні	44,4	56,7	52,8	57,1	53,7	50,2	60,1	48,2
Дотримання санітарно-гігієнічних вимог у приміщеннях, де готується їжа, і їдальні	1,1	8,3	0,0	3,1	1,8	4,6	4,5	2,9
Виконання норм харчування й рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України щодо здорового харчування в ЗО	35,5	31,1	17,1	25,8	34,4	25,2	29,0	29,0
Контроль за якістю продуктів, що надходять до їдальні, умовами їх зберігання, дотримання термінів реалізації і технології приготування страв	5,3	10,6	2,8	15,7	15,4	2,3	10,8	6,4
Затвердження меню й контроль за фактичним його виконанням	9,0	4,1	15,0	6,3	4,1	11,4	12,6	6,6
Дотримання санітарно-протиепідемічного режиму в харчоблоку та проходження обов'язкових медичних оглядів працівниками харчоблока	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Організація зручного режиму харчування для всіх учнів школи	11,1	6,5	15,0	6,3	11,0	9,1	12,6	8,8
Регулярний моніторинг стану справ у їдальні, асортименту шкільних буфетів	10,1	0,0	6,1	0,0	1,8	6,9	9,3	2,9
Врахування побажань дітей, батьків, працівників закладу щодо поліпшення умов харчування, змін у меню	31,2	31,3	32,5	25,8	23,0	36,5	30,0	31,3
Транспортування продуктів	11,1	25,4	2,8	32,1	20,4	13,6	13,5	17,6
Забезпеченість їдальні меблями (у тому числі різних ростових груп), посудом	31,2	43,5	52,8	39,0	37,6	43,0	28,9	45,7
Інше	9,0	4,9	0,0	13,2	5,6	6,7	8,2	5,4
Важко відповісти	3,2	4,1	0,0	0,0	2,7	2,3	2,5	2,4

Діаграма 8.5.3

Сфери відповідальності, у яких виникає найбільше проблем під час організації якісного харчування в ЗО

Найважливішими передумовами організації якісного харчування дітей у ЗО є краще фінансування. Цієї думки дотримуються як управлінці ОМС (77 %), так і керівники ЗО (75 %). Далі за частотою згадування йде навчання учасників освітнього процесу правил і якості здорового харчування, про що повідомили 42 % управлінців ОМС і 46 % керівників ЗО. Слід відзначити, що управлінці ОМС дещо частіше згадували такі заходи, як розробка нормативно-правових актів і проведення внутрішнього аудиту з питань організації харчування, ніж керівники ЗО.

Діаграма 8.5.4

Передумови організації якісного харчування дітей у ЗО

У Таблиці 8.5.5 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.5.5

Передумови організації якісного харчування дітей у ЗО: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управління ОМС			
Розробка нормативно-правових актів	33,3	26,5	25,6
Консультації з громадськістю	13,3	2,9	7,7
Краще фінансування	60,0	82,4	79,5
Проведення внутрішнього аудиту з питань організації харчування	20,0	11,8	35,9
Створення моніторингової групи за участю адміністрації, педагогічного колективу, батьків і дітей	46,7	8,8	17,9

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Управлінці ОМС			
Навчання учасників освітнього процесу правил якісного й здорового харчування	53,3	38,2	41,0
Інше	13,3	5,9	0,0
Важко відповісти	6,7	2,9	5,1
Керівники ЗО			
Розробка нормативно-правових актів	18,8	15,6	7,8
Консультації з громадськістю	6,3	0,0	3,1
Краще фінансування	75,0	77,8	87,5
Проведення внутрішнього аудиту з питань організації харчування	18,8	15,6	9,4
Створення моніторингової групи за участю адміністрації, педагогічного колективу, батьків і дітей	18,8	33,3	14,1
Навчання учасників освітнього процесу правил якісного й здорового харчування	37,5	48,9	48,4
Інше	6,3	4,4	4,7
Важко відповісти	0,0	2,2	1,6

У Таблиці 8.5.6 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.5.6

Передумови організації якісного харчування дітей у ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

<i>% у стовпчику</i>	<i>Макрорегіон</i>				<i>Тип</i>		<i>Стать</i>	
	<i>Захід</i>	<i>Центр</i>	<i>Південь</i>	<i>Схід</i>	<i>Місто</i>	<i>Село</i>	<i>Чоловік</i>	<i>Жінка</i>
Керівники ЗО								
Розробка нормативно-правових актів	25,9	30,4	38,1	11,8	32,8	14,8	23,5	28,2

Консультації з громадськістю	7,4	0,0	14,3	5,9	8,2	3,7	17,6	4,2
Краще фінансування	74,1	78,3	81,0	76,5	83,6	63,0	82,4	76,1
Проведення внутрішнього аудиту з питань організації харчування	22,2	21,7	38,1	11,8	29,5	11,1	23,5	23,9
Створення моніторингової групи за участю адміністрації, педагогічного колективу, батьків і дітей	18,5	4,3	38,1	17,6	19,7	18,5	23,5	18,3
Навчання учасників освітнього процесу правил якісного й здорового харчування	33,3	56,5	28,6	52,9	39,3	48,1	29,4	45,1
Інше	3,7	0,0	0,0	17,6	4,9	3,7	5,9	4,2
Важко відповісти	3,7	4,3	4,8	5,9	1,6	11,1	0,0	5,6
Керівники ЗО								
Розробка нормативно-правових актів	7,9	13,1	17,5	12,5	13,2	11,5	17,3	10,0
Консультації з громадськістю	7,9	1,6	2,8	0,0	2,7	4,7	0,0	5,5
Краще фінансування	63,0	72,8	85,0	96,9	88,1	65,4	66,6	78,2
Проведення внутрішнього аудиту з питань організації харчування	11,1	18,9	2,8	12,5	12,7	11,6	30,2	4,4
Створення моніторингової групи за участю адміністрації, педагогічного колективу, батьків і дітей	23,3	15,7	35,4	19,5	20,2	24,9	20,4	24,0
Навчання учасників освітнього процесу правил якісного й здорового харчування	40,8	56,7	41,1	39,0	46,4	45,3	67,0	36,9
Інше	3,2	4,1	6,1	3,1	3,5	4,5	4,5	3,9
Важко відповісти	9,0	0,0	0,0	0,0	0,9	4,7	1,2	3,9

8.6. Психологічний комфорт

Учасники опитування переважно високо / дуже високо оцінили психологічний комфорт у ЗО – такої думки дотримуються 68 % керівників ЗО, 56 % учителів і 55 % батьків. Середньо психологічний комфорт оцінюють близько третини опитаних. Низьких / дуже низьких оцінок не було в керівників ЗО, а у вчителів вони становили 2 %, у батьків – 5 % (див. Діаграма 8.6.1).

У Таблиці 8.6.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.6.1

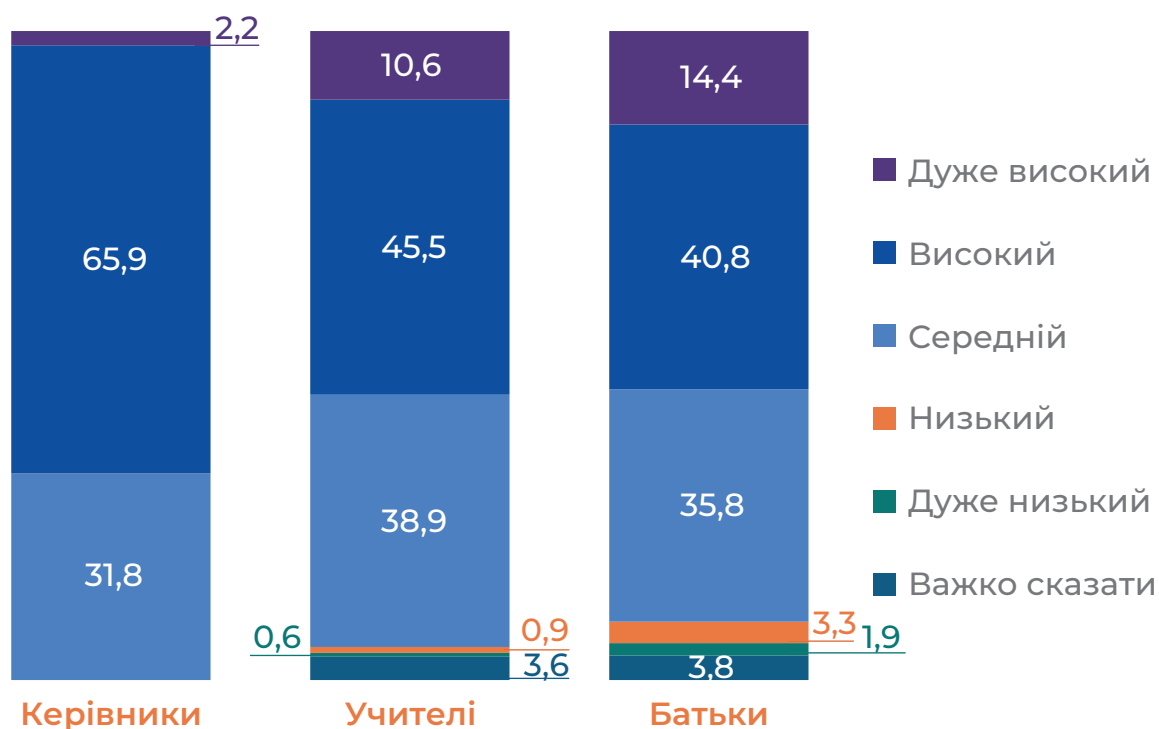
Оцінки рівня психологічного комфорту в ЗО: тип громади

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Керівники ЗО			
Дуже низький	0,0	0,0	0,0
Низький	0,0	0,0	0,0
Середній	43,8	26,7	32,8
Високий	56,3	68,9	65,6
Дуже високий	0,0	4,4	1,6
Важко сказати	0,0	0,0	0,0
Учителі			
Дуже низький	0,0	0,9	0,6
Низький	0,0	0,9	0,6
Середній	29,7	37,2	36,9
Високий	54,1	49,6	45,5
Дуже високий	5,4	10,6	13,1
Важко сказати	10,8	0,9	3,4

Батьки			
Дуже низький	1,6	1,3	2,4
Низький	4,9	2,9	2,7
Середній	37,2	34,6	36,4
Високий	43,3	44,4	38,6
Дуже високий	10,5	13,5	15,5
Важко сказати	2,4	3,4	4,4

Діаграма 8.6.1

Оцінки рівня психологічного комфорту в 30

У Таблиці 8.6.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Оцінки рівня психологічного комфорту в ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

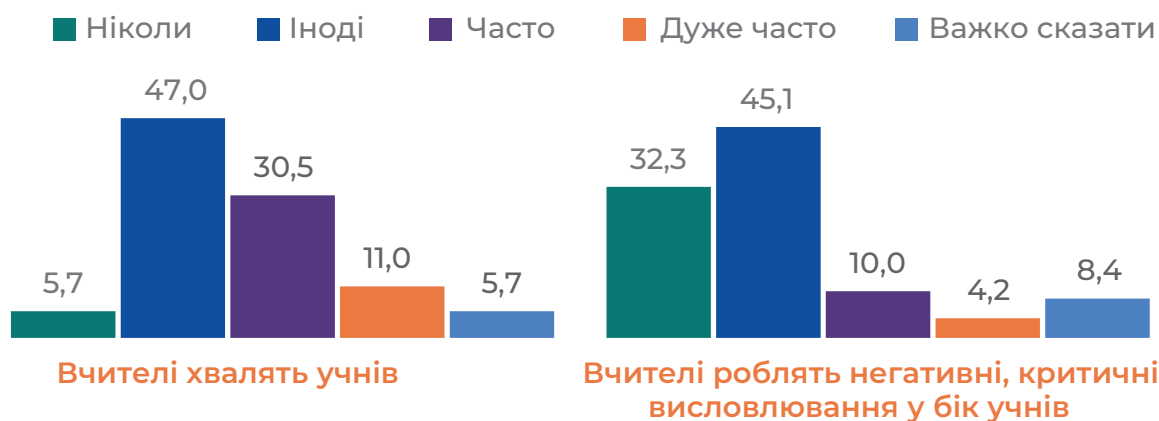
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО								
Дуже низький	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Низький	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Середній	32,3	32,7	29,7	32,1	31,8	31,9	33,7	31,1
Високий	66,7	61,5	70,3	67,9	66,1	65,8	65,1	66,3
Дуже високий	1,1	5,8	0,0	0,0	2,2	2,3	1,2	2,7
Важко сказати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Учителі								
Дуже низький	0,0	1,9	0,0	0,0	0,5	0,7	4,4	0,2
Низький	2,6	0,0	0,0	0,0	0,4	1,3	9,3	0,0
Середній	46,6	43,8	27,8	22,6	34,7	41,9	23,1	40,6
Високий	38,7	39,6	58,4	58,1	48,4	43,4	53,7	44,6
Дуже високий	6,5	11,5	13,8	14,3	13,2	8,7	7,4	10,9
Важко сказати	5,6	3,2	0,0	5,1	2,9	4,0	2,1	3,7
Батьки								
Дуже низький	2,4	2,2	1,5	1,0	1,8	2,1	1,5	2,0
Низький	3,1	3,5	3,6	2,6	3,2	3,5	0,9	3,7
Середній	36,8	35,9	34,9	35,5	37,8	31,6	27,0	37,2
Високий	40,3	40,7	37,6	47,0	40,5	41,5	44,3	40,2
Дуже високий	13,0	13,8	18,1	12,6	13,3	16,9	23,2	13,0
Важко сказати	4,4	4,0	4,3	1,3	3,4	4,5	3,1	3,9

Керівники ЗО вважають, що для створення психологічного комфорту учасників освітнього процесу в їхньому закладі необхідно забезпечити такі умови:

- позитивний мікроклімат у колективі, дружні відносини, доброзичлива атмосфера (21 %);
- партнерство і співпраця учасників освітнього процесу (19 %);
- взаєморозуміння, повага, взаємопідтримка й допомога (16 %);
- соціально-психологічний супровід, залучення фахівців (13 %);
- толерантність, співчуття, емпатія (7 %);
- створення умов для безпечного середовища (7 %);
- створення зон відпочинку, місць емоційного розвантаження (6 %);
- покращення матеріально-технічної бази (5 %);
- налагодження комунікації (2 %) та інші.

Діаграма 8.6.2

Частота похвальних / негативних висловлювань учителів у бік учнів (учні)

Загалом 42 % учнів повідомляють, що вчителі часто / дуже часто їх хвалять, 47 % – хвалять принаймні іноді, а 6 % – ніколи не хвалять. Водночас третина учнів (32 %) ніколи не стає об'єктом негативних, критичних висловлювань, 45 % учнів іноді сварять, а 14 % учнів часто чують негативні та критичні висловлювання на свою адресу.

Кількість учнів, які чують від учителів похвальні висловлювання (іноді / часто / дуже часто), переважає кількість тих, хто чує негативні й критичні зауваження (іноді / часто / дуже часто), у 1,5 раза.

У Таблиці 8.6.3 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.6.3

Частота похвальних / негативних висловлювань учителів у бік учнів: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Учні, частота похвали			
Ніколи	9,1	5,0	4,6
Іноді	49,0	46,7	46,1
Часто	28,3	30,7	32,3
Дуже часто	6,8	10,9	12,2
Важко сказати	6,8	6,7	4,8
Учні, частота негативних висловлювань			
Ніколи	28,8	31,7	34,4
Іноді	47,2	42,8	46,3
Часто	10,6	11,0	8,1
Дуже часто	5,8	5,1	2,8
Важко сказати	7,6	9,4	8,4

Таблиця 8.6.4

Частота похвальних / негативних висловлювань учителів у бік учнів: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учні, частота похвали								
Ніколи	7,8	6,3	3,9	3,9	6,4	4,4	5,4	5,9
Іноді	47,0	51,2	37,2	51,8	48,0	44,9	49,1	45,1

Часто	30,1	26,5	37,6	30,3	29,4	32,7	29,7	31,5
Дуже часто	9,1	10,1	15,9	8,7	10,6	11,9	10,0	11,9
Важко сказати	6,0	5,9	5,4	5,3	5,5	6,2	5,8	5,6
Учні, частота негативних висловлювань								
Ніколи	33,0	30,1	38,6	27,1	31,2	34,7	31,8	33,3
Іноді	41,7	45,9	43,7	50,5	45,5	44,2	46,4	43,5
Часто	11,6	10,1	8,8	8,9	11,0	7,9	9,7	10,3
Дуже часто	3,3	4,9	3,0	5,6	4,5	3,6	3,6	4,4
Важко сказати	10,5	9,0	5,8	7,8	7,8	9,6	8,5	8,5

8.7. Автономія ЗО

Серед зазначених видів автономії, на думку учасників опитування, найкраще запроваджується організаційна. 91 % управлінців ОМС вважає, що вона запроваджена в школах громади. Наявність організаційної автономії у своєму ЗО відзначають 96 % керівників і 71 % учителів. Про запровадження академічної автономії вказали 90 % управлінців ОМС, 92 % керівників ЗО і 66 % учителів. Запровадження кадрової автономії відзначає 91 % управлінців ОМС, 89 % керівників ЗО і 64 % вчителів. Найгірше запроваджена фінансова автономія. Про це повідомляє третина опитаних – 34 % управлінців ОМС, 28 % керівників ЗО та 33 % вчителів.

У Таблиці 8.7.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.7.1

Запровадження різних видів автономії в ЗО: тип громади

% відповіли «так»

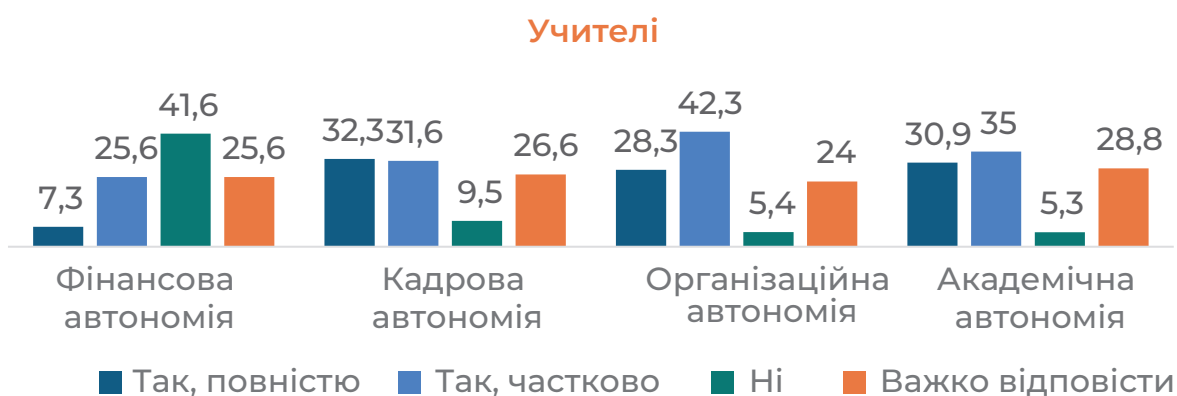
% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управлінці ОМС, запровадження автономії (повністю / частково)			
Фінансова	26,6	38,2	33,3
Кадрова	86,6	91,2	92,3
Організаційна	86,7	91,2	92,3

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управлінці ОМС, запровадження автономії (повністю / частково)			
Академічна	86,6	91,2	89,7
Керівники ЗО, запровадження автономії (повністю / частково)			
Фінансова	37,6	33,3	29,7
Кадрова	93,8	91,1	92,2
Організаційна	93,8	93,3	93,7
Академічна	100,0	82,2	95,3
Учителі, запровадження автономії (повністю / частково)			
Фінансова	29,7	34,5	35,2
Кадрова	64,9	62,8	62,5
Організаційна	72,9	71,7	69,9
Академічна	75,7	66,4	63,7

Діаграма 8.7.1

Запровадження різних видів автономії в ЗО

У Таблиці 8.7.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.7.2

Запровадження різних видів автономії в ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% відповіли «так»

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС, запровадження автономії (повністю / частково)								
Фінансова	40,7	21,7	52,3	17,6	44,3	11,1	47,0	31,0
Кадрова	92,6	95,7	81,0	94,1	95,0	81,5	94,2	90,1

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС, запровадження автономії (повністю / частково)								
Організаційна	95,7	81,0	94,2	95,1	81,4	100	88,7	95,7
Академічна	95,6	80,9	94,2	93,5	81,5	100	87,3	95,6
Керівники ЗО, запровадження автономії (повністю / частково)								
Фінансова	25,4	31,2	34,5	15,7	38,5	20,8	15,6	33,3
Кадрова	83,1	95,1	91,1	86,7	93,0	86,4	96,8	85,9
Організаційна	98,9	98,4	88,2	90,6	92,3	97,8	94,6	95,9
Академічна	97,9	91,0	91,0	76,6	92,0	91,5	96,7	89,6
Учителі, запровадження автономії (повністю / частково)								
Фінансова	30,2	37,0	42,7	11,1	38,8	28,7	38,3	32,3
Кадрова	65,2	57,4	71,3	65,5	65,4	62,9	73,6	62,9
Організаційна	70,8	69,7	72,6	68,7	73,6	68,4	81,6	69,4
Академічна	65,1	58,7	74,7	72,4	67,1	65,1	78,9	64,5

Наявність труднощів із запровадженням автономії в ЗО зазначають 17 % управлінців ОМС і 16 % керівників ЗО, ще 44 % опитаних у кожній групі не помітили труднощів, а решта респондентів не визначилася з відповіддю.

Управлінці ОМС зазначають такі труднощі із запровадженням автономії в школах громад:

- недостатня обізнаність керівників у темі фінансової та кадрової автономії (непідготовленість);
- відсутність відповідних знань і досвіду в питаннях бюджетного процесу в школах;
- відсутність навчання керівників ЗО щодо переходу на автономію (наприклад, як працювати з нормативними документами тощо);
- відсутність системи підготовки кадрів із зазначеного питання;

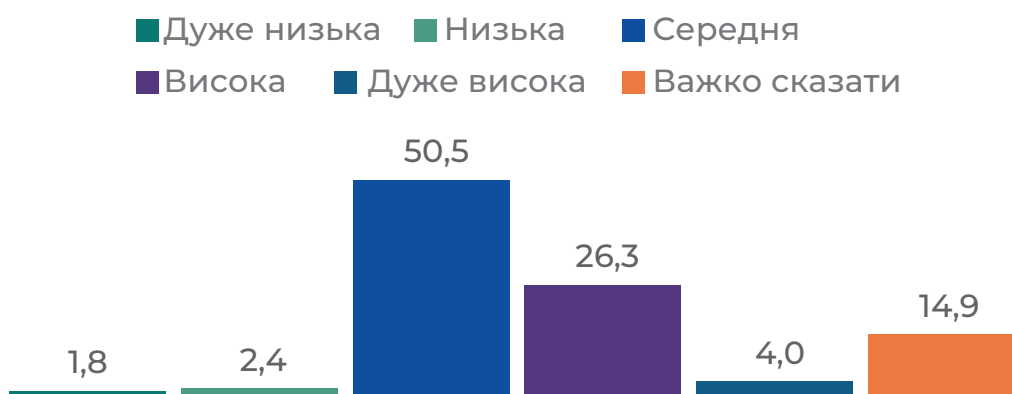
- відсутність навичок ефективного й раціонального управління ЗО;
- неготовність управлінців до ухвалення відповідальних і самостійних рішень;
- проблема підбору кваліфікованих кадрів;
- відсутність політичної волі голови громади щодо фінансової автономії ЗО;
- спротив державних органів – казначейства, фінансового органу.

Керівники ЗО наголошують на наявності таких проблем із запровадженням автономії в школах громад:

- звичка до централізованого управління;
- відсутність практичного досвіду запровадження автономії;
- відсутність знань, недостатнє розуміння цих понять і як їх запроваджувати;
- відсутність теоретичних знань роботи з фінансами;
- брак фінансів;
- відсутність можливості ухвалення рішень без попереднього узгодження з керівництвом;
- відносини з відділом освіти й перешкоди з його боку запровадженню автономії;
- відсутність певних спеціалістів;
- взаємодія з філіями закладу;
- неготовність колективу до змін;
- певні бюрократичні перепони, адміністративний тиск;
- вибір освітніх проєктів.

Діаграма 8.7.2

Наявність труднощів із запровадженням автономії в ЗО

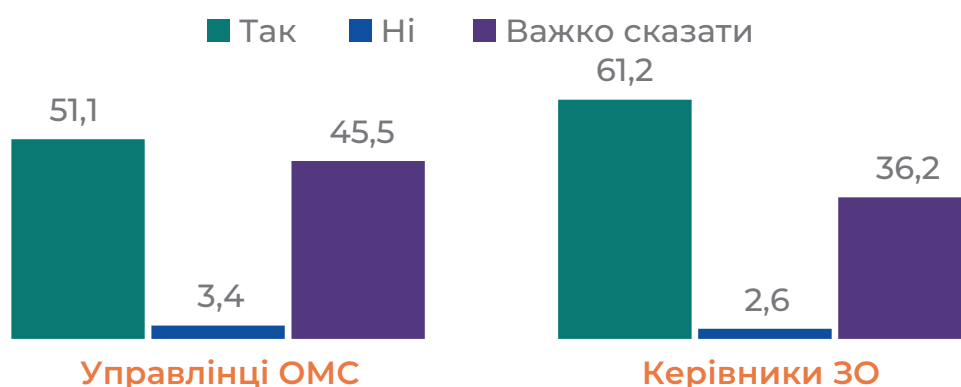

Виправданість запровадження автономії в ЗО визнають 51 % управлінців ОМС і 61 % керівників ЗО. Противників запровадження автономії дуже мало – 4 % серед управлінців ОМС і 3 % серед керівників ЗО, решта респондентів не визначилася з відповіддю.

Управлінці ОМС і керівники ЗО вбачають основні переваги запровадження автономії в ЗО в розширенні їх можливостей самостійно розв'язувати проблеми, ухвалювати рішення й брати за них відповідальність. Автономія також сприяє підвищенню ефективності роботи закладу і загалом наданню більш якісних освітніх послуг. Керівники ЗО також наголошують, що краща обізнаність із ситуацією на місцях допомагає управляти закладом.

Діаграма 8.7.3

Виправданість автономії ЗО

Діаграма 8.7.4

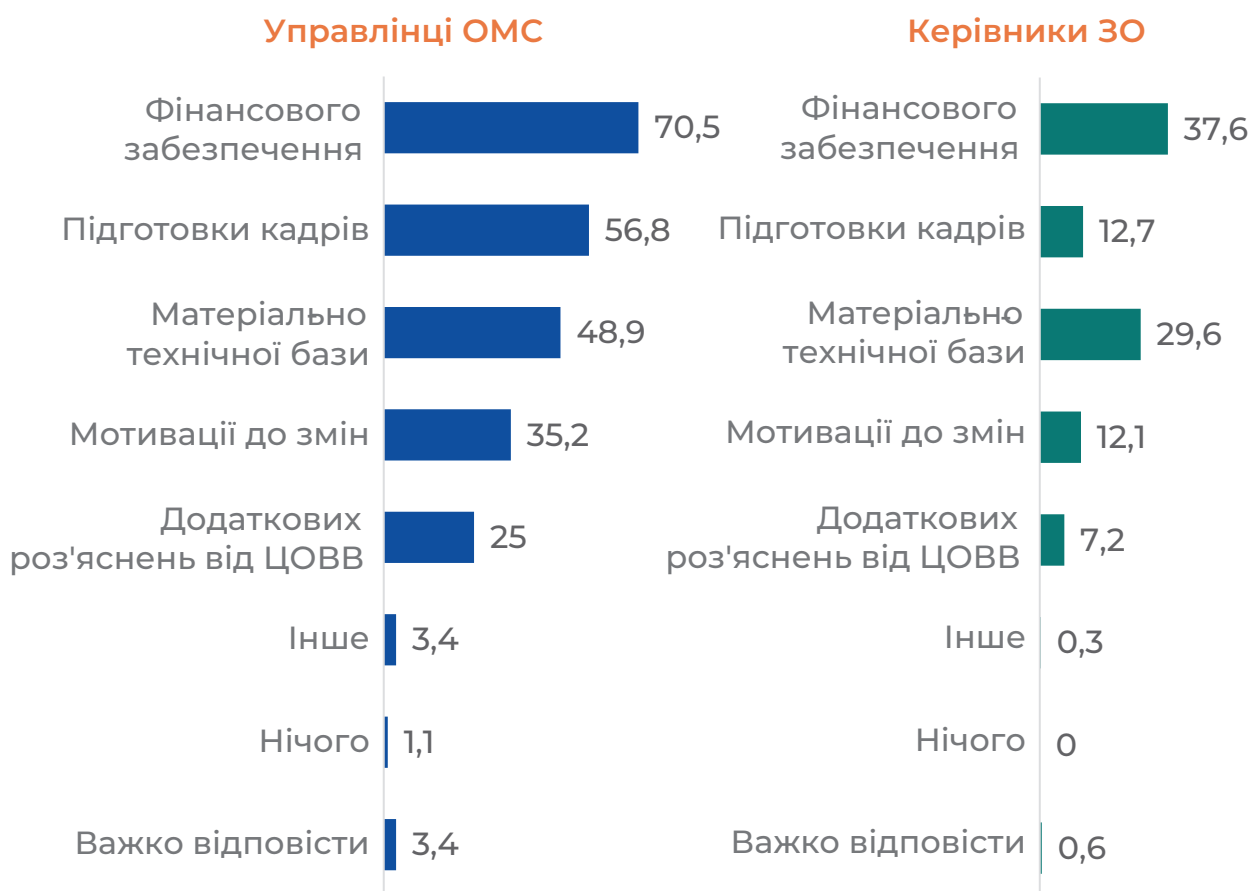
Причини виправданості запровадження автономії шкіл

Управління ОМС, які не вважають автономію шкіл виправданою, пояснюють це тим, що необхідно постійно здійснювати моніторинг за участі контролюючих органів, адміністрації, педагогічного колективу, батьків і дітей. Зберігається значна залежність управління від засновника закладу. Звучала думка про те, що в окремих випадках фінансова автономія призводить до неефективного використання коштів місцевого бюджету й «безперервної писанини про зміни в кошторисах при незабезпеченості».

Діаграма 8.7.5

Чого не вистачає для забезпечення дієвості автономії ЗО

Керівники ЗО, які не вважають виправданим введення автономії ЗО, пов'язують це з проблемами з фінансуванням. Якщо заклад державний і фінансування отримує з бюджету, то можна говорити тільки про часткову автономію.

Окрім того, учасники освітнього процесу мають спільно, без зовнішнього тиску, ухвалювати рішення. І, нарешті, має бути єдиний державний підхід до організації освітнього процесу (початок і закінчення навчального року, терміни канікул тощо).

На думку управлінців ОМС і керівників ЗО, для того щоб автономія шкіл була дієвою, найбільше не вистачає фінансового забезпечення та матеріально-технічної бази. Управлінці ОМС додають до цього переліку ще потребу підготовки кваліфікованих кадрів і забезпечення мотивації до змін.

У Таблиці 8.7.3 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.7.3

Чого не вистачає для забезпечення дієвості автономії ЗО: тип громади

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Управлінці ОМС			
Фінансове забезпечення	66,7	73,5	69,2
Матеріально-технічна база	33,3	55,9	48,7
Підготовка кадрів	60,0	55,9	56,4
Додаткові роз'яснення від ЦОВВ	20,0	20,6	30,8
Мотивація до змін	46,7	26,5	38,5
Інше	13,3	2,9	0,0
Нічого	0,0	2,9	0,0
Важко відповісти	0,0	2,9	5,1
Керівники ЗО			
Фінансове забезпечення	75,0	91,1	93,8
Матеріально-технічна база	68,8	66,7	75,0
Підготовка кадрів	50,0	31,1	29,7
Додаткові роз'яснення від ЦОВВ	12,5	11,1	12,5
Мотивація до змін	31,3	24,4	23,4
Інше	0,0	0,0	1,6
Нічого	0,0	0,0	0,0
Важко відповісти	6,3	4,4	0,0

У Таблиці 8.7.4 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.7.4

Чого не вистачає для забезпечення дієвості автономії ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС								
Фінансове забезпечення	63,0	65,2	81,0	76,5	73,8	63,0	64,7	71,8
Матеріально-технічна база	40,7	52,2	61,9	41,2	50,8	44,4	52,9	47,9
Підготовка кадрів	55,6	47,8	47,6	82,4	59,0	51,9	58,8	56,3
Додаткові роз'яснення від ЦОВВ	25,9	34,8	19,0	17,6	19,7	37,0	47,1	19,7
Мотивація до змін	37,0	30,4	28,6	47,1	39,3	25,9	29,4	36,6
Інше	3,7	0,0	4,8	5,9	1,6	7,4	0,0	4,2
Нічого	0,0	0,0	4,8	0,0	1,6	0,0	0,0	1,4
Важко відповісти	7,4	0,0	0,0	5,9	4,9	0,0	5,9	2,8
Керівники ЗО								
Фінансове забезпечення	92,1	89,4	82,1	93,7	90,2	88,6	94,1	87,2
Матеріально-технічна база	69,8	75,5	58,5	77,4	69,7	70,5	64,9	72,4
Підготовка кадрів	7,4	44,2	41,9	35,9	31,7	28,9	20,0	34,2
Додаткові роз'яснення від ЦОВВ	24,9	14,7	12,2	9,4	8,6	23,1	19,8	15,9
Мотивація до змін	29,1	27,9	23,6	39,7	21,8	33,7	28,5	28,9
Інше	0,0	0,0	2,8	0,0	1,5	0,0	0,0	0,9
Нічого	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Важко відповісти	0,0	1,6	2,8	3,1	3,6	0,0	3,8	0,5

8.8. Піклувальна рада

Цілком логічно, що найбільше поінформовані про існування ПР і найкраще оцінюють її діяльність керівники ЗО. Серед них 45 % вважають, що ПР функціонує системно й ефективно. Серед учителів таких 29 %, батьків – 30 %, а мешканців громади – лише 8 %. Водночас від 8 % до 15 % опитаних вважають, що ПР функціонує лише формально, не розв'язуючи актуальних для шкіл питань. Незначна частина з опитаних (0,5–2,8 %) вважає, що діяльність ПР заважає системі управлінської діяльності ЗО. Значна частка учасників освітнього процесу повідомляє, що в їхньому закладі немає ПР або їм важко оцінити її діяльність. Серед керівників ЗО таких 40 %, серед учителів і батьків – більш ніж половина (відповідно 58 % і 60 %), серед членів громади – переважна частина (80 %).

У Таблиці 8.8.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.8.1

Характеристика діяльності ПР ЗО: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Керівники ЗО			
ПР функціонує системно й ефективно, розглядаються актуальні питання діяльності ЗО	43,8	48,9	50,0
ПР існує, але функціонує формально, актуальні для школи питання не розв'язуються	31,3	4,4	18,8
Діяльність ПР заважає системі управлінської діяльності в ЗО	0,0	0,0	1,6
Немає ПР ЗО	18,8	31,1	21,9
Важко відповісти	6,3	15,6	7,8
Учителі			
ПР функціонує системно й ефективно, розглядаються актуальні питання діяльності ЗО	37,8	33,6	29,0
ПР існує, але функціонує формально, актуальні для школи питання не розв'язуються	5,4	6,2	15,3
Діяльність ПР заважає системі управлінської діяльності в ЗО	0,0	0,9	2,8
Немає ПР ЗО	24,3	20,4	18,2
Важко відповісти	32,4	38,9	34,7

Батьки			
ПР функціонує системно й ефективно, розглядаються актуальні питання діяльності ЗО	31,6	32,1	27,4
ПР існує, але функціонує формально, актуальні для школи питання не розв'язуються	10,1	8,7	7,2
Діяльність ПР заважає системі управлінської діяльності в ЗО	2,8	3,2	2,3
Немає ПР ЗО	27,9	23,2	32,4
Важко відповісти	27,5	32,9	30,7
Мешканці громади			
ПР функціонує системно й ефективно, розглядаються актуальні питання діяльності ЗО	12,0	8,8	6,6
ПР існує, але функціонує формально, актуальні для школи питання не розв'язуються	2,3	4,8	11,8
Діяльність ПР заважає системі управлінської діяльності в ЗО	1,3	2,5	1,0
Немає ПР ЗО	61,8	67,0	58,7
Важко відповісти	22,8	17,0	22,0

У Таблиці 8.8.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.8.2

Характеристика діяльності ПР ЗО: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО								
ПР функціонує системно й ефективно, розглядаються актуальні питання діяльності ЗО	28,6	50,0	67,5	35,2	53,2	38,5	31,0	50,3
ПР існує, але функціонує формально, актуальні для школи питання не розв'язуються	21,2	13,1	8,5	12,5	16,1	13,9	24,4	10,9

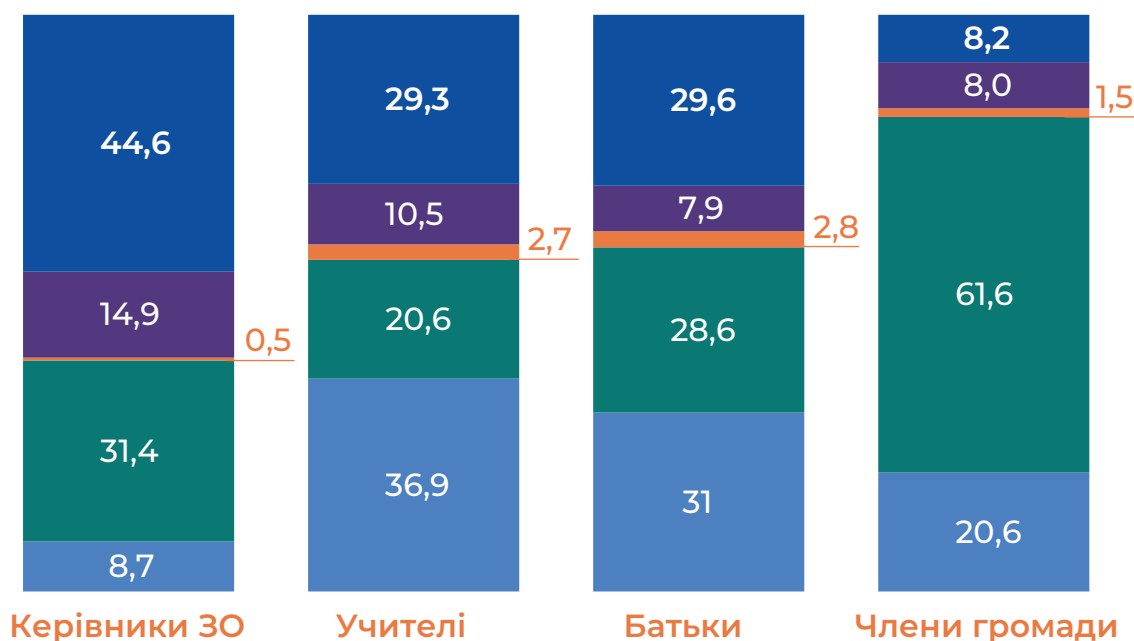
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО								
Діяльність ПР заважає системі управлінської діяльності в ЗО	0,0	1,6	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	0,7
Немає ПР ЗО	37,0	30,4	21,2	35,9	17,9	40,9	40,4	27,6
Важко відповісти	13,2	4,9	2,8	16,4	11,5	6,7	4,3	10,5
Учителі								
ПР функціонує системно й ефективно, розглядаються актуальні питання діяльності ЗО	26,2	19,1	42,6	42,8	34,7	25,5	21,5	30,2
ПР існує, але функціонує формально, актуальні для школи питання не розв'язуються	11,6	10,1	12,7	4,2	13,8	8,2	8,0	10,8
Діяльність ПР заважає системі управлінської діяльності в ЗО	4,8	2,6	0,0	1,4	0,7	4,0	7,8	2,1
Немає ПР ЗО	16,8	27,0	22,6	10,6	19,5	21,4	31,4	19,5
Важко відповісти	40,5	41,1	22,2	41,0	31,2	40,9	31,4	37,5
Батьки								
ПР функціонує системно й ефективно, розглядаються актуальні питання діяльності ЗО	32,9	26,9	31,3	28,9	29,7	29,3	33,5	29,0
ПР існує, але функціонує формально, актуальні для школи питання не розв'язуються	9,0	5,5	11,0	7,8	7,9	8,1	11,0	7,5
Діяльність ПР заважає системі управлінської діяльності в ЗО	3,4	2,1	3,5	2,6	2,5	3,3	5,1	2,4
Немає ПР ЗО	28,8	32,8	25,1	23,3	28,2	29,5	23,8	29,4
Важко відповісти	26,0	32,8	29,1	37,5	31,6	29,8	26,6	31,7

Мешканці громади								
ПР функціонує системно й ефективно, розглядаються актуальні питання діяльності ЗО	5,0	8,1	11,2	9,9	7,8	11,1	6,2	9,9
ПР існує, але функціонує формально, актуальні для школи питання не розв'язуються	7,5	7,1	11,3	5,5	8,7	3,6	7,2	8,8
Діяльність ПР заважає системі управлінської діяльності в ЗО	1,2	0,6	2,9	2,1	1,6	0,9	2,1	1,1
Немає ПР ЗО	68,9	71,4	40,2	61,1	61,3	63,4	64,9	58,9
Важко відповісти	17,4	12,8	34,4	21,5	20,5	21,0	19,6	21,3

Діаграма 8.8.1

Характеристика діяльності ПР ЗО

- ПР функціонує системно і ефективно, розглядаються актуальні питання діяльності ЗО
- ПР існує, але функціонує формально, актуальні питання не розв'язуються
- Діяльність ПР заважає системі управлінської діяльності в ЗО
- Немає піклувальної ради ЗО
- Важко відповісти

Характеризуючи проблеми в роботі ПР, 18 % управлінців ОМС кажуть, що ПР є формальною, а її рішення не впливають на процеси в закладах. Не бачать проблем у роботі ПР 27 % опитаних, так само 27 % мають складнощі з оцінкою діяльності ПР, а чверть опитаних управлінців ОМС повідомляє про відсутність ПР.

Управлінці ОМС і керівники ЗО мають схожі уявлення про склад ПР.

На цей момент, на думку обох груп опитаних, основними учасниками ПР є батьківська громадськість, представники ОМС і вчителі ЗО. Керівники ЗО дещо вище оцінюють залученість учнів у діяльність ПР, аніж управлінці ОМС.

Діаграма 8.8.2

Думка управлінців ОМС про проблеми в роботі ПР

Якщо розглядати бажаний склад ПР, то, на думку респондентів, окрім тих, хто вже входить до ПР (батьківська громадськість, ОМС, учителі), більш широким має бути представництво всіх інших груп, а особливо місцевих громадських організацій і місцевого бізнесу, на чому особливо наголошують керівники ЗО.

Щодо повноважень, якими потрібно наділити членів ПР, то управлінці ОМС і керівники ЗО бачать основними функціями ПР такі, як залучення при розподілі фінансів, зміцнення матеріально-технічної бази ЗО.

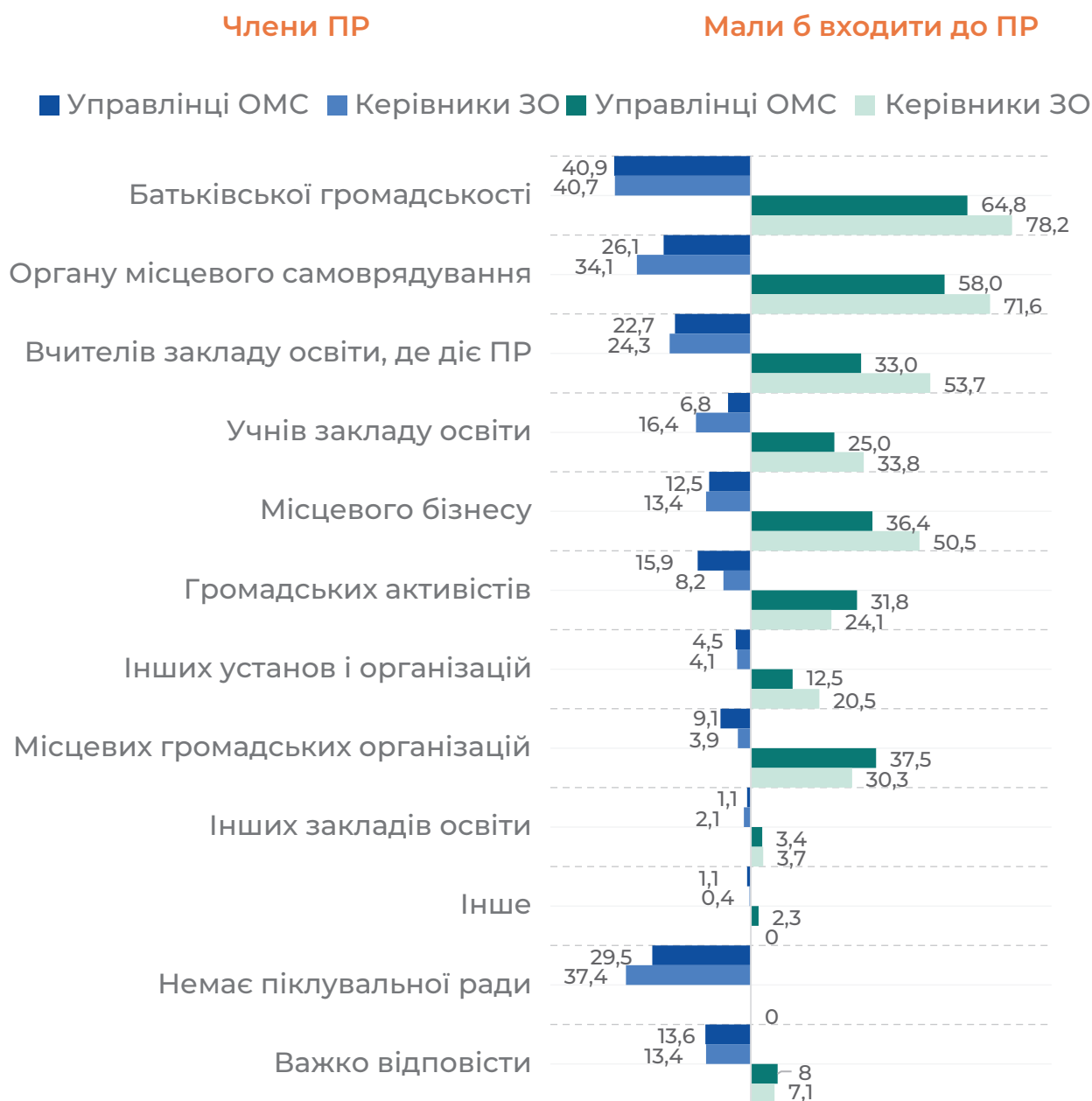
Управлінці ОМС також більше схильні наділяти ПР повноваженнями громадського контролю за діяльністю ЗО та консультативно-дорадчими й моніторинговими функціями. Натомість керівники ЗО більше покладаються на ПР у наданні допомоги з розв'язання поточних проблем і значно менше очікують на її участь у контролі й моніторингу діяльності ЗО, а також наданні консультацій і пропозицій.

Самі керівники ЗО не дуже зацікавлені брати участь у діяльності ПР. Так, тільки 36 % опитаних директорів хотіли б входити до ПР, майже стільки ж (31 %) не хочуть цього робити, а третина опитаних вагається з відповіддю.

Ті керівники ЗО, які хочуть входити до ПР, згодні це робити насамперед для залучення фінансування, покращення матеріально-технічної бази закладу (25 %). До інших поширених мотивів участі належать спільне розв'язання питань освіти (18 %), привнесення розуміння проблем школи (16 %) і координація, контроль роботи ПР.

Діаграма 8.8.3

Нинішні представники ПР і представники, які мали б до неї входити

Кожен десятий опитаний керується бажанням змінити ставлення до освіти в суспільстві і рівня поваги до вчителів. Серед інших причин керівники ЗО назвали підвищення якості освіти й захист прав та інтересів дітей.

Головною передумовою перетворення ПР на реальний інструмент управління ЗО є співпраця її членів. Серед інших важливих умов управлінці ОМС і керівники ЗО найчастіше називали наявність ініціативи, зацікавленості, відповідальності, відданості своїй справі, а також наголошували на дієвості, активності, системній роботі членів ПР. Керівники ЗО також акцентували на необхідності матеріальної мотивації.

Діаграма 8.8.4

Умови, за яких ПР може бути реальним інструментом управління ЗО

Таблиця 8.8.3

Повноваження, якими потрібно наділити членів ПР

% у стовпчику	Управлінці ОМС	Керівники ЗО
Консультативні, дорадчі, внесення пропозицій	18,2	4,3
Залучення / розподіл фінансів, зміцнення матеріально-технічної бази	20,5	27,4
Внесок у розробку стратегії	11,4	6,2
Сприяння розвитку освітнього процесу	6,8	10,1
Допомога в розв'язанні проблем	9,1	21,0

Забезпечення доступності освіти, забезпечення освітніх потреб	4,5	6,0
Налагодження співпраці між ОМС та учасниками освітнього процесу	5,7	3,9
Моніторинг, аналіз, оцінювання діяльності	13,6	4,8
Громадський контроль	28,4	5,2
Сприяння стимулюванню творчої праці	4,5	6,3
Участь в управлінні ЗО	4,5	0,0
Відповідно до законодавства / усі необхідні повноваження вже є	13,6	7,0
Інше	6,8	11,7
Важко сказати	12,5	19,6

8.9. Оцінка управлінської діяльності органів влади

З тим, що протягом останнього року відбулося поліпшення матеріально-технічної бази школи, згодна більшість опитаних – 75 % учителів і 63 % батьків, а не згоден кожен п'ятий респондент.

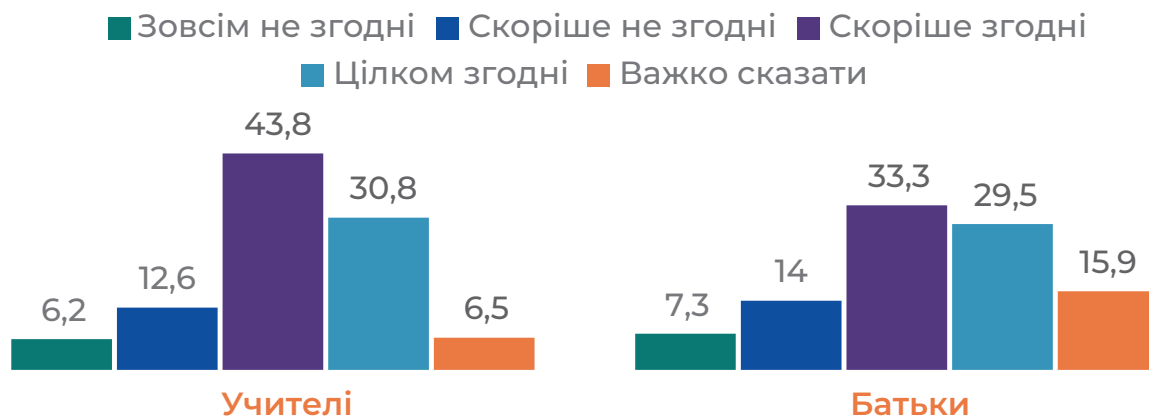
Серед учителів і батьків панує думка, що адміністрація сприяє активній участі вчителів в управлінні освітою. Поділяють цю думку 81 % учителів і 65 % батьків учнів, а не згодні відповідно 12 % учителів і 15 % батьків.

Менш визначені оцінки сприяння реформи місцевого самоврядування та децентралізації підвищенню якості освіти в країні. Загалом 58 % учителів згодні з позитивним впливом реформи на якість освіти (21 % не згодні), а серед батьків лише половина (49 %) поділяє цю думку (21 % не згодні). Вочевидь, ще не пройшло достатньо часу, щоб ефект реформи проявився повною мірою і сформувалася думка учасників освітнього процесу з цього приводу.

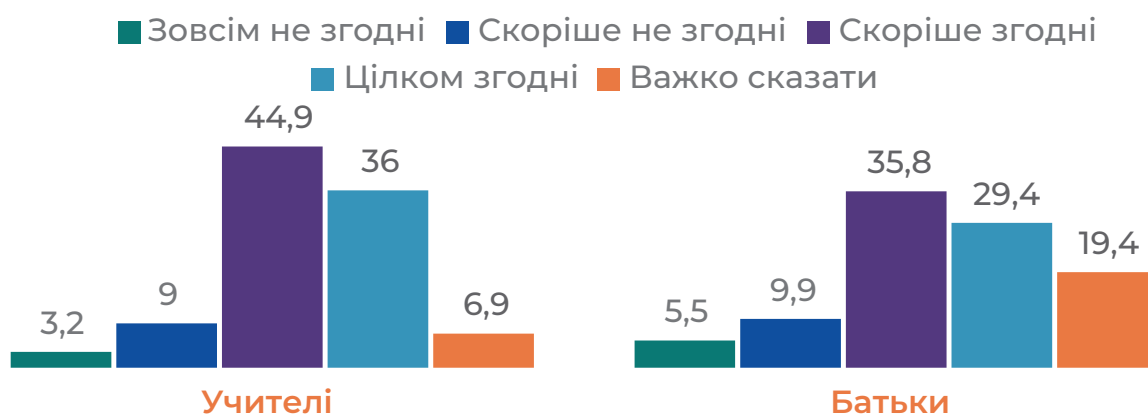
У Таблиці 8.9.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Діаграма 8.9.1

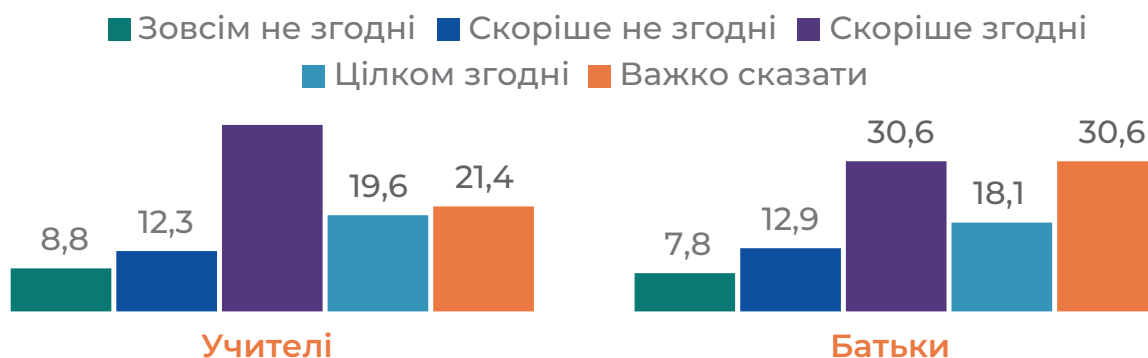
а. Згода із твердженням «Матеріально-технічна база школи поліпшилася протягом останнього року»

б. Згода із твердженням «Адміністрація сприяє активній участі вчителів в управлінні освітою»

в. Згода із твердженням «Реформа місцевого самоврядування та децентралізації влади сприятиме підвищенню якості освіти в країні»

Таблиця 8.9.1

Згода із твердженнями про матеріально-технічну базу, участь в управлінні освітою та реформу місцевого самоврядування: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Матеріально-технічна база школи поліпшилася протягом останнього року			
Учителі: % скоріше / цілком згодні	81,0	77,9	70,5
Батьки: % скоріше / цілком згодні	70,5	66,3	58,7
Адміністрація сприяє активній участі вчителів в управлінні освітою			
Учителі: % скоріше / цілком згодні	83,7	83,2	77,3
Батьки: % скоріше / цілком згодні	66,0	68,1	62,8
Реформа місцевого самоврядування та децентралізації влади сприятиме підвищенню якості освіти в країні			
Учителі: % скоріше / цілком згодні	64,8	61,9	53,4
Батьки: % скоріше / цілком згодні	57,9	47,8	45,7

У Таблиці 8.9.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.9.2

Згода із твердженнями про матеріально-технічну базу, участь в управлінні освітою та реформу місцевого самоврядування: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

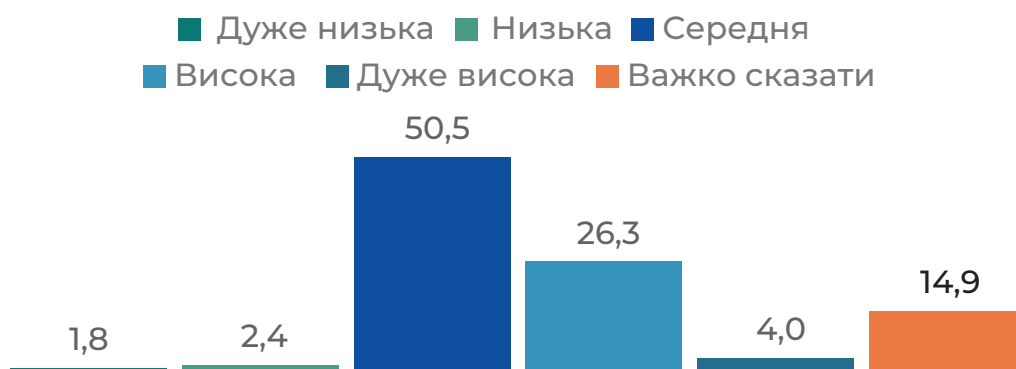
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Матеріально-технічна база школи поліпшилася протягом останнього року								
Учителі: % скоріше / цілком згодні	75,9	67,3	82,4	77,4	74,5	74,7	71,7	75,0

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Матеріально-технічна база школи поліпшилася протягом останнього року								
Батьки: % скоріше / цілком згодні	66,8	60,6	63,3	61,5	61,0	66,7	64,3	62,6
Адміністрація сприяє активній участі вчителів в управлінні освітою								
Учителі: % скоріше / цілком згодні	85,8	75,5	81,3	81,1	80,6	81,2	71,7	81,9
Батьки: % скоріше / цілком згодні	69,6	62,9	64,4	65,9	64,4	67,1	76,3	63,5
Реформа місцевого самоврядування та децентралізації влади сприятиме підвищенню якості освіти в країні								
Учителі: % скоріше / цілком згодні	57,3	53,7	66,2	53,0	59,1	56,3	56,4	57,7
Батьки: % скоріше / цілком згодні	53,5	45,4	51,6	45,2	46,2	53,9	54,1	47,9

Поточний рівень якості управління освітою в громаді учителі переважно оцінюють посередньо (51 %), дещо менше високих / дуже високих оцінок (30 %). Низьких оцінок лише 4 %.

Діаграма 8.9.2

Оцінки вчителів поточного рівня якості управління освітою в громаді

У Таблиці 8.9.3 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.9.3

Оцінки вчителів поточного рівня якості управління освітою в громаді: тип громади

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Учителі			
Висока / дуже висока	37,8	31,8	28,9
Середня	43,2	50,4	51,7
Низька / дуже низька	2,7	4,4	4,5

У Таблиці 8.9.4 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.9.4

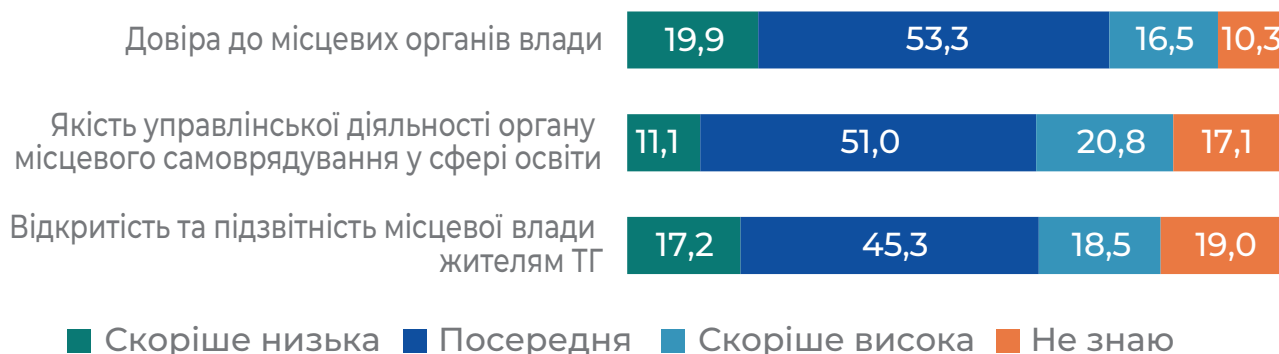
Оцінки вчителів поточного рівня якості управління освітою в громаді: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

<i>% у стовпчику</i>	<i>Макрорегіон</i>				<i>Тип</i>		<i>Стать</i>	
	<i>Захід</i>	<i>Центр</i>	<i>Південь</i>	<i>Схід</i>	<i>Місто</i>	<i>Село</i>	<i>Чоловік</i>	<i>Жінка</i>
Учителі								
Висока / дуже висока	28,9	27,5	35,9	32,3	30,0	30,5	45,1	28,8
Середня	51,7	55,8	47,7	36,9	51,2	50,0	34,7	52,2
Низька / дуже низька	3,0	1,9	3,9	15,2	4,3	4,2	7,6	3,8

Батьки учнів переважно посередньо оцінюють довіру до місцевих органів влади – 53 % опитаних. Кожен п'ятий з опитаних батьків низько оцінює довіру до місцевих органів влади. Баланс низьких і високих оцінок довіри від'ємний. 17 % опитаних скоріше високо оцінили довіру до місцевих органів влади.

Діаграма 8.9.3

Оцінка батьками учнів деяких аспектів діяльності місцевих органів влади

Якість управлінської діяльності ОМС у сфері освіти отримала переважно посередню оцінку від батьків учнів – 51 % опитаних. Загалом 21 % батьків надали високу оцінку, що на 10 відсоткових пунктів більше, ніж частка тих, хто схиляється до низьких оцінок.

Відкритість і підзвітність місцевої влади перед жителями ТГ батьки оцінили таким чином: 45 % надали посередні оцінки, 17 % – низькі; по 19 % – високі оцінки і не визначилися з відповіддю.

У Таблиці 8.9.5 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.9.5

Оцінка батьками учнів деяких аспектів діяльності місцевих органів влади: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Довіра до місцевих органів влади			
Скоріше низько	19,0	18,3	20,8
Посередньо	50,2	55,1	53,3
Скоріше високо	23,1	17,0	14,1
Не знаю	7,7	9,6	11,7
Якість управлінської діяльності ОМС у сфері освіти			
Скоріше низько	9,3	10,4	12,2
Посередньо	45,3	53,5	51,4

Скоріше високо	32,4	18,8	18,1
Не знаю	13,0	17,3	18,3
Відкритість і підзвітність місцевої влади перед жителями ТГ			
Скоріше низько	15,4	14,6	19,5
Посередньо	38,9	50,5	43,4
Скоріше високо	26,3	17,6	17,1
Не знаю	19,4	17,3	20,1

У Таблиці 8.9.6 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.9.6

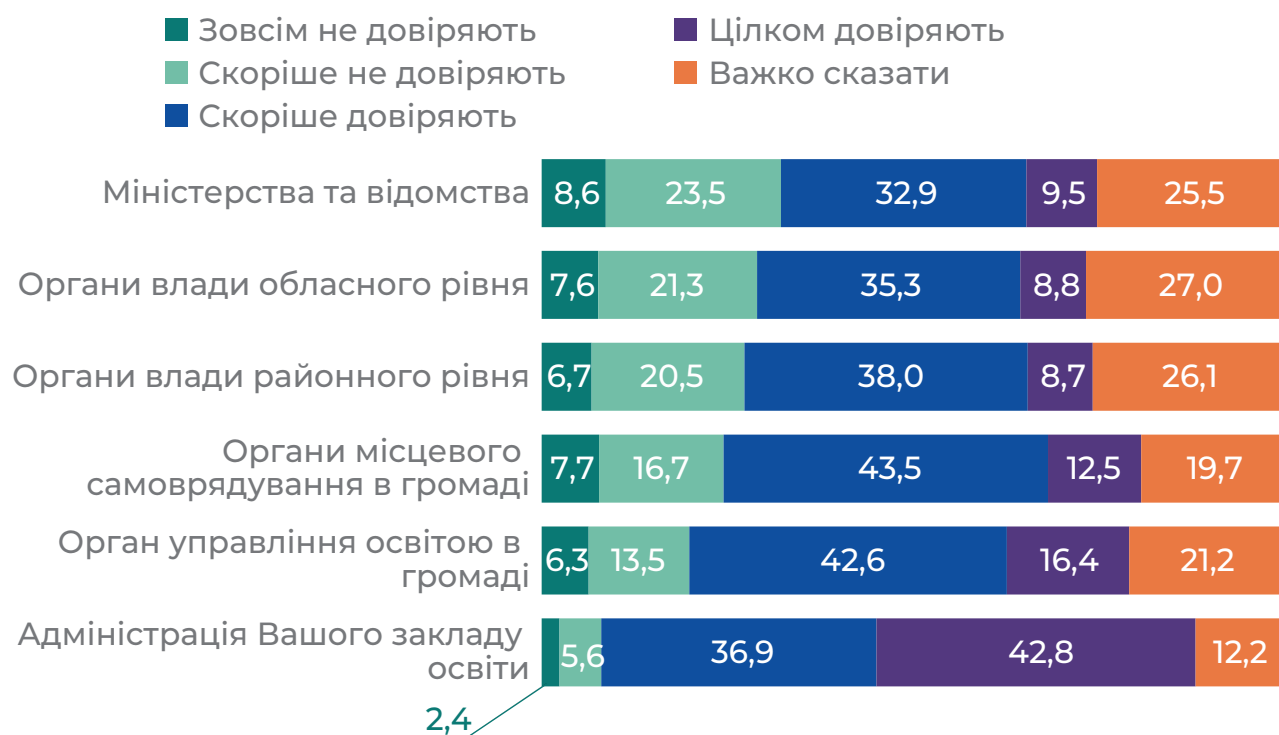
Оцінка батьками учнів деяких аспектів діяльності місцевих органів влади: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Довіра до місцевих органів влади								
Скоріше низько	14,3	23,2	18,9	21,8	21,5	16,6	17,1	20,4
Посередньо	55,9	51,5	52,6	55,1	53,8	52,2	58,5	52,5
Скоріше високо	20,4	15,5	16,0	13,7	13,8	22,2	14,9	16,8
Не знаю	9,4	9,8	12,4	9,4	10,9	9,0	9,4	10,4
Батьки, якість управлінської діяльності ОМС у сфері освіти								
Скоріше низько	7,7	11,5	13,3	12,0	12,0	9,3	10,6	11,2
Посередньо	50,8	52,4	46,3	55,3	51,5	50,1	56,3	50,2
Скоріше високо	25,3	19,3	21,5	16,5	18,5	25,7	20,6	20,8
Не знаю	16,1	16,8	18,9	16,2	18,1	14,9	12,5	17,8

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Батьки, відкритість і підзвітність місцевої влади жителям ТГ								
Скоріше низько	13,4	18,5	18,0	18,5	18,4	14,6	18,3	17,0
Посередньо	46,7	46,4	40,8	47,3	47,6	40,6	47,4	45,0
Скоріше високо	23,5	16,2	18,9	16,2	15,4	25,0	19,9	18,3
Не знаю	16,4	18,9	22,4	17,9	18,6	19,8	14,4	19,7

Діаграма 8.9.4

Довіра батьків учнів до установ / організацій

Оцінюючи довіру до установ / організацій, батьки учнів зазначають труднощі, оскільки від 20 % до 27 % – це невизначені відповіді про рівень довіри до всіх органів влади, окрім адміністрації шкіл, де безпосередньо навчаються діти респондентів. Серед відповідей переважають позитивні оцінки, хоча цей баланс не дуже великий (від 3 % до 8 %) для всіх, за винятком органів управління освітою в громаді та адміністрації ЗО, де навчаються діти опитаних батьків. Адміністрації ЗО викликають найбільшу довіру – їм довіряє 55 % батьків проти 8 % тих, хто не довіряє. Органи управління освітою в громаді викликають довіру в 38 % респондентів, а скоріше не довіряють їм 20 % батьків учнів.

У Таблиці 8.9.7 дані наведені окремо для пілотних громад, пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.9.7

Довіра батьків учнів до установ / організацій: тип громади

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Міністерства та відомства			
Цілком / скоріше довіряють	41,7	43,0	42,7
Зовсім / скоріше не довіряють	32,4	30,6	32,1
Органи влади обласного рівня			
Цілком / скоріше довіряють	45,4	42,6	44,5
Зовсім / скоріше не довіряють	30,4	29,5	28,0
Органи влади районного рівня			
Цілком / скоріше довіряють	47,0	47,3	45,3
Зовсім / скоріше не довіряють	26,7	26,5	28,4
ОМС у громаді			
Цілком / скоріше довіряють	61,1	56,4	53,3
Зовсім / скоріше не довіряють	22,7	24,1	25,9
Органи управління освітою в громаді			
Цілком / скоріше довіряють	61,1	60,2	57,2
Зовсім / скоріше не довіряють	17,4	19,2	21,6
Адміністрація ЗО			
Цілком / скоріше довіряють	83,0	84,2	77,1
Зовсім / скоріше не довіряють	6,9	5,9	9,4

У Таблиці 8.9.8 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.9.8

Довіра батьків учнів до установ / організацій: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

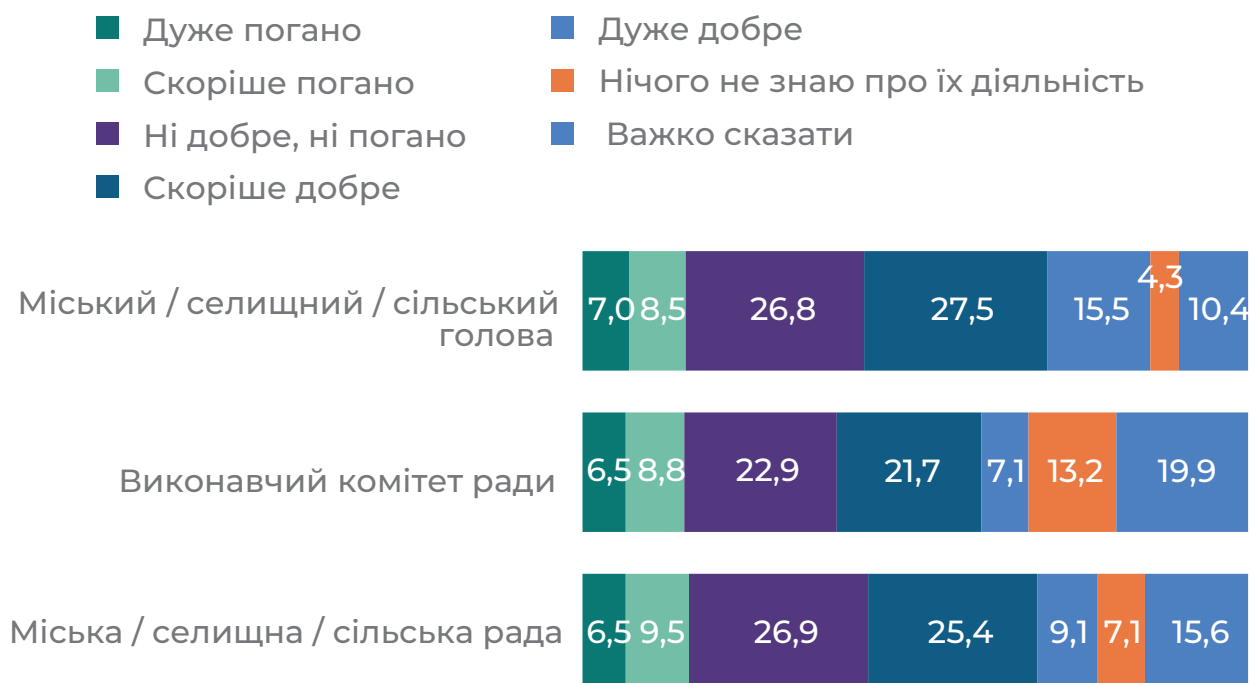
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Міністерства та відомства								
Цілком / скоріше довіряють	50,4	39,9	39,2	41,2	39,3	48,8	50,8	41,1
Зовсім / скоріше не довіряють	27,2	33,4	34,1	33,1	34,4	27,3	30,8	32,3
Органи влади обласного рівня								
Цілком / скоріше довіряють	50,0	42,6	42,4	41,8	42,4	47,8	53,1	42,7
Зовсім / скоріше не довіряють	25,4	29,9	29,9	29,9	30,3	25,9	27,2	29,1
Органи влади районного рівня								
Цілком / скоріше довіряють	53,8	44,3	44,9	44,1	44,3	51,7	55,7	45,2
Зовсім / скоріше не довіряють	23,1	28,7	28,4	28,3	29,2	23,1	23,9	27,8
ОМС у громаді								
Цілком / скоріше довіряють	64,6	53,2	54,4	51,8	52,8	62,6	64,0	54,7
Зовсім / скоріше не довіряють	19,3	24,5	27,9	26,4	25,5	22,0	22,8	24,6
Органи управління освітою в громаді								
Цілком / скоріше довіряють	70,0	55,8	57,6	52,2	55,2	66,8	66,8	57,8

Зовсім / скоріше не довіряють	12,7	19,8	23,2	25,4	21,5	16,0	18,9	20,0
Адміністрація ЗО								
Цілком / скоріше довіряють	83,4	75,1	80,6	84,5	78,6	82,2	84,8	78,9
Зовсім / скоріше не довіряють	7,1	8,7	9,5	5,5	8,4	7,5	8,5	7,9

Мешканців громади просили оцінити загалом роботу ОМС / представників влади в ТГ. Найбільше позитивних оцінок отримали міські / селищні / сільські голови громад (43 % оцінок «добре» проти 16 % оцінок «погано»). Міські / селищні / сільські ради отримали 35 % оцінок «добре / дуже добре» порівняно з 15 % оцінок «погано / дуже погано», а виконавчий комітет ради – 29 % добрих оцінок проти 15 % поганих. При цьому кожен третій опитаний або нічого не знає про їхню діяльність, або має складнощі з її оцінкою.

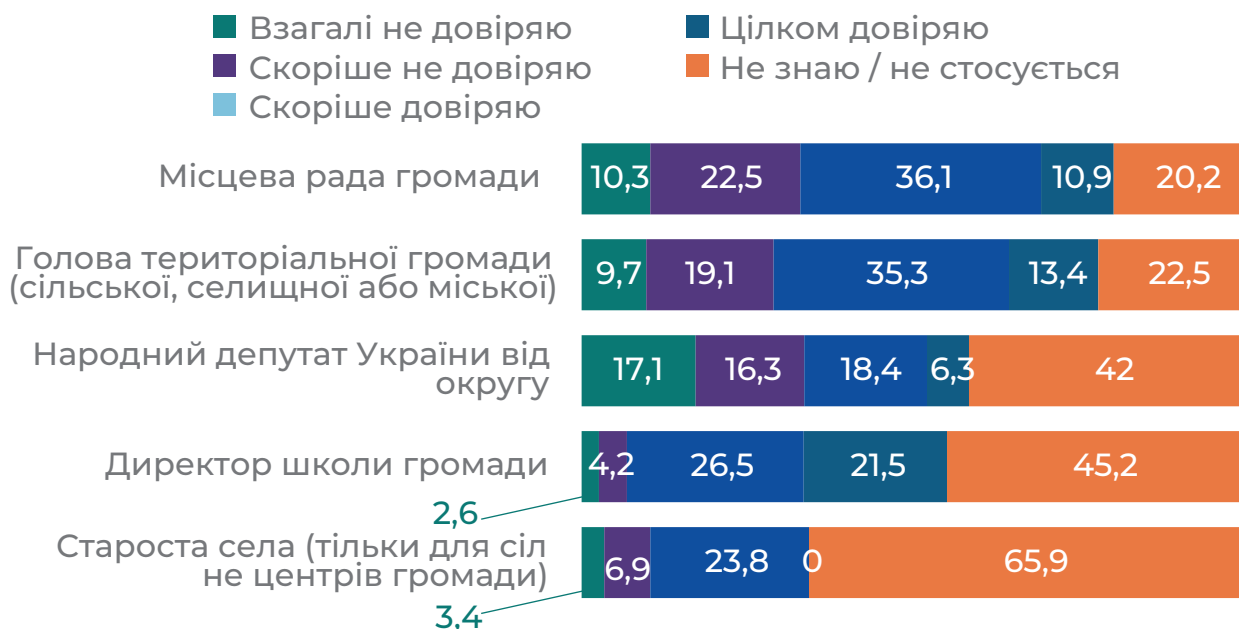
Діаграма 8.9.5

Оцінка мешканцями громади роботи ОМС / представників влади в ТГ

Діаграма 8.9.6

Довіра мешканців громади до окремих місцевих органів / представників влади

У Таблиці 8.9.9 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.9.9

Оцінка мешканцями громади роботи ОМС / представників влади в ТГ: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Міський / селищний / сільський голова			
Дуже / скоріше добре	47,5	49,6	41,7
Ні добре, ні погано	21,8	24,0	28,9
Дуже / скоріше погано	7,0	11,5	21,8
Виконавчий комітет ради			
Дуже / скоріше добре	34,6	34,5	29,4
Ні добре, ні погано	8,8	13,3	17,8
Дуже / скоріше погано	20,5	23,3	24,4

Міська / селищна / сільська рада			
Дуже / скоріше добре	45,3	39,3	33,6
Ні добре, ні погано	21,0	24,8	30,7
Дуже / скоріше погано	9,8	13,5	19,2

У Таблиці 8.9.10 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.9.10

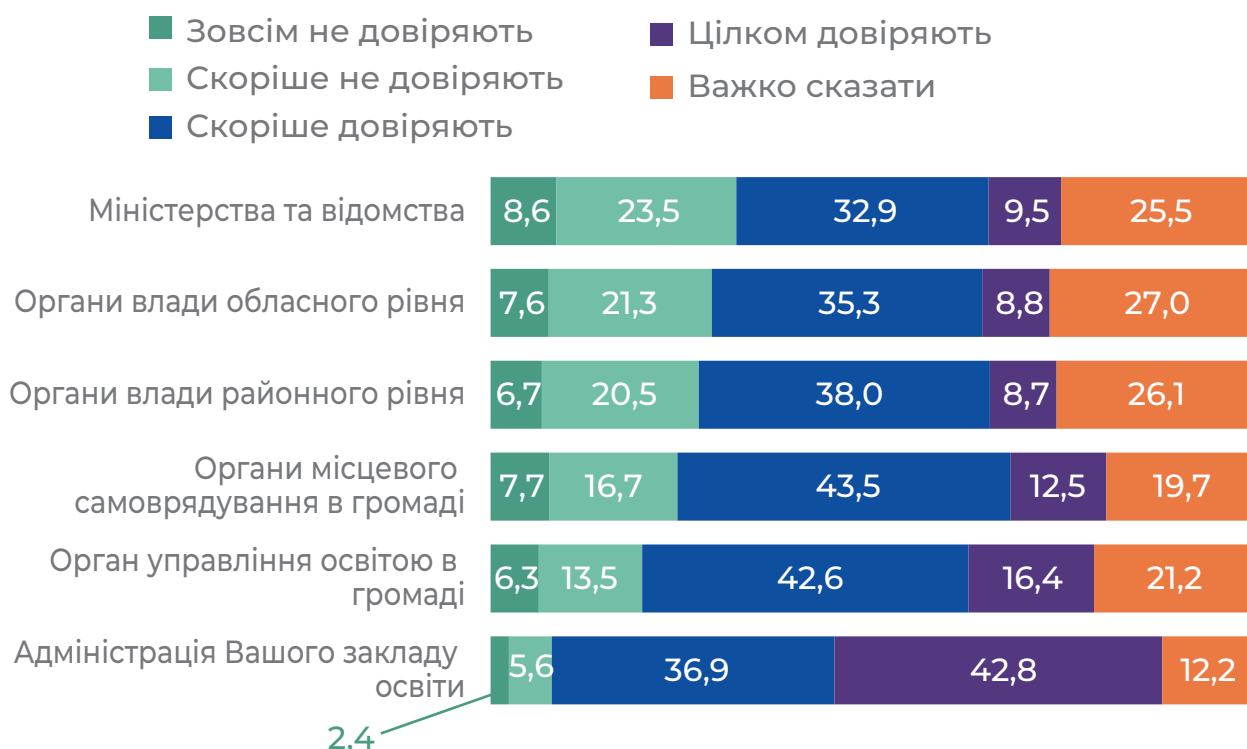
Оцінка мешканцями громади роботи ОМС / представників влади в ТГ: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Міський / селищний / сільський голова								
Дуже / скоріше добре	51,3	39,8	44,2	31,5	41,2	55,1	37,9	47,3
Ні добре, ні погано	18,9	31,8	28,3	27,8	27,6	21,5	30,1	24,1
Дуже / скоріше погано	14,9	15,5	19,2	9,8	16,5	8,1	15,7	15,3
Виконавчий комітет ради								
Дуже / скоріше добре	27,8	30,7	28,8	25,9	26,5	44,4	24,0	32,8
Ні добре, ні погано	14,1	13,0	23,0	9,8	16,5	7,5	16,0	14,7
Дуже / скоріше погано	13,9	25,5	27,8	25,4	23,0	21,6	26,8	19,6
Міська / селищна / сільська рада								
Дуже / скоріше добре	39,6	36,3	30,9	26,2	31,5	55,1	29,8	38,5
Ні добре, ні погано	21,0	29,7	28,5	29,1	27,8	21,1	28,8	25,3
Дуже / скоріше погано	18,2	11,2	23,4	9,8	17,0	8,7	17,4	14,7

Майже половина членів громади висловила довіру голові ТГ (довіряли 49 % респондентів, не довіряли – 29 %), директору школи (довіряли 48 % опитаних, не довіряли лише 7 %) і місцевій раді громади (довіряли 47 % опитаних і не довіряли – 33 %). Народному депутату України від округу довіряє 25 % членів громади проти 33 % тих, хто не довіряє. Подібні критичні оцінки депутатів Верховної Ради типові для України. Довіру до старост сіл оцінювали тільки жителі сіл – не центрів громади, більшість з яких не мають сформованої думки, тому ці дані зазначені індикативно, і детальні розподіли для цієї групи не наведені.

Діаграма 8.9.7

Довіра вчителів до установ / організацій

У Таблиці 8.9.11 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.9.11

Довіра мешканців громади до окремих місцевих органів / представників влади: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Місцева рада громади			
Цілком / скоріше довіряють	54,5	48,8	48,5
Зовсім / скоріше не довіряють	20,3	26,3	42,3

Голова ТГ			
Цілком / скоріше довіряють	56,8	50,3	49,5
Зовсім / скоріше не довіряють	17,5	22,3	38,2
Народний депутат України від округу			
Цілком / скоріше довіряють	27,0	26,1	27,4
Зовсім / скоріше не довіряють	32,1	31,8	33,6
Директор школи в громаді			
Цілком / скоріше довіряють	66,6	51,3	48,7
Зовсім / скоріше не довіряють	5,8	8,3	6,2

У Таблиці 8.9.12 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.9.12

Довіра мешканців громади до окремих місцевих органів / представників влади: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Місцева рада громади								
Цілком / скоріше довіряють	57,1	40,2	49,9	38,3	44,6	62,7	40,8	52,1
Зовсім / скоріше не довіряють	30,4	32,7	38,8	27,1	34,5	21,6	36,0	30,1
Голова ТГ								
Цілком / скоріше довіряють	59,1	41,6	50,8	41,5	46,7	61,8	44,7	52,1
зовсім / скоріше не довіряють	25,8	28,8	34,6	24,4	30,1	20,2	30,5	27,3

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Народний депутат України від округу								
Цілком / скоріше довіряють	21,4	26,3	26,7	23,4	23,2	33,8	19,9	28,5
Зовсім / скоріше не довіряють	34,4	26,9	36,5	42,1	34,7	24,2	37,1	30,4
Директор школи в громаді								
Цілком / скоріше довіряють	55,8	45,2	36,9	59,2	44,6	70,9	40,3	54,5
Зовсім / скоріше не довіряють	11,6	4,1	6,7	4,4	6,7	7,7	7,0	6,6

Порівняно з мешканцями ТГ і батьками учнів учителі набагато частіше висловлюють довіру всім установам / організаціям, які розглядалися (див. Діаграму 8.9.7). Загалом зі зменшенням рівня централізації довіри зростає: рівень довіри становить 62 % до центральних міністерств і відомств, 65 % – до органів влади обласного рівня, 63 % – до органів влади районного рівня, 66 % – до ОМС, 70 % – до органів управління освітою в громаді, а найбільшу довіру вчителі висловлюють адміністрації ЗО, у якому працюють, – 89 %.

Зазначимо частку відповідей «важко сказати», які становлять 17–19 % для всіх установ / організацій, окрім адміністрації ЗО.

У Таблиці 8.9.13 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.9.13

Довіра вчителів до установ / організацій: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Міністерства та відомства			
Цілком / скоріше довіряють	70,3	77,8	51,1
Зовсім / скоріше не довіряють	8,1	9,8	31,2
Органи влади обласного рівня			
Цілком / скоріше довіряють	73,0	76,1	59,1

Зовсім / скоріше не довіряють	13,5	10,6	21,6
Органи влади районного рівня			
Цілком / скоріше довіряють	59,4	70,8	61,9
Зовсім / скоріше не довіряють	16,2	14,2	19,9
ОМС у громаді			
Цілком / скоріше довіряють	75,6	78,8	62,0
Зовсім / скоріше не довіряють	10,8	10,6	18,7
Органи управління освітою в громаді			
Цілком / скоріше довіряють	78,3	76,1	67,0
Зовсім / скоріше не довіряють	5,4	13,2	16,5
Адміністрація ЗО			
Цілком / скоріше довіряють	97,3	91,1	87,5
Зовсім / скоріше не довіряють	0,0	6,2	5,7

У Таблиці 8.9.14 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.9.14

Довіра вчителів до установ / організацій: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Міністерства та відомства								
Цілком / скоріше довіряють	50,4	58,4	77,2	81,1	61,7	62,7	71,4	61,3
Зовсім / скоріше не довіряють	22,9	23,7	17,7	9,2	22,8	18,7	15,3	21,0

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Органи влади обласного рівня								
Цілком / скоріше довіряють	52,6	62,8	82,3	76,1	68,2	62,7	68,7	64,5
Зовсім / скоріше не довіряють	18,9	21,3	10,2	12,9	15,9	18,1	18,1	17,0
Органи влади районного рівня								
Цілком / скоріше довіряють	55,5	64,6	73,6	57,1	67,2	59,3	53,1	63,5
Зовсім / скоріше не довіряють	20,3	20,1	13,9	21,6	15,2	21,7	27,6	18,1
ОМС у громаді								
Цілком / скоріше довіряють	64,5	61,5	76,2	64,9	72,2	61,8	72,4	65,4
Зовсім / скоріше не довіряють	11,3	21,9	11,3	19,3	13,6	17,1	13,7	15,9
Органи управління освітою в громаді								
Цілком / скоріше довіряють	66,8	70,4	79,6	59,0	72,7	67,8	72,6	69,5
Зовсім / скоріше не довіряють	11,2	14,3	11,4	23,0	13,8	13,5	19,6	12,9
Адміністрація ЗО								
Цілком / скоріше довіряють	83,6	89,1	91,2	98,6	90,1	87,8	82,6	89,4
Зовсім / скоріше не довіряють	6,9	5,3	6,3	1,4	4,5	6,4	7,7	5,4

8.10. Оцінка діяльності адміністрації ЗО

Більше ніж половина учнів (56 %) задоволені або майже задоволені (оцінки 6–7) школою, де вони навчаються, 6 % – скоріше незадоволені (оцінки 1–2).

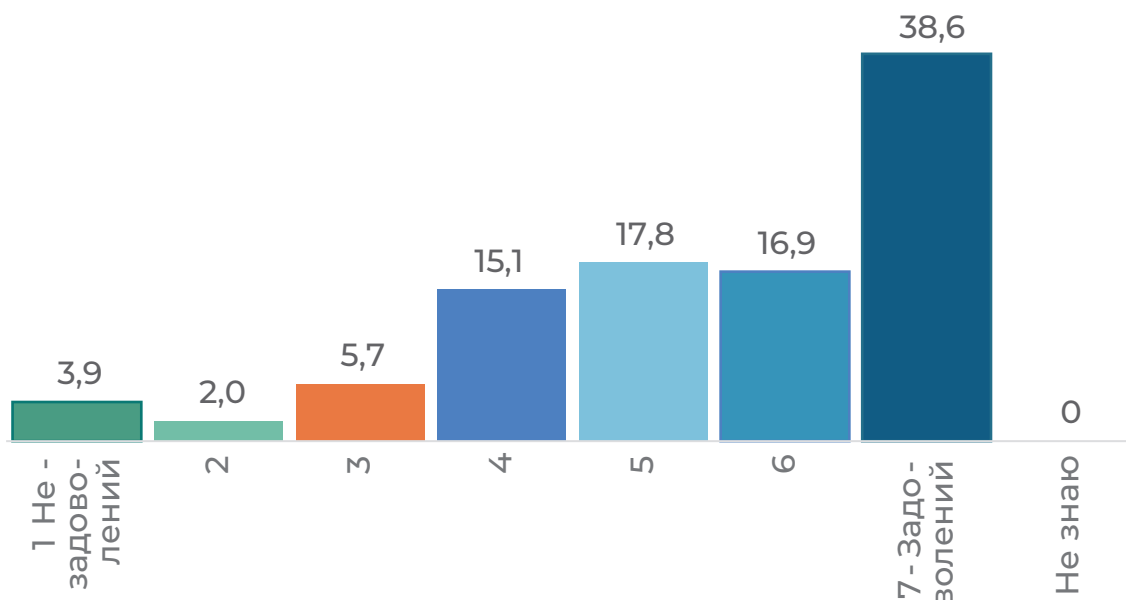
Оцінки задоволеності управлінням школою й школою загалом в учнів дуже схожі, хоча управлінням ЗО вони оцінюють дещо нижче. Майже половина учнів (49 %) задоволені або майже задоволені (оцінки 6–7) управлінням школою, де вони навчаються, а 7 % – скоріше незадоволені (оцінки 1–2). Кожен десятий учень не зміг оцінити якість управління ЗО.

У Таблиці 8.10.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

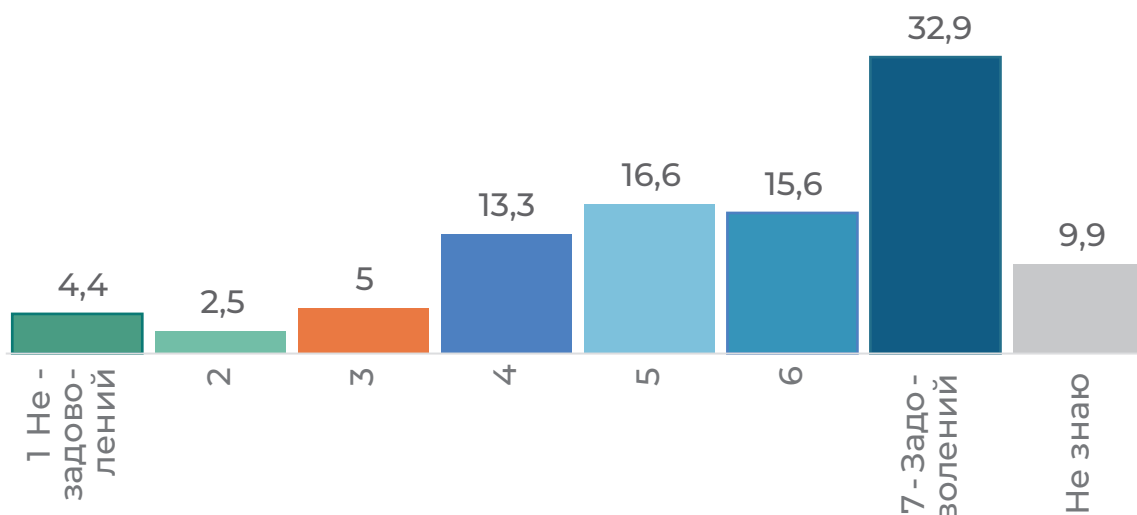
Діаграма 8.10.1

Рівень задоволеності учнів школою і якістю її управління

а. Рівень задоволеності учнів школою

б. Рівень задоволеності якістю управління школою

Таблиця 8.10.1

Рівень задоволеності учнів школою та якістю її управління: тип громади

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Задоволеність школою			
1 – Незадоволений (-а)	3,8	4,8	3,1
2	3,3	1,9	1,5
3	6,8	4,4	5,5
4	19,9	12,9	13,8
5	16,9	15,5	18,1
6	17,4	16,0	18,6
7 – Задоволений (-а)	31,8	44,5	39,4
Не знаю	3,8	4,8	3,1
Задоволеність якістю управління школою			
1 – Незадоволений (-а)	5,3	4,8	3,4
2	2,0	2,1	2,2
3	6,3	5,3	4,3
4	13,6	11,9	13,2
5	20,2	13,9	16,9
6	16,4	15,5	16,0
7 – Задоволений (-а)	30,1	35,8	33,7
Не знаю	6,1	10,8	10,3

У Таблиці 8.10.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.10.2

Рівень задоволеності учнів школою та якістю її управління: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Задоволеність школою								
1 – Незадоволений (-а)	3,9	4,8	3,0	3,3	4,0	3,8	3,7	3,8
2	1,5	2,3	1,6	2,9	2,4	1,2	1,9	2,0
3	4,2	6,3	5,5	6,5	6,3	4,3	5,2	6,0
4	14,2	16,4	12,0	17,9	16,7	11,7	15,5	14,3
5	20,3	17,7	15,7	17,8	19,8	13,9	17,7	17,9
6	19,0	14,5	19,6	15,1	15,9	18,9	14,5	18,6
7 – Задоволений (-а)	36,8	38,0	42,7	36,5	34,9	46,2	41,5	37,4
Задоволеність якістю управління школою								
1 – Незадоволений (-а)	4,2	5,4	3,7	3,4	4,7	3,8	3,6	4,8
2	2,0	2,9	2,9	1,6	3,0	1,4	2,3	2,5
3	4,1	5,5	3,5	7,2	5,1	4,6	4,7	5,1
4	12,8	13,5	11,4	16,3	14,4	11,0	13,2	13,0
5	19,0	15,3	13,0	21,5	18,2	13,2	16,1	16,8
6	16,0	14,4	19,6	11,7	14,9	17,0	13,9	17,0
7 – Задоволений (-а)	30,8	32,1	39,4	27,8	29,8	39,2	35,8	31,6
Не знаю	11,0	11,0	6,5	10,5	9,9	9,8	10,4	9,2

Учні повідомляють, що коли трапляються випадки насильства або булінгу, учителі й адміністрація школи переважно не залишають їх поза увагою. Найчастішою реакцією є роз'яснення про неприпустимість такої поведінки (60 %) і повідомлення батькам (45 %). Учні вважають, що подібні інциденти ігноруються працівниками школи у 8 % випадків.

Діаграма 8.10.2

Реакція вчителів та адміністрації на випадки насильства або булінгу

У Таблиці 8.10.3 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.10.3

Реакція вчителів та адміністрації на випадки насильства або булінгу: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Учні			
Надають допомогу постраждалим	38,1	33,0	40,6
Проводять роз'яснення про неприпустимість такої поведінки	61,9	55,8	60,4
Виявляють і карають винних та основних учасників	27,6	24,6	25,2
Повідомляють батькам	53,7	39,5	43,5
Інше	0,0	2,3	2,4
Нічого не роблять	8,2	7,3	7,8
Не знаю	7,5	9,6	7,8

У Таблиці 8.10.4 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

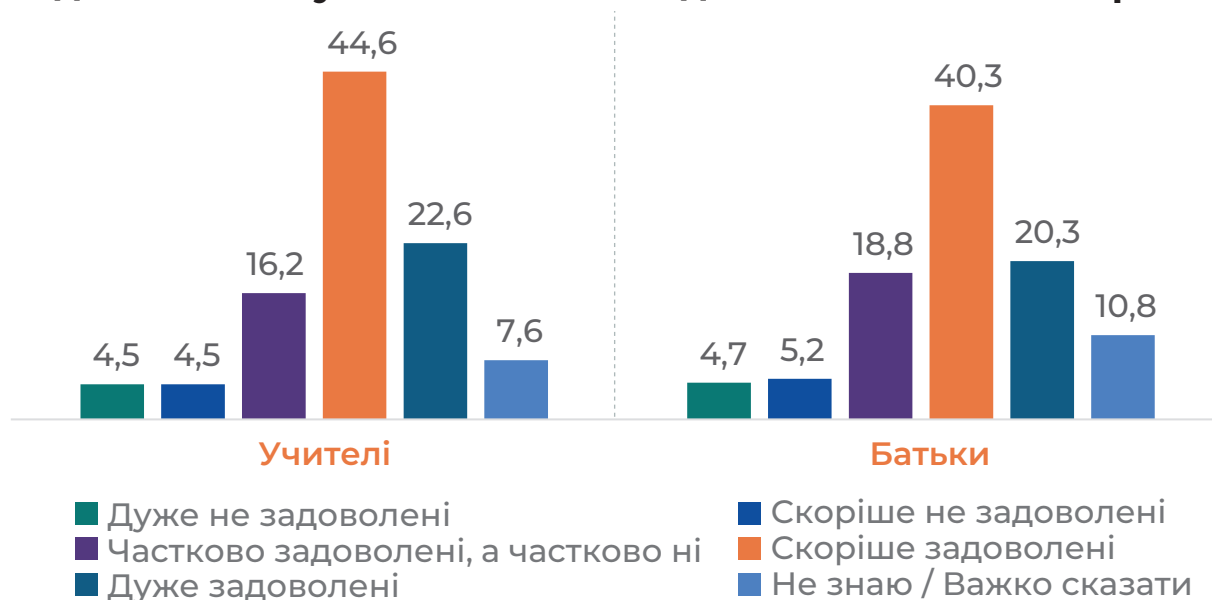
Таблиця 8.10.4

Реакція вчителів та адміністрації на випадки насильства або булінгу: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учні								
Надають допомогу постраждалим	36,7	35,8	35,8	36,9	34,5	40,5	39,9	34,4
Проводять роз'яснення про неприпустимість такої поведінки	56,4	58,9	65,4	63,8	62,6	54,2	58,6	61,9
Виявляють і карають винних та основних учасників	22,4	26,4	30,4	26,7	27,6	23,0	29,2	24,9
Повідомляють батькам	45,8	38,7	49,9	55,9	49,3	34,1	43,0	46,6
Інше	2,1	1,9	3,7	2,0	2,7	1,4	3,6	1,2
Нічого не роблять	8,6	10,3	4,4	5,2	8,3	7,3	7,1	8,3
Не знаю	8,3	9,1	9,3	7,0	8,8	8,4	9,1	8,4

Діаграма 8.10.3

Задоволеність учителів і батьків діяльністю школи в громаді

Більшість учителів (67 %) і батьків учнів (61 %) задоволені діяльністю школи в ТГ. Середні оцінки задоволеності діяльністю школи висловлюють 16 % учителів і 19 % батьків. Незадоволені діяльністю школи становлять десяту частину всіх опитаних.

Серед учителів частка задоволених діяльністю школи дещо вища, ніж серед батьків.

У Таблиці 8.10.5 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.10.5

Задоволеність учителів і батьків діяльністю школи в громаді: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Учителі			
Дуже незадоволені	5,4	2,7	4,5
Скоріше незадоволені	5,4	4,4	4,5
Частково задоволені, а частково ні	18,9	15,0	18,2
Скоріше задоволені	45,9	48,7	40,9
Дуже задоволені	18,9	22,1	22,2
Не знаю / важко сказати	5,4	7,1	9,7
Батьки			
Дуже незадоволені	5,4	2,7	4,5
Скоріше незадоволені	5,4	4,4	4,5
Частково задоволені, а частково ні	18,9	15,0	18,2
Скоріше задоволені	45,9	48,7	40,9
Дуже задоволені	18,9	22,1	22,2
Не знаю / важко сказати	5,4	7,1	9,7

У Таблиці 8.10.6 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.10.6

Задоволеність учителів і батьків діяльністю школи в громаді: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Учителі								
Дуже незадоволені	6,9	1,9	5,0	4,2	4,3	4,7	2,1	4,8
Скоріше незадоволені	4,8	5,6	1,3	6,4	5,2	4,0	8,0	4,1
Частково задоволені, а частково ні	15,1	16,6	18,8	13,8	19,2	14,2	21,8	15,7
Скоріше задоволені	46,5	45,7	43,8	36,9	43,6	45,2	33,8	45,7
Дуже задоволені	18,5	24,5	21,0	32,2	18,6	25,4	32,8	21,5
Не знаю / важко сказати	8,2	5,7	10,0	6,4	9,1	6,5	1,5	8,2
Батьки								
Дуже незадоволені	6,8	4,8	3,8	2,3	4,1	5,8	5,9	4,5
Скоріше незадоволені	3,9	5,4	5,9	5,2	5,7	4,1	7,0	4,9
Частково задоволені, а частково ні	15,3	20,0	20,0	19,1	19,7	16,9	9,9	20,2
Скоріше задоволені	44,0	40,8	35,4	40,6	39,1	42,7	47,4	39,1
Дуже задоволені	22,1	18,8	22,4	17,9	19,3	22,3	22,7	19,9
Не знаю / важко сказати	7,8	10,0	12,4	14,9	12,1	8,1	7,0	11,4

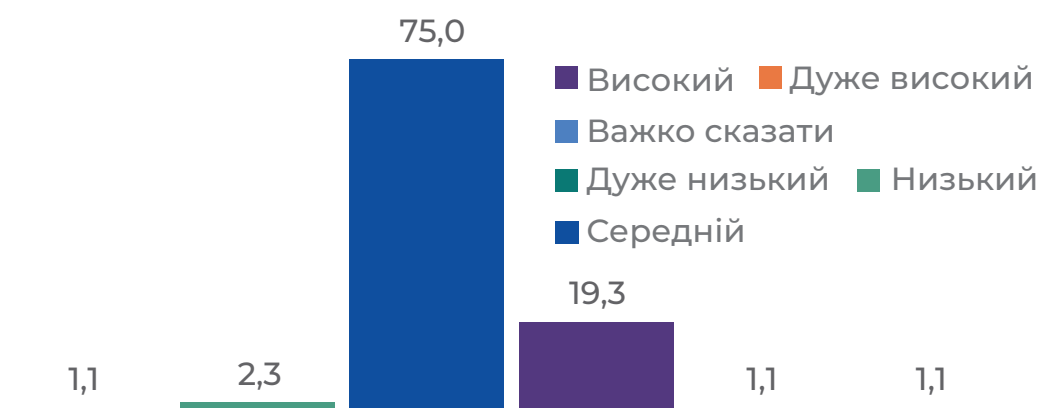
8.11. Забезпеченість педагогічними кадрами

Думки управлінців ОМС про поточний рівень забезпечення ЗО педагогічними кадрами розділилися таким чином: 3 % вважають його низьким / дуже низьким, переважна частина (75 %) оцінює посередньо і кожен п'ятий опитаний вважає його високим або дуже високим.

Для забезпечення ЗО педагогічними кадрами управлінці ОМС застосовують різноманітні заходи. Найбільш поширені – стажування та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, про що повідомили 53 % управлінців ОМС.

Діаграма 8.11.1

Оцінка рівня забезпечення ЗО педагогічними кадрами (управлінці ОМС)

Діаграма 8.11.2

Заходи із забезпечення ЗО педагогічними кадрами

Також чверть опитаних управлінців ОМС застосовує такі заходи, як удосконалення системи стимулювання й мотивації і направлення на навчання випускників школи до педагогічних ЗО. Значно менш популярними є створення місцевих програм із залучення молодих педагогів і надання їм пільг (забезпечення житлом, виділення земельної ділянки тощо).

У Таблиці 8.11.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 8.11.1

Забезпечення ЗО педагогічними кадрами: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Рівень забезпечення ЗО педагогічними кадрами			
Дуже низький	6,7	0,0	0,0
Низький	0,0	2,9	2,6
Середній	60,0	64,7	89,7
Високий	26,7	29,4	7,7
Дуже високий	0,0	2,9	0,0
Важко сказати	6,7	0,0	0,0
Заходи			
Наявність місцевих програм із залучення молодих педагогів	13,3	8,8	10,3
Направлення на навчання випускників школи до педагогічних ЗО	46,7	26,5	15,4
Стажування та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів	40,0	67,6	46,2
Удосконалення системи стимулювання й мотивації	40,0	23,5	23,1
Надання пільг	13,3	2,9	7,7
Інше	0,0	2,9	2,6
Не проводиться така робота	0,0	11,8	20,5
Важко відповісти	13,3	8,8	15,4

У Таблиці 8.11.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 8.11.2

Забезпечення ЗО педагогічними кадрами: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

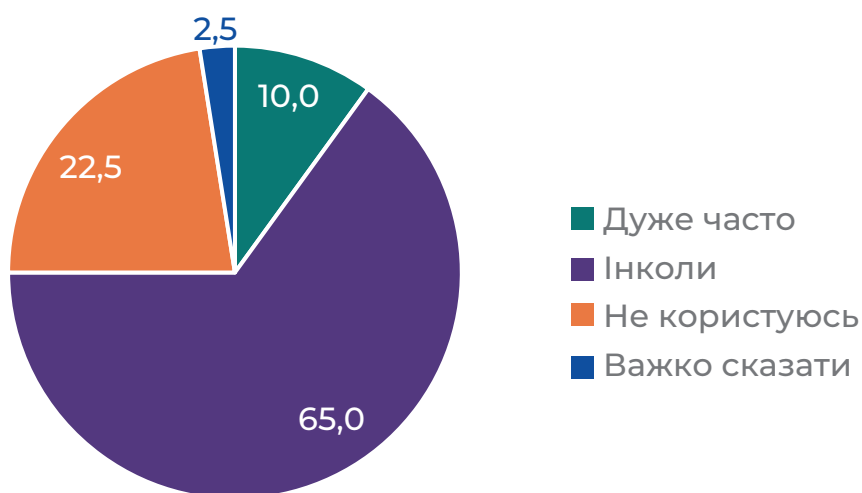
% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Рівень забезпечення ЗО педагогічними кадрами								
Дуже низький	0,0	0,0	4,8	0,0	0,0	3,7	0,0	1,4
Низький	0,0	4,3	0,0	5,9	0,0	7,4	5,9	1,4
Середній	66,7	78,3	81,0	76,5	82,0	59,3	82,4	73,2
Високий	25,9	17,4	14,3	17,6	18,0	22,2	11,8	21,1
Дуже високий	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	3,7	0,0	1,4
Важко сказати	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	3,7	0,0	1,4
Заходи								
Наявність місцевих програм із залучення молодих педагогів	0,0	8,7	14,3	23,5	11,5	7,4	0,0	12,7
Направлення на навчання випускників школи до педагогічних ЗО	18,5	26,1	23,8	35,3	24,6	25,9	17,6	26,8
Стажування та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів	44,4	52,2	57,1	64,7	57,4	44,4	47,1	54,9
Удосконалення системи стимулювання й мотивації	14,8	21,7	42,9	29,4	29,5	18,5	23,5	26,8
Надання пільг	7,4	8,7	9,5	0,0	6,6	7,4	0,0	8,5
Інше	3,7	4,3	0,0	0,0	1,6	3,7	11,8	0,0
Не проводиться така робота	14,8	13,0	14,3	11,8	14,8	11,1	17,6	12,7
Важко відповісти	22,2	13,0	9,5	0,0	11,5	14,8	23,5	9,9

9. СОЦДОСЛІДЖЕННЯ, АНАЛІТИКА

Три чверті опитаних управлінців ЦОВВ у професійній діяльності користуються результатами соціологічних досліджень, 10 % – користуються дуже часто, а 65 % – інколи. Узагалі не використовують результати соціологічних досліджень 23 % респондентів-управлінців ЦОВВ.

Діаграма 9.1.1

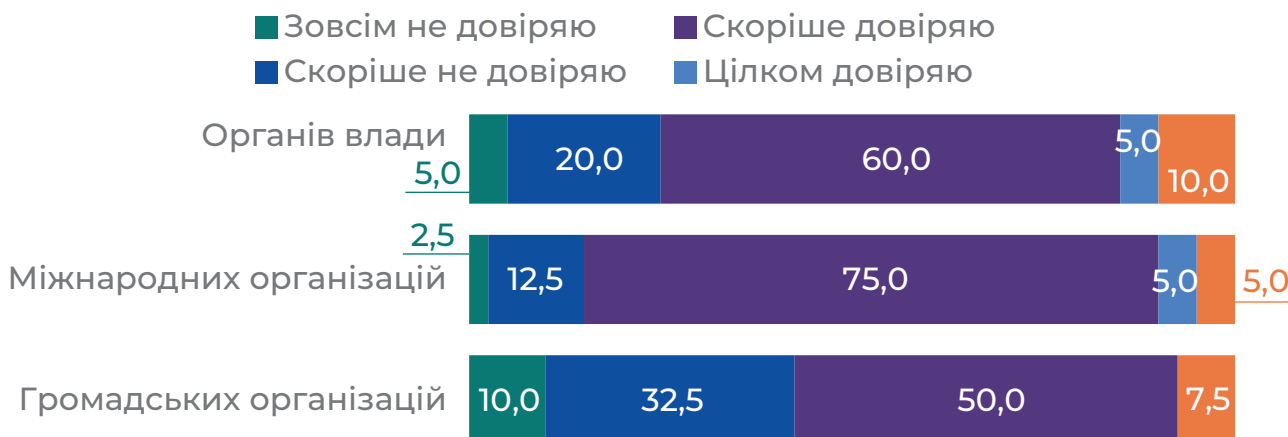
Частота використання результатів соціологічних досліджень у професійній діяльності (управлінці ЦОВВ)

Респонденти-управлінці ЦОВВ найбільше висловлюють довіру результатам соціологічних досліджень міжнародних організацій – 80 %, а не довіряють їм – 15 %. Результатам соціологічних досліджень органів влади довіряють 65 % опитаних управлінців ЦОВВ, а не довіряють

Діаграма 9.1.2

Довіра управлінців ЦОВВ до результатів соціологічних досліджень різних організацій і органів влади

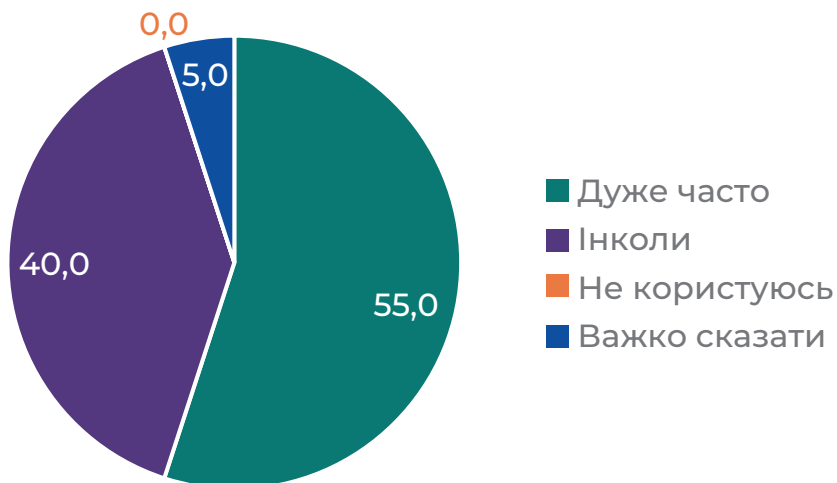

– 25 %. Половина респондентів довіряє результатам соціологічних досліджень громадських організацій, а не довіряють – 43 %.

Майже всі (95 %) опитані управлінці ЦОВВ в роботі користуються аналітичними документами, з них 55 % – дуже часто, а 40 % – інколи. Вагаються у відповіді – 5 %.

Діаграма 9.1.3

Частота використання аналітичних документів в основній роботі (управлінці ЦОВВ)

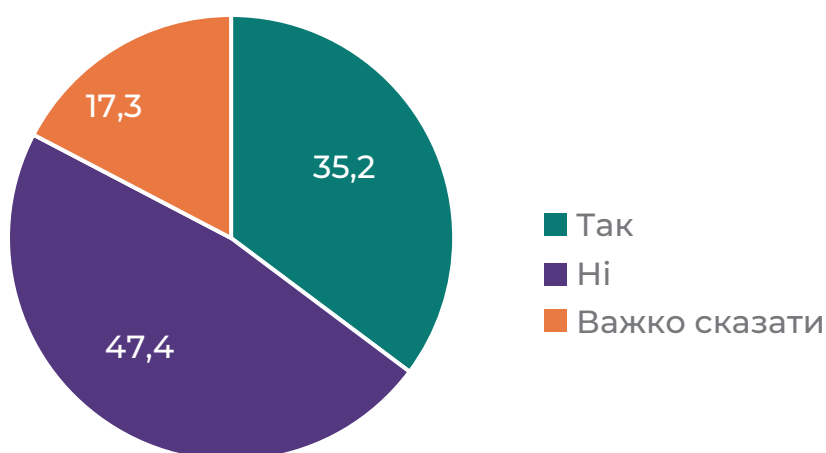
10. КОМУНІКАЦІЯ

10.1. Прозорість

Респонденти-мешканці громади скоріше критично оцінюють відкритість і підзвітність місцевої влади: 47 % не погоджуються, що їхня місцева влада відкрита та підзвітна, 35 % погоджуються з такою характеристикою.

Діаграма 10.1.1

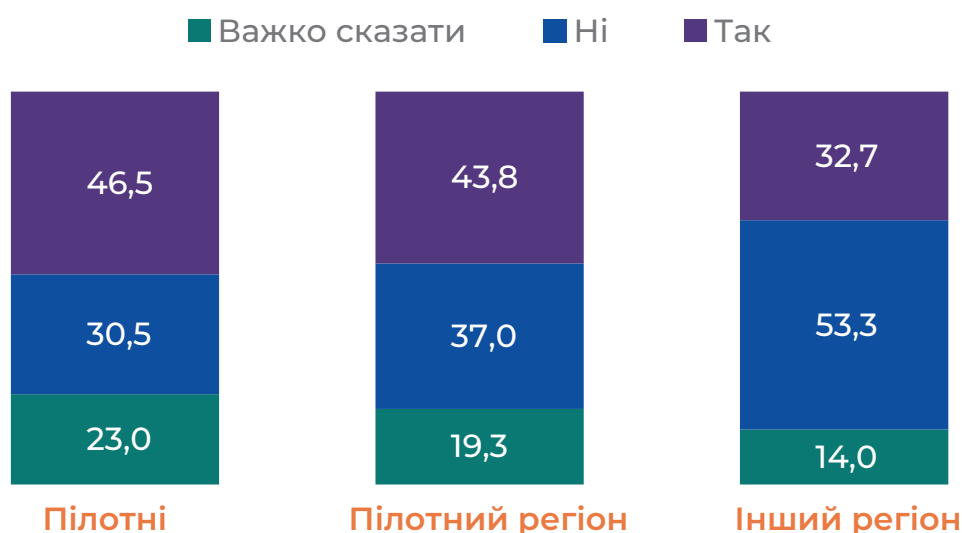
Чи місцева влада в громаді відкрита та підзвітна для жителів (мешканці громади)

Мешканці пілотних регіонів більш позитивно оцінюють свою місцеву владу: якщо серед пілотних громад 46,5 % вважають місцеву владу відкритою і прозорою, а серед інших громад пілотних регіонів — 44 % (в обох випадках частка тих, хто не погоджується, менша), то серед жителів інших регіонів — 33 % (проти 53 %, які не вважають її відкритою / підзвітною).

Діаграма 10.1.2

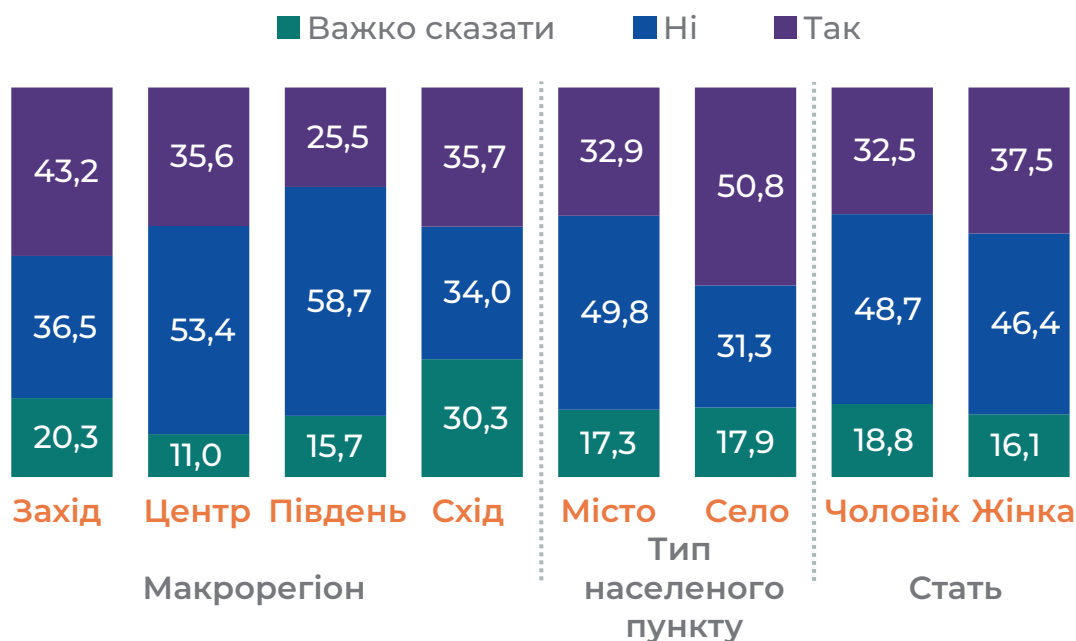
Чи місцева влада в громаді відкрита та підзвітна для жителів (мешканці громади): тип громади

На Діаграмі 10.1.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі респондентів. Доцільно звернути увагу, що більш критичні жителі міст — серед них 33 % вважають місцеву владу відкритою / підзвітною проти 51 % жителів сіл. Також більш критичні жителі центру і півдня України.

Діаграма 10.1.3

Чи місцева влада в громаді відкрита та підзвітна для жителів (мешканці громади): макрорегіон, тип населеного пункту й стать

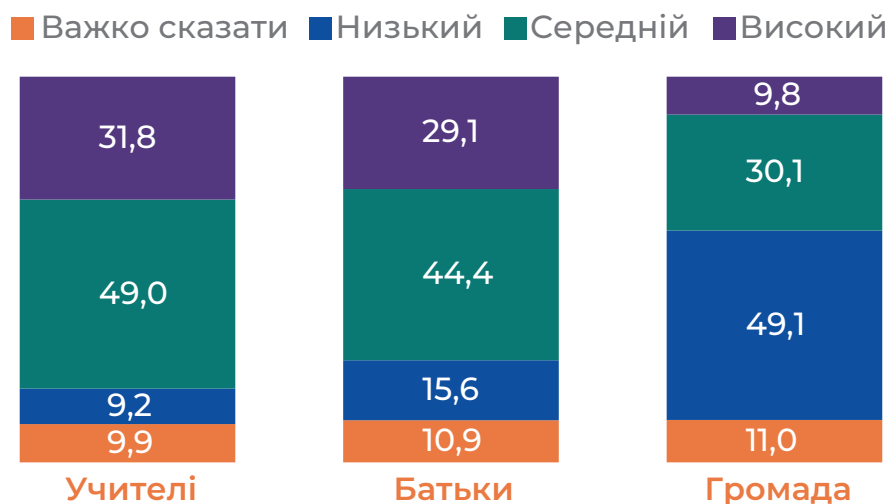

10.2. Інформування громадян

Якщо вчителі і батьки оцінюють свою поінформованість про управління освітою в громаді на середньому позитивному рівні, то мешканці громади загалом — скоріше негативно. Так, серед учителів 32 % високо оцінюють рівень поінформованості, 49 % — середньо. Серед батьків відповідні показники — 29 % і 44 %. Натомість серед мешканців громади 49 % оцінюють свій рівень як низький (як середній — 30 %, як високий — 10 %).

Діаграма 10.2.1

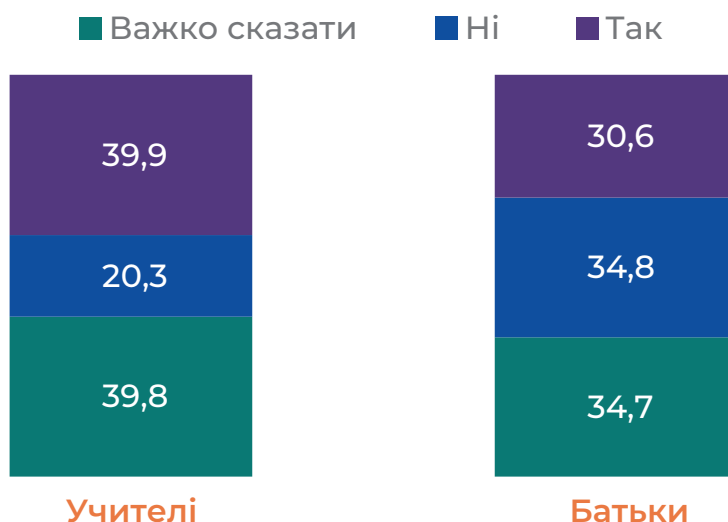
Рівень поінформованості про управління освітою в громаді

Водночас 40 % учителів і 31 % батьків за останні два роки отримували роз'яснювальну інформацію від ОМС.

Діаграма 10.2.2

Чи отримували роз'яснювальну інформацію від ОМС про управління освітою протягом останніх двох років

За словами респондентів-управлінців ОМС, найбільш поширений спосіб інформування громадян про планування бюджету — оголошення на сайті громади / інших офіційних сайтах (про це говорять 43 % респондентів). Далі йдуть громадські слухання / загальні збори (24 %) і ЗМІ (17 %).

Діаграма 10.2.3

Інформування громадян про планування бюджету (управлінці ОМС)

У Таблиці 10.2.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Інформування громадян: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управлінці ОМС, способи інформування про планування бюджету			
Оголошення на сайті громади, інших офіційних сайтах	40,0	38,2	48,7
Громадські слухання, загальні збори, обговорення	13,3	32,4	20,5
ЗМІ	6,7	11,8	25,6
Оголошення в соціальних мережах	13,3	8,8	15,4
Відкрита робота сесії, бюджетних комісій тощо	13,3	8,8	10,3
Через місцевих депутатів, старост	6,7	8,8	0,0
Запити	0,0	2,9	5,1
Інше	20,0	23,5	5,1
Важко сказати	6,7	5,9	10,3
Учителі, рівень поінформованості про освіту			
Високий	40,5	35,4	27,8
Середній	40,5	52,2	48,9
Низький	5,4	7,1	11,4
Важко сказати	13,5	5,3	11,9
Учителі, за останні два роки отримували роз'яснення від ОМС			
% відповіли «так»	45,9	44,2	42,0
Батьки, рівень поінформованості про освіту			
Високий	32,8	29,6	27,5
Середній	39,7	46,6	43,4

Низький	18,2	12,3	17,7
Важко сказати	9,3	11,4	11,4
Батьки, за останні два роки отримували роз'яснення від ОМС			
% відповіли «так»	29,6	32,9	29,1
Громада, рівень поінформованості про освіту			
Високий	10,5	9,8	10,0
Середній	29,8	26,0	32,9
Низький	49,3	50,3	46,1
Важко сказати	10,5	14,0	11,0

У Таблиці 10.2.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 10.2.2

Інформування громадян: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС, способи інформування про планування бюджету								
Оголошення на сайті громади, інших офіційних сайтах	44,4	34,8	52,4	41,2	44,3	40,7	35,3	45,1
Громадські слухання, загальні збори, обговорення	29,6	34,8	9,5	17,6	23,0	25,9	11,8	26,8
ЗМІ	7,4	17,4	33,3	11,8	19,7	11,1	17,6	16,9
Оголошення в соціальних мережах	22,2	4,3	14,3	5,9	13,1	11,1	17,6	11,3
Відкрита робота сесії, бюджетних комісій тощо	7,4	17,4	4,8	11,8	8,2	14,8	11,8	9,9

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Через місцевих депутатів, старост	3,7	4,3	9,5	0,0	1,6	11,1	5,9	4,2
Запити	0,0	8,7	4,8	0,0	3,3	3,7	11,8	1,4
Інше	7,4	13,0	14,3	29,4	16,4	11,1	11,8	15,5
Важко сказати	14,8	4,3	0,0	11,8	8,2	7,4	11,8	7,0
Учителі, рівень поінформованості про освіту								
Високий	29,7	32,1	39,6	23,1	30,3	32,9	37,1	31,3
Середній	50,0	48,8	50,1	44,7	49,3	48,8	52,1	48,7
Низький	8,2	9,5	5,1	18,9	9,6	8,9	7,5	9,4
Важко сказати	12,1	9,5	5,1	13,4	10,8	9,3	3,3	10,6
Учителі, за останні два роки отримували роз'яснення від ОМС								
% відповіли «так»	28,8	39,6	53,6	48,4	45,9	35,6	39,8	39,9
Батьки, рівень поінформованості про освіту								
Високий	35,8	26,3	30,4	23,8	27,5	32,5	30,6	28,9
Середній	40,3	47,4	42,8	45,4	44,7	43,7	47,8	43,8
Низький	14,0	15,7	16,4	16,2	16,8	13,0	14,2	15,8
Важко сказати	9,9	10,5	10,3	14,6	11,0	10,8	7,4	11,5
Батьки, за останні два роки отримували роз'яснення від ОМС								
% відповіли «так»	31,5	29,1	31,1	31,8	29,7	32,4	36,5	29,6

Громада, рівень поінформованості про освіту								
Високий	11,5	9,4	10,3	6,5	9,0	15,3	8,0	11,3
Середній	33,1	28,3	27,6	32,9	30,9	24,6	28,0	31,8
Низький	43,5	50,4	55,2	46,5	49,4	47,5	51,3	47,3
Важко сказати	11,9	12,0	7,0	14,1	10,8	12,6	12,7	9,6

10.3. Комунікація з громадськістю

Респонденти-управлінці ОМС найчастіше відповідали, що для інформування громадян вони використовують офіційний сайт (94 %) і офіційну сторінку в соціальних мережах (82 %). Близько половини респондентів говорили про зустрічі з громадянами і розміщення новин / важливої інформації в місцевих друкованих ЗМІ.

Учителі також стверджують, що ОМС інформують громадян через офіційний сайт / сторінку в соціальних мережах, але дещо менш упевнено (відповідно 67 % і 62 % говорять про ці джерела). Також половина говорить про групи / чати у Viber тощо (серед управлінців ОМС третина назвала цей канал).

Діаграма 10.3.1

Канали комунікації з мешканцями громади (керівники ЗО)

Канали комунікації з мешканцями громади

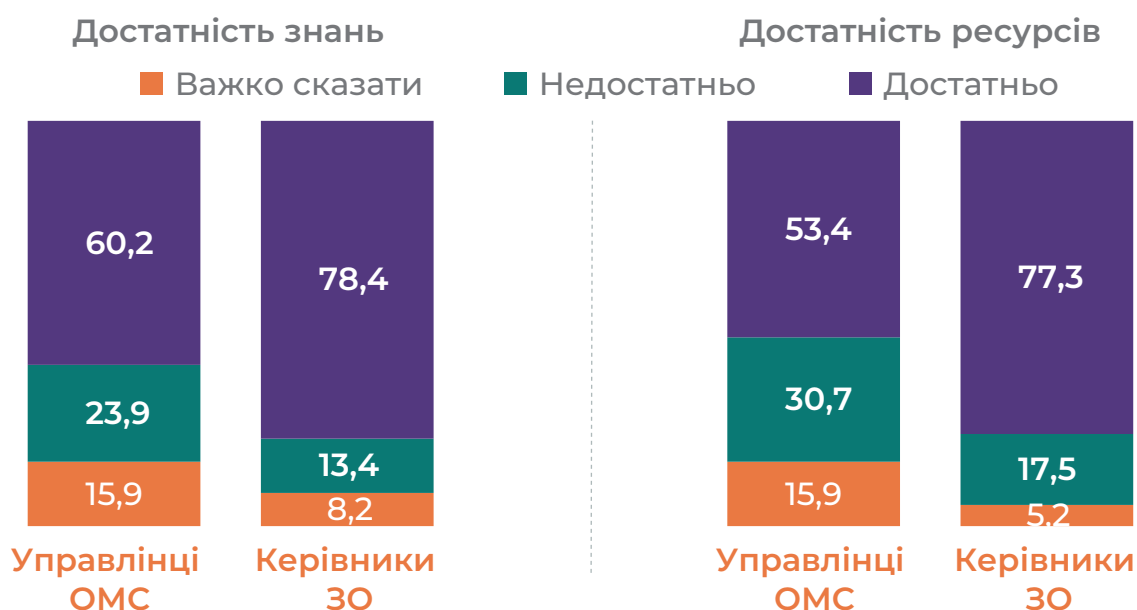
% у стовпчику	Управлінці ОМС, які канали використовують	Учителі, які канали використовують ОМС	Мешканці громади, джерела інформації про події
Інформація на офіційному сайті	94,3	67,2	27,6
Офіційна сторінка в соціальних мережах, наприклад Facebook	81,8	61,9	32,6
Зустрічі з громадянами	52,3	38,3	7,4
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих друкованих медіа	51,1	30,1	18,5
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp або Telegram	36,4	46,8	28,3
Залучення громадян до спільних рішень через громадські консультації	21,6	17,0	5,3
Організація спеціальних заходів для громадян	20,5	13,8	5,4
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих онлайн-медіа	17,0	13,0	5,4
Розповсюдження друкованих матеріалів, наприклад листівок тощо	13,6	5,9	8,4
Неофіційні сторінки в соціальних медіа, наприклад Facebook	10,2	13,6	13,3
Розміщення новин і важливої інформації на телебаченні	9,1	9,5	21,6
Розміщення новин і важливої інформації на радіо	5,7	2,7	5,6
Інші	0,0	0,4	0,5
Важко відповісти	1,1	5,3	2,8

Самі ж мешканці громади, за їхніми словами, отримують інформацію про події насамперед з офіційної сторінки в соціальних мережах (33 %), у групах / чатах (28 %), на офіційному сайті (28 %), з телебачення (22 %).

Керівники ЗО зазвичай використовують одразу декілька каналів комунікації з мешканцями. Найчастіше групи / чати (89,5 %), офіційний сайт ЗО (86,5 %), особисті зустрічі (86 %) і телефонні дзвінки (73,5 %).

Діаграма 10.3.2

Достатність знань / ресурсів для налагодження ефективної комунікації з мешканцями громади

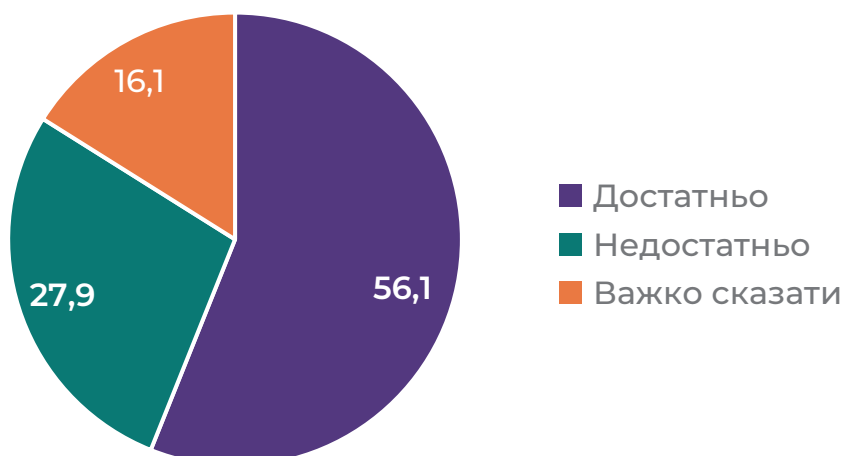

З одного боку, більшість управлінців ОМС і керівників ЗО стверджує, що в них достатньо знань і ресурсів для налагодження ефективної комунікації з мешканцями громади. З іншого боку, помітно, що більш впевнені в наявності знань / ресурсів керівники ЗО.

Більшість учителів (56 %) вважає, що поточна комунікація ОМС з мешканцями достатня. Утім, кожен четвертий респондент (28 %) не думає так.

Діаграма 10.3.3

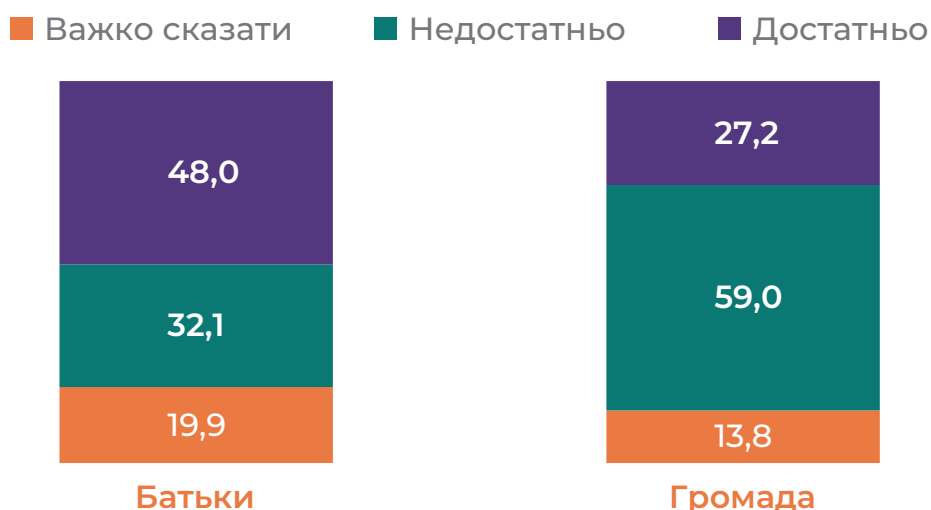
Налагодженість ефективної комунікації ОМС з мешканцями громади з питань освіти (учителі)

Якщо серед батьків переважають позитивні оцінки комунікації ОМС з мешканцями (48 % проти 32 %, які негативно оцінюють), то серед мешканців громади загалом більшість не задоволена комунікацією (27 % проти 59 %).

Діаграма 10.3.4

Достатність знань / ресурсів для налагодження ефективної комунікації з мешканцями громади

У Таблиці 10.3.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 10.3.2

Ефективна комунікація з громадськістю: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Управлінці ОМС, канали комунікації з мешканцями			
Інформація на офіційному сайті	100,0	91,2	94,9
Офіційна сторінка в соціальних мережах, наприклад Facebook	86,7	82,4	79,5
Зустрічі з громадянами	53,3	52,9	51,3
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих друкованих медіа	53,3	47,1	53,8
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp або Telegram	33,3	32,4	41,0
Залучення громадян до спільних рішень через громадські консультації тощо	20,0	26,5	17,9

Організація спеціальних заходів для громадян	13,3	17,6	25,6
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих онлайн-медіа	13,3	17,6	17,9
Розповсюдження друкованих матеріалів, наприклад листівок тощо	26,7	11,8	10,3
Неофіційні сторінки в соціальних медіа, наприклад Facebook	13,3	5,9	12,8
Розміщення новин і важливої інформації на телебаченні	20,0	5,9	7,7
Розміщення новин і важливої інформації на радіо	6,7	2,9	7,7
Інші	0,0	0,0	0,0
Важко відповісти	0,0	2,9	0,0
Управлінці ОМС, достатність знання			
% відповіли «достатньо»	40,0	67,6	61,5
Управлінці ОМС, достатність ресурсів			
% відповіли «достатньо»	60,0	55,9	48,7
Керівники ЗО, канали комунікації з мешканцями			
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp або Telegram	81,3	86,7	87,5
Офіційний сайт ЗО	81,3	80,0	90,6
Особисті зустрічі	93,8	80,0	84,4
Телефонні дзвінки	56,3	75,6	76,6
Офіційна сторінка в соціальних мережах	56,3	66,7	57,8
Електронна пошта	37,5	53,3	62,5
Відкриті засідання ради школи	43,8	35,6	51,6
СМС-повідомлення	25,0	20,0	21,9
Офіційний сайт місцевої ради	18,8	15,6	18,8
Інші	6,3	2,2	1,6
Важко відповісти	0,0	0,0	0,0

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Керівники ЗО, достатність знання			
% відповіли «достатньо»	62,5	75,6	92,2
Керівники ЗО, достатність ресурсів			
% відповіли «достатньо»	75,0	73,3	82,8
Учителі, канали комунікації ОМС з мешканцями			
Інформація на офіційному сайті	70,3	66,4	70,5
Офіційна сторінка в соціальних мережах, наприклад Facebook	86,5	63,7	53,4
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp або Telegram	54,1	41,6	47,2
Зустрічі з громадянами	54,1	40,7	34,7
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих друкованих медіа	37,8	29,2	38,1
Залучення громадян до спільних рішень через громадські консультації тощо	27,0	15,9	16,5
Організація спеціальних заходів для громадян	24,3	17,7	11,4
Неофіційні сторінки в соціальних медіа, наприклад Facebook	18,9	12,4	16,5
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих онлайн-медіа	16,2	15,9	15,9
Розміщення новин і важливої інформації на телебаченні	16,2	8,8	9,7
Розповсюдження друкованих матеріалів, наприклад листівок тощо	18,9	5,3	5,1
Розміщення новин і важливої інформації на радіо	0,0	0,9	2,8
Інші	0,0	0,9	0,6
Важко відповісти	0,0	2,7	8,5
Учителі, достатність комунікації ОМС			
% відповіли «достатньо»	54,1	60,2	54,0

Батьки, достатність комунікації ОМС			
% відповіли «достатньо»	58,7	47,0	46,4
Мешканці громади, джерела інформації про події			
Офіційна сторінка в соціальних мережах, наприклад Facebook	32,8	24,0	32,7
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp або Telegram	18,8	18,8	38,1
Інформація на офіційному сайті	25,0	29,5	27,1
Розміщення новин і важливої інформації на телебаченні	12,8	12,3	25,7
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих друкованих медіа	27,5	21,8	9,6
Неофіційні сторінки в соціальних медіа, наприклад Facebook	8,8	8,5	17,0
Розповсюдження друкованих матеріалів, наприклад листівок тощо	8,3	8,0	6,8
Зустрічі з громадянами	11,8	11,5	6,2
Розміщення новин і важливої інформації на радіо	6,3	3,3	3,8
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих онлайн-медіа	2,8	3,5	7,6
Організація спеціальних заходів для громадян	6,0	8,5	5,4
Залучення громадян до спільних рішень через громадські консультації тощо	6,0	8,5	4,8
Інші	2,5	0,0	0,2
Важко відповісти	6,3	4,0	2,4
Мешканці громади, достатність комунікації ОМС			
% відповіли «достатньо»	30,0	33,0	27,1

У Таблиці 10.3.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 10.3.3

Ефективна комунікація з громадськістю: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Управлінці ОМС, канали комунікації з мешканцями								
Інформація на офіційному сайті	96,3	95,7	95,2	88,2	91,8	100,0	100,0	93,0
Офіційна сторінка в соціальних мережах	77,8	91,3	81,0	76,5	82,0	81,5	82,4	81,7
Зустрічі з громадянами	59,3	56,5	33,3	58,8	50,8	55,6	58,8	50,7
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих друкованих медіа	37,0	47,8	61,9	64,7	54,1	44,4	58,8	49,3
Групи / чати у Viber тощо	22,2	43,5	52,4	29,4	34,4	40,7	29,4	38,0
Залучення громадян до спільних рішень через громадські консультації тощо	22,2	30,4	9,5	23,5	19,7	25,9	23,5	21,1
Організація спеціальних заходів для громадян	25,9	17,4	14,3	23,5	19,7	22,2	23,5	19,7
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих онлайн-медіа	25,9	8,7	9,5	23,5	19,7	11,1	11,8	18,3
Розповсюдження друкованих матеріалів, наприклад листівок тощо	14,8	8,7	19,0	11,8	11,5	18,5	23,5	11,3
Неофіційні сторінки в соціальних медіа, наприклад Facebook	11,1	13,0	9,5	5,9	11,5	7,4	11,8	9,9
Розміщення новин і важливої інформації на телебаченні	7,4	8,7	19,0	0,0	8,2	11,1	11,8	8,5

Розміщення новин і важливої інформації на радіо	11,1	4,3	0,0	5,9	4,9	7,4	5,9	5,6
Інші	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Важко відповісти	0,0	0,0	0,0	5,9	1,6	0,0	0,0	1,4
Управлінці ОМС, достатність знання								
% відповіли «достатньо»	51,9	69,6	71,4	47,1	60,7	59,3	76,5	56,3
Управлінці ОМС, достатність ресурсів								
% відповіли «достатньо»	51,9	47,8	71,4	41,2	54,1	51,9	52,9	53,5
Керівники ЗО, канали комунікації з мешканцями								
Групи / чати у Viber тощо	92,6	86,9	87,8	90,6	87,4	91,0	90,5	89,0
Офіційний сайт ЗО	95,8	86,9	67,1	93,7	86,5	86,5	93,4	83,6
Особисті зустрічі	94,7	75,4	82,5	96,9	82,5	88,6	87,1	85,7
Телефонні дзвінки	84,7	57,2	85,4	64,1	77,4	70,8	64,1	77,4
Офіційна сторінка в соціальних мережах	53,4	68,7	55,3	58,5	66,4	54,4	66,5	56,4
Електронна пошта	45,5	54,7	61,8	41,5	63,1	43,3	45,4	54,0
Відкриті засідання ради школи	58,2	47,5	35,0	38,3	46,3	48,3	60,0	42,2
СМС-повідомлення	54,0	18,0	20,7	6,3	19,1	37,1	29,9	29,6
Офіційний сайт місцевої ради	5,3	23,7	17,5	6,3	20,9	9,1	12,1	14,8
Інші	2,1	0,0	2,8	0,0	3,2	0,0	0,0	1,9
Важко відповісти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Керівники ЗО, достатність знання								
% відповіли «достатньо»	83,1	77,9	76,0	70,4	85,9	73,1	77,1	78,9

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО, достатність ресурсів								
% відповіли «достатньо»	89,9	70,5	67,1	77,4	80,2	75,3	76,5	77,6
Учителі, канали комунікації ОМС з мешканцями								
Інформація на офіційному сайті	66,4	64,8	65,1	80,2	70,0	65,2	63,7	67,6
Офіційна сторінка в соціальних мережах	59,1	63,0	68,8	54,4	60,9	62,6	48,9	63,3
Групи / чати у Viber тощо	50,0	43,7	52,4	35,5	45,5	47,7	39,1	47,6
Зустрічі з громадянами	33,6	32,7	48,6	49,3	39,0	37,8	36,2	38,5
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих друкованих медіа	23,7	29,9	41,6	28,6	43,2	20,9	25,0	30,7
Залучення громадян до спільних рішень через громадські консультації тощо	12,9	15,3	22,4	23,5	18,2	16,1	20,5	16,6
Організація спеціальних заходів для громадян	9,5	9,7	21,2	24,9	15,2	12,8	15,7	13,6
Неофіційні сторінки в соціальних медіа, наприклад Facebook	13,3	11,5	15,0	18,0	16,5	11,6	17,2	13,2
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих онлайн-медіа	13,3	10,3	14,1	17,5	19,8	8,2	8,0	13,5
Розміщення новин і важливої інформації на телебаченні	9,0	6,3	18,6	2,8	10,9	8,5	10,1	9,4
Розповсюдження друкованих матеріалів, наприклад листівок тощо	3,0	6,9	7,4	9,2	8,0	4,5	7,8	5,7
Розміщення новин і важливої інформації на радіо	7,3	0,0	0,0	1,4	1,1	3,8	0,0	3,0

Інші	0,0	0,6	0,0	1,4	0,9	0,0	0,0	0,4
Важко відповісти	4,8	7,5	5,0	1,4	6,9	4,2	9,8	4,8
Учителі, достатність комунікації ОМС								
% відповіли «достатньо»	54,3	55,7	62,3	50,7	56,4	55,8	54,1	56,3
Батьки, достатність комунікації ОМС								
% відповіли «достатньо»	55,0	44,9	47,5	45,8	44,9	54,6	57,6	46,5
Мешканці громади, джерела інформації про події								
Офіційна сторінка в соціальних мережах	35,9	33,6	29,5	28,8	33,8	24,3	32,4	32,7
Групи / чати у Viber тощо	30,5	24,4	34,9	22,1	28,7	25,7	24,8	31,3
Інформація на офіційному сайті	23,9	28,0	23,5	41,8	29,7	13,8	26,9	28,2
Розміщення новин і важливої інформації на телебаченні	29,7	17,6	21,5	15,0	23,4	9,2	21,6	21,5
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих друкованих медіа	9,2	23,6	15,1	30,5	19,0	14,7	18,7	18,3
Неофіційні сторінки в соціальних медіа, наприклад Facebook	19,8	12,0	10,7	8,1	14,1	8,0	13,0	13,5
Розповсюдження друкованих матеріалів, наприклад листівок тощо	10,1	7,9	11,1	1,6	9,1	4,1	7,9	8,9
Зустрічі з громадянами	11,7	3,8	6,7	8,9	6,3	14,7	7,6	7,2
Розміщення новин і важливої інформації на радіо	7,1	4,3	7,1	2,8	6,2	1,4	4,8	6,2
Розміщення новин і важливої інформації в місцевих онлайн-медіа	7,0	3,9	3,9	8,5	5,9	1,7	6,0	4,9
Організація спеціальних заходів для громадян	8,8	3,3	3,6	6,6	4,5	11,2	4,7	5,9

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Мешканці громади, джерела інформації про події								
Залучення громадян до спільних рішень через громадські консультації тощо	9,5	2,4	5,7	3,4	4,6	10,3	5,2	5,4
Інші	1,3	0,1	0,3	0,2	0,2	2,3	0,6	0,4
Важко відповісти	1,2	2,0	4,4	5,0	2,3	5,9	3,0	2,6
Мешканці громади, достатність комунікації ОМС								
% відповіли «достатньо»	37,5	23,8	22,3	23,8	25,4	39,1	25,5	28,6

Доцільно звернути увагу, що респонденти-управлінці ОМС і керівники ЗО в пілотних громадах гірше оцінюють свої знання, як налагоджувати комунікацію. Так, серед управлінців ОМС з пілотних громад 40 % вважають свої знання достатніми проти 68 % в інших громадах пілотних регіонів і проти 61,5 % в інших регіонах. Серед керівників ЗО в пілотних регіонах 62,5 % оцінюють свої знання як достатні проти 76 % серед інших громад пілотних регіонів і проти 92 % в інших регіонах.

10.4. Комунікація з учасниками освітнього процесу

За словами респондентів-керівників ЗО, вони використовують різні канали комунікації з батьками / учнями. Найбільше респондентів говорили про групи / чати (93,5 %), телефонні дзвінки (88 %), особисті зустрічі (88 %), загальношкільні батьківські збори (87,5 %), класні батьківські збори (80 %) й офіційний сайт (76 %).

Опитані батьки найчастіше відповідали, що адміністрація ЗО комунікує з ними через групи / чати (66 %), класні батьківські збори (60 %), загальношкільні батьківські збори (53 %), телефонні дзвінки (52 %), офіційний сайт (47 %) й особисті зустрічі (45,5 %).

Опитані учні говорили про групи / чати (65 %), телефонні дзвінки (50,5 %) і класні батьківські збори (43 %).

9 з 10 опитаних батьків (89 %) щотижня або частіше обговорюють успіхи в навчанні зі своєю дитиною. З учителями 48 % батьків обговорюють успіхи щотижнево й частіше, 38 % — щомісяця або щоквартально. Подібна частота спостерігається у випадку розгляду / обговорення різних питань про життєдіяльність школи — 43 % роблять це щотижня / частіше і 29 % — щомісячно або щоквартально.

Помітно рідше батьки залучені до шкільних заходів і батьківських зборів. У шкільних заходах 6 % беруть участь щотижня / частіше, а 38 % — щомісячно / щоквартально (ще 28 % роблять це раз на пів року чи рік). У випадку батьківських зборів для 4 % це щотижнева / частіше справа, для 62 % — щомісячна / щоквартальна.

Таблиця 10.4.1

Канали комунікації адміністрації ЗО з учнями / батьками

% у стовпчику	Керівники ЗО, які канали використовують	Батьки, які канали використовує адміністрація ЗО	Учні, як адміністрація ЗО спілкується з учнями / батьками
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp або Telegram	93,5	66,4	64,9
Телефонні дзвінки	88,0	51,8	50,5
Особисті зустрічі	87,6	45,5	27,1
Загальношкільні батьківські збори	87,5	52,7	31,8
Класні батьківські збори	80,0	60,4	43,1
Офіційний сайт	76,4	46,7	23,4
Офіційна сторінка в соціальних мережах	58,8	39,8	20,9
Електронна пошта	47,9	19,3	8,7
СМС-повідомлення	40,0	19,7	15,3
Відкриті засідання ради школи	35,8	17,7	10,9
Онлайн-платформи	33,5	20,3	11,8
Сервіси електронних щоденників і журналів	8,9	10,0	8,1
Інші	0,0	0,3	0,9
Важко відповісти	0,0	4,9	7,5

У Таблиці 10.4.2 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Канали комунікації адміністрації ЗО з учнями / батьками: тип громади

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Керівники ЗО, канали комунікації з батьками / учнями			
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp або Telegram	93,8	88,9	95,3
Телефонні дзвінки	75,0	88,9	85,9
Особисті зустрічі	93,8	86,7	89,1
Загальношкільні батьківські збори	100,0	75,6	85,9
Класні батьківські збори	75,0	75,6	87,5
Офіційний сайт	75,0	75,6	81,3
Офіційна сторінка в соціальних мережах	68,8	53,3	62,5
Електронна пошта	43,8	46,7	50,0
СМС-повідомлення	37,5	26,7	37,5
Відкриті засідання ради школи	31,3	37,8	34,4
Онлайн-платформи	18,8	31,1	39,1
Сервіси електронних щоденників і журналів	6,3	13,3	15,6
Інші	0,0	0,0	0,0
Важко відповісти	0,0	0,0	0,0
Батьки, канали комунікації адміністрації з батьками / учнями			
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp або Telegram	76,9	67,0	63,9
Класні батьківські збори	63,2	59,5	60,2
Загальношкільні батьківські збори	56,3	55,0	50,9
Телефонні дзвінки	51,8	55,3	49,6

Офіційний сайт	42,5	48,6	48,0
Особисті зустрічі	45,7	47,4	44,8
Офіційна сторінка в соціальних мережах	46,6	43,8	35,8
Онлайн-платформи	23,5	18,4	21,1
СМС-повідомлення	21,1	22,3	16,9
Електронна пошта	17,4	20,7	18,5
Відкриті засідання ради школи	21,5	18,4	17,2
Сервіси електронних щоденників і журналів	12,1	9,6	10,1
Інші	0,4	0,2	0,2
Важко відповісти	3,6	4,2	5,7
Учні, канали комунікації адміністрації з батьками / учнями			
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp або Telegram	67,4	63,2	65,1
Телефонні дзвінки	52,5	52,7	51,0
Класні батьківські збори	48,0	39,3	46,4
Загальношкільні батьківські збори	39,4	31,0	35,4
Особисті зустрічі	25,5	28,4	28,9
Офіційний сайт	25,8	22,6	23,8
Офіційна сторінка в соціальних мережах	23,2	22,4	20,4
СМС-повідомлення	18,9	16,3	14,1
Онлайн-платформи	14,9	9,6	11,9
Відкриті засідання ради школи	13,6	10,2	11,1
Електронна пошта	8,6	10,4	7,3
Сервіси електронних щоденників і журналів	7,3	5,8	8,4
Інші	0,5	0,6	0,9
Важко відповісти	7,3	7,1	7,4

% у стовпчику	Пілотні громади	Інші громади пілотних регіонів	Інші регіони
Батьки, обговорення успіхів у навчанні зі своєю дитиною			
% відповіли «щотижня» або «щодня»	91,1	89,4	88,1
% відповіли «щомісяця» або «щоквартально»	6,5	7,1	7,7
Батьки, обговорення успіхів дитини в навчанні з учителями			
% відповіли «щотижня» або «щодня»	46,2	50,6	45,3
% відповіли «щомісяця» або «щоквартально»	41,7	37,2	37,1
Батьки, розгляд / обговорення різних питань про життєдіяльність школи			
% відповіли «щотижня» або «щодня»	44,1	42,6	41,7
% відповіли «щомісяця» або «щоквартально»	27,9	29,5	28,9
Батьки, участь у шкільних заходах			
% відповіли «щотижня» або «щодня»	5,7	5,6	5,2
% відповіли «щомісяця» або «щоквартально»	36,8	37,7	38,7
Батьки, відвідування батьківських зборів			
% відповіли «щотижня» або «щодня»	1,6	3,8	3,0
% відповіли «щомісяця» або «щоквартально»	68,4	61,2	60,3

У Таблиці 10.4.3 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

Таблиця 10.4.3

Комунікація з учасниками освітнього процесу: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Керівники ЗО, канали комунікації з батьками / учнями								
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp або Telegram	96,8	88,5	93,9	96,9	93,9	93,2	94,2	93,2
Телефонні дзвінки	93,6	82,7	91,1	80,5	86,8	88,9	87,3	88,3
Особисті зустрічі	78,8	94,2	88,2	93,7	89,6	86,1	75,7	92,6
Загальношкільні батьківські збори	94,7	87,8	79,3	80,5	82,2	91,3	97,0	83,5
Класні батьківські збори	97,9	77,0	61,0	70,4	86,1	75,7	94,4	74,0
Офіційний сайт	78,8	83,6	61,0	77,4	81,3	72,9	93,4	69,3
Офіційна сторінка в соціальних мережах	55,6	62,2	55,7	64,8	61,9	56,6	59,8	58,4
Електронна пошта	42,3	50,9	46,7	57,8	48,0	47,7	52,2	46,0
СМС-повідомлення	52,9	28,6	35,4	42,2	32,1	45,6	39,7	40,1
Відкриті засідання ради школи	41,3	38,5	32,1	18,8	37,5	34,6	53,8	28,3
Онлайн-платформи	32,3	30,2	41,1	32,8	36,3	31,6	16,1	40,9
Сервіси електронних щоденників і журналів	2,1	14,6	5,7	19,5	18,8	2,0	4,8	10,7
Інші	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Важко відповісти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Батьки, канали комунікації адміністрації з батьками / учнями								
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp або Telegram	65,5	64,7	63,7	76,6	65,2	68,9	62,6	67,0
Класні батьківські збори	59,2	60,2	58,6	65,7	61,1	59,0	52,6	61,6
Загальношкільні батьківські збори	54,0	52,4	46,3	61,4	51,8	54,4	52,7	52,7
Телефонні дзвінки	45,8	55,4	45,3	62,4	50,9	53,9	53,6	51,6
Офіційний сайт	45,3	44,5	41,4	63,0	49,3	41,2	52,7	45,8
Особисті зустрічі	43,2	46,9	37,2	58,5	45,4	45,6	50,7	44,7
Офіційна сторінка в соціальних мережах	35,9	36,7	40,5	52,9	40,2	39,0	43,7	39,2
Онлайн-платформи	12,7	22,3	16,4	32,8	22,2	16,2	17,1	20,8
СМС-повідомлення	16,6	22,2	16,6	23,0	18,8	21,6	22,4	19,3
Електронна пошта	12,2	20,3	17,5	31,1	21,3	15,3	22,1	18,9
Відкриті засідання ради школи	17,6	16,2	14,8	26,3	18,6	15,9	23,6	16,8
Сервіси електронних щоденників і журналів	5,3	11,8	5,0	20,4	11,2	7,5	9,2	10,1
Інші	0,2	0,4	0,2	0,0	0,3	0,1	0,0	0,3
Важко відповісти	4,9	4,9	5,6	3,9	4,2	6,4	4,6	5,0
Учні, канали комунікації адміністрації з батьками / учнями								
Групи / чати у Viber, Facebook, WhatsApp або Telegram	67,7	61,7	66,6	66,1	66,0	62,6	66,8	63,1
Телефонні дзвінки	49,7	47,9	54,4	52,8	48,3	55,2	51,5	49,8

Класні батьківські збори	44,5	40,4	45,3	44,5	42,3	44,8	46,7	38,6
Загальношкільні батьківські збори	35,1	27,5	35,4	32,2	27,7	40,2	34,5	28,5
Особисті зустрічі	26,2	25,4	31,3	26,0	24,9	31,7	29,0	24,8
Офіційний сайт	25,0	21,5	21,1	29,4	23,8	22,7	23,1	23,7
Офіційна сторінка в соціальних мережах	18,6	19,9	24,7	20,9	19,5	23,8	21,2	20,4
СМС-повідомлення	13,7	15,3	15,3	17,7	14,6	16,7	15,5	14,8
Онлайн-платформи	11,6	11,6	9,8	15,7	12,9	9,4	12,1	11,4
Відкриті засідання ради школи	10,8	9,1	14,1	10,8	10,5	11,8	11,0	10,8
Електронна пошта	6,8	10,1	7,0	10,8	8,9	8,4	7,6	10,2
Сервіси електронних щоденників і журналів	4,6	9,3	5,3	14,7	10,0	3,9	7,4	9,1
Інші	0,3	1,4	0,4	1,0	1,1	0,3	0,8	1,0
Важко відповісти	7,4	9,2	4,6	7,7	7,8	6,8	6,6	8,4
Батьки, обговорення успіхів у навчанні зі своєю дитиною								
% відповіли «щотижня» або «щодня»	87,2	90,3	86,6	92,2	90,2	86,5	83,9	89,8
% відповіли «щомісяця» або «щоквартально»	9,1	6,6	9,5	3,9	7,1	8,3	10,7	6,9
Батьки, обговорення успіхів дитини в навчанні з учителями								
% відповіли «щотижня» або «щодня»	43,6	47,3	47,3	56,0	47,7	47,7	47,9	47,7
% відповіли «щомісяця» або «щоквартально»	38,5	38,8	37,9	33,0	38,6	35,7	36,8	37,8
Батьки, розгляд / обговорення різних питань про життєдіяльність школи								
% відповіли «щотижня» або «щодня»	37,0	42,8	46,0	49,4	43,0	43,6	44,9	42,9
% відповіли «щомісяця» або «щоквартально»	30,7	29,5	26,5	28,5	29,2	28,5	30,4	28,7

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Батьки, участь у шкільних заходах								
% відповіли «щотижня» або «щодня»	5,2	5,9	6,4	6,1	6,2	5,3	2,3	6,4
% відповіли «щомісяця» або «щоквартально»	34,3	37,6	39,5	42,7	36,5	41,1	38,4	37,9
Батьки, відвідування батьківських зборів								
% відповіли «щотижня» або «щодня»	5,2	4,0	2,7	1,0	2,9	4,8	2,5	3,7
% відповіли «щомісяця» або «щоквартально»	58,7	60,7	65,8	63,0	64,1	57,1	66,8	61,0

11. СПІВПРАЦЯ ЦОВВ, МІЖМУНІЦИПАЛЬНА СПІВПРАЦЯ

11.1. Міжвідомча співпраця

Респондентів-управлінців ЦОВВ попросили оцінити рівень співпраці ЦОВВ з іншими відомствами для розв'язання проблем освіти. Результати наведені в таблиці 11.1.1. Значна частка опитаних (від 18 % до 55 %) не змогли надати оцінку, оскільки обрали «важко сказати» або «не стосується».

Найтісніша співпраця з питань освіти з НАДС, про це повідомили 48 % респондентів-управлінців ЦОВВ, МОН (28 %) та ОДА. Рівень співпраці управлінців ЦОВВ з Державною службою якості освіти України і Міністерством культури та інформаційної політики України частіше оцінювали як слабкий, про що повідомили 45 % опитаних.

Зауважимо, що кількість опитаних управлінців ЦОВВ невелика — 40 респондентів, тому наведені дані мають скоріше ілюстративний характер.

Таблиця 11.1.1

Оцінка рівня співпраці ЦОВВ з іншими відомствами задля розв'язання проблем освіти (за 10-бальною шкалою)

	<i>Тісна співпраця (9–10)</i>	<i>Посередня співпраця (7–8)</i>	<i>Слабка або відсутня співпраця (1–6)</i>	<i>Не стосується</i>	<i>Важко сказати</i>
Міністерство освіти і науки України	27,5	22,5	30,0	10,0	10,0
Міністерство фінансів України	15,0	15,0	32,5	27,5	10,0
Міністерство культури та інформаційної політики України	5,0	5,0	45,0	30,0	15,0
Міністерство внутрішніх справ України	17,5	12,5	42,5	17,5	10,0
Міністерство охорони здоров'я України	10,0	7,5	27,5	40,0	15,0
Міністерство економіки України	10,0	20,0	25,0	30,0	15,0

Міністерство розвитку громад та територій України	10,0	12,5	35,0	27,5	15,0
Міністерство соціальної політики України	5,0	20,0	37,5	22,5	15,0
Міністерство юстиції України	15,0	25,0	30,0	15,0	15,0
Державна служба якості освіти України	20,0	5,0	45,0	15,0	15,0
Державна служба України з надзвичайних ситуацій	12,5	10,0	42,5	17,5	17,5
Національне агентство України з питань державної служби	47,5	10,0	25,0	5,0	12,5
Державна служба з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів	12,5	5,0	40,0	32,5	10,0
Антимонопольний комітет України	7,5	2,5	40,0	30,0	20,0
Уповноважений Президента з прав дитини	10,0	5,0	35,0	30,0	20,0
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини	15,0	5,0	35,0	30,0	15,0
Обласні державні адміністрації	22,5	7,5	30,0	30,0	10,0
Територіальні органи державної влади	20,0	12,5	32,5	22,5	12,5
Органи місцевого самоврядування	15,0	10,0	35,0	25,0	15,0

11.2. Спільний орган з координації

Респонденти-управлінці ЦОВВ не мають одностайної думки щодо того, чи може орган з координації (робоча група, координаційна рада тощо) співпраці різних міністерств і ЦОВВ допомогти більш ефективно розв'язувати питання управління освітою (наприклад, забезпечення пожежної безпеки в ЗО, підвезення, харчування тощо).

Половина опитаних схильється до того, що це може допомогти, але більшість очікує швидше деякого збільшення ефективності управління освітою. Однакова кількість (по 23 %) опитаних управлінців ЦОВВ вважають, що така координація не змінить ситуацію, або вагаються з відповіддю. 5 % респондентів переконані, що створення координаційного органу може навіть погіршити ситуацію з управлінням освітою.

Діаграма 11.2.1

Чи дозволить орган з координації співпраці різних міністерств і ЦОВВ (робоча група, координаційна рада тощо) більш ефективно розв'язувати питання управління освітою (управлінці ЦОВВ)

11.3. Міжмуніципальна співпраця

Майже всі управлінці ОМС переконані в необхідності співпраці з іншими ТГ для розв'язання питань у сфері освіти. На користь цього висловилися 98 % респондентів. Також переважна частина управлінців ОМС (89 %) наголошує на існуванні співпраці громади з іншими громадами, зокрема з питань освіти. Ті, хто вважає, що такої співпраці немає, становлять 5 % опитаних.

Серед питань у сфері освіти, які потребують співпраці з іншими громадами, управлінці ОМС виділяють надання послуг ІРЦ, цю думку поділяють 70 % респондентів, а також функціонування ЦПРПП, на підтримку чого висловилися 65 % опитаних. Серед інших питань, що потребують співпраці, 34 % опитаних управлінців ОМС назвали діяльність ЗПО.

На користь спільного методичного забезпечення освітнього процесу висловилися 27 % управлінців ОМС, а 23 % учасників опитування зазначили необхідність підвезення учнів і педагогічних працівників, так само 23 % акцентували на потребі спільного соціально-психологічного, медичного, логопедичного супроводу освітнього процесу. Інші питання були названі рідше.

У Таблиці 11.3.1 дані наведені окремо для пілотних громад, інших громад пілотних регіонів й інших регіонів.

Таблиця 11.3.1

Співпраця громад з питань освіти: тип громади

<i>% у стовпчику</i>	<i>Пілотні громади</i>	<i>Інші громади пілотних регіонів</i>	<i>Інші регіони</i>
Потреба в співпраці			
Так	100	97,1	97,4
Наявність співпраці			
Так	93,3	88,2	87,2
Питання, що потребують співпраці			
Послуги ІРЦ	73,3	72,7	65,8
Функціонування ЦПРПП	73,3	63,6	63,2
Діяльність ЗПО	33,3	36,4	31,6
Методичне забезпечення освітнього процесу	26,7	12,1	39,5
Підвезення учнів і педагогічних працівників	6,7	27,3	26,3
Соціально-психологічний, медичний, логопедичний супровід освітнього процесу	6,7	24,2	28,9
Функціонування групи продовженого дня	0,0	3,0	0,0
Інші питання	0,0	12,1	0,0
Важко сказати	0,0	3,0	2,6

У Таблиці 11.3.2 дані наведені в розрізі макрорегіонів, типу населеного пункту й статі.

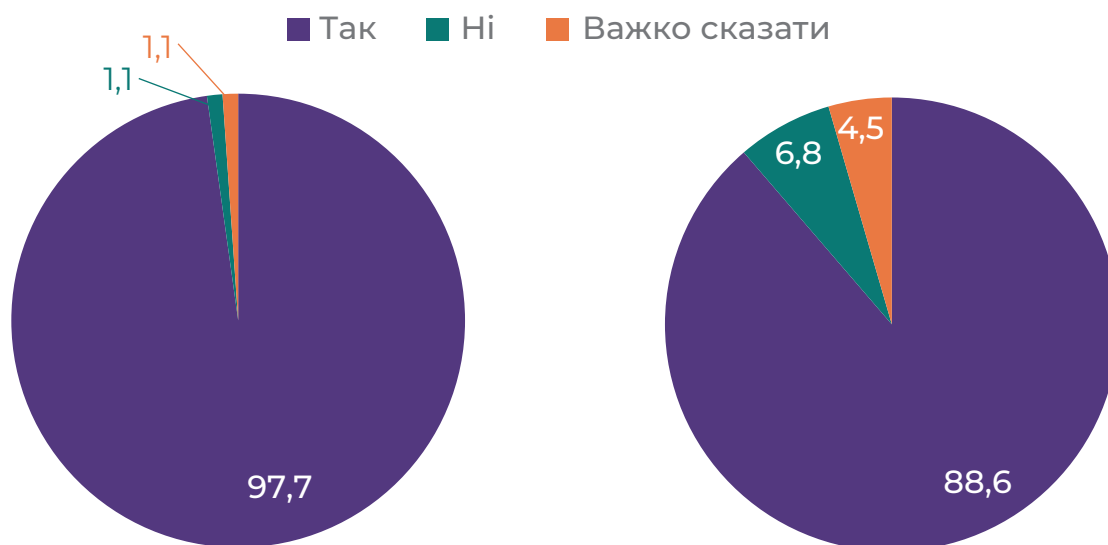
Таблиця 11.3.2

Співпраця громад з питань освіти: макрорегіон, тип населеного пункту й стать

% у стовпчику	Макрорегіон				Тип		Стать	
	Захід	Центр	Південь	Схід	Місто	Село	Чоловік	Жінка
Потреба в співпраці								
Так	88,9	95,7	95,2	70,6	88,5	88,9	88,2	88,7
Наявність співпраці								
Так	96,3	100	100	94,1	96,7	100	94,1	98,6
Питання, що потребують співпраці								
Послуги ІРЦ	61,5	69,6	76,2	75,0	64,4	81,5	75,0	68,6
Функціонування ЦПРПП	65,4	78,3	52,4	62,5	64,4	66,7	68,8	64,3
Діяльність ЗПО	50,0	26,1	23,8	31,3	32,2	37,0	37,5	32,9
Методичне забезпечення освітнього процесу	19,2	26,1	23,8	43,8	23,7	33,3	25,0	27,1
Підвезення учнів і педагогічних працівників	11,5	30,4	28,6	25,0	30,5	7,4	37,5	20,0
Соціально-психологічний, медичний, логопедичний супровід освітнього процесу	11,5	17,4	23,8	50,0	23,7	22,2	18,8	24,3
Функціонування групи продовженого дня	0,0	0,0	0,0	6,3	1,7	0,0	0,0	1,4
Інші питання	7,7	4,3	4,8	0,0	6,8	0,0	12,5	2,9
Важко сказати	3,8	0,0	0,0	6,3	3,4	0,0	0,0	2,9

Діаграма 11.3.1

Необхідна й поточна співпраця з іншими ТГ з освітніх питань

а. Наявність потреби співпрацювати з іншими ТГ для розв'язання питань у сфері освіти

б. Наявність співпраці громади з іншими громадами, зокрема з питань освіти

Діаграма 11.3.2

Необхідна й поточна співпраця з іншими ТГ з освітніх питань

12. ДОДАТКИ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИКІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

12.1. Демографія: управлінці ЦОВВ

ТАБЛИЦІ ОДНОМІРНОГО РОЗПОДІЛУ
Незважені дані

1. Ваша стать:

	Частота	Відсоток
Чоловік	15	37,5
Жінка	25	62,5
Разом	40	100,0

2. Вкажіть, будь ласка, вашу вікову категорію:

	Частота	Відсоток
До 35 років	13	32,5
36–50 років	15	37,5
51–65 років	12	30,0
66+ років	0	0
Разом	40	100,0

3. Скільки років ви працюєте у сфері управління освітою?

	Частота	Відсоток
Менш ніж 3 роки	16	40,0
3–5 років	5	12,5
6–10 років	9	22,5

11–20 років	9	22,5
Понад 20 років	1	2,5
Разом	40	100,0

4. Вкажіть, будь ласка, категорію вашої посади державної служби:

	Частота	Відсоток
Категорія «А»	0	0
Категорія «Б»	17	42,5
Категорія «В»	23	57,5

12.2. Демографія: управлінці ОМС

ТАБЛИЦІ ОДНОМІРНОГО РОЗПОДІЛУ
Незважені дані

1. Ваша стать:

	Частота	Відсоток
Чоловік	17	19,3
Жінка	71	80,7
Разом	88	100,0

2. Вкажіть, будь ласка, вашу вікову категорію:

	Частота	Відсоток
До 35 років	15	17,0
36–50 років	41	46,6
51–65 років	32	36,4
Разом	88	100,0

3. Скільки років ви працюєте у сфері управління освітою?

	Частота	Відсоток
Менш ніж 3 роки	33	37,5
3–5 років	5	5,7
6–10 років	13	14,8
11–20 років	25	28,4
Понад 20 років	12	13,6
Разом	88	100,0

4. Вкажіть, будь ласка, категорію вашої посади:

	Частота	Відсоток
Перша-четверта категорія	8	9,1
П'ята категорія	13	14,8
Шоста категорія	49	55,7
Сьома категорія	18	20,5
Разом	88	100,0

5. Вкажіть, будь ласка, область, де ви працюєте:

	Частота	Відсоток
Вінницька	2	2,3
Волинська	2	2,3
Дніпропетровська	1	1,1
Житомирська	1	1,1
Закарпатська	1	1,1
Запорізька	4	4,5
Івано-Франківська	14	15,9
Луганська	13	14,8

Львівська	4	4,5
Миколаївська	2	2,3
Одеська	12	13,6
Полтавська	15	17,0
Рівненська	1	1,1
Тернопільська	1	1,1
Харківська	4	4,5
Херсонська	2	2,3
Хмельницька	2	2,3
Черкаська	4	4,5
Чернівецька	2	2,3
Чернігівська	1	1,1
Разом	88	100,0

6. Макрорегіон

	Частота	Відсоток
Захід	27	30,7
Центр	23	26,1
Південь	21	23,9
Схід	17	19,3
Разом	88	100,0

7. Територіальна громада, де ви працюєте:

	Частота	Відсоток
Міська	42	47,7
Селищна	19	21,6

	Частота	Відсоток
Сільська	27	30,7
Разом	88	100,0

8. Тип населеного пункту

	Частота	Відсоток
Місто	61	69,3
Село	27	30,7
Разом	88	100,0

9. Яке з цих визначень найточніше описує територіальну громаду (за кількістю жителів), де ви працюєте?

	Частота	Відсоток
Понад 500 тис.	2	2,3
100–499 тис.	6	6,8
50–99 тис.	9	10,2
20–49 тис.	26	29,5
Менше ніж 20 тис.	45	51,1
Разом	88	100,0

10. Тип громади

	Частота	Відсоток
Пілотна	15	17,0
Пілотний регіон	34	38,6
Інший регіон	39	44,3
Разом	88	100,0

12.3. Демографія: керівники ЗО

ТАБЛИЦІ ОДНОМІРНОГО РОЗПОДІЛУ
Незважені дані

1. Ваша стать:

	Частота	Відсоток
Чоловік	31	24,8
Жінка	94	75,2
Разом	125	100,0

2. Вкажіть, будь ласка, вашу вікову категорію:

	Частота	Відсоток
До 35 років	5	4,0
36–50 років	43	34,4
51–65 років	69	55,2
66+ років	8	6,4
Разом	125	100,0

3. Скільки років ви працюєте керівником закладу освіти?

	Частота	Відсоток
Менш ніж 3 роки	17	13,6
3–5 років	25	20,0
6–10 років	20	16,0
11–20 років	37	29,6
Понад 20 років	26	20,8
Разом	125	100,0

4. Скільки років ви працюєте в цій школі?

	Частота	Відсоток
Менш ніж 3 роки	5	4,0
3–5 років	9	7,2
6–10 років	11	8,8
11–20 років	28	22,4
Понад 20 років	72	57,6
Разом	125	100,0

5. Територіальна громада, де ви працюєте, розміщена в області:

	Частота	Відсоток
м. Київ	1	0,8
Київська	2	1,6
Вінницька	4	3,2
Волинська	2	1,6
Дніпропетровська	3	2,4
Донецька	3	2,4
Житомирська	4	3,2
Закарпатська	2	1,6
Запорізька	4	3,2
Івано-Франківська	15	12,0
Кіровоградська	3	2,4
Луганська	16	12,8
Львівська	5	4,0
Миколаївська	3	2,4
Одеська	14	11,2

Полтавська	16	12,8
Рівненська	2	1,6
Сумська	3	2,4
Тернопільська	2	1,6
Харківська	4	3,2
Херсонська	2	1,6
Хмельницька	5	4,0
Черкаська	5	4,0
Чернівецька	3	2,4
Чернігівська	2	1,6
Разом	125	100,0

6. Макрорегіон

	Частота	Відсоток
Захід	36	28,8
Центр	40	32,0
Південь	26	20,8
Схід	23	18,4
Разом	125	100,0

7. Територіальна громада, де ви працюєте:

	Частота	Відсоток
Міська	58	46,4
Селищна	32	25,6
Сільська	35	28,0
Разом	125	100,0

8. Тип населеного пункту

	Частота	Відсоток
Місто	90	72,0
Село	35	28,0
Разом	125	100,0

9. Яке з цих визначень найточніше описує територіальну громаду (за кількістю жителів), де ви працюєте?

	Частота	Відсоток
Понад 500 тис.	7	5,6
100–499 тис.	6	4,8
50–99 тис.	13	10,4
20–49 тис.	31	24,8
Менше ніж 20 тис.	68	54,4
Разом	125	100,0

10. Чи є населений пункт, де розміщена ваша школа, центром громади?

	Частота	Відсоток
Так	70	56,0
Ні	55	44,0
Разом	125	100,0

11. Тип громади

	Частота	Відсоток
Пілотна	16	12,8
Пілотний регіон	45	36,0
Інший регіон	64	51,2
Загалом	125	100,0

12.4 Демографія: учителі

ТАБЛИЦІ ОДНОМІРНОГО РОЗПОДІЛУ
Незважені дані

1. Ваша стать:

	Частота	Відсоток
Чоловік	36	11,0
Жінка	290	89,0
Разом	326	100,0

2. Вкажіть, будь ласка, вашу вікову категорію:

	Частота	Відсоток
До 35 років	82	25,2
36–50 років	143	43,9
51–65 років	98	30,1
66+ років	3	0,9
Разом	326	100,0

3. Скільки років ви працюєте вчителем?

	Частота	Відсоток
Менш ніж 3 роки	7	2,1
3–5 років	21	6,4
6–10 років	44	13,5
11–20 років	69	21,2
Понад 20 років	185	56,7
Разом	326	100,0

4. Скільки років ви працюєте в цій школі?

	Частота	Відсоток
Менш ніж 3 роки	17	5,2
3–5 років	28	8,6
6–10 років	55	16,9
11–20 років	76	23,3
Понад 20 років	150	46,0
Загалом	326	100,0

5. Територіальна громада, де ви працюєте, розміщена в області:

	Частота	Відсоток
м. Київ	2	0,6
Київська	16	4,9
Вінницька	8	2,5
Волинська	4	1,2
Дніпропетровська	7	2,1
Донецька	6	1,8
Житомирська	24	7,4
Запорізька	8	2,5
Івано-Франківська	35	10,7
Кіровоградська	6	1,8
Луганська	37	11,3
Львівська	20	6,1
Миколаївська	6	1,8
Одеська	35	10,7
Полтавська	43	13,2

Рівненська	7	2,1
Сумська	6	1,8
Тернопільська	3	0,9
Харківська	11	3,4
Херсонська	4	1,2
Хмельницька	19	5,8
Черкаська	3	0,9
Чернівецька	12	3,7
Чернігівська	4	1,2
Разом	326	100,0

6. Макрорегіон

	Частота	Відсоток
Захід	100	30,7
Центр	112	34,4
Південь	60	18,4
Схід	54	16,6
Разом	326	100,0

7. Територіальна громада, де ви працюєте:

	Частота	Відсоток
Міська	144	44,2
Селищна	74	22,7
Сільська	108	33,1
Разом	326	100,0

8. Тип населеного пункту

	Частота	Відсоток
Місто	218	66,9
Село	108	33,1
Разом	326	100,0

9. Яке з цих визначень найточніше описує територіальну громаду (за кількістю жителів), де ви працюєте?

	Частота	Відсоток
Понад 500 тис.	13	4,0
100–499 тис.	24	7,4
50–99 тис.	15	4,6
20–49 тис.	89	27,3
Менше ніж 20 тис.	185	56,7
Разом	326	100,0

10. Чи є населений пункт, де розміщена ваша школа, центром громади?

	Частота	Відсоток
Так	192	58,9
Ні	134	41,1
Разом	326	100,0

11. Тип громади

	Частота	Відсоток
Пілотна	37	11,3
Пілотний регіон	113	34,7
Інший регіон	176	54,0
Разом	326	100,0

12.5. Демографія: батьки

ТАБЛИЦІ ОДНОМІРНОГО РОЗПОДІЛУ
Незважені дані

1. Ваша стать:

	Частота	Відсоток
Чоловік	236	13,9
Жінка	1456	86,1
Разом	1692	100,0

2. Територіальна громада, де ви живете, розташована в області:

	Частота	Відсоток
м. Київ	18	1,1
Київська	36	2,1
Вінницька	51	3,0
Волинська	26	1,5
Дніпропетровська	38	2,2
Донецька	42	2,5
Житомирська	60	3,5
Запорізька	52	3,1
Івано-Франківська	206	12,2
Кіровоградська	41	2,4
Луганська	225	13,3
Львівська	74	4,4
Миколаївська	55	3,3
Одеська	213	12,6
Полтавська	228	13,5

Рівненська	27	1,6
Сумська	37	2,2
Тернопільська	25	1,5
Харківська	41	2,4
Херсонська	29	1,7
Хмельницька	69	4,1
Черкаська	1	0,1
Чернівецька	67	4,0
Чернігівська	31	1,8
Разом	1692	100,0

3. Макрорегіон

	Частота	Відсоток
Захід	493	29,1
Центр	507	30,0
Південь	384	22,7
Схід	308	18,2
Разом	1692	100,0

4. Ваша територіальна громада:

	Частота	Відсоток
Міська	744	44,0
Селищна	405	23,9
Сільська	543	32,1
Разом	1692	100,0

5. Тип населеного пункту

	Частота	Відсоток
Місто	1149	67,9
Село	543	32,1
Разом	1692	100,0

6. Яке з цих визначень найточніше описує територіальну громаду (за кількістю жителів), де ви живете?

	Частота	Відсоток
Понад 500 тис.	107	6,3
100–499 тис.	115	6,8
50–99 тис.	128	7,6
20–49 тис.	412	24,3
Менше ніж 20 тис.	930	55,0
Загалом	1692	100,0

7. Чи є населений пункт, де розташована ваша школа, центром громади?

	Частота	Відсоток
Так	1027	60,7
Ні	665	39,3
Разом	1692	100,0

8. Скільки всього у вас дітей шкільного віку або про скількох дітей шкільного віку ви піклуєтеся?

	Частота	Відсоток
1	886	52,4
2	612	36,2
3	125	7,4
4	24	1,4

	Частота	Відсоток
5 і більше	45	2,7
Разом	1692	100,0

9. Тип громади

	Частота	Відсоток
Пілотна	247	14,6
Пілотний регіон	624	36,9
Інший регіон	821	48,5
Разом	1692	100,0

12.6. Демографія: учні

ТАБЛИЦІ ОДНОМІРНОГО РОЗПОДІЛУ
Незважені дані

У якому класі ви навчаєтеся?

	Частота	Відсоток
8 клас	842	28,0
9 клас	973	32,3
10 клас	644	21,4
11 клас	550	18,3
Разом	3009	100,0

Скільки всього учнів у вашому класі?

	Частота	Відсоток
До 10 учнів	356	11,8
10–19 учнів	1146	38,1

	Частота	Відсоток
20–29 учнів	1285	42,7
30 учнів і більше	222	7,4
Разом	3009	100,0

Ваша школа розміщена в такому населеному пункті

	Частота	Відсоток
Місто	890	29,6
Селище міського типу (смт)	650	21,6
Село	1469	48,8
Разом	3009	100,0

Тип територіальної громади

	Частота	Відсоток
Міська	1540	51,2
Сільська	1469	48,8
Разом	3009	100,0

Назва області, де ви навчаєтеся:

	Частота	Відсоток
м. Київ	25	0,8
Київська	69	2,3
Вінницька	116	3,9
Волинська	50	1,7
Дніпропетровська	77	2,6
Донецька	80	2,7
Житомирська	60	2,0

Закарпатська	17	0,6
Запорізька	101	3,4
Івано-Франківська	372	12,4
Кіровоградська	75	2,5
Луганська	369	12,3
Львівська	108	3,6
Миколаївська	78	2,6
Одеська	357	11,9
Полтавська	430	14,3
Рівненська	35	1,2
Сумська	46	1,5
Тернопільська	80	2,7
Харківська	82	2,7
Херсонська	52	1,7
Хмельницька	105	3,5
Черкаська	90	3,0
Чернівецька	73	2,4
Чернігівська	62	2,1
Разом	3009	100,0

Макрорегіон

	Частота	Відсоток
Захід	840	27,9
Центр	973	32,3
Південь	665	22,1
Схід	531	17,6
Разом	3009	100,0

Ваша стать:

	Частота	Відсоток
Дівчина	1738	57,8
Хлопець	1192	39,6
Не хочу відповідати	79	2,6
Разом	3009	100,0

Ваш вік (кількість повних років):

	Частота	Відсоток
13 років	321	10,7
14 років	915	30,4
15 років	864	28,7
16 років	609	20,2
17 років	300	10,0
Разом	3009	100,0

Тип громади

	Частота	Відсоток
Пілотна	396	13,2
Пілотний регіон	1132	37,6
Інший регіон	1481	49,2
Разом	3009	100,0

12.7 Демографія: члени громади

ТАБЛИЦІ ОДНОМІРНОГО РОЗПОДІЛУ
Незважені дані

1. Стать:

	Частота	Відсоток
Чоловік	602	46,3
Жінка	699	53,7
Разом	1301	100,0

2. Вік:

	Частота	Відсоток
До 35 років	351	27,0
36–50 років	393	30,2
51–65 років	353	27,1
66+ років	204	15,7
Разом	1301	100,0

3. Який ваш найвищий рівень освіти?

	Частота	Відсоток
Повна середня загальна освіта	273	21,0
Середня спеціальна освіта (після коледжу або училища)	544	41,8
Інша неуніверситетська освіта після середньої	80	6,1
Базова вища освіта (бакалавр)	78	6,0
Вища освіта (спеціаліст або магістр)	320	24,6
Інше	6	0,5
Разом	1301	100,0

4. Який ваш основний рід занять?

	Частота	Відсоток
Робітник, сільськогосподарський робітник	260	20,0
Службовець (заняття нефізичною працею, для якої не вимагається вища освіта)	155	11,9
Спеціаліст (заняття нефізичною працею, для якої вимагається вища освіта)	143	11,0
Зайнятий індивідуальною трудовою діяльністю	60	4,6
Підприємець, господар своєї справи, фермер	38	2,9
Військовослужбовець, службовець органів правопорядку	11	0,8
Веду домашнє господарство	135	10,4
Перебуваю на пенсії (за віком, через інвалідність)	361	27,7
Навчаюся (студент)	33	2,5
Шукаю роботу (безробітний)	89	6,8
Інше	11	0,8
Важко сказати	5	0,4
Разом	1301	100,0

5. Будь ласка, подивіться на картку і скажіть, яке з тверджень найточніше відповідає фінансовому становищу вашої сім'ї?

	Частота	Відсоток
Нам не вистачає грошей навіть на їжу	116	8,9
Нам вистачає грошей на їжу, але купувати одяг уже важко	605	46,5
Нам вистачає грошей на їжу, одяг, і ми можемо дещо відкласти, але цього не вистачає, щоб купувати дорогі речі (такі як холодильник або телевізор)	441	33,9
Ми можемо дозволити собі купувати деякі дорогі речі (як-от телевізор або холодильник)	91	7,0
Ми можемо дозволити собі купити все, що захочемо	10	0,8

Важко сказати	38	2,9
Разом	1301	100,0

6. Чи є у вас діти, які відвідують школу у вашій громаді? Якщо так, то скільки всього у вас дітей шкільного віку або про скількох дітей шкільного віку Ви піклуєтесь?

	Частота	Відсоток
Немає	957	73,6
1	231	17,8
2	96	7,4
3	15	1,2
4	2	0,2
Разом	1301	100,0

7. Школа, яку відвідує ваша дитина, розташована в населеному пункті, де ви проживаєте, чи в іншому місці?

	Частота	Відсоток
У населеному пункті проживання	330	25,4
В іншому населеному пункті громади	11	0,8
За межами громади	2	0,2
Важко сказати	1	0,1
Відсутня відповідь	957	73,6
Разом	1301	100,0

8. Макрорегіон

	Частота	Відсоток
Захід	360	27,7
Центр	360	27,7
Південь	300	23,1

	Частота	Відсоток
Схід	281	21,6
Разом	1301	100,0

Тип територіальної громади

	Частота	Відсоток
Міська / селищна	946	72,7
Сільська	355	27,3
Разом	1301	100,0

Тип громади

	Частота	Відсоток
Пілотна	400	30,7
Пілотний регіон	400	30,7
Інший регіон	501	38,5
Разом	1301	100,0